DANIEL KEYES

FLORI PENTRU ALGERNON



cea mai **frumoasă** carte din lume

DANIEL KEYES

Flori pentru Algernon

Traducere din limba engleză
de Dan Rădulescu

Daniel Keyes (n. 9 august 1927) este un autor american contemporan care trăieşte în prezent în Florida. În anul 2000, asociaţia Science Fiction and Fantasy Writers of America i-a acordat titlul de Autor Emerit.

La 17 ani, Keyes s-a înrolat, pentru scurt timp, în marina Statelor Unite, după care şi-a reluat studiile, urmând cursuri de psihologie la Brooklyn College (acum CUNY). A lucrat o vreme în domeniul editorial, apoi a fost coproprietarul unui studio pentru fotografii de modă, pentru ca, în cele din urmă, să predea engleza în mai multe şcoli din New York. În paralel cu activitatea de profesor, a urmat cursuri serale la Brooklyn College, obţinând un masterat în literatură engleză şi americană.

Romanul *Flori pentru Algernon,* apărut în 1966 şi premiat în acelaşi an cu Nebula Award, a fost scris ca urmare a succesului înregistrat de nuvela omonimă publicată în 1959 şi încununată cu Hugo Award în anul 1960.

Tema cărţii a prins contur cu paisprezece ani înainte de scrierea nuvelei *Flori pentru Algernon,* fiind inspirată de numeroase evenimente din viaţa lui Keyes, despre care autorul relatează în lucrarea autobiografică *Algernon, Charlie and I: A Writer's Journey* (2000).

Romanul *Flori pentru Algernon* a fost tradus în numeroase limbi, a fost studiat în şcoli şi universităţi din întreaga lume, a fost înregistrat pe casete audio (în lectura scriitorului), a avut o versiune cinematografică (al cărei actor principal, Cliff Robertson, a primit Oscarul pentru cea mai bună interpretare masculină) şi mai multe adaptări pentru televiziune şi teatru.

Keyes a mai publicat alte patru romane: *The Touch* (1968), *The Fifth Sally* (1980), *Until Death Do Us Apart: The Sleeping Princess* (1998) şi *The Asylum Prophecies* (2009).

Pentru mama mea
şi în memoria tatălui meu

Orice om cu judecată îşi va aminti că tulburarea vederii este de două feluri şi are două cauze, fie intrarea din lumină în întuneric, fie ieşirea de la întuneric la lumină, ceea ce este tot atât de adevărat pentru ochiul minţii ca şi pentru ochiul trupului; iar cel care-şi aminteşte acest lucru când observă pe cineva a cărui vedere este nesigură şi slabă nu se va grăbi să râdă de el; se va întreba mai întâi dacă acel suflet omenesc a ieşit dintr-o viaţă mai luminoasă şi nu poate vedea bine pentru că este neobişnuit cu întunericul sau dacă este orbit de lumina cea mare în care a ieşit din întuneric. Şi va socoti că cel din urmă este fericit în starea în care se află, şi-l va compătimi pe celălalt; sau, dacă-i vine să râdă de sufletul care vine de jos la lumină, va fi mai îndreptăţit s-o facă decât să râdă de cel care se înapoiază de la lumină în peşteră.

Platon, Republica

rapor de progrs 1 3 matie

Dr Strauss zice sa sciu ce gndesc şi ţiu minte şi orcei cu mine de acum mai deprate. Nu şti dece da – zice cai imprtant ca sa vada pot folosi pe mine. Aş vrea ca da fincă dra Kinnian zice că ei poate face pemine deştept. Io vrea să fi deştept. Numele meo ie Charlie Gordon. Lucrz în brutaria Donners. Dl Donner da mie 11 dolri pe săptnâna şi pâne şi cozonac daca vrea io. Am 32 de an şi zioa mea ie pesteo lună. Leam zis lui Dr Strauss şi prefesor Nemur că nu scri bine da iei zice nui nimic zice să scri aşa cum vrbesc şi cum scri copuneri la clasa lu dra Kinnian dela centru dela colegiu beekmin pentr adulţ întârziaţ unde merg sănvăţ 3 ori pe saptmâna în timpu meo liber, dr Strauss zice scri mult totce gndesc şi totce săntâmplă da numa pot gndesc fiincă nam cesa scri aşa termin pentr az… al dtale credincios Charlie Gordon.

rapor de progrs 2-4 matie

Azi am avut test. Cred cam grşit. Şi cred cacum nuo să mămai iea. Cesantâmplat am fost la birou lu prof Nemur în paoza mea demasă cum miau zis şi secretara ma dus la un loc unde scri pe uşă fac psih.

Dr Strauss mantrebat cum ai ajuns tu dunusingur la Şicoala Beekman Charlie. Cum ai găsit şicoala. Am zis că nu miaduca minte.

Prof Nemur a zis da dece ai vrut tu aşa sănveţ să citeşt şi să scri. Iam zis că toată viaţa aşa am vrut să fi deştept nu prost şi mama tot timpu mea zis săncerc sănvăţ aşa cum îmi zice şi dra Kinnian dai foarte greu să fi deştept şi ciar dacănvăţ ceva în clasă la dra Kinnian la şicoală după aia uit mult.

Dr Strauss a scri ceva pe o hrtie şi prof Nemur mea vorbit foarte sereos. A zis Charlie şti nu suntem sigur cum merge

esperenţa cu oamen că pânacum a fost numa cuanimali. Am zis asta mea zis Dra Kinnian danumie frică de ceva sau că mă doare căs tare şi osă lucrz mult.

Vreau să fi deştept daca iei mă lasă. Iei a zis că trebe cerut voie familia da unciu Herman care săngrija de minei mort şi num aduca minte de famlia mea. Nuiam văzut pe tata sau mama sau sora mea mică Norma de mult mult mult timp. Poate şi iei să fie morţ. Dr Strauss mantrebat unde stetea iei. Cred că în brooklin. A zis că să vadă poatei găseşte.

Sper să nu trebe sămai scri mult la rapor de progrs astea cămi ia mult timp şi mă culc foarte trziu şis obosit dimineaţa la treabă. Gimpy a ţipat la mine cam răsturnat o tavă plină cu cornur când duceam la cuptor. Sau murdărit şia trebit săi cureţe ca săi pună la copt în cuptor. Gimpy ţipă la mine tot timpu când fac ceva grşit, da ţine la mine căi pretenu meu. Măi ceo să se mire dacă mă fac deştept.

rapor de progrs 4

6 mar – Am avut mai mult teste aiurea az pentru să vadă dacă mă iau. Tot în locu ăla dantro earner mai mică de testare. Doamna drguţă care mea dat testu mea zis ce ie şi am rugato cum să scrie ca să scri în rapor de progrs. TEST DE APERCEPTE TEMATICA. Nuştiu două cuvinte daştiu cei aia test. Trebe săi treci sau iei note rele.

Testu mea părut uşor fincă figurile să vedeau. Numa că acum nu vrea săi zic ce vedeam acolo. Asta mancurcat. Iam zis că ieri Burt azis să zic ce vedeam în crneală. Doamna a zis că nui nimic că ăstai alt test. Trebe să zici ce fac oamen din poze.

Am zis cum pot să zic ce fac oamen care nui cunosc. A zis că sămă prefac da io iam zis că asteas minciuni. Nu zic nicio dată minciuni fincă am zis când ieream mic şi am loat bătăi. Am o poză în portofl cu mine şi Norma cu unciuHerman care mea găsit locu de om de servici la brutărie Donners înainte să moară.

Am zis că pot să zic despre iei că am stat la unciuHerman

da doamna na vrut saudă despre iei. Azis că testu ăsta şi ălalt *rău şoc* ie casăm dea persunalitate. Am râs. Iam zis cum pot săm dea lucru ăla cartone cu crneală vărsată pe ele şi poze cu oameni care nui cunosc. Sa supărat şa loat pozele. Num pasă.

Cred cam grşit şi testu ăsta.

Atunci am desenat ceva pentru ia da na ieşit bine. După aia celalt egzaminator Burt cu haină albă santors numele ie Burt Seldăn şi ma loat în alt loc tot în etaju patru din Colegiu Beekman unde scri pe uşă LABORATOR DE PSIHOLOGIE. Burt azis că PSIHOLOGIE ie ceva cu mintea şi LABORATOR ie un loc unde seface esperenţe. Mam gndit căi un loc ca unse face guma demestecat da acum cred căi cu puzle şi alte jocuri castam făcut.

Nam lucrat bine la puzle că ierea rupt şi bucăţile nu să potrivea la găur. Un joc ierea o hrtie cu lini în toate părţile şi cu multe cuti. Întroparte scri START şi în alaltă SOSIRE. Mea zis căi laberint şi trebe să iau creonu şi săi duc de unde scri START la unde scri SOSIRE da să nu trec cu creonu peste lini.

Nam înţeles ce să fac şam stricat multe hrtii. Atunci Burt a zis osăţi arăt ceva hai la laboratoru esperemental poate te prinzi. Neam suit la etaju 5 întro camer cu cuşt multe şi animale iereau mămuţe şi ceva şoarici. Mirosea ca gunoiu vechi. Şi ierea alţ oameni în haine albe să juca cu animale şi mam gndit căi o prăvălie da nu ierea clienţ. Burt a loat un şoaric alb din cuşică şi mila arătat. Burt a zis ăstai Algernon şi poate face jocu cu laberintu. Iam zis aratăm cum face.

Să vez la pus pe Algernon întro cutie ca o masă mare cu multe cotituri şintoarceri ca un fel de ziduri şi un START şi SOSIRE cum ierea pe hrtie. Doar că ierea o sită aşezată peste masa mare. Şi Burt şia scos ceasu şa ridicat o uşă mică şa zis hai Algernon şi şoaricu a smârcit de 2 sau 3 or şa loato la fugă. Lanceput a loato peo stradă lungă da când a vzut că nu mai poate santors unde a plecat şa stat acolo ca la un minut şa dat din mustăţ şi pormă a loato palt drum la fugă dinou.

Ierea cacum iei făcea ce zicea Burt să fac io cu linile pe

hrtie. Io am râs că mă gndeam căi greu pentru şoarice. Da Algernon sa dus tot drumu ălbun prin cutie şa ieşit unde scri SOSIRE şa chiţăit. Burt azis fincăi fericit ca făcut ce trebe.

Măi zic ăstai un şoaric deştept foc. Burt a zis vrei să faci ontrecere cu Algernon. Am zis căda şa zis care unalt fel de joc făcut din lemn cu drumuri scobite în el şi un băţişor ielectric ca un creon. Şi să facă el jocu lu Algernon să fi launfel ca ăsta aşa că io să joc ce joacă şoaricu.

A mutat toate zidurile pe masa lu Algernon fincă iele să poată aranja în feldefel. Apus sita la loc peste cutie sănu poate Algernon să sară peste ziduri sajungă la SOSIRE. Atunci mea dat bătişoru ielectric şi mea arătat cum săi pun în şanţur şi nu trebe săi ridic defel numa să merg pe scobitur până creonu numa poat sămeargă săo simt io cao pişcătură la mna cu creonu.

Şa scos ceasu dancerca săl ascundă. Io mam făcut că nu mă uit la iei da asta ma inervat foarte mult.

Când azis hai am dat să mişc bătişoru da nu ştiam unde săl duc. Nu ştiam cărei drumu. Atunci lam auzit pe Algernon cum chiţăia în cutie pe masă şi piciorele lui cum sgâriea când alerga. Am loato si io din loc cu bătişoru da am mers pe drum grşit şi mam înţepenit şam simţit un fel denţepăturăn degete şatunci mam întors la START da de câteor o loam pe altă parte mănţepeneam şi simţeam că mănţeapă. Nu ierea durere sau ceva numa mă gdila un pic şi Burt azis cămi arăta numa ca nam loato cum trebe. Iercam la mijlocu mesi când lam auzit pe Algernon că chiţăia că ierea iar fericit şi asta vasăzică câştigase ntrecerea.

Şi de alalte zece ori când neam întrecut Algernon a câştigat pe toate că nam putut să găsesc drumu bun la locu unde scria SOSIRE. Da nu mea părut rău fincă lam văzut pe Algernon ce face şam învăţat cum să termin jocu ciar dacămi ia timp mai mult.

Nu ştiam că şoarecis aşa deştepţ.

rapor de progrs 5 6 mar

Au găsito pe sormea Norma care stă cu mama în Brooklin şi a dat voie pentru operaţiie. Osămă folosască. Sunt aşa de emoţonat că deabea pot să scri despre asta. Întâi prof Nemur şi dr Strauss a avut o discuţie. Iercam în birou lu prof Nemur şau venit dr Strauss şi Burt Seldăn. Prof Nemur ierea supărat că mă folosesc da dr Strauss iazis că iei crede că ios cel mai bun din toţ care ia testat. Burt ia zis că dra Kinnian ma recomandat cel mai bun din toţ oamen pe care ia învăţat la centru pentru adult întârziat. Undenvăţ io.

Dr Strauss azis că am ceva carei foarte bine. Azis că am o motevaţie bună. Nam ştiut nicio dată că am asta. Mea plăcut când a zis că nu orcare cu un aichiu de 68 are lucru ăsta cum am eu. Nu ştiu cei sau de undei am da a zis că şi Algernon are asta. Motevaţia lui Algernon este caşicavalu care il pun în cutie. Da nui numa asta fincă săptămna asta nam mâncat caşicaval.

Prof Nemur era supărat că aichiu meu poa să crească prea mult dela almeu cărei prea mic şi sa nu mănbolnăvesc din asta. Şi dr Strauss ia spus lu prof Nemur ceva ce nam înţeles şi când vorbeau iei io am scri unele cuvinte în caietu de rapor de progrs.

Azis Harold ăstai numele mic alu prof Nemur Charlie nui ciar ceţi trebea pentru primu tău soi nou de inteleexx nam prins tot cuvântu xxxsuperman. Da cei mai mulţ cu capoxxx mentaxxx sczută sunt ostxx şi necooxxx sunt posaci şi apaxxx şi greu de stimxxx. Charlie are fire bună şii intersat şi dornic să mulţumească pe oamen.

Atunci prof Nemur azis aduţi aminte că va fi prima finţă umană căria iseva creşte intiliginţa prin chirugie. Dr Strauss azis astai exact ceam vrut să spun. Undeo să găsim alt adult întârziat cu motevaţia asta extraoxxx deanvăţa. Uitece bine anvăţat să citească şi să scri pentru vrsta lui mentală joasă. O realixxx extraoxxx.

Nam prins toate cuvitle şi vorbeau prea repede da era cacum dr Strauss şi Burt ţinea cu mine şi prof Nemur nu.

Burt tot zicea Alice Kinnian crede că are o dorinţă complexxx de anvăţa. De fapt el ne imploxx săl folosim. Şi

astai adevărat fincă io vreau să fi deştept. Dr Strauss sa ridicat a umblat şi azis io zic săi folosim pe Charlie. Şi Burt a dat din cap. Prof Nemur sa scărpinat în cap şi şia frecat nasu cu degetu mare şi azis poate că aveţi dreptate. O săi folosim pe Charlie. Da trebue săi esplicăm că multe lucrur pot ieşi prost în esperenţă.

Când azis asta am fost aşa fercit şi escitat cam sărit în sus şi iam scuturat mâna căi aşa de bun cu mine. Cred că sa sperieat când am făcut asta.

A zis Charlie am lucrat de mult timp la asta da numa pe animali ca Algernon. Suntem siguri că nui pericol pentru corpu tău da sunt alte lucrur care nu ştim până nuncercăm. Vreau sănţelegi că se poate sănu răuşim şatunci nu se vantâmpla nimic. Da poate şi răuşim lanceput da pormă săţi fie mai rău cacum. Înţelegi cei cu asta. Dacă sentâmplă aşa trebe să te trimitem înapoi să stai la azilu de stat Warren.

Am zis că numi pasă fincă nu mie frică de nimic. Sunt foarte tare şimi merge todeuna bine şi am şi laba de iepure cu noroc şi nam spart nici oglindăn viaţa mea. Am spart nişte farfuri odată da asta nui de ghinion.

Atunci dr Strauss azis Charlie ciar dacă asta nu răuşeşte faci un lucru mare pentru ştinţă. Esperenţa asta a răuşit pe multe animali da nu sancercat peun om. Tu vei fi primu.

Iam zis mulţumesc domdoctor şi nosă vă pară rău că miaţi dat o a 2a şeansă cum zice dra Kinnian. Si ciar mam gndit aşa cum leam zis. După operaţiie am sâncerc să fi deştept. Am sâncerc grozav de tare.

rapor de progrs 6lea 8 mar

Sunt sperieat. Mult oamen care lucreză la colegi şi oamen dela şicoala de doctor a venit sămi zică noroc. Burt igzaminatoru mea adus flor carea zis căs dela oamen dela fac psih. Mea dorit noroc. Io sper să am noroc. Am laba mea de iepure şi banu meu norocos şi potcoava. Dr Strauss a zis nu fi aşa stupertiţos Charlie. Astai ştinţă. Nu şti cei ştinţa da tot zic mereu asta poate căi ceva care aduce noroc. Orcear

fi ţin laba mea de iepure ntromână şi banu meu norocos în alaltă mână cu gaura în iel Adică vreau să zic banui găurit. Nam putut loa potcoava la mine căi prea grea da o las în haină.

Joe Carp dela brutaria mea adus un cec cu cioclată dela dl Donner şi preteni dacolo şi speră să fi mai bine repede. La brutaria ei crede căs bolnav caşa mea zis prof Nemur să le zic şi nimic de operaţie pentru a fi deştept. Astai sicret pentru căzu că nu răuşeşte sau săntâmplă ceva.

Dupaia a venit dra Kinnian sămă vadă şi mea adus reviste să citesc şi misa părut căi nervoasă şi sperieată. A arenjat florile pe masă şi a pus totu laloc bine nu cum ierea arababură dela mine. Şi mea arenjat perna sub cap. Îi place de mine fincăncerc tare sănvăţ tot nuca alţ oameni dela centru de adult care nule pasă. Ea vrea io să fi deştept. Io şti asta.

Atunci Prof Nemur azis să nu mai vină alţi că trebe să nu fi obosit. Lam întrebat pe prof Nemur dacam săl bat pe Algernon după ceam făcut operaţiie şa zis că poate. Dacă operaţiea merge bine am să-i arăt lu şoaricu ăla că sunt deştept tot ca iel şi mai mult. Osă pot să citesc mai bine şi să scriu cuvintele bine şi să şti multe lucrur şi să fi ca toţ oamen. Măi băete ceo să se mai mire cu toţ. Dacă operaţiia iese bine şi sunt deştept poate cosă găsesc pe mama şi tata şi sora şi să vadă toţ. Măi băete ce sor mira să mă vadă deştept ca ei şi sormea.

Prof Nemur zice dacă merge bine şi ţine tot aşa iei o să facă şi alţ oameni ca mine deştepţ. Poate oameni din toată lumia. Şa zis catunci io fac ceva mare pentru ştinţă şam să fiu renumit şi osă scri numele meo în cărţ. Numănteresează aşa mult să fi renumit. Vreau numa să fi deştept ca alţ oamen casă am preteni mulţ care să le placă de mine.

Az nu meau dat nimic de mncare. Nu şti ce treabă are mncarea cu fi deştept şi mie foame. Prof Nemur mea luat cecu cu cioclată. Dr Strauss azis că mil dă iar după operaţiie. Nu poţ să mnânci înainte de operaţiie. Nici ciar caşicaval.

RAPORT DE PROGRES 7 11 MARTIE

Operaţiea nu ma durut. Dr Strauss a făcuto când dormeam. Nu ştiu cum fincă nam văzut că ierau bandaji pe oci şi pe cap 3 zile aşacă nam putut scrie RAPORT DE PROGRES până az. Sora slăbănoagă care ma văzut cum scri zice cam scri PROGRES grşit şi manvăţat cum ie bine şi RAPORT şi MARTIE. Trebe sămi aducă minte. Am memore prostă la scrisu literilor. Fincă meau scos bandajile dela oci pot să scri acum RAPORT DE PROGRES. Da mai am bandaji la cap.

Mea fost frică când au venit şi miau zis că trebe să merg la operaţiie. Mau ridicat din pat şi mau pus în alt pat cu rotile şi mau scos pe uşă mau dus prin culuar la uşa pe care scri chirugie. Măi băete ce mam mirat ierea o camer mare cu pereţi verde şi mulţi doctori care stetea mai sus şi să se uite la operaţie. Nu mam gndit co să fie ca un spetacol.

Un om avenit la masă erambrăcat în alb şi co cârpă albă pe faţă can filme TV şi mnuşi de cauciuc şi azis nuţ fie frică Charlie sunt eu dr Strauss. Am zis bună domdoctor mie frică. A zis nare de ce săţi fi frică Charlie a zis numa acum ai să adorm. Amzis dasta mie frică. Ma mngâiat pe cap şi 2 oamen tot cu măşt albe au venit şi mau legat de mâin şi piceoare să nu le mişc şasta ma sperieat rău şi mi sa strns stomacu că dau afară şimi venea să plng da nam plns şi mea pus ceva de caucic pe faţă să respir acolo şi era un miros. Tot timpu lam auzit pe dr Strauss că vorbea tare de operaţiie le zicea la toţ ceo să facă. Da nam înţeles nimic şi mă gndeam poate după operaţie o să fi deştept şi o sănţeleg tot ce zice. Aşa cam tras aeru şatunci cred cam obosit tare cam adiormit.

Când mam trzit eram în patu meu şi nu să vedea nimic. Am auzit vorbe era sora şi Burt şam zis ceie dece nu aprindeţ lumina şi când ie operaţiea. Sau râs şi Burt a zis Charlie sa terminat. Şi nu vez nimic că ai bandaji peste oci.

Ie curios cau făcuto când dormeam.

Burt vinen toate zilele sămă vadă să scri toate lucrurle tempratura mea şi tesiune şi alte lucrur. Zice căi astai

pentru ştinţă. Trebe să ţină raport de ce săntâmplă casă facă iar dacă vrea asta. Nu cu mine da cu alţ oamen ca mine care nus deştept.

Daia trebe să ţin bine ~~rapor~~ rapoartele de progres. Burt zice căi parte din esperenţă şi co să facă fotografi după ~~ripor~~ rapoarte casă vadă cei în mintea mea. Nu ştiu cum osă şti cei în mintea mea dacă se uită la rapoarte. Eu le citesc mereu de multe ori săvăd ceam scris şi nu şti cei în mintea mea aşa căcum osă şti ei.

Da în orce caz astai ştinţă şi trebe săncerc să fiu deştept caşi alţi oamen. Atunci dacă sunt deştept osă vorbeşte ei cu mine şio să stau cuei şisascult ca Joe Carp şi Frank şi Gimpy când vorbeşte şi are discuţi de lucrur impotante. Când lucreaz ei vorbeşte de lucrur ca de dumnezeu sau de necazu cu toţ bani carei aruncă preşedinte sau de repubican şi democraţ. Şisă supără cacum ar vrea săsă ia la bătăi şi trebe să vină domnu Donner să zică duceţivă napoi la pâine sau oso loaţi după ceafa cu sindecat cu tot. De aşa lucrur vreau şi io să vorbesc.

Dacă ieşti deştept ai mulţi preteni să vorbeşti cu iei şi nu stai tu singur tot timpu.

Prof Nemur ziceibine să zic de tote lucrur caresântâmplă cu mine în rapoartele de progres dar zice să trebe să scri mai mult de ce simt şi ce gndesc şi săm aduca minte din trecut. Iam zis că nu şti cum să gndesc şi săm aduca minte şa zis măcar săncerc.

În timpu când bandaji iera pe oci mei amâncercat să mă gndesc şi sămaduca minte da nu santâmplat nimic. Nu şti ce sămă gndesc sau sămaduca minte. Poate dacăl întreb îm zice cesă mă gndesc acum când trebe să fi deştept. Cesă gndeşte şi ceşi aducea minte oamen deştepţ. Lucrur bune sunt sigur. Aşi vrea să şti şi io lucrur bune.

12 martie – Nu trebue să scri RAPORT DE PROGRES sus în orce zi numai când încep un teanc nou dupăce Prof Nemur leia pe cele vechi. Trebue numai să pun data sus. Aşa nu sămai pierde timpu. Io ideie bună. Pot să stau aşezat în pat şi sămă uit pe fereastră la earbă şi pomi afară. Sora

slăbănoagă să numeşte Hilda şii foarte bună cu mine. Meaduce lucrur de mneat şimi face patu şimi zice cam fost un om foarte curajos săi las sămi facă ceva la cap. Zice că nar lăsa pentru nimic în lume pe cineva săi umble la crieri. Iam zis că iam lăsat casă mă facă deştept. Şi ia mea zis că poate că naveau dreptu să mă facă deştept că dacă vrea dumnezeu să fiu deştept mar fi făcut iel aşa. Şi dăi cu Adan şi Ieva şi păcatu cu pomu cunoaşteri şi mncatu mărului şi cu căderea. Şi poate prof Nemur şi dr Strauss samestecă în trebur în care nare dreptu săsamestece.

Ie foarte slăbănoagă şi când vorbeşte i sănroşeşte faţa. Zice mai bine sămă rog lu dumnezeu săi ierte pentru ce meau făcut. Nam mncat mere şi nam făcut nimic rău. Şiacum sunt sperieat. Poate nu trebea săi las sămi opereze crierii cum a zis ia dacă dumnezeu na vrut. Nu vreau săl supăr pe dumnezeu.

13 martie – Az meau schimbat sora. Astai frumoasă. O ceamă Luciile mea arătat cum să scrie pentru raportul meu de progres şi are păru galben şi oci albaştri. Am întrebato undei Hilda şi mea zis Hilda nu mai lucrează în partea asta de spital. Numai la matirnitate la copi unde nu conteaz că vorbeşte prea mult.

Am întrebato cei matirnitate mea zis căi aşa cum vin copi da când am întrebato cum vin copii sa făcut roşe la faţă tot ca Hilda şa zis că trebue să ia tempratura la cineva. Nimen numi zice nimic de copi. Poate dacă treaba merge şi sunt deştept am să ştiu.

Dra Kinnian a venit az sămă vadă şi mea zis Charlie arăţ minunat. Iam zis că mă simt bine da că nu mă simt încă deştept. Mam gndit că dacă operaţiea sa terminat şimi ia jos bandaji dela oci osă fiu deştept şio să şti lucrur multe aşa casă citesc şi să vorbesc de lucrur impotante ca toţi oamen.

Mea zis nu aşa săntâmplă Charlie. Vinencet şi trebui să lucrez foarte mult să fi deştept.

Nam ştiut asta. Dacă trebui să lucrez foarte mult deceam mai fost la operaţie. Mea zis că nu şti sigur da operaţia

afost ca sămă facă aşa că dacă lucrez mult ca să fiu deştept lucru să lipeşte de mine nu cum ierea când nu să lipea nimic.

Şi iam zis că asta num place fincă mam gndit că osă fiu deştept ciar acum sică o sămă duc la brutăria să learăt ce deştept sunt şi să vorbesc de toate lucrur şi poate ciar sămă facă ajutor de brutar. Şi săncerc şi să găsesc pe mămica şi tăticu. Sar mira să vadă ce deştept sunt că mama tot timpu vrea să fiu deştept. Poate că nu mar mai goni dacă vede cât de deştept sunt. Iam zis lu dra Kinnian cam săncerc mult să fiu deştept cât pot de mult. Ma mângiat pe mnă şi mea zis ştiu că osă faci aşa. Am încredere în tine Charlie.

RAPORT DE PROGRES 8

15 martie – Am ieşit din spital da încă nu mam întors la lucru. Nu săntâmplă nimic. Am dat multe teste şam făcut multe feluri de curse cu Algernon. Nu pot săl sufăr pe şoaric. Mă bate tot timpu. Prof Nemur zice că trebe să joc jocurle şi să fac testele delanceput mereu.

Jocurle aleas tâmpite. Şi pozele sunt tâmpite. Îm place să fac desene de oamen da nu să zicminciuni despre oamen.

Şi nu pot să fac bine puzlele.

Mă doare capu deatâta gndit şi sămaduca minte. Dr Strauss mea promis că majută da nu majută. Nu-mi zice ce să gndesc sau când osă fi deştept. Mă pune numa să mă culc pe canapea şisă vorbesc.

Dra Kinnian vine şia sămă vadă la colegiu. Iam zis că nusăntâmplă nimic. Când o să fi deştept. A zis trebe răbdar Charlie pentru lucrurle astea trebe timp. Osă sentâmple aşa cuncetu şi nai să şti că săntâmplă. A zis că Burt ia zis că merge bine cu mine.

Cred căntrecerile şi testele astea sunt tâmpite şi cred că să scriu rapoartele astea de progres este o cestie tâmpită.

16 martie – Am luat prânzu cu Burt la restorantu din colegiu. Au tot feluri bun de mâncare şi nu trebe să plătesc

nimic. Îmi place să mă uit la băeţi şi fete dela colegiu. Câte odată să prostesc da cel mai mult vorbesc de tot felu de lucrur tot ca brutari la brutaria Donners. Burt zice căi despre artă şi poltică şi riligie. Nu ştiu ces toate astea da ştiu că riligiai bună. Ştiu că riligiai dumnezeu. Mamami zicea totu despre el şi despre cea făcut el casă facă lumia. Ea zicea săl iubesc tot timpu pe dumnezeu şi să mă rog la iel. Numi aduca minte cum trebe să mă rog la iel da cred că mama mă punea sămă rog mult la iel când ieram mic ca sămi fie mai bine şi să nu mănbolnăvesc. Num aduca minte cam fost bolnav. Cred că ierea ca nu iiream deştept.

În orce caz Burt zice că dacă esperenţa răuşeşte o să pot sănţeleg toate lucrur despre ce vorbeşte studenţ şi iam zis crezi co să fiu deştept ca ei şa râs şa zis copii aştia nus aşa deştepţi şai săi întreci caşicum ei stă pe loc.

Ma prezentat la mai mulţ studenţ şi uni să uita la mine curios că nu sunt din colegiu. Aproape cam uitat şamânceput să le zic cam să fiu foarte deştept da Burt mantrerupt şi lea zis că io fac curăţenie în laboratoru depart psih. Mea esplicat dupaia că nu trebe să fie publecitate. Astanseamnă căi sicret.

Nunţeleg dece trebe să fie ţinut totu aşa sicret. Burt zice că dacă esperenţa nu răuşeşte prof Nemur nu vrea să râdă toţ de iel mai ales oamen dela fundaţiea Welberg care ia dat bani de proect. Am zis că numi pasă dacă oamen râde de mine. Mulţ oamen râde de mine şi sunt preteni cu mine şi ne distrăm. Burt a pus mna pe umăru meu şa zis că nu la mine se gndeşte Nemur. Nu vrea oamen să râdă de el.

Nam crezut că oamen poate să râdă de prof Nemur fincă iel ie un savant în colegiu da Burt azis că niciun savant nui un om mare pentru colegi lui şi pentru absolvenţ. Burt ie absolvent şi să speciealizează în *psihologie* aşa cum ie scris pe uşa dela lab. Nu ştiam căsunt speciealişti în colegi. Mă gndeam căsunt numan meseri.

În orce caz sper să fi deştept fincă vreau sănvăţ tot cei în lume cum ştie băieţi dela colegiu. Tot despre artă politică şi dumnezeu.

17 martie – Când mam trezit az dimineaţ lanceput mam gândit că osă fi deştept da nu sunt. În fiecare dimineaţ mă gândesc că osă fi deştept da nu sentâmplă nimic. Poatecă esperenţa na reuşit. Poatecă nam să fi deştept şi osă trebe să merg la azilu Warren. Numi place de teste şi numi place de labirinte şi numi place de Algernon. Nam ştiut niciodată că ieram mai prost caun şoarice. Nam poftă să mai scri rapoarte de progres. Numi aduca minte de orce lucru şi când le scri în carnetu meu câte odată nu pot sămi citesc scrisu şie foarte greu. Dra Kinnian zice sam răbdar da nu mie bine şis obosit. Şi mă doare capu mereu. Vreu să lucrz iar la brutărie şi sănu mai scri rapoarte de ~~progris~~ progres.

20 martie – Măntorc să lucrz la brutărie. Dr Strauss ia spus lu prof Nemur căi mai bine să măntorc la lucru da încă nu pot spun la nimeni pentru cea fost operaţiia şi trebui să vin la lab în orce noapte pentru 2 ore după lucru pentru teste şi să scriu mereu rapoartele astea tâmpite. Osămi dea bani în fiecare săptămnă pentro muncă cu progrm redus caşa a fost învoeala când au primit bani dela fundaţiea Welberg. Nu ştiu carei treaba asta cu Welberg. Dra Kinnian mea esplicat da tot nu ştiu. Dacă nu mam făcut deştept decemi dau bani să scriu lucrur tâmpite. Dacămi dau bani am so fac. Dar foarte greu să scri.

Îmi place că măntorc la lucru fincă mie dor de treaba la brutărie şi de toţ preteni şi distracţie ce avem cu toţi.

Dr Strauss zice să am un carnt în buzunar ca sămi aduc aminte de cesăntâmplă. Da nu trebui să fac rapoarte de progres în fiecare zi numa când mă gndesc la ceva sau când săntâmplă ceva specieal. Iam zis că nu săntâmplă nimic specieal şi numi pare că săntâmplă specieal cu esperenţa. A zis sănu te descurajez Charlie că trebui mult timp şi săntâmplă cuncetu şi nu poţ săţi dai seama deodată. Mea esplicat ca trecut mult timp până Algernon sa făcut de 3 or mai deştept decum ierea înainte.

De asta Algernon mă bate tot timpu la jocu cu laberintu finca fost şi el operat. El iun şoarice specieal primu animal carea rămas deştept aşa de mult timp după operaţiie. Nam

ştiut că ierea un şoarice specieal. Astai alceva. Dacar fi un şoarice obişnuit cred caşi face jocu mai repede ca iel. Poate căntro zi am săl bat pe Algernon. Măi băiete asta ar fi ceva. Dr Strauss zice că pânacum Algernon sarată caşicum osă fie deştept pirmanent şi zice castai un semn bun fincam avut şi io tot operaţiea lui.

21 martie – Az neam distrat bine la brutărie. Joe Carp azis ia uitaţivă undea fost operat Charlie ce iau făcut iau pus ceva creieri în cap. Ierea să le zic co să fiu deştept da miam adus aminte că Prof Nemur azis că nu trebuie. Atunci Frank Reilly a zis ceai făcut Charlie ai daton bară. Asta ma făcut să râd. Sunt preteni mei şi le e drag de mine.

E multă treabă din urmă. Nau avut pe nimen să cureţe locu casta ierea treaba mea da au găsit un băiat nou Ernie casă ducă marfa cum am duso eu mereu. Dl Donner a zis că no săl dea afară ca sămi dea o şeansă să nu lucrez aşa greu. Iam zis că sunt bine şi că pot sămi duc marfa şi să curăţ cum am făcut mereu da dl Donner a zis căl ţine pe băiat.

Am zis atunci ceosă fac io. Şi dl Donner ma bătut pe umăr şi azis Charlie câţi an ai. Iam zis 32 de an merg pe 33 la zioa mea care vine. Şi decând eşti aici a zis. Iam zis că nu ştiu. Mea zis ai venit aici acum 17 ani. Unchitău Herman dumnezeu săl odihnească mea fost cel mai bun preten. Tea adus aci şi mea cerut să te las să lucrzi aci şi să am grijă de tine cât pot mai bine. Şi când a murit după 2 ani şi mamăta tea dat la azilu Warren team scos deacolo pentru casă lucrz înafară. Şaptesprezece ani au fost Charlie şi vreau să şti că afacerea cu brutăria nui prea bună da cum am zis mereu ai o slujbă aci pentru toată viaţa ta. Aşa că nu te gândi cam adus pe cineva săţi ia locu. No să te mai duci nici odată la azilu ăla Warren.

Nu mie grijă numa dece are nevoe de Ernie ca să ducă marfa şi să lucreze pe aci dacă eu am dus tot timpu cum trebue pacetele cu marfă. Azis băiatu are nevoie de bani Charlie aşa cam săl păstrez ca ucenic sănveţe sajungă brutar. Poţ să fi asistentu lui şi săl ajuţi la dusu mărfi când

are nevoie.

Nam fost pânacum asistent. Ernie e foarte deştept da la ăilalţ oameni din brutărie nu le place de el. Sunt toţ preteni mei şi glumim şi râdem tot timpu.

Câte odată unu din ei zice fi atent la Frank sau la Joe sau ciar la Gimpy. A scos una ca Charlie Gordon. Nu ştiu dece zice aşa da totdeauna ei râd şi râd şi eu. Az dimineaţă Gimpy ie brutaru şef şi ie şceop căl doare piceoru la strigat pe Ernie cu numele meu fincă Ernie a pierdut un cozonac de comandă. A zis Ernie pentru numele lu dumnezeu nu fi ca Charlie. Nu ştiu decea zis asta că eu nam pierdut niciun pacet. Lam întrebat pe dl Donner dacă pot sănvăţ să fiu ucenic de brutar ca Ernie. Iam zis caşi putea sănvăţ dacămi dă o şeansă.

Dl Donner sa uitat mult la mine curios cred că fincă nu vorbesc deobicei aşa mult. Şi Frank ma auzit şa râs până ia zis dl Donner să tacă şi să să ducă la cuptoru lui. Dupaia dl Donner mea zis ie tot timpu pentru asta Charlie. Treaba de brutar ie foarte important şi nu trebui să te gndeşti la lucrur dastea.

Mear fi plăcut săi zic şi lui şi la toţ ăilalţ cum e cu operaţiea mea. Mear place să lucrz ciar deacum ca să fiu deştept ca toţ ăilalţ.

24 martie – Prof Nemur şi dr Strauss au venit în camera mea astăseară ca să vadă dece nu vin la lab cum trebuia să vin. Leam zis că numai vreau să mai fac curse cu Algernon. Prof Nemur a zis că nui musai cu Algernon da că să vin în orice caz. Mia adus un cadou, da nu era cadou numai demprumut. A zis că ie o maşină denvăţat care lucreză ca TV. Vorbeşte şi arată filme şi săi dau drumu chiar înainte să mă culc. Iam zis că face glume. Dece să dau drumu la TV când osă dorm. Da prof Nemur a zis că dacă vreau să fiu deştept trebe să fac ce zice el. Nu iam zis căn orce caz nu mă mai gndesc co să fiu deştept.

Atunci a venit dr Strauss şi mea pus mâna pe umăr şi mea zis Charlie tu nu şti da tu te faci tot mereu mai deştept. Nu pot săţi dai seama acum tot aşa cum nu poţ

săţi dai seama că să mişcă limba mică dela ceas. Aşai şi cu ce să schimbăn tine. Săntâmplă aşancet că nu poţ să vezi. Da noi putem să vedem din teste şice faci şice vorbeşti şi din rapoartele de progres. A zis Charlie trebue să ai încredere în noi şin tine. Nu suntem sigur co să fie pirmanent da suntem convinş co să fi repede un tânăr foarte intiligent.

Am zis bine şi prof Nemur mea arătat cum să fac cu TV care nui chiar TV. Lam întrebat ce face aparatu. Lanceput sa supărat iar că iam cerut sămi esplice şi mea zis că eu trebe numai să fac aşa cum zice el. Da dr Strauss ia zis că trebe sămi esplice fincam început săntreb decemi comandă alţi ce să fac io. Asta nu ia plăcut lu prof Nemur da anceput sămi esplice foarte rar că maşina face multe lucrur pentru mintea mea. Ceva face chiar înainte sadorm mănvaţă lucruri atunci când îmi vine somn şi puţin timp după ceam început sadorm mai pot saud chiar dacă nu mai văd filmu. Alceva ie că poate să maducă visuri cu care sămi aduc aminte de când ieream mic de tot.

Măngrozeşte.

Am uitat să scriu că lam întrebat pe prof Nemur când pot să măntorc la clasa lu dra Kinnian la centru de adulţi şa zis co să vină dra Kinnian la centru de testare dela colegiu sămi dea lecţi numa pentru mine. Îmi pare bine. Nam văzuto de multe or după operaţiie dai drăguţă.

25 martie – TV ăla nebunu nu ma lăsat să dorm toată noaptea. Cum să dorm când ceva urlăn urechea mea tot felu de nebuni. Şi filmele alea aiurea. Nu ştiu ce zice nici dacăs treaz cum o să ştiu dacă dorm. Lam întrebat pe Burt şa zis că aşai treaba. Zice că creierii mei învaţă înainte sadorm şi asta o să majute când începe dra Kinnian lecţile cu mine la centru dela colegiu. Centru de testare nui un spital de animale cum am crezut io. Ie un labrator pentru ştinţă. Nu ştiu cei ştinţa da ştiu că dau şi io o mână deajutor cu esperenţa asta.

În orce caz nu ştiu cei cu televizoru. Cred căi o aiureală. Dacă poţi să te faci deştept când te duci la culcare dece

mai merg oameni la şcoală. Nu cred că treaba astai bună. Mam uitat la ultimu film la TV mereu când mam dus la culcare şi nu ma făcut deştept. Poate că numa unele filme te fac deştept. Poate alea cuntrebări.

26 martie – Cum să lucrez ziua dacă aparatu mă ţine treaz toată noaptea. La miezu nopţii mă trezesc şi numai pot sadorm fincămi zice tot timpu *aduţi aminte... aduţi aminte... aduţi aminte...* Cred că miam adus aminte ceva. Nu mai ştiu ezact da era despre dra Kinnian şi şcoala undeam învăţat să citesc. Şi cum mam dus acolo.

Mai de mult lam întrebat pe Joe Carp cum anvăţat iel să citească şi dacă pot sănvăţ şi eu. A râs cum râde când zic ceva caraghios şi mea zis Charlie dece săţi pierz timpu nu poate săti bage creieri acolo unde nus. Da ma auzit Fanny Birden şi lantrebat pe vărusu carei student la colegiu la Beekman şi mea zis de centru de adulţi pentru oameni întârziaţi dela colegiu Beekman.

A scris numele peo hârtie şi Frank a râs şa zis să vezi să najungi prea ieducat ca să mai vorbeşti cu pretini vechi. Am zis nai grijă no sămi las niciodată preteni vechi chiar dacă ştiu să citesc şi să scriu. El râdea şi Joe Carp râdea şi el da a venit Gimpy şi lea zis să să ducănapoi să facă chifle. Sunt toţ pretini mei buni.

După lucru am mers şase străzi până la şcoală da miera cam frică. Ieream aşa fercit co sănvăţ să citesc cam cumpărat un ziar săl iau acasă şi săl citesc după ceam învăţat.

Când am ajuns acolo era o sală mare lungă cu mulţ oamen. Miera frică să nu zic la cineva ceva ce nu trebui aşa că mam gândit să merg acasă. Da nu ştiu dece mam întors şam intrat încodată.

Am aşteptat pânau plecat aproape toţ şam întrebat o doamnă care trecea dacaş putea sănvăţ să citesc şi să scriu fincă vreau să citesc tot cei scris în ziar şi i lam arătat. Era dra Kinnian da nu ştiam atunci cinei. Mia zis dacă tentorci mâine şi tenscri am săncep să tenvăţ să scri. Da trebui să

şti că trebui mult timp poate chiar ani de zile ca sănveţ să citeşt. Iam zis că nam ştiut că trebui atâta timp da căn orce caz vreau sănvăţ fincă mam prefăcut de multe or. Mam dat mare la oamen că ştiu să citesc da nui adevărat şi vreau sănvăţ.

Mea dat mâna şi mea zis îm pare bine domle Gordon. Am săţi fiu profsoară. Numele meu ie dra Kinnian. Aşa că ăstai locu undeam învăţat şi undeam cunoscuto pe dra Kinnian.

Ie greu să mă gândesc şi săm aduc aminte şacum nu mai dorm aşa bine. Televizoru ălai prea tare.

27 martie – Fincam început să am visurile alea şi sămi aduc aminte prof Nemur zice să merg la şedinţi de terapiie cu dr Strauss. Zice că sedinţile de terapiie ie aşa cum atunci când ieşti necăjit şi vorbeşti te simţ mai bine. Iam zis că nus necăjit şi că vorbesc tot timpu aşa că dece trebui să merg la terapiie da sa supărat şa zis că trebui să merg în orce caz.

Cei terapiia trebui să stau întins peo canapea şi dr Strauss stă pe scaun şi vorbesc despre tot cemi vinen minte. Mult timp nam zis nimic că nu ştiam ce să zic. Dupaia iam zis de brutărie şi ce fac oameni acolo. Dai o prostie să merg acolo şi să stau culcat să vorbesc fincă scriu în orice caz în rapoartele de progres şi poate să citească. Aşacă azi am adus raportul de progres cu mine şi iam zis că poatei mai bine săl citească şi eu să trag un pui de somn pe canapea. Ieream foarte obosit că televizoru ăla ma ţinut treaz toată noaptea da a zis că treaba nui în felu ăsta. Trebui să vorbesc. Aşa cam vorbit da am adormit acolo pe canapea chiar când vorbeam.

28 martie – Ma durut capu. De data asta nui dela televizoru ăla. Dr Strauss manvăţat cum săl las încet aşa că pot să dorm. Naud nimic. Da tot nunţeleg cezice. Câteodată îi dau drumu dimineaţa să văd ceam învăţat înainte sadorm şi nici nu ştiu cuvintele. Poate căi altă limbă sau ceva ce nu ştiu. Da parcar vorbi americăneşte. Da vorbeşte prea repede.

Lam întrebat pe dr Strauss dece să fiu deştept când dorm dacă vreau să fiu deştept când sunt treaz. Zice căi tot una şi cam două minţi. Unai SUBCONŞTIENTUL şi altui CONŞTIENTUL (aşa se scrie) şi una nu spune lu alaltă ce face. Nici nu vorbesc una cu alta. Deasta visez eu. Şi măi băiete ce de visuri nebune am tot avut. Aoleu. Decând cu televizoru ăsta de noapte. Filmele care sunt târziu târziu târziu.

Am uitat săl întreb pe dr Strauss dacă nu mai eu sau toată lumea are două minţi în felu ăsta.

(Mam uitat şi în dicţeonaru care mila dat dr Strauss. SUBCONŞTIENT, *adj. Ceea ce ţine de acele operaţii mintale care nu sunt prezente în starea de conştientă; ex., conflict subconştient al dorinţelor.)* Mai era şi altceva da nu ştiu ce vrea să zică. Dicţeonaru ăsta nui bun pentru proşt ca mine.

În orce caz capu mă doare dela petrecere. Joe Carp şi Frank Reilly mau invitat să merg cu iei după lucru la Baru Halloran să bem ceva. Numi place să beau uisky da au zis co să ne distrăm bine. Mea plăcut acolo. Neam jucat şi eu am dansat pe masa dela bar cu un abajor pe cap şi toţ am râs.

Atunci Joe Carp azis să learăt la fete cum mătur eu toaleta la brutărie şi mea găsit o mătură. Leam arătat şi toţ au râs când leam zis că dl Donner a zis că eu sunt cel mai bun om de servici şi curier care la avut fincămi place treaba şio fac bine şi nu vin târziu şi nam lipsit nicio zi afară de operaţiie.

Am zis că dra Kinnian mea zis Charlie fi mândru de treaba pe careo faci fincăţi faci treaba bine.

Toţ au râs şi Frank a zis dra Kinnian trebui să fie cam sărită dacăi place de Charlie şi Joe a zis Charlie o faci cu ea. Am zis că nu ştiu cei asta. Meau dat mult să beau şi Joe a zis Charlie io figură când bea. Cred casta vrea să zică că le place de mine. Ie bine cu iei da vreau şi eu să fiu deştept ca preteni mei buni Joe Carp şi Frank Reilly.

Nu meaduc aminte cum sa terminat petrecerea da meau zis să mă duc pânla colţu străzi să văd dacă plouă şi când mam întors numai ierea nimen acolo. Poate sau dus să mă

caute. Mam uitat după ei peste tot până sa făcut târziu. Da mam rătăcit şi nu mea plăcut de mine că mam rătăcit fincă sunt sigur că Algernon poate so ia la fugă pe toate străzile alea de osută de ori şi să nuse rătăcească ca mine.

Dupaia numeaduc bine aminte da dna Flynn zice că ma adus acasă unu dela poliţie.

În noaptea aia am visat despre mama şi tata da nu puteam săi văd faţa că ierea albă şi nu să vedea bine. Plângeam fincă iercam întrun magazin mare şi ieream pierdut şi nui găseam şi alergam întro parte şin alta prin magazin. Atunci a venit un om şi ma dus întro cameră mare cu bănci şi mea dat o acadea şi mea zis că un băiat mare ca mine nu trebui să plâng că mama şi tata osă vină să mă găsească.

În orce caz aşa a fost visu şi ma durut capu şi un cucui în cap şi vânătăi peste tot. Joe Carp a zis că poateam căzut şi mam rostogolit sau că ma bătut poliţişti. Nu credcă poliţşti fac ceşti dastea. În orce caz nu cred co să mai beau uiski.

29 martie – Lam bătut pe Algernon. Nici nu ştiam că lam bătut da mea zis Burt Selden. A doua dată am pierdut că eram foarte agitat. Da după aia lam bătut de 8 ori. Cred că mam făcut deştept dacam bătut un şoaric deştept ca Algernon. Daeu nu simt căs mai deştept.

Am vrut să mai fac curse da Burt a zis căi destul pentro zi. Mea dat săl ţin puţin pe Algernon. Algernon eun şoarice drăguţ. Moale ca o vată. Clipeşte şi când deschide ochi sunt negri şi roz pe margine.

Am întrebat dacă pot săi dau să mănânce fincă mea părut rău că lam bătut şi vreau să fiu bun cu el şi să fim preteni. Burt a zis că nu Algernon e un şoarice special căi operat ca mine. A fost primu animal care a stat deştept aşa mult timp şia zis că Algernon iaşa deştept că trebui sănveţe să deschidă altă încuietoare fiecare dată când să duce să mănânce. Asta mantristat fincă dacă nunvaţă nu poate să mănânce şi ie foame.

Nu cred căi bine să răuşeşti un test ca să mănânci. Cum iar place lu Burt să dea un test ca să mănânce. Vreau să fiu

preten cu Algernon.

Asta miaduce aminte de ceva. Dr Strauss zice să scriu despre toate visurile şi despre toate lucrurile la care mă gândesc şi când vin la el pot săi spun. Iam zis că nu ştiu cum să mă gândesc da mia zis căi vorba de ceam scris despre mama şi tata şi despre când am început şcoala la dra Kinnian şi despre orce santâmplat înainte de operaţie că astanseamnă să mă gândesc şi să scriu în rapoartele de progres.

Nam ştiut că mă gândeam şi că miaduceam aminte. Poate casta ie fincă mi săntâmplă ceva. Nu simt căi altceva da sunt aşa agitat că nu pot să dorm.

Dr Strauss mea dat ceva nişte pastile roz ca să dorm bine. Zice că trebui să dorm mult catunci săntâmplă mai multe lucruri în crieru meu. Trebui căi adevărat fincă Unchiu Herman dormea la noi în casă tot timpu cât nu iera la lucru pe canapeaoa veche în salon. Iera gras şi iera greu pentru iel să găsească de lucru fincă iera zugrav şi să urca şi să dădea jos încet de tot pe scară.

Când iam zis o dată lu mama că vreau să fiu zugrav ca Unchiu Herman sorămea Norma a zis că uite Charlie osă fie artistu din familie. Şi tata ia dat o palmă şi ia spus să nu fie aşa a dracu cu fratisu. Nu ştiu cei un artist da dacă Norma a loat o palmă ca zis asta înseamnă că nui ceva bun. Tot timpumi părea rău că Norma ia palme căi rea cu mine. Când o să fiu deştept o săi fac o vizită.

30 martie – Astăseară după lucru a venit dra Kinnian în camera undenvăţ lângă laborator. Iera nervoasă dai părea bine că mă vede. Par căi mai tânără decât o ştiam eu. Iam zis căncerc mult să fiu deştept. Mia zis am încrederen tine Charlie cum teai luptat sănveţi să citeşti şi să scrii mai bine ca toţi. Ştiu că poţi so faci. Chiar dacă nui pentru mult timp tot faci ceva pentru alţi oamen întârziaţ.

Amânceput să citim o carte foarte grea. Nam citit nicio carte aşa de grea. Să chiamă Robinson Crusoe despre un om carea rămas deunu singur întro insulă fără oamen. Ie deştept şi să descurcă cu tot felu de lucruri ca săşi facă

casă şi să găsească de mâncat şii bun înotător. Numai cămi pare rău pentru el căi singur şi nare preteni. Da cred că trebui să mai fie cineva pe insulă fincăi o poză cu iel cu o umbrelă caraghiosă cum să uită la urme de tălpi de picioare. Sper săşi găsească un preten şi să nu fie aşa singur.

31 martie – Dra Kinnian mănvaţă cum să scriu mai bine. Zice uitete la cuvânt şinchide ochii şi spunel tot timpu până ţiaduci aminte. Am avut mult necaz cu *chiar* care nusă scrie CIAR şi cu *gheară* care nusă scrie GEARA. Aşa cum le scriam înainte săncep să fiu deştept. Sunt cam încurcat da dra Kinnian zice că aşai treaba cu scrisu.

RAPORT DE PROGRES 9

1 aprilie – Toţi oameni din brutărie au venit să mă vadă az când am început serviciu meu nou să lucrez la malaxoru de aluat. Cum santâmplat asta. Oliver care lucrează la malaxor a plecat ieri. Mainainte îl ajutam căi aduceam saci cu făină săi bage în malaxor. În orce caz nu ştiam că ştiu cum să umblu cu malaxoru. Ie foarte greu şi Oliver sa dus la şcoala de brutari un an înainte pâna învăţat cum să fie asistent de brutar.

Da Joe Carp ie prietenu meu a zis Charlie dece nu faci tu treaba lu Oliver. Au venit toţi lângă noi şi ~~red~~ *râdeau* şi Frank Reilly a zis da Charlie doar ai fost aici ~~distl~~ destul timp. Dăi drumu. Gimpy nui paici şi no să ştie cai încercat. Eram speriat fincă Gimpy e brutaru şef şi mia zis să nu mating de malaxor cam să mă rănesc. Toţi au zis fă asta Charlie numai Fanny Birden carea zis terminaţ dece nul lăsaţi în pace pe bietu om.

Frank Reilly a zis taci din gură Fanny ie ziua de păcăleli a lu aprilie şi dacă Charlie aranjează bine malaxoru o savem toţi o zi liberă. Leam zis că nu pot să aranjez maşina da că pot să lucrez cu ea fincă mam uitat la Oliver cum face decând mam întors la lucru.

Am dat drumu la malaxor şi toţi sau mirat maiales Frank

Reilly. Fanny Birden a zis căi tare fincă Oliver anvăţat 2 ani cum să amestece aluatu ca să iasă bun după cea fost la şcoala de brutari. Bernie Bate carei ajutor la maşină a zis ca mers mai repede decât cu Oliver si ca ieşit mai bine. Na râs nimeni. Când santors Gimpy şi Fanny ia spus sa supărat pe mine cam lucrat cu malaxoru.

Da ea ia zis uitete să vezi cum lucrează. Au vrut săl păcălească dentâi aprilie da ia păcălit iel pe iei. Gimpy sa uitat da ştiam căi supărat pe mine fincă nui place când oameni nu face cea zis el tot caşi prof Nemur. Da a văzut cum am lucrat cu malaxoru şi sa scărpinat în cap şa zis văd da numi vine să cred. Atunci la chemat pe dl Donner şi mea zis să lucrez din nou să vadă şi dl Donner.

Miera frică co să fie supărat şi strigă la mine aşa că după ceam terminat am zis dacă pot să măntorc la treaba mea. Mam dus să mătur în faţă lângă tejghea. Dl Donner sa uitat mult timp la mine. A zis trebui să fie o glumă dentâi aprilie a voastră cu mine. Da carei poanta.

Gimpy a zis astai ceam zis şi eu căi o glumă. Sa dus lângă maşină şi ia zis lui dl Donner nunţeleg nici eu da Charlie ştie să lucreze şi trebui să zic că lucrează mai bine ca Oliver.

Toţi sadunase lângă noi şi vorbeau despre asta şi mam speriat că să uitau la mine curios şi erau agitaţi. Frank a zis ie ceva cu Charlie în ultimutimp. Şi Joe Carp a zis da ştiu ce vrei să zici. Dl Donner ia trimis pe toţi la treaba lor şi ma luat cu el în faţa prăvăliei.

Mea zis Charlie nu ştiu cum ai făcut da să vede cai învăţat ceva cum trebuie. Vreau să fi atent şi să faci cum poţi mai bine. Ai un servici nou şio să iei cu 5 dolari mai mult.

Am zis că numi trebui un servici nou fincămi place să mătur şi să fac curat şi să duc marfa şi să fac ceva pentru prieteni da dl Donner a zis lasăi pe prieteni am nevoie de tine în locu ăsta. Numi place de oameni care nu vrea să avanseze.

Am zis cei asta să avanseze. Sa scărpinat în cap şi sa uitat la mine peste ochelari. Nu te mai gândi la asta Charlie.

Deacum încolo lucrezi la malaxor. Astai avansare.

Aşa căn loc să duc pachete şi să spăl toaleta şi sarunc gunoiu sunt omu dela malaxor. Astai avansare. Mâine am săi spun lu dra Kinnian. Cred co să fie mulţumită da nu ştiu dece Frank şi Joe sunt furioşi pe mine. Am întrebato pe Fanny şi mea zis că să nam treabă cu proşti ăia. Az ie ziua păcăleli proştilor din aprilie şi păcăleala santors contra lor sau ieşit iei proşti în locu tău.

Lam întrebat pe Joe carei gluma care santors şi mea zis dute de teîneacă. Cred căs supăraţi cam lucrat cu maşina şi nau avut ziua liberă cum au crezut. Astanseamnă oare că sunt mai deştept.

3 aprilie – Lam terminat pe Robinson Crusoe. Vreau să ştiu cea mai fost cu iel da dra Kinnian zice că astai tot. DE CE.

4 aprilie – Dra Kinnian zice cănvăţ repede. A citit câteva din rapoartele mele de progres şi sa uitat curios la mine. Zice căs o persoană bine şi co să le arăt eu la toţi. Am întrebato dece. Mia zis că nu trebuie sămi pară rău dacă văd că nui toată lumea cumsecade aşa cum cred eu. A zis pentru un om care Dumnezeu ia dat aşa puţin tu ai făcut mai mult decât atâţia oameni cu creer pe care nu lau folosit nici odată. Iam zis că toţi prieteni mei sunt oameni deştepţi şi căs buni. Mă iubesc şi nu meau făcut niciodată nimic rău. Atunci ia intrat ceva în ochi şia trebuit să fugă la toaleta pentru doamne.

Când stăteam în clasă şio aşteptam mă gândeam că dra Kinnian eo doamnă drăguţă cum era şi mama mea. Cred că miaduc aminte că mama mia zis să fiu bun şi prietenos mereu cu oamenii. Şi mia zis să ai mereu grijă că unii oameni nunţeleg şi poate să creadă căţi baţi joc de ei.

Astami aduce aminte când mama a trebuit să plece şi mau dus să stau în casa dnei Leroy care era alături de noi. Mama sa dus la spital. Tata a zis că nu era bolnavă sau ceva da că sa dus la spital sămi aducă o fetiţă soră cu mine sau un frate mai mic. (Tot nu ştiu cum se face asta.) Leam

zis că vreau un frate mai mic sămă joc cu el şi nu ştiu dece miau adus o soră da era drăguţă ca o păpuşă. Doar că plângea tot timpu.

Nu iam făcut niciodată nimic rău.

Au puso întrun pătuţ în camera lor şi lam auzit odată pe tata nuţi fie frică Charlie nu iar face niciun rău.

Era mică şi roz şi câteodată ţipa aşa de tare că nu puteam să dorm. Şi când adormeam mă trezea în timpu nopţi. Odată când ei erau în bucătărie şi eu eram în pat am auzito cum plângea. Mam dus so iau în braţe ca so liniştesc cum face mama. Da atunci a venit mama care ţipa la mine şia luato şi mia tras una aşa tare cam căzut pe pat.

Mia zis să nu te mai atingi niciodată de ea. O săi faci rău. Eun copil mic. Nu trebui so atingi. Nam ştiut atunci da cred acum că se gândea co săi fac rău copilului fincă sunt prea prost casă ştiu ce fac. Asta mantristat mult fincă niciodată naş fi făcut rău copilaşului.

Când o să mă duc la dr Strauss o săi spun despre asta.

6 aprilie – Azi, am învăţat, *virgula,* asta e, o virgulă, (,) o pauză, cu, o codiţă. Dra Kinnian, zice căi, important, fincă, face ca scrisu, să fie, mai bun, a zis, poţi, să pierzi, mulţi bani, dacă virgula nui, la locu, potrivit, eu am, ceva bani, pe care, iam câştigat, la treabă, şi caremi dă, şi fundaţia, da nu, mulţi şi nu, văd cum, o virgulă, mar putea, ajuta, să nui pierd,

Da, zice ea, toată lumea, foloseşte virgulele, aşa cam, să le, folosesc, şi eu,,,,

7 aprilie – Nam folosit bine virgulele. Este *punctuaţia.* Dra Kinnian mia spus să mă uit la cuvinte în dicţionar ca sănvăţ cum să le scriu. Am zis ce deosebire este dacă în orice caz poţi să le citeşti. Mia zis căi o parte din educaţia mea aşa că deacum încolo am să mă uit la toate cuvintele care nu sunt sigur cum să le scriu. Se pierde mult timp dacă scrii aşa da cred co sămi aduc aminte tot mai multe şi mai multe.

Aşa am putut să scriu bine cuvântul *punctuaţie.* Aşai scris în dicţionar. Dra Kinnian zice că şi pauza e o punctuaţie şi

că sunt multe semne denvăţat. Iam zis că eu credeam că toate pauzele trebuie să fie cu codiţe şi să fie virgule. Ea a zis că nu.

Mia zis; trebuie, să schimbi? semnele!: Mia arătat? cum”, să le schimb! şi-acum! pot, să pun (toate? felurile de punctuaţie în – scrisu, meu! Sunt” multe reguli, de-nvăţat? da, le-adun pe toate în capu meu;

Un lucru? care, mi place; la Dragă Dra Kinnian: (aşa trebuie! să scrii; pentru afaceri (dacă o să fac! o dată şi eu afaceri?) este că, îmi: explică totdeauna dacă – o întreb. Este” un geniu! Aş vrea? s”ajung deştept – ca-ea;

Punctuaţia, este? distractivă!

8 aprilie – Sunt un mare prost! Nici măcar n-am înţeles despre ce-mi vorbea. Am citit cartea de gramatică noaptea trecută şi acolo se explică tot. Am văzut că era cu acelaşi lucru ce încerca dra Kinnian să-mi spună, dar n-am înţeles. M-am trezit la mijlocul nopţii şi toate lucrurile s-au aranjat în mintea mea.

Dra Kinnian a zis că treaba cu televizorul, chiar înainte să adorm şi în timpul nopţii, m-a ajutat mult. A zis că am atins un platou. Este ceva ca un loc mai întins în vârful unui deal.

După ce-am înţeles cum este punctuaţia, am citit toate rapoartele mele vechi de progres dela început. Măi băiete, ce greşeli aveam la scrisul cuvintelor şi la punctuaţie! I-am spus domnşoarei că ar trebui să iau toate paginile şi să corectez greşelile, dar mi-a zis, „Nu, Charlie, profesorul Nemur vrea să rămână aşa cum sunt. De-asta te-a lăsat să le păstrezi după ce-au fost fotografiate – ca să vezi cum ai progresat. Mergi repede, Charlie.”

Asta m-a făcut să mă simt bine. După lecţie m-am dus jos şi m-am jucat cu Algernon. Nu mai facem întreceri.

10 aprilie – Sunt bolnav. Nu aşa ca să merg la doctor, dar simt ceva gol în piept, ca după o lovitură şi totodată ca un fel de arsură.

N-aş fi scris despre asta, dar cred că trebuie să scriu, pentru că este important. Azi este prima zi când am lipsit

de la lucru într-adins.

Seara trecută Joe Carp şi Frank Reilly m-au invitat la o petrecere. Erau multe fete şi Gimpy era acolo şi Emie. Mi-am adus aminte ce rău mi-a fost ultima oară când am băut prea mult şi i-am spus lui Joe că nu vreau să beau nimic. Mi-a dat să beau doar Coca Cola. Avea un gust ciudat dar am crezut că-i un gust rău în gura mea.

Ne-am distrat bine la început.

„Dansează cu Ellen”, a zis Joe. „O să te înveţe paşii.” Atunci i-a făcut semn cu ochiul.

Ea a zis, „De ce nu-l lăsaţi în pace?”

El m-a bătut pe spate. „Ăsta-i Charlie Gordon, prietenul meu. Nu-i oricine – a fost avansat să lucreze la maşina care frământă aluatul. Ţi-am cerut numai să dansezi cu el şi să-l faci să se simtă bine. Ce-i rău cu asta?”

M-a împins aproape de ea. Aşa că a dansat cu mine. Am căzut de trei ori şi nu înţelegeam de ce, pentru că nu dansa nimeni afară de Ellen şi cu mine. Şi de fiecare dată m-am împiedicat de piciorul unuia dintre ei.

Stăteau toţi în cerc şi ne priveau şi râdeau de cum făceam paşii. Râdeau mai tare de câte ori cădeam şi râdeam şi eu că era foarte caraghios. Dar când s-a întâmplat ultima dată n-am mai râs. M-am ridicat şi Joe m-a trântit iar pe jos.

Atunci l-am văzut cum se uita la mine şi-am simţit ceva ciudat la stomac.

„Băiatu ăsta-i o bomboană”, a zis una din fete. Toată lumea râdea.

„Ai avut dreptate, Frank”, zicea Ellen. „E un spectacol de unu singur.” După aia mi-a zis: „Charlie, ia o fructă.” Mi-a dat un măr, dar când am muşcat din el, era de păcăleală.

Atunci Frank a început să râdă şi-a zis: „V-am spus eu că o să-l mănânce. Poţi să crezi că-i aşa prost ca să mănânce fructe de ceară?”

Joe a zis, „N-am râs atâta de când l-am trimis după colţ să vadă dacă plouă în noaptea aia când a căzut în şanţ la Halloran.”

Atunci mi-a venit în minte ceva de când eram mic şi mă

lăsau copiii din cartier să mă joc cu ei de-a v-aţi ascunselea şi eu trebuia să-i caut şi să-i găsesc. După ce număram până la zece, pe degete, încă o dată şi încă o dată plecam să-i caut dar nu-i găseam până se făcea frig şi întuneric şi mă întorceam acasă.

Dar nu-i găseam niciodată şi nu ştiam de ce. Ce-a zis Frank mi-a adus aminte. Era tot acelaşi lucru care se întâmplase la Halloran. Şi asta era ce făceau Joe şi ceilalţi. Îşi băteau joc de mine. Şi copiii care jucau de-a v-aţi ascunselea mă păcăleau şi-şi băteau joc de mine.

Oamenii de la petrecere erau o ceată de feţe într-o ceaţă şi se uitau la mine şi râdeau de mine. „Uitaţi-vă la el. E roşu la faţă.”

„S-a înroşit. Charlie s-a înroşit la faţă.”

„Hei, Ellen, ce i-ai făcut lui Charlie? Nu l-am văzut până acum în felul ăsta.”

„Măi băiete, e sigur că Ellen l-a excitat.”

Nu ştiam ce să mai fac. Simţeam ceva ciudat după ce se frecase de mine. Toţi râdeau de mine şi deodată am simţit că eram dezbrăcat în pielea goală. Vroiam să mă ascund să nu mă vadă. Am fugit din apartament. Era o casă mare cu multe apartamente şi multe holuri şi nu puteam găsi scările. Uitasem de ascensor. După un timp am găsit scările şi am fugit afară pe stradă şi am mers mult până am ajuns la camera mea. Nu am ştiut până atunci că Joe şi Frank şi ceilalţi vroiau să fiu cu ei numai ca să râdă de mine.

Acum ştiu ce înţelegeau ei când ziceau „să scoţi una ca Charlie Gordon”.

Mi-e ruşine.

Şi altceva. Am visat-o pe fata aia Ellen cum dansa şi se freca de mine şi când m-am trezit cearceaful era umed şi murdar.

13 aprilie – Nici azi nu m-am dus la brutărie. I-am spus dnei Flynn, proprietăreasa mea, să-l caute pe dl Donner şi să-i spună că sunt bolnav. În ultimul timp, dna Flynn se uită la mine ca şi cum i-ar fi frică de mine.

Cred că este bine că mi-am dat seama că toată lumea

râde de mine. M-am gândit mult la asta. Este pentrucă sunt aşa de prost şi nici nu-mi dau seama că fac ceva ca un prost. Lumea crede că-i ceva de râs când un om prost nu poate să facă ce fac ceilalţi.

În orice caz, acum ştiu că mă fac mai deştept în fiecare zi. Cunosc punctuaţia şi scriu corect cuvintele. Îmi place să caut cuvintele grele în dicţionar şi-mi aduc aminte de ele. Încerc să scriu aceste rapoarte de progres cu mare grijă, dar este greu. Acum citesc mult şi dra Kinnian spune că citesc foarte repede. Şi chiar înţeleg multe din lucrurile pe care le citesc şi-mi rămân în minte. Uneori pot să închid ochii şi să mă gândesc la o pagină şi totul se întoarce la mine ca o fotografie.

Dar îmi vin în cap şi alte lucruri. Câteodată închid ochii şi văd clar un tablou. Azi-dimineaţă, după ce m-am trezit, stăteam culcat în pat cu ochii deschişi. Era ca şi cum se deschidea o gaură mare în pereţii minţii mele şi puteam să păşesc prin ea. Cred că e foarte demult… demult când am început să lucrez la brutăria Donner’s. Văd strada pe care-i brutăria. La început e o tulbureală şi apoi apar unele lucruri atât de reale încât sunt chiar aici în faţa mea, dar alte lucruri rămân tulburi şi nu mai sunt sigur…

Un omuleţ cu un cărucior de copil transformat într-un căruţ cu un grătar de cărbuni, şi mirosul de castane prăjite, şi zăpadă pe jos. Un tânăr slăbănog, cu ochi mari şi o privire speriată, se uită la firma prăvăliei. Ce scrie pe firmă? Litere nedesluşite, ceva care n-are sens. *Acum* ştiu că pe firmă este scris BRUTĂRIA DONNER’S, dar dacă privesc înapoi în memoria mea la firma aceea nu pot să citesc vorbele cu ochii lui. Nimic din tot ce-i scris n-are sens. Cred că tânărul cu privirea speriată sunt eu.

Lumini strălucitoare de neon. Pomi de Crăciun şi negustori ambulanţi pe trotuar. Lume înfofolită în paltoane cu gulere ridicate şi cu fulare în jurul gâturilor. Dar el nu are mănuşi. Are mâinile reci şi lasă pe jos o legătură mare de saci din hârtie maro. S-a oprit să vadă micile jucării mecanice în care negustorul ambulant răsuceşte o cheiţă – ursuleţul care face tumbe, căţelul care sare, foca cu mingea

care i se învârteşte pe nas. Tumbe, salturi, mingi. Dacă ar avea toate jucăriile astea ar fi omul cel mai fericit din lume.

Vrea să-l întrebe pe negustorul ambulant roşu la faţă, cu degetele care ies din mănuşile maro de bumbac, dacă ar putea să-l ia în mână pentru o clipă pe ursuleţul care face tumbe, dar îi este frică. Ridică de pe trotuar legătura de saci de hârtie şi-o saltă pe umăr.

E slăbănog dar a căpătat putere după atâţia ani de cărat greutăţi.

„Charlie! Charlie!... cap de gâscă!”

Copiii fac roată în jurul lui şi-l hărţuiesc ca nişte căţeluşi care se dau la picioarele lui. Charlie le zâmbeşte. Ar vrea să-şi lase legătura şi să se joace cu ei, dar când se gândeşte la asta i se strânge spinarea şi se simte ca atunci când băieţii mai mari aruncă în el cu tot felul de lucruri.

Venind spre brutărie vede câţiva băieţi la intrarea unui gang întunecos.

„Ia uite, vine Charlie!”

„Hei, Charlie, ce duci în spate? Vrei să dai cu zarurile?”

„Vin’ aici. Nu-ţi facem nimic.”

Este ceva cu intrarea în gangul întunecos şi cu râsetele, care-l face să simtă din nou că i se strânge spinarea. Încearcă să afle ce este, dar tot ce-şi poate aminti este rahatul şi urina lor de sus până jos pe îmbrăcămintea lui, şi Unchiul Herman răcnind când a ajuns acasă plin de spurcăciune, şi cum a ieşit Unchiul Herman cu ciocanul în mână să găsească băieţii care i-au făcut asta. Charlie ocoleşte băieţii care râd în gang, scapă legătura pe jos. O ridică din nou şi o ia la fugă până la brutărie.

„De ce-ai întârziat atâta, Charlie?” strigă Gimpy de la uşa din dos a brutăriei.

Charlie îşi croieşte drum prin uşile batante spre încăperile din fundul brutăriei şi lasă legătura pe unul din rafturi. Se reazemă de perete băgându-şi mâinile în buzunare. Ar fi vrut să aibă cu el morişca.

Îi place aici în spatele brutăriei unde podeaua este albă de făină – mai albă decât tavanul şi pereţii mânjiţi de funingine. Tălpile groase ale bocancilor lui sunt încrustate

cu alb şi este alb în cusături şi în găurile pentru şireturi şi sub unghii şi în pielea crăpată de pe mâini.

Se destinde aici – stând pe vine sprijinit de perete – cu capul dat pe spate în aşa fel încât şapca de baseball marcată cu D îi vine peste ochi. Îi place mirosul făinii, al aluatului dulce, al pâinii coapte şi al cozonacului şi al cornurilor. Cuptorul pârâie şi-l trage la somn.

Dulce... căldură... somn...

Deodată, căzătură, frângere, capul lovit de perete. Cineva i-a secerat picioarele de sub el.

Asta-i tot ce-mi amintesc. Văd foarte clar cum a fost, dar nu ştiu de ce s-a întâmplat. Este tot aşa cum era când mergeam la cinema. Când vedeam pentru prima oară un film nu înţelegeam nimic pentru că totul mergea prea repede, dar după ce vedeam filmul de trei sau patru ori înţelegeam tot ce spuneau. Trebuie să-l întreb pe dr Strauss ce este cu asta.

14 aprilie – Dr. Strauss zice că este important să mă gândesc la amintiri ca cele de ieri şi să le scriu pe hârtie. Şi când vin la cabinetul lui putem să vorbim despre ele.

Dr. Strauss este psihiatru şi neurochirurg. Nu ştiam asta. Credeam că este doar un doctor obişnuit. Dar când m-am dus la cabinetul lui azi-dimineaţă mi-a spus cât este de important pentru mine să ştiu cum sunt eu ca să pot să înţeleg care sunt problemele mele. Am spus că nu am probleme.

A râs şi apoi s-a ridicat din scaun şi s-a dus la fereastră. „Cu cât devii mai inteligent cu atât o să ai mai multe probleme, Charlie. Creşterea ta intelectuală va depăşi creşterea ta afectivă. Şi cred că o să-ţi dai seama că pe măsură ce progresezi vor fi multe lucruri despre care vei vrea să vorbeşti cu mine. Vreau să-ţi aduci aminte că aici este locul unde trebuie să vii când ai nevoie de ajutor.”

Tot nu ştiu încă despre ce este vorba, dar mi-a spus că, deşi nu înţeleg visele sau amintirile mele sau de ce ele sunt aşa cum sunt, mai târziu se vor lega între ele şi am să aflu

mai mult despre mine. A zis că cel mai important lucru este să descopăr ce spun oamenii din amintirile mele. Este vorba despre mine când eram un băiat şi trebuie să-mi aduc aminte ce s-a întâmplat.

Nu ştiam nimic până acum despre lucrurile astea, înţeleg că dacă o să devin destul de inteligent am să pricep toate cuvintele din mintea mea şi am să ştiu despre băieţii din gang, şi despre Unchiul Herman şi părinţii mei. Dar ce vrea el să spună este că atunci nu o să-mi placă ce aflu şi o să mă îmbolnăvesc la minte.

Aşa că acum trebuie să vin la cabinetul lui de două ori pe săptămână ca să vorbim despre lucrurile care mă necăjesc. Stăm acolo şi eu vorbesc, iar dr Strauss ascultă. Se numeşte terapie, şi asta înseamnă că dacă vorbesc despre lucruri o să mă simt mai bine. I-am spus că unul din lucrurile care mă necăjeşte este treaba cu femeile. Cum a fost când am dansat cu fata aia Ellen şi am fost foarte tulburat. Aşa că am vorbit despre asta, şi când vorbeam am simţit ceva ciudat, o transpiraţie rece şi un bâzâit în cap şi mi-a venit să vărs. Poate fiindcă am crezut totdeauna că este rău şi murdar să vorbeşti despre aşa ceva. Dar dr Strauss mi-a spus că ce mi s-a întâmplat după petrecere a fost un vis umed şi că e un lucru natural care se întâmplă la băieţi.

Deci chiar dacă devin inteligent şi învăţ o mulţime de lucruri noi, el crede că sunt încă un băiat când e vorba de femei. Este o treabă încurcată, dar am să descopăr totul despre viaţa mea.

15 aprilie – Citesc mult în zilele astea şi aproape totul îmi rămâne în minte. Dra Kinnian zice că, în afară de istorie, geografie şi aritmetică, ar trebui să încep să învăţ limbi străine. Prof. Nemur mi-a mai dat câteva casete să meargă în timpul când dorm. Încă nu ştiu cum lucrează mintea conştientă şi inconştientă, dar dr. Strauss spune să nu-mi fac griji deocamdată. Mi-a cerut să promit că, dacă voi începe să învăţ subiectele pentru colegiu peste vreo două săptămâni, n-am să citesc cărţi despre psihologie – adică

până nu-mi dă voie. Zice că o să mă încurce şi o să mă facă să mă gândesc la teorii psihologice în loc să am propriile mele idei şi sentimente. Dar pot să citesc romane.

Săptămâna asta am citit *Marele Gatsby, O tragedie americană* şi *Priveşte, înger, către casă.* N-am ştiut niciodată că bărbaţii şi femeile fac asemenea lucruri.

16 aprilie – Mă simt mult mai bine azi, dar încă mai sunt supărat că atâta vreme oamenii au râs şi şi-au bătut joc de mine. Când o să devin aşa de inteligent cum zice prof. Nemur, cu mai mult decât dublul I.Q.-ului meu de 70, poate că atunci oamenii or să mă placă şi or să fie prietenii mei.

De fapt, nu sunt prea sigur ce este I.Q.-ul. Prof. Nemur a zis că este ceva care măsoară cât eşti de inteligent – ca un cântar care măsoară kilograme într-o prăvălie. Dr. Strauss a avut însă o mare discuţie cu el şi a zis că I.Q.-ul nu este deloc ceva care *cântăreşte* inteligenţa. A zis că I.Q.-ul arată câtă inteligenţă poţi să capeţi, aşa ca numerele care sunt pe partea din afară a unei căni cu care se măsoară lichidele. Trebuie să umpli cana cu ceva ca să poţi măsura.

Când l-am întrebat pe Burt Seldon, cu care dau testele de inteligenţă şi care lucrează cu Algernon, mi-a spus că unii ar zice că niciunul din ei nu are dreptate şi că, după cum a citit el, I.Q.-ul măsoară mai multe lucruri diferite, între care sunt şi lucrurile pe care le-ai învăţat deja şi că de fapt nu este deloc un bun test de inteligenţă.

Aşa că nici acum nu ştiu ce este I.Q.-ul şi fiecare zice că este altceva. Al meu este acum cam de o sută, şi curând va ajunge la peste o sută cincizeci, dar cred că încă trebuie să mai toarne în mine ceva substanţă. N-am vrut să le spun nimic, dar nu înţeleg cum poţi să ştii *cât este* din ceva care nu ştii *ce este* şi nici *unde este.*

Prof. Nemur spune că poimâine trebuie să dau un *Test Rorschach.* Mă întreb ce este asta.

17 aprilie – Am avut un coşmar azi-noapte, şi în dimineaţa asta, după ce m-am trezit, am făcut ce m-a învăţat dr. Strauss să fac când îmi aduc aminte de visurile

mele. Să mă gândesc la vis şi să las gândurile să rătăcească până-mi vin alte lucruri în minte. O ţin aşa până când nu mai apare nimic. Dr. Strauss zice că asta înseamnă că am ajuns la un punct unde subconştientul meu încearcă să blocheze conştientul ca să nu-şi aducă aminte. Este un zid ridicat între prezent şi trecut. Uneori zidul rezistă, alteori se dărâmă şi pot să-mi aduc aminte ce este în spatele lui.

Ca azi-dimineaţă.

Visul era despre domnişoara Kinnian care citea rapoartele mele de progres. În vis mă aşez ca să scriu, dar nu mai pot să scriu sau să citesc. S-a terminat. Mă sperii şi-l rog pe Gimpy de la brutărie să scrie pentru mine. Dar când citeşte raportul, domnişoara Kinnian se supără rău şi rupe foile pentru că sunt scrise pe ele cuvinte murdare.

Când ajung acasă sunt aşteptat de prof. Nemur şi dr. Strauss, care mă iau la bătaie pentru că am scris cuvinte murdare în raportul de progres. După ce pleacă ei, ridic de pe jos paginile rupte, însă ele se transformă în scrisori de amor cu şnur pe margini şi pătate peste tot cu sânge.

A fost un vis groaznic, dar m-am dat jos din pat şi am scris totul, după care am început să fac asociaţie liberă.

Brutărie… coptul pâinii… cineva mă loveşte cu picioarele… cad jos… sânge peste tot… scriere… un creion mare pe o scrisoare de dragoste roşie… o inimioară de aur… un medalion… un lănţişor… totul acoperit de sânge… şi el râde de mine…

Lănţişorul este de la un medalion… care se roteşte… soarele se reflectă din el în ochii mei. Şi-mi place să-l văd cum se roteşte… să mă uit la lănţişor… se face mănunchi şi se desface şi saltă şi se răsuceşte… şi o fetiţă se uită la mine.

Numele ei este domnişoara Kin – vreau să zic Harriet.

„Harriet… Harriet… toţi o iubim pe Harriet.”

După aceea nu mai e nimic. Este din nou un gol.

Domnişoara Kinnian citind rapoartele mele de progres peste umărul meu.

Apoi suntem la Centrul pentru Adulţi Întârziaţi, iar ea citeşte peste umărul meu în timp ce scriu ~~cupunirile~~

compunerile mele.

Şcoala se schimbă în Şcoala 13 şi am unsprezece ani şi domnişoara Kinnian are şi ea unsprezece ani, dar acum nu mai este domnişoara Kinnian. Este o fetiţă cu gropiţe în obraji şi cu bucle lungi şi se numeşte Harriet. Toţi o iubim pe Harriet. Este ziua de Sf. Valentin.

Mi-amintesc…

Mi-amintesc ce s-a întâmplat la Şcoala 13 şi de ce au trebuit să-mi schimbe şcoala şi să mă trimită la Şcoala 222. Harriet a fost cauza.

Îl văd pe Charlie – de unsprezece ani. Are un mic medalion de culoarea aurului pe care l-a găsit pe stradă. Nu are lănţişor, dar îl ţine pe o sforicică, şi-i place să-l facă să se rotească repede ca să încolăcească sfoara şi apoi să se uite cum se descolăceşte învârtind medalionul care-i trimite licărul soarelui în ochi.

Uneori, când copiii se joacă cu mingea, îl lasă pe el să stea la mijloc şi încearcă şi el să prindă mingea înainte ca s-o prindă altul. Îi place să stea la mijloc chiar dacă nu prinde mingea niciodată – şi odată, când Hymie Roth a lăsat din greşeală să cadă mingea şi a apucat-o el, tot nu l-au lăsat să treacă la aruncat şi a trebuit să se ducă din nou la mijloc.

Când trece Harriet, băieţii opresc jocul şi se uită la ea. Toţi băieţii sunt îndrăgostiţi de Harriet. Când mişcă din cap buclele ei saltă în sus şi în jos, şi are şi gropiţe în obraji. Charlie nu ştie de ce fac atâta caz de o fată şi de ce vor mereu să-i vorbească (el ar prefera să joace mingea sau ţurca decât să-i vorbească unei fete), dar toţi băieţii sunt îndrăgostiţi de Harriet aşa că o iubeşte şi el.

Ea nu-l sâcâie niciodată, aşa cum fac toţi ceilalţi copii, iar el face tot felul de figuri pentru ea. Umblă pe pupitre când învăţătorul nu-i acolo. Aruncă gumele de şters pe fereastră, mâzgăleşte tabla şi pereţii. Şi de fiecare dată Harriet chicoteşte şi strigă, „Ia uite la Charlie! Nu-i aşa că-i nostim? Cât e de prost!”

Este ziua de Sf. Valentin şi băieţii vorbesc despre felicitările pentru Harriet, aşa că Charlie zice şi el: „Am să-i dau şi io o felcitare de Sf. Valentin”.

Băieţii râd şi Barry zice: „De unde să faci tu rost de felicitare?”

„Am să-i dau una frumoasă. O să vedeţi.”

Dar nu are bani de felicitare, aşa că o să-i dea medalionul lui care are formă de inimă, ca felicitările care se văd în vitrinele magazinelor. În seara aceea ia foiţă de mătase din scrinul maică-sii şi durează mult până face un pacheţel legat cu panglică roşie. A doua zi îl duce la şcoală şi în timpul pauzei de masă îl roagă pe Hymie Roth să scrie ceva pe pacheţel.

Îi spune lui Hymie să scrie: *„Dragă Harriet, eu cred că eşti cea mai frumoasă fată din toată lumea. Îmi placi foarte mult şi te iubesc. Vreau să fii tu Valentina mea. Prietenul tău, Charlie Gordon.”*

Hymie scrie îngrijit, cu litere mari, şi râde tot timpul şi-i spune lui Charlie: „Băiete, asta o s-o dea gata. Aşteaptă până o vedea.”

Charlie e cam speriat, dar vrea să-i dea medalionul fetei, aşa că o urmăreşte când pleacă spre casă de la şcoală şi până intră în casă. Atunci se strecoară în hol şi agaţă pachetul de mânerul uşii pe dinăuntru. Apasă soneria de două ori şi traversează strada în fugă ca să se ascundă după un pom.

Când coboară, Harriet se uită ca să vadă cine a sunat. Atunci observă pachetul. Îl ia şi urcă scările. Charlie se întoarce acasă şi ia o palmă fiindcă a umblat în scrinul maică-sii şi a luat foiţa de mătase şi panglica fără să spună. Dar nu-i pasă. Mâine Harriet va purta medalionul şi va spune tuturor băieţilor că-l are de la el. Atunci să vadă ei!

A doua zi aleargă tot drumul până la şcoală, dar ajunge prea devreme, Harriet n-a venit încă şi el e nerăbdător.

Dar când apare, Harriet nici nu se uită la el. Nu poartă medalionul. Şi pare supărată.

Face tot felul de năzbâtii când nu se uită spre el doamna Janson. Se strâmbă. Râde cu zgomot. Se ridică din bancă şi-

şi mişcă fundul într-o parte şi într-alta. Azvârle chiar cu o bucată de cretă în Harold. Dar Harriet nu se uită la el nici măcar o dată. Poate c-a uitat. Poate că o să-l poarte mâine. Trece pe coridor, dar când se duce la ea ca s-o întrebe se strecoară pe lângă el fără o vorbă.

Jos, în curtea şcolii, îl aşteaptă cei doi fraţi mai mari ai ei.

Gus îi dă un brânci. „Mă nenorocitule, tu ai scris porcăria asta soră-mii?”

Charlie spune că n-a scris nicio porcărie. „I-am dat doar o valentină.”

Oscar, care a jucat în echipa de fotbal a şcolii înainte de a termina liceul, îl apucă de cămaşă şi-i smulge doi nasturi. „S-o laşi în pace pe soră-mea, degeneratule. Şi oricum n-ai ce căuta în şcoala asta.”

Îl împinge pe Charlie spre Gus, care-l apucă de beregată. Charlie se sperie şi începe să plângă.

Atunci încep să-l lovească. Oscar îi dă un pumn în nas şi Gus îl trânteşte jos şi-i dă cu piciorul în coaste şi apoi amândoi îi cară picioare, când unul, când altul, şi unii copii din curte – prietenii lui Charlie – vin fuga, zbierând şi bătând din palme: „Bătaie! Bătaie! Îl bat pe Charlie!”

Hainele-i sunt sfâşiate şi-i curge sânge din nas, şi are un dinte rupt, şi după ce pleacă Gus şi Oscar se aşază pe trotuar şi plânge. Sângele are un gust acrişor. Ceilalţi copii râd şi strigă: „Charlie a luat bătaie! Charlie a luat bătaie!” Atunci vine dl Wagner, unul din îngrijitorii şcolii, şi-i goneşte. Îl duce pe Charlie în toaleta băieţilor şi-i spune să se spele de sânge şi de murdărie pe faţă şi pe mâini înainte de a se întoarce acasă…

Pesemne că eram tare prostănac să cred ce-mi spunea lumea. Nu trebuia să am încredere în Hymie şi nici în altcineva.

Nu mi-am adus aminte niciodată până acum de lucrurile astea, dar mi-au venit în minte după ce m-am gândit la vis. Este ceva în legătură cu senzaţia pe care o am când domnişoara Kinnian citeşte rapoartele mele de progres. În orice caz, sunt mulţumit că acum nu mai trebuie să mă rog de nimeni să scrie în locul meu. Acum pot să fac asta

singur.

Chiar acum mi-am dat seama de ceva: Harriet nu mi-a dat niciodată înapoi medalionul.

18 aprilie – Am aflat ce-i cu Rorschach. Este testul cu petele de cerneală, cel pe care l-am dat înainte de operaţie. Cum am aflat despre ce-i vorba mi s-a făcut frică. Ştiam că Burt o să-mi ceară să spun ce-i în poze şi ştiam că n-o să fiu în stare. Mă gândeam că poţi afla totuşi într-un fel ce imagini sunt ascunse acolo. Poate că nu erau niciun fel de imagini. Poate că era doar un truc ca să vadă dacă sunt destul de prost ca să caut ceva care nici nu exista acolo. La gândul ăsta m-am cam supărat pe el.

„E-n regulă, Charlie”, a zis. „Ai văzut deja cartoanele astea, ţi-aduci aminte?”

„Sigur că-mi aduc aminte.”

După felul cum am spus asta şi-a dat seama că eram supărat şi s-a uitat la mine mirat.

„E ceva în neregulă, Charlie?”

„Nu, nu-i nimic. Petele astea de cerneală m-au indispus.”

A zâmbit şi a clătinat din cap. „Nu-i nimic în asta care să te indispună. Este doar unul din testele standardizate de personalitate. Vreau să te uiţi la cartonul ăsta. Ce-ar putea fi aici? Ce vezi pe carton? Oamenii văd tot felul de lucruri în petele astea de cerneală. Spune-mi ce ar putea fi ele pentru tine – la ce te gândeşti când le vezi.”

Eram tulburat. M-am uitat la carton şi apoi la el. Nu m-am aşteptat deloc să spună asta. „Vrei să zici că în petele astea de cerneală nu sunt ascunse imagini?”

Burt s-a încruntat şi şi-a scos ochelarii. „Ce?”

„Imagini! Ascunse în petele astea! Data trecută mi-ai spus că oricine poate să le vadă şi că vrei ca să le găsesc şi eu.”

„Nu, Charlie. N-aş fi putut să spun aşa ceva.”

M-am răstit la el: „Ce vrei să spui?” Frica de petele de cerneală mă făcea să fiu supărat şi pe mine, şi pe Burt. „Asta-i ce mi-ai spus. Dacă eşti destul de deştept ca să mergi la colegiu nu înseamnă că trebuie să-ţi baţi joc de

mine. M-am săturat să râdă toţi de mine.”

Nu-mi aduc aminte să fi fost vreodată atât de supărat. De fapt, nu cred că eram supărat chiar pe Burt, dar deodată totul a explodat. Am aruncat cartoanele Rorschach pe masă şi am ieşit din cameră. Profesorul Nemur trecea prin hol şi, când m-a văzut că trec în fugă pe lângă el fără să-i spun bună ziua, şi-a dat seama că ceva nu era cum trebuie. El şi Burt m-au ajuns din urmă când dădeam să iau liftul ca să cobor.

„Charlie”, a zis Nemur apucându-mă de braţ. „Stai o clipă. Ce se-ntâmplă?”

Mi-am tras braţul şi i-am făcut semn cu capul spre Burt. „M-am săturat să-şi bată lumea joc de mine. Asta-i tot. Poate că înainte nu-mi dădeam seama, dar acum ştiu despre ce e vorba şi nu-mi place.”

„Nimeni nu-şi bate joc de tine aici, Charlie”, a zis Nemur.

„Şi treaba cu petele de cerneală? Data trecută Burt mi-a spus că sunt imagini în cerneală – că toată lumea poate să le vadă, şi eu...”

„Ascultă, Charlie, ai vrea să auzi exact vorbele lui Burt şi răspunsurile tale? Avem o bandă înregistrată de la şedinţa aia de testare. Putem s-o ascultăm şi vei auzi exact ce s-a spus.”

M-am întors cu ei în cabinetul de psihologie, dar nu mă simţeam bine. Eram sigur că mă amăgiseră când eram prea neştiutor ca să-mi dau seama. Supărarea mă stimula şi nu mă lepădăm uşor de ea. Eram gata de luptă.

În timp ce Nemur căuta banda în fişier, Burt îmi explica: „Data trecută am folosit aproape aceleaşi cuvinte ca astăzi. Este o cerinţă a acestor teste ca metoda să fie aceeaşi de fiecare dată când se aplică.”

„Am să cred asta când o să aud.”

S-au uitat unul la celălalt. Simţeam cum mi se urcă sângele în obraz. Îşi băteau joc de mine. Dar imediat am realizat ce spusesem şi am priceput de ce se uitaseră unul la altul. Nu râdeau de mine. Ajunsesem la un nou prag şi prima mea reacţie la lumea dimprejur era supărarea şi

bănuiala.

Vocea lui Burt bubuia din magnetofon:

„Acum vreau să te uiţi la cartonul ăsta, Charlie. Ce ar putea fi asta? Ce vezi pe carton? Oamenii văd tot felul de lucruri în petele astea de cerneală. Spune-mi la ce te gândeşti când vezi petele…”

Aceleaşi cuvinte, aproape acelaşi ton al vocii pe care l-a folosit acum câteva minute în laborator. Şi apoi am auzit răspunsurile mele – lucruri copilăreşti, de necrezut. Şi m-am lăsat moale pe scaun lângă biroul profesorului Nemur. „Chiar eu am fost ăsta?”

M-am întors în laborator cu Burt şi am continuat treaba cu Rorschach. Am luat-o cu încetul cu cartoanele. De data asta răspunsurile mele erau altele. „Vedeam” lucruri în petele de cerneală. Doi lilieci care se hârjonesc. Doi oameni care se bat cu săbiile. Îmi închipuiam tot felul de lucruri. Dar chiar dacă era aşa, nu mai aveam încredere deplină în Burt. Întorceam mereu cartoanele, să văd dacă pe spatele lor nu era ceva ce ar fi trebuit să găsesc.

Trăgeam cu coada ochiului la notiţele pe care şi le lua Burt. Totul era codificat şi arăta cam aşa:

WF + A DdF – Ad orig. WF – A SF + ob.

Tot nu înţeleg rostul testului. Cred că oricine ar putea minţi spunând lucruri pe care de fapt nu le vede. Cum puteau să ştie că nu-mi băteam joc de ei spunând lucruri pe care de fapt nu mi le închipuiam?

Poate că o să înţeleg dacă dr. Strauss mă va lăsa să citesc despre psihologie. Mi-este din ce în ce mai greu să pun pe hârtie toate gândurile şi senzaţiile mele fiindcă ştiu că cineva le va citi. Poate că ar fi mai bine să ţin pentru o vreme unele din aceste rapoarte doar pentru mine. O să-l întreb pe dr. Strauss. De ce începe aşa, deodată, să mă deranjeze treaba asta?

RAPORT DE PROGRES 10

21 aprilie – Am născocit un fel nou de a programa malaxoarele la brutărie pentru a grăbi producţia. Domnul Donner spune că va economisi costurile şi va mări profitul. Mi-a dat un premiu de cincizeci de dolari şi mi-a mărit leafa cu zece dolari pe săptămână.

Am vrut să-i invit la prânz pe Joe Carp şi Frank Reilly ca să sărbătorim, dar Joe Carp trebuia să cumpere ceva pentru soţia lui şi Frank se întâlnea la prânz cu un văr de-al lui. Cred că o să le ia ceva timp ca să se obişnuiască cu schimbarea mea.

Parcă ar fi toţi speriaţi de mine. Când m-am dus la Gimpy şi l-am bătut pe umăr să-l întreb ceva, a tresărit şi şi-a vărsat ceaşca de cafea pe el. Se uită lung la mine când crede că nu-l văd. Niciunul de acolo nu mai vorbeşte cu mine şi nu mai glumeşte ca înainte. Mă simt ca şi când aş fi singur la lucru.

Gândindu-mă la asta, îmi aduc aminte că odată am adormit stând în picioare şi Frank mi-a tras una de-am căzut lat. Mirosul cald şi dulceag, pereţii albi, vuietul cuptorului când Frank îi deschide uşa ca să întoarcă franzelele.

Deodată cad… mă răsucesc… nu mai e nimic sub mine şi mă lovesc cu capul de perete.

Sunt eu şi totuşi parcă este altcineva culcat acolo – un alt Charlie. E zăpăcit… se freacă pe cap… priveşte în sus la Frank, înalt şi subţire, apoi la Gimpy, mare, păros, faţa cenuşie a lui Gimpy cu sprâncenele stufoase care aproape i-ascund ochii albaştri.

„Lasă-l în pace pe băiat”, zice Gimp. „De ce trebuie să te iei mereu de el?”

„Nu contează”, râde Frank. „Nu-l doare. Nu-şi dă seama. Aşa-i, Charlie?”

Charlie se freacă pe cap şi se cocoşează. Nu ştie ce-a făcut ca să fie pedepsit în felul ăsta, dar oricând poate să mai vină ceva.

„Dar tu îţi dai seama”, zice Gimpy şchiopătând cu gheata

lui ortopedică, „aşa că de ce dracu îl tot altoieşti?” Cei doi stau la masa lungă, Frank cel înalt şi Gimpy cel greoi, modelând aluatul pentru chiflele ce trebuie coapte pentru comenzile serii.

Lucrează un timp în tăcere, apoi Frank se opreşte şi îşi dă boneta albă pe ceafă. „Hei, Gimp, crezi că Charlie ar putea învăţa cum se fac chiflele?”

Gimp întinde un cot pe masa de lucru: „Hai mai bine să-l lăsăm în pace.”

„Nu, să ştii că vorbesc serios, Gimpy. Fac pariu că poate să înveţe ceva simplu, cum ar fi să faci chifle.” Ideea pare să-i surâdă lui Gimpy, care se întoarce să-l privească pe Charlie. „Poate că iese ceva din asta. Hei, Charlie, vino puţin aici.”

Ca întotdeauna când se vorbeşte despre el, Charlie stă cu capul plecat, privindu-şi şireturile de la ghete. Ştie cum să le treacă prin găuri şi să le lege. Ar putea să facă şi el chifle. Ar putea învăţa să bată, să întindă, să răsucească şi să modeleze aluatul în formele mici şi rotunde ale chiflelor.

Frank se uită la el neîncrezător. „Poate că n-ar trebui, Gimp. Poate că nu-i bine. Dacă idiotul nu e în stare să înveţe, n-ar trebui să încercăm nimic cu el.”

„Las’ pe mine”, zice Gimpy, care a preluat acum ideea lui Frank. „Cred că s-ar putea să înveţe ceva. Ascultă, Charlie. Vrei să înveţi ceva? Vrei să te învăţ cum să faci chifle ca mine şi ca Frank?”

Charlie îl priveşte şi zâmbetul i se şterge de pe faţă. Înţelege ce vrea Gimpy şi se simte încolţit. Ar vrea să-i facă plăcerea lui Gimpy, dar este ceva în cuvântul *a învăţa,* ceva care-i aminteşte de pedepse aspre, însă nu mai ştie despre ce este vorba – doar o mână subţirică şi albă ridicată, care-l lovea ca să-l facă să înveţe ceva ce nu putea să înţeleagă.

Charlie se dă înapoi, dar Gimpy îl apucă de braţ. „Hai, copile, nu te speria. N-o să-ţi facem nimic rău. Uită-te la el cum tremură tot. Ascultă, Charlie, am ceva pentru tine, o jucărie lucioasă care aduce noroc.” Întinde mâna şi dă la iveală un lanţ de alamă cu un disc de alamă lucios pe care scrie MEREU CU LUCIU-POLIZARE METALE. Ridică de capătul

lanţului şi discul auriu scânteietor se învârteşte încet, captând lumina becurilor fluorescente. Charlie îşi aminteşte doar strălucirea discului, dar nu ştie de ce şi ce este lucrul acela.

Nu întinde mâna după el. Ştie că eşti pedepsit dacă întinzi mâna după lucrul altuia. Dacă cineva ţi-l pune în mână e-n regulă. Altfel nu e bine. Când vede că Gimpy îi oferă pandantivul, dă din cap şi zâmbeşte din nou.

„Astea le ştie”, râde Frank. „Dă-i ceva lucios şi strălucitor.” Frank, care-a lăsat experimentul în seama lui Gimpy, devine interesat. „Dacă vrea să capete vechitura aia şi-i spui că i-o dai dacă învaţă să modeleze chifle din aluat, s-ar putea să iasă ceva.”

În timp ce brutarii se pregătesc să-l înveţe pe Charlie, se adună şi alţii din prăvălie. Frank face loc pe masă şi Gimpy scoate o bucată potrivită de aluat cu care să lucreze Charlie. Se pun pariuri: va putea sau nu va putea Charlie să facă chifle.

„Fii foarte atent la noi”, zice Gimpy, punând pandantivul lângă el pe masă, ca să-l vadă Charlie. „Să faci şi tu tot ce facem noi. Dacă înveţi să faci chifle, capeţi jucăria asta lucioasă care aduce noroc.”

Charlie se cocoşează pe scaunul lui, urmărind încordat cum Gimpy ia cuţitul şi taie o felie de aluat. Observă fiecare mişcare, în timp ce Gimpy face un rulou lung de aluat, îl frânge şi-l îndoaie în formă de colac, oprindu-se din când în când pentru a-l presăra cu faină.

„Acum uită-te la mine”, zice Frank şi repetă ce a făcut Gimpy. Charlie este încurcat. Nu-i chiar acelaşi lucru. Când lucrează, Gimpy ridică din coate, ca aripile unei păsări, dar Frank îşi ţine braţele pe lângă corp. Gimpy ţine degetele mari lipite de celelalte când frământă aluatul, dar Frank lucrează cu podul palmei şi ţine degetele mari în aer, despărţite de celelalte degete.

Neliniştit de lucrurile astea, Charlie nici nu mişcă atunci când Gimpy îi spune „Hai, încearcă”.

Charlie clatină din cap.

„Uite, Charlie, am să fac totul din nou, încet. Să fii atent

la tot ce fac şi să faci fiecare mişcare odată cu mine. Bine? Dar încearcă să-ţi aduci aminte ca să poţi face şi tu singur toată treaba. Hai, acum! Aşa!”

Charlie se încruntă în timp ce-l priveşte pe Gimpy cum scoate o bucată de aluat şi o rostogoleşte ca să iasă un cocoloş. Şovăie, dar apoi ia cuţitul şi taie o felie de aluat pe care o pune în mijlocul mesei. Încet, ţinând coatele ridicate întocmai ca Gimpy, îl face cocoloş.

Se uită la mâinile lui şi la ale lui Gimpy şi are grijă să-şi ţină degetele exact în acelaşi fel, degetele mari împreunate cu celelalte – uşor îndoite, ca o cupă. Trebuie să facă bine treaba, aşa cum doreşte Gimpy. Parcă e ceva înăuntrul lui care-i zice să facă bine treaba, ca să-l placă ceilalţi. Şi doreşte să-l placă Gimpy şi Frank.

Când Gimpy a terminat cocoloşul de aluat, îşi îndreaptă mijlocul şi Charlie face la fel. „Hei, asta-i grozav. Uite, Frank, a făcut cocoloşul de aluat.”

Frank dă din cap şi zâmbeşte. Charlie oftează şi freamătă din tot corpul de emoţie. Nu-i deloc obişnuit cu un asemenea moment de succes.

„E-n regulă”, zice Gimpy. „Acum facem o chiflă.” Cu stângăcie, dar cu grijă, Charlie urmează fiecare mişcare a lui Gimpy. Câteodată îi tremură mâna sau braţul, dar după un timp e în stare să desprindă o bucată de aluat şi s-o modeleze într-o chiflă. Lucrând alături de Gimpy, mai face şase chifle şi, presărându-le cu faină, le aşază cu grijă lângă cele ale lui Gimpy pe tava mare cu fundul acoperit de făină.

„E bine, Charlie.” Faţa lui Gimpy este serioasă. „Acum, hai să te vedem cum lucrezi singur. Aduţi aminte de tot ce-ai făcut de la început. Hai, dă-i drumul.”

Charlie priveşte bucata enormă de aluat şi cuţitul pe care Gimpy i l-a pus în mână. Ce a făcut mai întâi? Cum şi-a ţinut mâna? Dar degetele? În ce parte a rostogolit cocoloşul…? O mie de idei răvăşite îi izbucnesc deodată în minte şi rămâne nemişcat şi zâmbeşte. Vrea să facă ce trebuie, să-i facă fericiţi pe Frank şi pe Gimpy, să le fie pe plac şi să capete obiectul lucios pe care i l-a promis Gimpy. Răstoarnă iar şi iar bucata netedă şi grea de aluat pe masă, dar nu se poate

hotărî să înceapă. Nu poate s-o taie în bucăţi fiindcă ştie că nu va reuşi şi se teme.

„A şi uitat”, zice Frank. „Nu s-a prins.”

Charlie ar vrea să se fi prins. Se încruntă şi încearcă să-şi amintească: la început tai o bucată. Apoi o faci cocoloş. Dar cum ajunge să fie o chiflă ca cele din tavă? Asta-i altceva. Dă-i timp şi o să-şi aducă aminte. Imediat ce se va risipi ceaţa asta îşi va aminti. Doar câteva secunde şi o să ştie. Vrea să se ţină bine de ce a învăţat – câtva timp. Vrea atât de mult.

„Bine, Charlie”, oftează Gimpy, luându-i cuţitul din mână. „E-n regulă. Nu te necăji pentru asta. Oricum asta nu-i treaba ta.”

Încă un minut şi o să-şi amintească. Măcar dacă nu l-ar grăbi atât. De ce trebuie totul făcut cu-atâta grabă?

„Du-te, Charlie. Aşază-te şi uită-te la cartea ta cu desene caraghioase. Trebuie să ne întoarcem la lucru.”

Charlie dă din cap, zâmbeşte şi scoate cărţulia cu benzi desenate din buzunarul de la spate. O netezeşte şi şi-o pune pe cap ca pe un fel de pălărie. Frank râde şi chiar şi Gimpy zâmbeşte în sfârşit.

„Aşa, măi copil mare”, fornăie Gimpy, „stai acolo jos, până are domnul Donner nevoie de tine”.

Charlie îi zâmbeşte şi se întoarce la sacii cu făină din colţul de lângă maşinile de amestecat. Îi place să se rezeme de saci când stă pe jos cu picioarele încrucişate şi priveşte pozele din cartea cu benzi desenate. Începe să întoarcă paginile şi simte că-i vine să plângă, dar nu ştie de ce. Ce l-ar putea întrista? Norul de ceaţă vine şi pleacă şi acum se bucură că va vedea pozele viu colorate din cartea cu benzi desenate la care s-a uitat de treizeci, patruzeci de ori. Ştie toate pozele din carte – a întrebat iarăşi şi iarăşi cum se numesc (pe toţi pe care-i întâlneşte) – şi înţelege că grupurile ciudate de litere şi cuvinte din baloanele albe care sunt deasupra persoanelor înseamnă că ele zic ceva. Va învăţa oare vreodată să citească ce e în baloane?

Dacă i-ar da timp destul – dacă nu l-ar zori şi nu l-ar împinge aşa repede din spate – ar ajunge la asta. Dar

nimeni nu are timp.

Charlie îşi îndoaie genunchii şi deschide cartea cu benzi desenate la prima pagină, unde Batman şi Robin se bălăngăne pe o funie în dreptul unei clădiri. Într-o zi, decide el, va putea citi. Şi-atunci va putea citi şi povestea. Simte o mână pe umăr şi se uită în sus. E Gimpy, care-i întinde discul de alamă şi lanţul, făcându-l să se balanseze şi să se învârtească în aşa fel încât să prindă lumina.

„Ia-l”, zice el, ursuz, aruncându-l în poala lui Charlie, şi se îndepărtează şchiopătând…

Nu m-am gândit până acum la asta, dar a fost ceva drăguţ din partea lui. De ce-o fi făcut-o? În orice caz, asta-i ce-mi aduc aminte de-atunci, mai limpede şi mai amănunţit decât orice lucru pe care l-am trăit înainte. Este ca şi cum aş privi pe fereastra bucătăriei dimineaţa devreme, când lumina e încă cenuşie. Este o cale lungă de-atunci până astăzi şi totul i se datorează doctorului Strauss şi profesorului Nemur şi celorlalţi de aici de la Beekman. Dar ce-or fi gândind şi ce-or fi simţind acum Frank şi Gimpy, văzând cum m-am schimbat?

22 aprilie – Oamenii de la brutărie s-au schimbat. Nu doar pentru că nu mă iau în seamă. Pot să le simt duşmănia. Donner aranjează să fiu primit în sindicat şi mi-a mărit din nou leafa. Treaba proastă este că nu-mi mai face plăcere, fiindcă ceilalţi se simt jigniţi. Într-un fel, nici nu pot să le găsesc o vină. Ei nu înţeleg ce mi s-a întâmplat, iar eu nu pot să le spun. Nu sunt mândri de mine aşa cum m-am aşteptat – chiar deloc.

Totuşi, trebuie să stau de vorbă cu cineva. Am s-o invit pe domnişoara Kinnian să meargă cu mine mâine seară la cinema ca să sărbătorim avansarea mea. Dacă o să am destul curaj.

24 aprilie – În fine, profesorul Nemur a fost de acord cu dr. Strauss şi cu mine că-mi va fi imposibil să scriu tot ce mi se întâmplă dacă ştiu că va fi citit imediat de lumea de la

laborator. Am încercat să fiu absolut cinstit în legătură cu toate lucrurile, indiferent despre ce era vorba, dar sunt probleme pe care nu le pot aşterne pe hârtie dacă nu pot să le ţin secrete – cel puţin deocamdată.

Aşa că am voie să reţin unele din rapoartele mai personale, dar înainte de raportul final către Fundaţia Welberg profesorul Nemur va citi totul şi va hotărî ce parte trebuie să fie publicată.

M-a indispus tare mult ce s-a întâmplat astăzi la laborator.

Astă-seară am ajuns la cabinet mai devreme ca să-i întreb pe dr. Strauss sau pe profesorul Nemur dacă ei cred că ar fi bine s-o invit pe Alice Kinnian la cinema, dar înainte de a bate la uşă i-am auzit cum se certau. N-ar fi trebuit să rămân acolo, dar e greu să mă dezobişnuiesc să ascult, pentru că lumea a vorbit şi s-a purtat întotdeauna ca şi cum eu n-aş fi fost acolo, ca şi cum nu le-ar fi păsat că eu îi aud.

Am auzit cum izbea cineva cu pumnul în masă şi apoi profesorul Nemur a strigat: „Am informat deja comitetul convenţiei că vom prezenta comunicarea.”

Apoi am auzit vocea doctorului Strauss: „N-ai dreptate, Harold. Şase săptămâni de-acum încolo e un timp prea scurt. El este încă în curs de schimbare.”

Apoi iar Nemur: „Am intuit corect ce urma să se întâmple până în momentul de faţă. Avem dreptul să facem un raport provizoriu. Îţi spun eu, Jay, nu cred că avem de ce să ne temem. Am reuşit. Lucrurile merg în direcţia bună. Nu se mai poate întâmpla nimic rău.”

Strauss: „Treaba asta e prea importantă pentru noi ca s-o facem publică înainte de vreme. Îţi asumi o răspundere …”

Nemur: „Uiţi că sunt autorul principal al acestui proiect.”

Strauss: „Şi tu uiţi că nu eşti singurul care-şi pune reputaţia în joc. Dacă acum ne asumăm un avans prea mare, întreaga noastră ipoteză va deveni vulnerabilă.”

Nemur: „Nu mă mai tem de o întoarcere la starea dinainte. Am verificat şi am reverificat totul. Un raport provizoriu nu comportă niciun risc. Sunt sigur că acum nu se mai poate întâmpla nimic rău.” Discuţia a continuat în

felul ăsta, cu Strauss spunându-i lui Nemur că urmăreşte să obţină Catedra de Psihologie de la Hallston şi cu Nemur spunându-i lui Strauss că se foloseşte de studiile lui de psihologie. Strauss a zis atunci că proiectul are tot atâta legătură cu tehnicile lui de psihochirurgie şi de injectare enzimatice câtă au şi teoriile lui Nemur şi că, după un timp, mii de neurochirurgi din toată lumea vor folosi metodele *lui;* dar aici Nemur l-a întrerupt şi i-a spus că aceste tehnici noi n-ar fi apărut niciodată fără teoria *lui* originală.

Au început să se insulte – *oportunist, pesimist, cinic* – şi m-am cam speriat. Mi-am dat seama dintr-odată că nu aveam dreptul să stau acolo, la uşa cabinetului şi să-i ascult fără ca ei să ştie. Poate că nici nu le-ar fi păsat când eram prea slab de minte ca să înţeleg ce se întâmpla, dar acum, când puteam să înţeleg, nu cred că ar fi vrut ca eu să-i ascult. Am plecat fără să aştept sfârşitul discuţiei.

Era întuneric şi am mers mult pe jos, încercând să înţeleg de ce eram atât de speriat. Îi vedeam pentru prima oară limpede – nu erau zei şi nici măcar eroi, doar doi oameni îngrijoraţi de ce se va alege din munca lor. Totuşi, dacă Nemur are dreptate şi experienţa reuşeşte, ce importanţă mai are? Sunt atâtea lucruri, atâtea planuri de făcut.

Aştept până mâine ca să-i întreb dacă s-o invit pe domnişoara Kinnian la cinema ca să sărbătorim avansarea mea.

26 aprilie – Ştiu că n-ar trebui să dau târcoale prin colegiu când mă duc la laborator, dar îmi place să văd tinerii şi tinerele umblând de colo-colo cu cărţile lor şi să-i aud vorbind despre ce învaţă la cursuri. Aş dori să stau şi eu la o cafea şi să vorbesc cu ei în cantina de la bowlingul campusului, când se adună să discute despre cărţi şi politică şi idei. Îmi place să-i aud vorbind despre poezie şi ştiinţă şi filozofie – despre Shakespeare şi Milton; Newton şi Einstein şi Freud; despre Platon şi Hegel şi Kant, şi toate celelalte nume care-mi răsună în minte precum clopotele cele mari ale bisericilor.

Uneori trag cu urechea la conversaţiile de la mesele

dimprejur şi mă prefac că sunt şi eu student la colegiu, deşi sunt mult mai în vârstă decât ei. Port şi eu cărţi la mine şi am început să fumez pipă. E o prostie, dar de când aparţin laboratorului mă simt ca şi cum aş face şi eu parte din universitate. Mi-e groază să mă întorc singur în camera aceea.

27 aprilie – M-am împrietenit cu nişte băieţi de la bowlingul campusului. Discutau dacă Shakespeare a scris sau nu el însuşi piesele lui Shakespeare. Unul dintre băieţi – cel gras, cu faţa transpirată – a spus că Marlowe a scris toate piesele lui Shakespeare. Dar Lenny, băiatul cel scund cu ochelari negri, nu credea chestia asta cu Marlowe şi a zis că toată lumea ştie că Sir Francis Bacon este cel care a scris piesele, fiindcă Shakespeare n-a fost niciodată la colegiu şi n-a avut educaţia care i-ar fi trebuit ca să scrie acele piese. Atunci cel care purta o beretă de boboc din anul întâi a zis că a auzit la toaletă doi tipi care spuneau că de fapt piesele lui Shakespeare au fost scrise de o femeie.

Vorbeau şi despre politică şi artă şi Dumnezeu. N-am auzit până atunci încă pe nimeni care să spună că s-ar putea să nu fie un Dumnezeu. Asta m-a înfricoşat, pentru că am început pentru prima oară să mă gândesc ce înseamnă Dumnezeu.

Înţeleg acum că a merge la colegiu şi a căpăta o educaţie te face să vezi că lucrurile în care ai crezut toată viaţa nu sunt adevărate şi că nimic nu este aşa cum pare să fie.

Tot timpul cât îi ascultam discutând simţeam că mă cuprinde o tulburare din ce în ce mai mare. Asta era ce doream să fac – să merg la colegiu şi să-i ascult cum vorbesc despre lucruri importante.

Îmi petrec acum mai tot timpul liber la bibliotecă, citind şi încercând să reţin ce pot din cărţi. Nu mă concentrez pe ceva anume, acum citesc multe romane – Dostoievski, Flaubert, Dickens, Hemingway, Faulkner –, tot ce-mi cade în mână, hrănind o foame care nu poate fi săturată.

28 aprilie – Noaptea trecută, într-un vis, am auzit-o pe

Mama zbierând la Tata şi la învăţătorul de la Şcoala publică elementară 13 (prima mea şcoală, de unde m-au transferat la Şcoala publică 222)…

„E normal! E normal! Se va dezvolta ca toţi ceilalţi. Mai bine decât ceilalţi.” Încerca să-l zgârie pe învăţător, dar Tata n-o lăsa. „O să meargă la colegiu cândva. Va ajunge *cineva*.” Zbiera şi-l zgâria pe Tata ca să-i dea drumul. „Va merge cândva la colegiu şi va ajunge cineva.”

Ne aflam în biroul directorului şi mai erau acolo câteva persoane care păreau jenate, dar directorul adjunct zâmbea şi întorcea capul ca să nu se vadă că zâmbeşte.

În visul meu, directorul avea o barbă lungă şi plutea prin cameră şi mă arăta cu degetul. „Trebuie să meargă la o şcoală specială. Daţi-l la Azilul de stat şi şcoala profesională Warren. Nu-l putem ţine aici.”

Tata o trăgea pe Mama afară din biroul directorului şi ea striga şi plângea. Nu-i vedeam faţa, dar lacrimile ei mari şi roşii mă împroşcau fără încetare.

De dimineaţă am reuşit să-mi amintesc visul, ba chiar mai mult decât atât – îmi pot aminti ca prin ceaţă de mine când aveam şase ani şi s-au întâmplat toate astea. Chiar înainte de naşterea surorii mele Norma.

O văd pe mama, o femeie slabă, brunetă, care vorbeşte prea repede şi dă prea mult din mâini. Ca de obicei, faţa nu se vede clar. Are părul strâns într-un coc şi-l atinge cu mâna, îl netezeşte, ca şi cum ar vrea să ştie dacă-i la locul lui. Mi-aduc aminte că fâlfâia tot timpul ca o pasăre mare, albă, în jurul tatălui meu, iar el era prea greoi şi obosit ca să scape de cicăleala ei.

Îl văd pe Charlie în mijlocul bucătăriei, cu morişca lui viu colorată, căreia îi face vânt cu degetul de nenumărate ori şi la care se uită ore întregi. Nu ştiu cine i-a făcut-o şi nici ce s-a întâmplat cu ea, dar îl pot vedea acolo, fascinat de morişca lui care se învârte…

Mama zbiară la el – ba nu, zbiară la tatăl lui: „N-am să-l duc acolo. Nu-i nimic în neregulă cu el!”

„Rose, nu ajută dacă ne tot amăgim că nu-i nimic cu el.

Uită-te la el, Rose. Are şase ani, şi…”

„Nu-i un tont. E normal. O să fie ca toată lumea.”

Se uită trist la fiul lui ţinând morişca şi Charlie zâmbeşte şi i-o întinde ca să vadă şi el ce frumoasă e când se învârteşte.

„Aruncă chestia asta!” Mama ţipă şi deodată îi dă una cu mâna peste jucărie, care cade şi se izbeşte de podeaua bucătăriei. „Du-te şi joacă-te cu cuburile cu litere.”

Stă acolo, speriat de izbucnirea neaşteptată. Se chirceşte, neştiind ce va mai păţi. Îi tremură corpul. Ei se ceartă şi vocile care se duc şi vin înapoi produc în el un fel de apăsare care-l stoarce şi o stare de panică.

„Charlie, du-te la baie. Să nu cumva să te scapi în pantaloni.”

Vrea să se supună, dar simte că-i prea moale pe picioare ca să se mişte. Automat, ridică braţele ca să se păzească de lovituri.

„Pentru numele lui Dumnezeu, Rose. Lasă-l în pace. L-ai îngrozit. Mereu faci asta şi bietul copil…”

„Atunci de ce nu mă ajuţi? Trebuie să fac totul de una singură. În fiecare zi încerc să-l învăţ, să-l ajut să-i ajungă din urmă pe ceilalţi. E doar mai lent, asta-i tot. Dar poate învăţa ca oricare altul.”

„Te amăgeşti singură, Rose. Nu este drept nici pentru noi şi nici pentru el să ne prefacem că e normal. Te porţi cu el ca şi cum ar fi un animal pe care-l poţi dresa să facă scamatorii. De ce nu-l laşi în pace?”

„Fiindcă vreau să fie şi el ca toţi ceilalţi.”

În timp ce ei se ceartă, senzaţia dinăuntrul lui Charlie devine tot mai puternică. Se simte ca şi cum i-ar exploda intestinele şi ştie că trebuie să meargă la baie, aşa cum i s-a spus de atâtea ori. Dar nu poate umbla. Îi vine să se ghemuiască pe jos chiar aici, în bucătărie, dar aşa nu e bine şi o să-l cârpească.

Vrea morişca lui. Dacă are morişca şi vede cum se tot învârteşte, se va putea ţine să nu facă în pantaloni. Dar morişca s-a făcut bucăţi, unele sunt sub masă, altele sub chiuvetă sau lângă sobă.

Este foarte ciudat că pot să-mi amintesc bine vocile, dar feţele nu se disting bine şi nu pot să văd decât nişte contururi generale. Tata masiv şi greoi. Mama subţire şi iute. Auzindu-i acum, după ani şi ani, certându-se între ei, îmi vine să le strig: „Uitaţi-vă la el. Acolo, pe jos! Uitaţi-vă la Charlie. Trebuie să meargă la toaletă!”

Charlie se apucă de cămaşa lui roşie cu pătrăţele şi începe să se tragă de ea în timp ce ei se ceartă din cauza lui. Cuvintele sunt fulgere mânioase între ei – o mânie şi o vinovăţie pe care nu le poate recunoaşte.

„În septembrie care vine se va întoarce la Şcoala publică 13 şi va lua trimestrul de la început.”

„De ce nu vrei să recunoşti adevărul? Învăţătoarea spune că nu-i în stare să lucreze într-o clasă obişnuită.”

„Scârba aia de învăţătoare? Să se ia din nou de mine şi o s-o aranjez şi altfel decât s-o reclam la comitetul şcolar. Am să-i scot ochii putorii ăleia. Charlie, de ce te apleci? Du-te la baie. Du-te singur. Ştii bine ce ai de făcut.”

„Nu vezi că vrea să te duci cu el? E speriat.”

„Nu te băga. Poate foarte bine să se ducă şi singur la baie. Scrie la carte că asta-i dă încredere şi că simte că face ce trebuie.”

Groaza care-l aşteaptă în camera rece cu faianţă şi gresie îl copleşeşte. Se teme să meargă acolo singur. Caută s-o apuce de mână şi bâlbâie printre suspine: „Toa – toa…” şi ea îi trage una peste mână.

„Gata cu asta”, zice aspru. „Eşti băiat mare acum. Poţi să te duci singur. Marş la baie acum şi dă-ţi pantalonii jos. Aşa cum te-am învăţat. Dacă faci în pantaloni ai să iei bătaie.”

Aproape că simt acum ce simţea când i se înnodau şi i se strângeau maţele iar cei doi îl urmăreau ca să vadă ce va face. Scâncetul lui se transformă într-un plâns prostesc şi dintr-odată nu se mai poate ţine şi hohoteşte şi-şi acoperă faţa cu mâinile în timp ce se scapă pe el.

Ce-a făcut e moale şi cald, se simte uşurat, dar îi e şi frică. Ca de obicei, ea o să-l cureţe de murdărie. Şi o să-l plesnească. Vine spre el, zbierând că e un băiat rău, iar Charlie se năpusteşte spre taică-su ca să-l ajute.

Deodată, îmi amintesc că ea se numeşte Rose şi el Matt. E ciudat să uiţi numele părinţilor tăi. Şi ce-i cu Norma? Curios că nu m-am gândit la ei de-atâta vreme. Aş vrea să văd faţa lui Matt, să ştiu la ce se gândea în clipa aceea. Tot ce-mi amintesc este că, în timp ce ea începea să mă plesnească, Matt Gordon s-a întors şi a ieşit din apartament.

Aş vrea să le văd mai limpede feţele.

RAPORT DE PROGRES 11

1 mai – De ce n-am observat până acum ce frumoasă este Alice Kinnian? Are ochi căprui de porumbiţă şi păr castaniu, cu zulufi care-i coboară pe ceafă. Când zâmbeşte, îşi ţuguie buzele ca şi cum ar fi bosumflată.

Am fost la cinema şi apoi la masă. N-am văzut bine primul film pentru că mă gândeam tot timpul că ea este acolo, lângă mine. De două ori braţul ei gol s-a atins de-al meu pe rezemătoarea dintre scaune şi de fiecare dată mi-a fost teamă că se va supăra şi m-am retras. Nu mă puteam gândi decât că pielea ei gingaşă se afla la câţiva centimetri de mine. Apoi am văzut, la două rânduri în faţa noastră, un tânăr cu braţul petrecut pe după umerii unei fete şi am dorit să fac şi eu la fel cu domnişoara Kinnian. Eram înspăimântat. Dar dacă aş fi luat-o cu încetul… Întâi cu braţul pe spătarul scaunului ei… apoi să-l las, centimetru cu centimetru… să se aşeze pe lângă umerii şi gâtul ei… ca din întâmplare…

N-am îndrăznit.

Tot ce-am putut să fac a fost să pun cotul pe spătarul scaunului, dar când am ajuns acolo a trebuit să-mi schimb poziţia ca să-mi şterg transpiraţia de pe faţă şi gât.

Odată, piciorul ei s-a atins întâmplător de-al meu.

A devenit un asemenea chin, că m-am silit să nu mă mai gândesc la ea. Primul film fusese ceva cu război şi tot ce-am apucat a fost sfârşitul, când soldatul se întoarce în Europa şi se căsătoreşte cu femeia care-i salvase viaţa. Al

doilea film m-a prins. Un film psihologic despre un bărbat şi o femeie care păreau că se iubesc, dar de fapt se distrugeau unul pe celălalt. Totul dădea de înţeles că bărbatul o să-şi ucidă soţia, însă în ultima clipă nişte vorbe pe care ea le strigă în timpul unui coşmar îl fac să-şi amintească ceva care i s-a întâmplat în copilărie. Îşi dă seama pe loc că ura lui este de fapt îndreptată împotriva unei guvernante depravate care-l terorizase cu poveşti de groază şi-l transformase într-o persoană labilă psihic din anumite puncte de vedere. Descoperirea aceasta îl agită şi-l face să strige de bucurie, astfel încât soţia se trezeşte din somn. O îmbrăţişează, iar ideea este că i s-au rezolvat toate problemele. Soluţia vine la ţanc, ieftină, şi pesemne că mi-am arătat iritarea, pentru că Alice a vrut să ştie ce nu era în regulă. I-am explicat, în timp ce ieşeam în hol: „Este o minciună, lucrurile astea nu se întâmplă aşa”.

„Bineînţeles că nu.” Râdea. „Toată lumea asta se preface.”

„A, nu! Ăsta nu-i un răspuns.” Am insistat. „Chiar şi în lumea prefăcătoriei trebuie să fie reguli. Personajele trebuie să fie consistente şi să se potrivească între ele. Felul ăsta de film e o minciună. Lucrurile sunt aranjate forţat pentru că scenaristul sau regizorul sau altcineva vrea ceva care de fapt nu există. Şi nu-i în regulă.”

S-a uitat la mine atent în timp ce ieşeam în Times Square, cu luminile lui orbitoare. „Vii repede din urmă.”

„Sunt nedumerit. Nu-mi mai dau seama ce ştiu şi ce nu.”

„Lasă asta”, a insistat ea. „Începi să observi şi să înţelegi nişte lucruri.” Îşi flutura mâna ca să prindă toată strălucirea lămpilor de neon în timp ce traversam spre Seventh Avenue. „Începi să vezi ce este dedesubtul suprafeţei lucrurilor. Ce spui despre personaje că trebuie să se potrivească – este o observaţie foarte bună.”

„Da’ de unde. Nu simt deloc că aş realiza ceva. Nu înţeleg ce-i cu mine şi cu trecutul meu. Nici măcar nu ştiu unde-mi sunt părinţii sau cum arată ei. Ştii că atunci când îi văd într-o licărire de memorie sau într-un vis feţele lor sunt de nerecunoscut? Vreau să le văd expresia. Nu pot să

înţeleg ce se întâmplă dacă nu le văd feţele…”

„Charlie, linişteşte-te.” Lumea începea să se holbeze la noi. M-a luat de braţ şi m-a lipit de ea ca să mă potolească. „Ai răbdare. Nu uita că ai făcut în câteva săptămâni ceea ce altora le ia o viaţă. Eşti un burete uriaş care se îmbibă de cunoştinţe. În curând vei putea face asociaţii între lucruri şi vei vedea cum sunt legate între ele toate lumile cunoaşterii. Toate nivelurile, Charlie, ca treptele unei scări uriaşe. Şi te vei urca mai sus, tot mai sus, ca să vezi tot mai mult şi mai mult din lumea înconjurătoare.”

Vorbea cu mult avânt în timp ce intram în bufetul din Forty-fifth Street şi ne luam tăvile. „Oamenii obişnuiţi”, a zis, „pot vedea numai câte ceva. Nu se pot schimba mult şi nici urca mai sus decât unde se află, dar tu eşti un geniu. Vei continua să urci din ce în ce mai sus şi vei vedea din ce în ce mai departe. Şi fiecare pas îţi va dezvălui lumi care nici nu ştiai că există”.

Oamenii de la rând care au auzit-o s-au întors să se zgâiască la mine şi doar când i-am făcut semn cu cotul şi-a coborât vocea. „Sper să te ajute Dumnezeu să nu suferi”, a şoptit apoi.

Un timp n-am mai ştiut ce să spun. Ne-am comandat mâncarea la casă, am dus-o la masă şi am mâncat fără să mai vorbim. Tăcerea mă făcea să fiu nervos. Ştiam de ce se temea şi am început să glumesc.

„De ce să sufăr? N-aş putea ajunge mai rău decât eram înainte. Chiar şi Algernon este în continuare deştept. Atâta timp cât el e bine sunt şi eu în formă.” Se juca făcând cerculeţe cu vârful cuţitului într-un cubuleţ de unt şi mişcările ei mă hipnotizau. „De altfel”, i-am spus, „am aflat totul – profesorul Nemur şi dr. Strauss se certau, iar Nemur a spus că este sigur că nu se mai poate întâmpla nimic rău.”

„Sper că este aşa”, a zis. „N-ai idee cât mi-a fost de frică să nu se întâmple ceva rău. Mă simt şi eu, în parte, răspunzătoare.” M-a văzut cum mă uitam la cuţit şi l-a lăsat încet pe masă, lângă farfurie.

„Dacă nu erai dumneata, n-aş fi făcut-o niciodată.”

A râs şi asta m-a făcut să tremur. Atunci am văzut că ochii ei sunt căprui. Şi-a lăsat repede privirea pe faţa de masă şi a roşit.

„Mulţumesc, Charlie”, a spus şi m-a luat de mână.

Era prima dată când cineva făcea aşa ceva şi asta mi-a dat îndrăzneală. M-am aplecat înainte, ţinându-i mâna, şi mi-au ieşit vorbele din gură. „Îmi placi foarte mult.” După ce-am spus asta, m-am temut să nu râdă, dar ea a dat din cap şi a zâmbit.

„Şi eu te plac, Charlie.”

„Dar nu-i vorba doar de plăcut. Ce vreau să spun este că… la dracu! Nu ştiu ce vreau să spun.” Ştiam că roşesc şi nu ştiam unde să-mi îndrept privirea şi ce să fac cu mâinile. Mi-a scăpat o furculiţă şi, când am încercat s-o recuperez, am răsturnat un pahar cu apă care i s-a vărsat pe rochie. Devenisem dintr-odată stângaci şi greoi, şi când am încercat să mă scuz am constatat că limba nu-mi mai încăpea în gură.

„E-n regulă, Charlie”, încerca să mă liniştească. „Este doar apă. Nu trebuie să te tulburi aşa.”

Am tăcut multă vreme în taxi, spre casă, şi apoi şi-a lăsat poşeta şi mi-a aranjat cravata şi batista din buzunarul de la piept. „Ai fost foarte tulburat astă-seară, Charlie.”

„Mă simt caraghios.”

„Eu te-am tulburat vorbind despre lucrurile astea. Te-am făcut să te simţi stânjenit.”

„Nu e asta. Ce mă necăjeşte este că nu pot să spun ceea ce simt.”

„Stările astea sufleteşti sunt noi pentru tine. Sunt şi lucruri… despre care nu se vorbeşte.”

M-am apropiat de ea şi am încercat să-i iau mâna din nou, dar şi-a retras-o. „Nu, Charlie, nu cred că este bine pentru tine. Te-am tulburat şi efectul ar putea fi negativ.”

Când m-a expediat aşa, am simţit că sunt neîndemânatic şi totodată caraghios. Mi-era necaz pe mine şi m-am retras în colţul meu privind pe fereastră. O uram cum nu urâsem niciodată pe cineva – cu felul ei calm de a fi şi cu grija ei maternă pentru mine. Aş fi vrut s-o pălmuiesc, s-o fac să se

târască şi apoi s-o iau în braţe şi s-o sărut.

„Charlie, îmi pare rău dacă te-am necăjit.”

„Nu-i nimic.”

„Dar trebuie să înţelegi ce se întâmplă.”

„Înţeleg”, am zis, „şi nu vreau să vorbesc despre asta.”

În timp ce taxiul ajungea la apartamentul ei din Seventy-seventh Street, eram de-a dreptul nenorocit.

„Uite ce e”, a zis, „eu sunt de vină. Nu trebuia să ies astă-seară cu tine.”

„Da, văd şi eu asta acum.”

„Vreau să spun că n-avem niciun drept să intrăm într-o legătură personală... emoţională. Trebuie să faci atâtea lucruri. N-am dreptul să pătrund acum în viaţa ta.”

„Asta mă priveşte pe mine, nu-i aşa?”

„Oare? Nu mai este doar treaba ta, Charlie. Acum ai obligaţii – nu numai faţă de profesorul Nemur şi de dr. Strauss, ci şi faţă de milioanele de oameni care ar putea merge pe urmele tale.”

Pe măsură ce vorbea în felul acesta mă simţeam din ce în ce mai prost. Ieşea la iveală stângăcia mea, lipsa mea de cunoştinţe cu privire la lucrurile pe care ar fi trebuit să le spun şi să le fac. În ochii ei eram un adolescent prostovan şi încerca să scape de mine cu binişorul.

Pe când stăteam în uşa apartamentului ei, s-a întors spre mine şi mi-a zâmbit şi m-am gândit o clipă că mă va pofti înăuntru, dar a şoptit doar: „Noapte bună, Charlie. Îţi mulţumesc pentru o seară minunată.”

Aş fi vrut să o sărut. Mă gândisem mai devreme. Nu se aşteaptă orice femeie să fie sărutată? În cărţile pe care le-am citit şi în filmele pe care le-am văzut bărbatul este cel care face avansurile. Mă hotărâsem în seara dinainte să o sărut. Dar mă tot gândeam: şi dacă mă refuză?

M-am apropiat de ea şi-am vrut s-o prind de umeri. Dar mi-a luat-o înainte. M-a oprit şi mi-a luat mâna într-ale ei. „Ar fi mai bine să ne spunem noapte bună acum, Charlie. Nu putem lăsa lucrurile să meargă prea departe. Cel puţin deocamdată.”

Şi, înainte ca eu să pot protesta sau s-o întreb ce voia să

spună cu acel *deocamdată,* a intrat. „Noapte bună, Charlie, îţi mulţumesc încă o dată pentru seara asta frumoasă.” Şi a închis uşa.

Eram furios pe ea, pe mine şi pe lume, dar când am ajuns acasă mi-am dat seama că avea dreptate. Însă nu ştiu dacă ţine la mine sau dacă a fost doar amabilă. Ce ar putea să găsească la mine? Este greu, fiindcă n-am mai trecut niciodată prin aşa ceva. Cum poate învăţa cineva cum să se poarte cu altă persoană? Cum învaţă un bărbat să se poarte cu o femeie?

Cărţile nu prea sunt de folos.

Dar data viitoare am să o sărut la despărţire.

3 mai – Ceea ce mă încurcă de câte ori iese ceva la iveală din trecutul meu este că nu-mi dau seama dacă s-a întâmplat întocmai, sau dacă aşa mi s-a părut mie atunci, sau dacă născocesc eu totul. Sunt ca un om care a fost toată viaţa pe jumătate adormit şi care încearcă să ştie ce era înainte să se trezească. Totul este foarte greoi şi tulbure.

Noaptea trecută am avut un coşmar şi mi-am amintit ceva după ce m-am trezit.

O să povestesc mai întâi coşmarul: alerg printr-un coridor, pe jumătate orbit de vârtejuri de praf. Uneori alerg înainte şi apoi mă zăpăcesc şi alerg înapoi, dar sunt speriat pentru că am un obiect ascuns în buzunar. Nu ştiu ce este sau de unde îl am, dar ştiu că ei vor să mi-l ia şi asta mă sperie.

Zidul se prăbuşeşte şi apare deodată o fată roşcată cu braţele întinse spre mine – faţa ei este ca o mască fără trăsături. Mă cuprinde în braţe, mă sărută şi mă mângâie şi vreau s-o strâng în braţe, dar mi-e frică. Cu cât se atinge mai mult de mine, cu atât sunt mai înfricoşat, pentru că ştiu că nu trebuie să ating niciodată o fată. Apoi, în timp ce corpul ei se freacă de-al meu, simt ceva ciudat care clocoteşte şi palpită în mine şi mă încălzeşte. Dar când ridic privirea văd în mâna ei un cuţit însângerat.

O iau la fugă şi încerc să strig, dar din gâtlejul meu nu

iese niciun sunet şi buzunarele mele sunt goale. Caut în buzunare, dar nu ştiu nici ce am pierdut şi nici de ce ascundeam lucrul acela. Tot ce ştiu este că nu-l mai am şi că am sânge pe mâini.

Când m-am trezit, m-am gândit la Alice şi am simţit aceeaşi panică din vis. Am o temere legată de-acel cuţit.

Mi-am făcut o cafea şi am fumat o ţigară. Nu avusesem niciodată un asemenea vis şi ştiam că are legătură cu seara petrecută alături de Alice. Am început să mă gândesc la ea în alt fel.

Asocierea liberă este încă grea, fiindcă nu-i uşor să nu-ţi controlezi direcţia gândurilor… şi să-ţi laşi mintea deschisă ca să curgă orice înăuntru… ideile care se ridică la suprafaţă ca bulele de aer în apă… o femeie care face baie… o fată… Norma care face baie… mă uit prin gaura cheii… şi când iese din cadă să se usuce văd că trupul ei nu seamănă cu al meu. Lipseşte ceva.

Alerg pe coridor… cineva mă urmăreşte… nu este o persoană… doar un cuţit de bucătărie care scoate scântei… şi mi-este frică şi ţip, dar nu iese niciun sunet pentru că sunt tăiat la gât şi curge sânge…

„Mama, Charlie trage cu ochiul la mine prin gaura cheii…”

De ce este diferită? Ce i s-a întâmplat?… Sânge… curge sânge… un locşor negru…

Trei şoareci orbi, trei şoareci orbi,
Să-i vezi cum aleargă, să-i vezi cum aleargă,
Fug cu toţii după nevasta cea grasă –
Le-a tăiat cozile cu cuţitul de masă.
Ai mai văzut vreodată, viaţa întreagă
Ceva precum cei trei şoareci orbi?

Charlie e singur în bucătărie, dimineaţa devreme. Toţi ceilalţi dorm, şi el se distrează jucându-se cu morişca. Când se apleacă, un nasture de la cămaşă i se rupe şi se rostogoleşte peste figurile complicate de pe linoleum. Îl

urmăreşte cum se rostogoleşte spre baie, dar îl scapă din ochi. Unde este nasturele? Se duce în baie să-l găsească. Există în baie o nişă în care se află coşul de rufe şi-i place să scoată toate rufele ca să se uite la ele. Ale lui taică-su şi ale maică-sii… şi rochiile Normei. Ar vrea să le îmbrace ca să semene şi el cu Norma, dar când a mai făcut asta, maică-sa l-a plesnit. Găseşte în coşul de rufe chiloţii Normei pătaţi de sânge uscat. Ce i s-o fi întâmplat? Îl apucă groaza. Cine ştie, poate că vor da vina pe el…

Oare de ce o astfel de amintire din copilărie s-a fixat atât de solid şi de ce mă înfricoşează aşa de tare? Poate din cauza sentimentelor mele pentru Alice?

Gândindu-mă acum, pot să înţeleg de ce am fost învăţat să stau departe de femei. N-a fost bine să-mi arăt sentimentele faţă de Alice. Nu am dreptul să mă gândesc în felul acesta la o femeie – încă nu.

Dar chiar în timp ce scriu aceste cuvinte este ceva în mine care strigă că am dreptul. Sunt şi eu o persoană. Eram cineva şi înainte de a intra sub cuţitul chirurgului. Şi trebuie să iubesc pe cineva.

8 mai – Chiar dacă am înţeles acum ce se petrece fără ştirea domnului Donner, nu-mi vine să cred. Am observat că ceva nu era în regulă acum două zile, la ora de vârf. Gimpy era la tejghea şi ambala un cozonac pentru unul dintre clienţii noştri obişnuiţi – un cozonac care se vinde cu 3,95 dolari. Dar când Gimpy a înregistrat vânzarea, contorul maşinii arăta doar 2,95 dolari. Mă pregăteam să-i spun că a greşit, dar am văzut în oglinda din dosul tejghelei cum clientul îi făcea cu ochiul lui Gimpy şi cum îşi zâmbeau amândoi. Iar când omul şi-a luat restul, am văzut sclipind o monedă de o jumătate de dolar în palma lui Gimpy, apoi mişcarea grăbită cu care şi-o băga în buzunar.

„Charlie”, a spus o femeie din spatele meu, „mai sunt ecleruri umplute cu cremă?”

„Mă duc să văd.”

Eram mulţumit de întrerupere, fiindcă îmi dădea timp să

mă gândesc la ce văzusem. Desigur, Gimpy nu greşise. Îi luase cu bună ştiinţă clientului un preţ mai mic şi erau înţeleşi.

M-am rezemat de perete, gândindu-mă ce să fac. Gimpy a lucrat pentru domnul Donner mai bine de cincisprezece ani. Donner – care îi trata totdeauna pe lucrătorii lui ca pe nişte prieteni apropiaţi – îl invitase nu o dată pe Gimpy să vină cu familia la el la masă. Deseori, când trebuia să meargă undeva, îl lăsa în locul lui la prăvălie pe Gimpy şi auzisem cum că de mai multe ori îi dăduse bani din buzunar lui Gimpy ca să plătească spitalul pentru nevastă-sa.

Era de necrezut că cineva putea să fure de la un asemenea om. Trebuia să existe vreo altă explicaţie. Poate că Gimpy chiar făcuse o greşeală când a introdus preţul în casa de marcat şi jumătatea de dolar era un bacşiş. Sau poate domnul Donner avea preţuri speciale pentru acest client care cumpăra regulat cozonaci. Aş fi crezut orice altceva decât că Gimpy fura. Gimpy fusese întotdeauna atât de bun cu mine.

Nu mai voiam să ştiu. Mă feream să privesc casa de marcat în timp ce veneam cu tava cu ecleruri şi sortam pişcoturile, brioşele şi cozonacii.

Dar când a intrat femeia micuţă cu părul roşcat – cea care mă ciupea mereu de obraz şi glumea că o să-mi găsească o fată mi-am adus aminte că venea mai ales când Donner era plecat la masă şi Gimpy rămânea la tejghea. Gimpy mă trimisese deseori să duc comenzi la ea acasă.

Fără să vreau, am adunat în minte costul cumpărăturilor ei, care făceau 4,53 dolari. Dar m-am întors cu spatele ca să nu văd ce marca Gimpy la casă. Deşi aş fi vrut să ştiu adevărul, mă temeam de ce aş fi putut afla.

A zis: „Doi dolari patruzeci şi cinci, doamnă Wheeler."

Clopoţelul de la casă. Numărarea restului. Izbitura sertarului. „Mulţumesc, doamnă Wheeler." M-am întors la timp ca să-l văd cum bagă mâna în buzunar şi ca să aud clinchetul slab al monedelor.

De câte ori m-o fi *folosit pe mine* ca intermediar care să-i

ducă ei pachetele, furând la socoteală şi împărţind cu ea diferenţa? Se folosise de mine în tot timpul acesta ca să-l ajut să fure?

Nu puteam să-mi iau ochii de la Gimpy în timp ce şchiopăta de colo-colo în spatele tejghelei şi-i curgea transpiraţia de sub şapca de carton. Părea vioi şi blajin, dar ridicându-şi ochii mi-a surprins privirea, s-a încruntat şi mi-a întors spatele.

Îmi venea să-l lovesc. Îmi venea să merg în spatele tejghelei şi să-l dau cu capul de ea. Nu-mi amintesc să fi urât vreodată pe cineva – dar în dimineaţa aceea îl uram pe Gimpy din adâncul inimii.

Nu m-a ajutat cu nimic să aştern toate astea pe hârtie în liniştea odăii mele. De câte ori mă gândesc la Gimpy furând de la domnul Donner îmi vine să dau cu ceva de perete. Din fericire, nu mă cred capabil de violenţă. Cred că n-am lovit niciodată pe cineva.

Oricum, trebuie să mă hotărăsc ce să fac. Să-i spun lui Donner că omul în care avea atâta încredere a furat de la el ani de zile? Gimpy n-ar recunoaşte nimic, iar eu n-aş putea niciodată să dovedesc că este adevărat. Şi cum s-ar simţi domnul Donner? Nu ştiu ce să fac.

9 mai – Nu pot dormi. Treaba asta mă preocupă. Îi datorez prea mult domnului Donner ca să stau deoparte şi să văd cum este jefuit. Tăcând, aş fi tot aşa de vinovat ca Gimpy. Cu toate astea, oare eu sunt cel care trebuie să-i spună? Ce mă supără mai mult este că atunci când mă trimitea să duc marfa se folosea de mine ca să-l ajut să fure de la domnul Donner. Neştiind nimic, eram nevinovat. Dar acum, când ştiu, sunt tot aşa de vinovat ca el pentru că tac.

Totuşi, Gimpy lucrează alături de mine. Trei copii. Ce va face dacă domnul Donner îl dă afară? S-ar putea să nu găsească altceva de lucru – mai ales cu piciorul lui strâmb.

Este oare treaba mea?

Ce e corect? Toată inteligenţa mea nu mă ajută să rezolv o problemă ca asta.

10 mai – L-am întrebat pe profesorul Nemur şi zice că eu sunt doar un spectator inocent şi că n-are rost să mă implic în ceva care ar duce la o situaţie neplăcută. Nu pare să-l impresioneze deloc faptul că am fost folosit ca intermediar. Dacă în timpul acela nu înţelegeam ce se întâmpla, spune el, nu contează. Sunt tot atât de vinovat ca un cuţit folosit pentru a înjunghia pe cineva sau ca maşina angajată într-un accident.

„Dar eu nu sunt un obiect neînsufleţit”, am pledat eu. „Sunt o *persoană.”*

A părut cam încurcat, o clipă, apoi a râs. „Sigur, Charlie. Dar eu nu vorbeam despre ce eşti acum, ci despre ce erai înainte de operaţie.”

Îngâmfat, pompos – îmi venea să-l lovesc şi pe el. „Eram o persoană şi înainte de operaţie. Dacă ai uitat…”

„Da, desigur, Charlie. Nu mă-nţelege greşit. Dar era altceva…” Şi atunci şi-a amintit că trebuie să vadă nişte diagrame în laborator.

Dr. Strauss nu prea vorbeşte în timpul şedinţelor noastre de psihoterapie, dar când am adus azi vorba despre ceea ce mă frământa a spus că sunt obligat moral să-i spun totul domnului Donner. Însă cu cât mă gândesc mai mult cu atât mi se pare mai complicat. Trebuia să găsesc pe cineva să taie nodul şi singura persoană la care mă puteam gândi era Alice. La ora zece treizeci nu m-am mai putut abţine şi am telefonat. Am sunat-o de trei ori, am lăsat-o baltă de fiecare dată, dar a patra oară am reuşit să rezist tentaţiei de-a închide înainte de-ai auzi vocea.

La început s-a gândit că n-ar trebui să ne vedem, dar am implorat-o să ne întâlnim la bufetul unde mâncaserăm împreună. „Te respect – mi-ai dat întotdeauna sfaturi bune.” Şi fiindcă era tot nehotărâtă, am insistat. *„Trebuie* să mă ajuţi. Ai şi tu o parte din vină. Singură ai spus-o. În primul rând, dacă nu erai tu n-aş fi ajuns aici. Nu poţi acum să mă laşi baltă.”

A simţit că era ceva urgent pentru mine şi s-a învoit să ne întâlnim. Am închis şi am rămas cu ochii pe telefon. De ce era atât de important pentru mine să aflu ce credea *ea,*

ce simţea *ea* despre asta? Mai bine de un an, la Centrul pentru Adulţi, tot ce-am vrut a fost să-i fac pe plac. Era oare ăsta motivul principal pentru care acceptasem operaţia?

Am umblat de colo-colo prin faţa bufetului, până când poliţistul a început să mă privească bănuitor. Atunci am intrat şi mi-am luat o cafea. Din fericire, masa la care stătusem data trecută nu era ocupată. Mă gândeam că se va uita după mine în locul acela retras.

M-a văzut şi mi-a făcut semn cu mâna, dar înainte de a veni spre masă s-a aşezat la coadă să-şi ia o cafea. Mi-a zâmbit şi am ştiut că o făcea pentru că alesesem aceeaşi masă. Un gest ridicol, romantic.

„Ştiu că este târziu. Dar jur că simţeam că-mi pierd minţile. Trebuia să-ţi vorbesc.”

Îşi sorbea cafeaua şi mă asculta în linişte în timp ce îi explicam cum descoperisem înşelătoriile lui Gimpy, ce reacţie avusesem şi ce sfaturi contradictorii primisem la laborator. Când am terminat, s-a lăsat pe spătarul scaunului şi a clătinat din cap.

„Charlie, mă uimeşti. Ai progresat atât de mult în unele privinţe, însă când e vorba de luat o hotărâre rămâi un copil. Nu pot să decid pentru tine, Charlie. Răspunsul nu poate fi găsit în cărţi – şi nici nu poate să-ţi fie dat de altcineva. Doar dacă vrei să rămâi toată viaţa un copil. Trebuie să găseşti răspunsul în tine însuţi, să *simţi* ce este corect să faci. Charlie, trebuie să înveţi să ai încredere în tine.”

La început m-a cam necăjit lecţia pe care mi-a ţinut-o, dar deodată am început să înţeleg unde bătea. „Vrei să spui că *eu* trebuie să iau hotărârea?”

A dat din cap.

„De fapt”, am zis, „dacă mă gândesc bine, cred că am luat-o deja! Cred că n-au dreptate nici Nemur, nici Strauss!”

Se uita la mine atent, cu interes. „Se întâmplă ceva cu tine, Charlie. Dacă ai putea să-ţi vezi faţa!”

„Zău dacă n-ai dreptate, se-ntâmplă ceva! Aveam un nor de fum în faţa ochilor şi tu l-ai risipit dintr-o suflare. O idee simplă. Să mă încred în mine. Şi nu m-am gândit niciodată

la aşa ceva.”

„Charlie, eşti minunat.”

Am prins-o de mână şi i-am ţinut-o într-a mea. „Nu, tu eşti minunată. Îmi atingi ochii şi mă faci să văd.”

A roşit şi şi-a retras mâna.

„Data trecută când am fost aici”, i-am zis, „ţi-am spus că-mi placi. Ar fi trebuit să am destulă încredere în mine şi să-ţi spun că te iubesc”.

„Nu spune asta, Charlie. Nu încă.”

„Nu încă?” am strigat. „Ai spus asta şi data trecută. De ce nu încă?”

„Sst… Aşteaptă puţin, Charlie. Termină-ţi studiile. Să vezi unde te vor duce. Te schimbi prea repede.”

„Şi ce-i cu asta? Sentimentele mele pentru tine nu se vor schimba dacă devin mai inteligent. Aş putea doar să te iubesc şi mai mult.”

„Dar eşti pe cale să te schimbi şi din punct de vedere afectiv. Într-un fel, sunt prima femeie pe care ai cunoscut-o ca atare. Până acum ţi-am fost învăţătoare, cineva la care ai venit pentru ajutor şi sfaturi. E firesc să ţi se pară că eşti îndrăgostit de mine. Ar trebui să te întâlneşti şi cu alte femei. Ai atâta timp înainte.”

„Vrei să spui că băieţii de şcoală se îndrăgostesc întotdeauna de învăţătoarele lor şi că din punct de vedere emoţional sunt încă un copil?”

„Îmi răstălmăceşti cuvintele. Nu, nu mă gândesc la tine ca la un copil!”

„Atunci, ca la un întârziat afectiv?”

„Nu.”

„Atunci, de ce?”

„Nu mă presa, Charlie. Nu ştiu nici eu. Ai depăşit deja puterea mea de înţelegere. În câteva luni sau chiar săptămâni vei fi o altă persoană. Atunci când te vei maturiza intelectual, s-ar putea să nu mai putem comunica. Când te vei maturiza emoţional, poate nici nu mă vei mai dori. Trebuie să mă gândesc şi la mine, Charlie. Să aşteptăm şi să vedem ce se întâmplă. Ai răbdare.”

Avea dreptate în ce spunea, dar nu voiam s-o ascult.

„Seara trecută”, am zis, gâtuit de emoţie, „nici nu ştii cât de mult aşteptam întâlnirea asta. Mă întrebam înnebunit cum să mă port, ce să spun, dorind să fac impresie bună, şi eram îngrozit că aş putea spune ceva care să te supere.”

„Nu m-ai supărat. Eram măgulită.”

„Atunci, când pot să te mai văd?”

„N-am dreptul să te las să te implici.”

„Dar sunt implicat!” am strigat, însă văzând că lumea se întoarce ca să se uite la noi, mi-am coborât vocea până când a ajuns să tremure de supărare. „Sunt o persoană – un bărbat – şi nu pot trăi doar cu benzi, labirinturi şi cărţi electronice. Zici că ar trebui să mă întâlnesc şi cu alte femei. Dar cum aş putea s-o fac, dacă nu cunosc alte femei? Este un foc care mă arde pe dinăuntru şi tot ce ştiu este că mă face să mă gândesc la tine. Citesc o pagină şi-ţi văd chipul în mijlocul ei – nu înceţoşat, ca acele chipuri din trecut, ci clar şi însufleţit. Ating pagina şi faţa ta dispare şi-mi vine să rup cartea şi s-o arunc.”

„Te rog, Charlie...”

„Să ne întâlnim din nou.”

„Mâine la laborator.”

„Ştii bine că nu asta doresc. Departe de laborator. Departe de universitate. Singuri.”

Mi-am dat seama că ar fi vrut să spună da. Era surprinsă de insistenţa mea. Şi eu eram surprins. Dar nu puteam să mă opresc, deşi eram sugrumat de spaimă în timp ce o imploram. Îmi transpiraseră palmele. Mi-era teamă să nu spună *nu* sau mi-era teamă să nu spună *da?* Cred că aş fi leşinat, dacă n-ar fi detensionat atmosfera prin felul în care mi-a răspuns.

„Bine, Charlie. Nu la laborator, nici la universitate, şi nu singuri. Nu cred că e bine să fim numai noi doi.”

„Oriunde spui”, gâfâiam. „Numai să fiu cu tine şi să nu mă mai gândesc la teste... statistici... întrebări... răspunsuri...”

S-a gândit o clipă. „E-n regulă. Se dau concerte gratuite de primăvară în Central Park. Săptămâna viitoare putem merge la unul dintre ele.”

Când am ajuns la uşa ei, s-a întors repede spre mine şi m-a sărutat pe obraz. „Noapte bună, Charlie. Mă bucur că m-ai sunat. Ne vedem la laborator.” A închis uşa şi eu am rămas în faţa casei privind la lumina din apartamentul ei până când s-a stins.

Nu mai am niciun dubiu. Sunt îndrăgostit.

11 mai – După atâtea gânduri şi bătaie de cap mi-am dat seama că Alice avea dreptate. Trebuie să am încredere în intuiţia mea. L-am supravegheat mai atent pe Gimpy, la brutărie. Azi l-am văzut de trei ori cum îi lăsa pe clienţi să plătească mai puţin şi băga în buzunar partea lui din diferenţa de cost când primea restul. N-o făcea decât cu unii dintre clienţii obişnuiţi, şi cred că erau şi ei tot atât de vinovaţi ca el. Nimic din toate astea nu se putea întâmpla fără să fie şi ei de acord. De ce să fie Gimpy ţapul ispăşitor?

Atunci m-am hotărât să fac un compromis. Poate că nu era o decizie perfectă, dar era a mea şi părea să fie cea mai bună soluţie pentru acea situaţie. Urma să-i spun lui Gimpy ce ştiam ca să-l fac să înceteze.

L-am găsit singur la spălător şi când m-am apropiat de el a luat-o din loc. „Trebuie să-ţi vorbesc despre ceva important”, i-am zis. „Vreau să-ţi dai cu părerea despre un prieten care are o problemă. A descoperit că unul din tovarăşii lui de muncă îşi înşală patronul şi nu ştie ce trebuie să facă. Nu i-ar plăcea să-l pârască şi să-l bage în bucluc, dar nici nu vrea să stea nepăsător lăsându-şi patronul – care a fost bun cu amândoi – să fie înşelat.”

Gimpy s-a uitat stăruitor la mine. „Şi ce are de gând prietenul tău să facă cu treaba asta?”

„Ăsta-i necazul. Nu vrea să facă nimic. Crede că dacă furtişagurile s-ar opri n-ar avea niciun rost să facă ceva. Ar da totul uitării.”

„Prietenul tău n-ar trebui să-şi bage nasul unde nu-i fierbe oala”, a zis Gimpy, mutându-şi greutatea pe piciorul sănătos. „Ar trebui să închidă ochii la chestiile astea şi să ştie care-i sunt prietenii. Un patron e un patron, iar muncitorii trebuie să ţină unul cu altul.”

„Prietenul meu are altă părere."

„Nu-i treaba lui."

„Simte că dacă ştie de asta este şi el parţial vinovat. Aşa că s-a hotărât să nu spună nimic dacă toată chestia se opreşte. Altfel va povesti totul. Voiam să ştiu ce părere ai. Crezi că în felul acesta s-ar opri furturile?"

Se străduia din greu să-şi ascundă furia. Se vedea că ar fi vrut să mă lovească, dar strângea din pumni.

„Spune-i prietenului tău că tipul n-are de ales."

„Asta-i bine", am zis. „Prietenul meu va fi foarte fericit."

Gimpy a dat s-o ia din loc, apoi s-a oprit şi s-a uitat peste umăr la mine. „Prietenul ăsta al tău – poate că-l interesează să ia şi el ceva. O fi asta pricina?"

„Nu, vrea numai să înceteze totul."

Mi-a aruncat o privire rea. „Ce pot să-ţi spun este că o să te căieşti că ţi-ai băgat nasul unde nu trebuia. Am ţinut întotdeauna cu tine. Cred că nu eram sănătos la minte." Şi a plecat şchiopătând.

Poate că ar fi trebuit să-i spun toată povestea lui Donner. Dar ce-am făcut are o justificare. Oricum, s-a terminat. Câţi oameni se folosesc, ca Gimpy, de semenii lor?

15 mai – Studiile mele merg bine. Biblioteca universităţii este acum pentru mine o a doua casă. Au fost nevoiţi să-mi găsească o cameră separată, fiindcă pot să citesc o pagină doar într-o secundă şi studenţii curioşi se adună în jurul meu când mă văd ce repede dau foile cărţilor.

În momentul de faţă mă interesează în special etimologiile limbilor vechi, lucrările mai noi despre calculul variaţiilor şi istoria hinduşilor. Este uimitor să vezi cum lucruri care par fără legătură sunt de fapt legate între ele. Am ajuns la un alt nivel şi acum cursurile diferitelor discipline par a fi mai apropiate între ele, ca şi cum ar lua naştere dintr-un singur izvor.

Când sunt la bufet ascult studenţii cum discută despre istorie sau politică sau religie şi-mi par cât se poate de copilăroşi.

Nu-mi mai face plăcere să discut idei la un nivel atât de

elementar. Oamenilor nu le place să li se arate că nu pot ajunge la complexitatea problemei – ei nu ştiu ce se ascunde sub undele de la suprafaţa apei. Şi chiar dacă te adresezi mai sus este tot atât de rău, aşa că am renunţat la orice încercare de a discuta cu profesorii de la Beekman.

În bufetul de la facultate, Burt m-a prezentat unui profesor de economie, un om bine-cunoscut pentru lucrările sale asupra factorilor economici care influenţează ratele dobânzilor. Îmi doream de multă vreme să vorbesc cu un economist despre anumite idei pe care le întâlnisem în lecturile mele. Mă preocupau aspectele morale ale blocadei militare în timp de pace. L-am întrebat ce credea el despre sugestia unor senatori de a se începe aplicarea – ca în Primul şi al Doilea Război Mondial – unor tactici precum „listele negre" şi a unora de întărire a controlului naval asupra naţiunilor mai mici care nu sunt alături de noi.

M-a ascultat liniştit, privind în gol, şi credeam că îşi adună gândurile ca să-mi răspundă, dar după câteva minute şi-a dres glasul şi a clătinat din cap. Treaba asta, a explicat el scuzându-se, nu era din domeniul lui. El se ocupa de ratele dobânzilor şi nu se prea gândise la economia militară. Mi-a sugerat să mă întâlnesc cu dr. Wessey, care cândva scrisese un articol despre convenţiile militare comerciale din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. M-ar putea ajuta.

Înainte să mai spun ceva mi-a strâns mâna. Era mulţumit că mă întâlnise, dar avea de consultat nişte note pentru o conferinţă. Şi a plecat.

Acelaşi lucru s-a întâmplat când am încercat să vorbesc despre Chaucer cu un specialist în literatură americană, când am întrebat un orientalist despre locuitorii insulelor Trobriand şi când am încercat să abordez problema şomajului provocat de automatizare cu un sociopsiholog specializat în sondaje publice privitoare la comportamentul adolescenţilor. Găseau întotdeauna o scuză ca s-o întindă, temându-se că va ieşi la iveală puţinătatea cunoştinţelor lor.

Cum îi vedeam pe aceşti oameni odată şi cum îi văd

acum! Şi ce prost eram când credeam că profesorii sunt nişte uriaşi intelectuali! Sunt şi ei oameni – şi se tem că restul lumii va afla că sunt doar oameni. Alice este şi ea o persoană – o femeie, nu o zeiţă – şi mâine seară merge cu mine la concert.

17 mai – Se apropie dimineaţa şi nu pot adormi. Trebuie să înţeleg ce mi s-a întâmplat aseară la concert.

Seara a început destul de bine. Mall-ul din Central Park era deja plin de lume, iar Alice şi cu mine a trebuit să ne croim cu grijă drum printre perechile întinse pe iarbă. În cele din urmă am găsit, ceva mai departe de alee, un copac sub care nu stătea nimeni, aflat într-o zonă neluminată, unde singurele dovezi ale prezenţei unor perechi erau râsetele femeilor care protestau de formă şi vârfurile roşii ale ţigărilor aprinse.

„Aici e bine”, a zis ea. „N-are rost să stăm chiar lângă orchestră.”

Am întrebat ce se cânta atunci.

„La Mer, de Debussy. Îţi place?”

M-am aşezat lângă ea. „Nu mă prea pricep la genul ăsta de muzică. Trebuie să mă mai gândesc.”

„Nu te gândi la muzică”, a şoptit ea. „Trebuie doar să o simţi. Las-o să se scurgă peste tine ca apa mării, fără a încerca s-o înţelegi.” S-a lăsat pe spate în iarbă, întorcându-se cu faţa în direcţia muzicii.

N-aveam cum să ştiu ce aştepta de la mine. Era cu totul altceva decât rezolvarea unor probleme şi dobândirea sistematică de cunoştinţe. Îmi tot ziceam că transpiraţia palmelor mele, răsuflarea grăbită, dorinţa de a o îmbrăţişa erau doar reacţii biochimice. Am şi vizualizat schema stimul-reacţie care-mi producea nervozitatea şi nerăbdarea. Şi totuşi eram în ceaţă, nesigur. S-o cuprind cu braţul sau nu? Oare se aştepta la aşa ceva? Îmi dădeam seama că mă purtam ca un adolescent şi nu-mi plăcea.

„Uite”, am zis, gâtuit de emoţie, „de ce nu te aşezi mai confortabil? Reazemă-te de umărul meu.” M-a lăsat să-i pun braţul pe după umeri, dar nu s-a uitat la mine. Părea

prea absorbită de muzică pentru a-şi da seama ce făceam eu. Dorea să-o ţin în felul acesta sau doar mă tolera? Lăsându-mi braţul să alunece spre mijlocul ei, am simţit-o cum tremura, privind în continuare în direcţia orchestrei. Se prefăcea că se concentrează asupra muzicii ca să nu-mi răspundă în niciun fel. Nu voia să ştie ce se întâmplă. Atât timp cât se uita în altă parte şi asculta muzica, putea pretinde că nu ştie că sunt lipit de ea şi că braţele mele se află în jurul ei. Dorea să facă dragoste cu trupul, în timp ce mintea ei rătăcea în sfere înalte. M-am întors brusc şi i-am îndreptat faţa spre mine. „De ce nu te uiţi la mine? Vrei să te prefaci că nu exist?”

A şoptit: „Nu, Charlie, mă prefac că eu nu exist.”

Când i-am atins umărul, s-a încordat şi a tremurat, dar am lipit-o de mine. Atunci s-a întâmplat ceva. A început ca un bâzâit slab în urechi… un ferăstrău electric… în depărtare. Apoi frigul: braţele şi picioarele cu piele de găină, degetele amorţite. Deodată am avut senzaţia că sunt supravegheat.

O schimbare bruscă de percepţie. Mă uitam la noi amândoi, priveam la noi dintr-un loc întunecos de după un copac, cum stăteam unul în braţele celuilalt.

Am ridicat privirea şi am văzut un băiat de cincisprezece sau şaisprezece ani, ghemuit în apropierea noastră. „Hei!” am strigat. Când s-a ridicat, am văzut că era descheiat la pantaloni, cu sexul la vedere.

„Ce este?” a întrebat ea.

Am sărit în picioare şi băiatul a dispărut în întuneric. „L-ai văzut?”

„Nu”, a zis, netezindu-şi fusta cu un gest nervos. „N-am văzut pe nimeni.”

„Stătea chiar acolo. Se uita la noi. Era atât de aproape că puteai să-l atingi cu mâna.”

„Charlie, unde pleci?”

„N-a putut să ajungă prea departe.”

„Lasă-l în pace, Charlie. Nu contează.”

Dar pentru mine conta. Am luat-o la goană prin întuneric, poticnindu-mă de perechile speriate întinse pe jos, însă nu-

mi puteam da deloc seama pe unde fugise.

Cu cât mă gândeam mai mult la el, cu atât simţeam mai mult senzaţia de greaţă care precedă leşinul. Singur şi pierdut în sălbăticie. Apoi mi-am revenit şi am găsit drumul care ducea înapoi la locul unde era aşezată Alice.

„L-ai găsit?”

„Nu, dar era acolo. L-am văzut.”

M-a privit ciudat. „Te simţi bine?”

„O să-mi fie bine… Într-o clipă… doar bâzâitul ăsta nenorocit în urechi.”

„Poate că-i mai bine să plecăm.”

Tot drumul până la apartamentul ei îmi venea în minte băiatul, stând pe vine acolo, în întuneric, şi preţ de o secundă am văzut şi eu ce văzuse el – pe noi doi culcaţi şi îmbrăţişaţi.

„Vrei să intri în casă? Aş putea face o cafea.”

Voiam, dar era ceva în mine care se împotrivea.

„Mai bine nu. Am mult de lucru la noapte.”

„Charlie, e vorba de ceva ce-am zis sau am făcut eu?”

„Sigur că nu. M-a indispus numai băiatul ăla care ne observa.”

Stătea aproape de mine, aşteptând să o sărut. Am cuprins-o cu braţul, dar s-a întâmplat iarăşi. Dacă n-aş fi plecat imediat, mi s-ar fi făcut rău.

„Charlie, nu arăţi bine.”

„L-ai văzut, Alice? Adevărul…”

A clătinat din cap. „Nu, era prea întuneric. Dar sunt sigură…”

„Trebuie să plec. Am să te sun.”

Am luat-o din loc înainte ca ea să mă poată opri. Trebuia să ies din clădirea aceea înainte ca totul să se năruie.

Acum, când mă gândesc, sunt sigur că a fost o halucinaţie. Dr. Strauss crede că din punct de vedere emoţional sunt încă un adolescent care nu poate să se apropie de femei sau să se gândească la sex fără să intre în panică, fără să se înspăimânte sau chiar să aibă halucinaţii. Crede că dezvoltarea mea intelectuală rapidă m-a făcut să greşesc crezând că aş putea avea şi o viaţă afectivă

normală. Dar trebuie să accept faptul că spaimele şi blocajele care apar în situaţiile legate de sex nu fac decât să arate că, emoţional, sunt încă un adolescent – întârziat sexual. Bănuiesc că vrea să spună că nu sunt pregătit pentru o relaţie sexuală cu o femeie ca Alice Kinnian. Nu încă.

20 mai – Am fost concediat de la brutărie. Ştiu că e o prostie din partea mea să mă agăţ de trecut, dar era ceva cu locul acela cu pereţi de cărămidă albă, îngălbenită de căldura cuptoarelor… Eram acasă acolo.

Ce le-am făcut eu oare ca să mă urască atât?

Nu pot să-l învinuiesc pe Donner. Trebuie să se gândească la afacerea lui şi la ceilalţi salariaţi. Şi totuşi, mi-a fost mai apropiat decât un tată.

M-a chemat în biroul lui, a mutat toate hârtiile şi chitanţele care ocupau singurul scaun din faţa biroului cu rulou şi, fără să mă privească, mi-a spus: „Voiam să vorbesc cu tine. Hai s-o facem acum.” Pare stupid în clipa de faţă, dar când stăteam acolo privindu-l – scund, dolofan, cu mustaţa blonzie şi neîngrijită care-i atârna caraghios peste buza de sus – era ca şi cum amândoi, Charlie cel vechi şi cel nou, am fi stat împreună pe scaun, îngrijoraţi de ce avea să ne zică bătrânul domn Donner.

„Charlie, unchiul tău Herman mi-a fost bun prieten. Mi-am ţinut promisiunea faţă de el să te ţin la lucru, în timpuri bune şi rele, ca să ai mereu un dolar în buzunar şi să ai unde pune capul jos fără să mergi la azilul acela.”

„Brutăria este casa mea…”

„Şi m-am purtat cu tine ca şi cum ai fi fost copilul meu, cel care şi-a dat viaţa pentru ţară. Şi când a murit Herman – câţi ani aveai? Şaptesprezece? Erai mai degrabă ca un băiat de şase ani am făcut jurământ… mi-am zis: Arthur Donner, cât timp ai o brutărie şi o afacere, vei avea grijă de Charlie. Va avea un loc de muncă, un pat în care să doarmă şi o bucată de pâine. Când te-au băgat în azilul acela, Warren, le-am spus că vei lucra pentru mine şi că voi avea grijă de tine. N-ai stat acolo nici măcar o noapte. Ţi-am

găsit o odaie şi am avut grijă de tine. Aşa-i că m-am ţinut de cuvânt?”

Am dat din cap, dar puteam vedea că este tulburat după felul în care îşi tot îndoia şi dezdoia chitanţele. Şi, cu toate că nu voiam să aflu, ştiam. „Am făcut tot ce-am putut ca să lucrez cum trebuie. Am muncit din greu…”

„Ştiu, Charlie. Cu munca ta este totul în regulă. Dar ţi s-a întâmplat ceva şi nu înţeleg despre ce e vorba. Şi nu numai eu. Toţi vorbesc despre asta. Am discutat şi eu cu ei de multe ori în săptămânile astea. Sunt toţi indispuşi, Charlie. Trebuie să ne părăseşti.”

Am încercat să-l întrerup, dar a clătinat din cap.

„Ieri-seară au venit la mine să-mi spună. Nu trebuie să-mi distrug afacerea.”

Mă uitam la mâinile lui care răsfoiau fără încetare hârtiile, ca şi cum ar fi căutat ceva care nu fusese acolo de la început.

„Îmi pare rău, Charlie.”

„Bine, dar unde să mă duc?”

M-a privit în ochi pentru prima oară de când intrasem în cămăruţa lui. „Ştii tot atât de bine ca mine că nu mai ai *nevoie* să lucrezi aici.”

„Domnule Donner, n-am lucrat niciodată altundeva.”

„Hai să privim lucrurile în faţă. Nu mai eşti acel Charlie care a intrat aici acum şaptesprezece ani – nici măcar acelaşi Charlie de acum patru luni. N-ai vorbit nimic despre asta. Este treaba ta. Poate-i un fel de minune – cine ştie? Dar te-ai transformat într-un tânăr foarte deştept. Şi lucrul la malaxorul de aluat şi la livrarea pachetelor nu este o treabă pentru un tânăr deştept.”

Avea, desigur, dreptate. Dar ceva din mine dorea să-l facă să-şi schimbe gândul.

„Vă rog să mă lăsaţi să rămân, domnule Donner. Mai daţi-mi o şansă. Singur aţi spus că i-aţi promis unchiului Herman că voi putea lucra aici cât timp voi avea nevoie. Şi am încă nevoie, domnule Donner.”

„Nu, Charlie. Dacă ai avea nevoie le-aş spune că nu-mi pasă de cererile lor şi aş ţine cu tine împotriva tuturor

celorlalţi. Dar i-ai speriat de moarte pe toţi. Trebuie să mă gândesc şi la familia mea.”

„Şi dacă şi-ar schimba părerea? Lăsaţi-mă să încerc să-i conving.”

Îi îngreunam situaţia mai mult decât s-ar fi aşteptat. Ştiam că ar fi trebuit să încetez, dar nu mă puteam controla.

„Am să le explic”, insistam eu.

„Bine”, a zis în cele din urmă, oftând. „Du-te şi încearcă. Dar n-o să iasă nimic din asta.”

În timp ce ieşeam din biroul său, au trecut pe lângă mine Frank Reilly şi Joe Carp şi mi-am dat seama că el avea dreptate. Nu le plăcea că eram acolo. Nu se simţeau bine când dădeau cu ochii de mine.

Frank tocmai ducea o tavă cu cornuri şi s-a întors spre mine odată cu Joe când i-am strigat.

„Charlie, am treabă. Poate mai târziu…”

Am insistat. „Acum – chiar acum. Vă feriţi amândoi de mine. De ce?”

Frank – vorbăreţul, afemeiatul, băiatul descurcăreţ – s-a uitat un moment la mine şi a lăsat tava pe masă.

„De ce? Îţi spun eu de ce. Pentru că ai ajuns dintr-odată un barosan, unul care ştie tot, o minte luminată! Acum eşti un şmecher, un intelectual. Tot timpul cu cartea în mână – tot timpul gata cu răspunsul. Îţi spun cum e treaba. Te crezi mai breaz ca noi? Foarte bine. Du-te altundeva.”

„Dar ce v-am făcut?”

„Ce ne-a făcut? L-ai auzit, Joe? Îţi spun eu ce ai făcut, *domnule* Gordon. Ai năvălit aici cu ideile şi cu propunerile tale şi ne-ai făcut pe toţi să arătăm ca o ceată de tâmpiţi. Dar am să-ţi spun eu ceva. Pentru mine ai rămas tot un cretin. Poate că nu înţeleg cuvinte din alea frumoase sau titlurile cărţilor, dar sunt tot atât de bun ca tine – ba chiar mai bun.”

„Chiar aşa”, a aprobat Joe, întorcându-se ca să-l pună la curent şi pe Gimpy, care tocmai apăruse în spatele său.

„Nu vă cer prietenia”, le-am spus, „şi nici nu vreau să mă luaţi în seamă. Lăsaţi-mă doar să-mi păstrez slujba. Domnul

Donner spune că depinde de voi.”

Gimpy m-a privit duşmănos şi apoi a clătinat din cap scârbit. „Ştii că ai tupeu!” a zbierat. „Du-te dracului!” Apoi mi-a întors spatele şi a plecat şchiopătând din greu.

Şi aşa a mers şi cu ceilalţi. Cei mai mulţi dintre ei erau de aceeaşi părere cu Joe şi cu Frank şi cu Gimpy. Totul era în regulă atâta timp cât puteau să-şi bată joc de mine şi să facă pe deştepţii, dar acum vedeau că îi sunt inferiori cretinului. Am început să înţeleg că dezvoltarea mea extraordinară îi micşorase pe ei şi le scosese în evidenţă imperfecţiunile. Îi trădasem şi mă urau din cauza asta.

Numai Fanny Birden nu credea că ar trebui să fiu dat afară; în ciuda ameninţărilor şi presiunilor lor, era singura care nu semnase jalba.

„Ceea ce nu înseamnă”, spunea ea, „că nu cred şi eu că este ceva foarte ciudat cu tine, Charlie. Cum te-ai schimbat! Erai un om cumsecade, de încredere – un om obişnuit, poate nu prea ager, dar cinstit – şi dracu’ ştie ce-ai făcut să ajungi deodată aşa deştept. Aşa cum zic toţi – nu-i în regulă.”

„Dar ce poate fi rău dacă cineva vrea să fie mai inteligent, să capete cunoştinţe şi să înţeleagă ce este el şi ce este lumea?”

„Dacă ţi-ai fi citit Biblia, Charlie, ai fi aflat că nu i-a fost dat omului să ştie mai mult decât i-a hărăzit Domnul de la bun început. Fructul acelui copac era oprit omului. Charlie, dacă ai făcut ceva ce nu trebuia – ştii ce vreau să spun, ceva cu diavolul sau altceva de felul ăsta poate că nu-i prea târziu să te descotoroseşti. Poate că ai putea să fii iar omul acela simplu şi cumsecade care erai.”

„Nu este cale de întoarcere, Fanny. N-am făcut nimic rău. Sunt ca un om orb din naştere căruia i s-a dat şansa să vadă lumina. Nu poate fi niciun păcat în asta. Curând vor fi milioane de oameni ca mine în toată lumea. Ştiinţa poate face asta, Fanny.”

Se uita la mirele şi mireasa de pe tortul de nuntă pe care-l decora şi puteam s-o văd cum abia mişca din buze, şoptind: „A fost rău că Adam şi Eva au mâncat din *pomul*

cunoaşterii. A fost rău când au văzut că sunt goi şi când au învăţat ce sunt poftele şi ruşinea. Şi au fost goniţi din Paradis şi s-au închis porţile după ei. Dacă nu s-ar fi întâmplat asta, nimeni n-ar mai trebui să îmbătrânească, să se îmbolnăvească şi să moară."

Nu mai aveam nimic să le spun, nici ei şi nici celorlalţi. Niciunul nu mă privea în ochi. Încă le mai simt ostilitatea. Înainte îşi băteau joc de mine, dispreţuindu-mă pentru ignoranţa şi opacitatea mea; acum, mă urau pentru cunoştinţele şi inteligenţa mea. De ce? Pentru Dumnezeu, ce voiau ei de la mine?

Inteligenţa aceasta mă despărţise de toată lumea pe care o cunoşteam şi o iubeam şi mă aruncase afară din brutărie. Acum sunt mai singur ca oricând. Mă întreb ce s-ar întâmpla dacă l-ar pune din nou pe Algernon în cuşca cea mare laolaltă cu alţi şoareci. Oare s-ar întoarce şi *ei* împotriva lui?

25 mai – Deci aşa ajunge un om să se dispreţuiască pe sine – dându-şi seama că nu face bine ce face şi fiind totuşi incapabil să înceteze. Fără să vreau, m-am trezit la uşa apartamentului în care locuieşte Alice. S-a mirat, dar m-a poftit să intru.

„Eşti ud leoarcă. Apa îţi curge şiroaie pe faţă."

„Plouă. E bine pentru flori."

„Hai, intră. Îţi aduc un prosop. O să faci o pneumonie."

„Eşti singura persoană cu care pot vorbi", i-am zis. „Lasă-mă să rămân."

„Am cafea proaspătă pe foc. Mergi să te usuci şi apoi vorbim."

În timp ce s-a dus după cafea, m-am uitat prin odaie. Era prima dată când intram în apartamentul ei. Îmi făcea plăcere, dar era totuşi ceva care mă deranja.

Toate erau la locul lor. Bibelourile de porţelan stăteau înşirate pe un singur rând pe pervazul ferestrei, toate cu feţele îndreptate în aceeaşi direcţie. Iar pernele împrăştiate pe sofa nu fuseseră aruncate la întâmplare, ci erau aşezate regulat pe învelitorile din plastic transparent care protejau

tapiţeria. Două din măsuţele de la capetele canapelei aveau pe ele reviste stivuite ordonat, astfel încât titlurile se vedeau clar. Pe o măsuţă: *The Reporter, The Saturday Review, The New Yorker,* iar pe cealaltă, *Mademoiselle, House Beautiful* şi *Reader's Digest.*

Pe peretele opus divanului era atârnată, într-o ramă cam prea ornată, o reproducere după *Mama şi copilul* lui Picasso, iar deasupra canapelei se afla un tablou înfăţişând un curtean din timpul Renaşterii, mascat, cu sabia în mână, apărând o fecioară speriată, cu obrajii îmbujoraţi. Toate la un loc nu prea mergeau împreună: ca şi cum Alice nu se putea hotărî să afle cine era ea şi în ce lume dorea să trăiască.

„N-ai mai venit de câteva zile la laborator", mi-a strigat din bucătărie. „Profesorul Nemur îşi face griji în legătură cu tine."

„Nu puteam să dau ochii cu ei", am zis. „Ştiu că n-are de ce să-mi fie ruşine, dar simt un gol pe dinăuntru din cauză că nu mă duc în fiecare zi la lucru – din cauză că nu văd prăvălia, cuptoarele, oamenii de acolo. Îmi vine greu. Noaptea trecută şi cea dinainte am avut coşmaruri, visam că mă înec."

A aşezat tava în mijlocul mesei, şerveţelele împăturite în triunghi şi biscuiţii aranjaţi în formă de cerc. „Nu trebuie s-o iei în felul ăsta, Charlie. Tu n-ai nicio vină."

„Degeaba îmi spun şi eu asta. Oamenii ăia – în toţi aceşti ani – erau familia mea. A fost ca şi cum aş fi fost gonit din căminul meu."

„Chiar aşa este", a zis. „Lucrul ăsta a devenit o repetare simbolică a experienţelor pe care le-ai avut când erai copil. Să fii respins de părinţii tăi… să fii alungat…"

„O, Doamne! Nu mai încerca să pui o etichetă frumoasă. Ce contează este că înainte de a fi implicat în această experienţă aveam prieteni, oameni care ţineau la mine. Acum mi-e teamă că…"

„Dar mai ai încă prieteni."

„Nu-i deloc acelaşi lucru."

„Frica este o reacţie normală."

„E mai mult decât atât. Mi-a mai fost frică şi altădată. Frică să nu fiu bătut cu cureaua pentru că nu cedam în faţa Normei, frică să nu trec pe Howells Street, unde banda mă hărţuia şi mă îmbrâncea. Şi-mi era frică de învăţătoare, doamna Libby, care-mi lega mâinile ca să nu mai bat cu degetele pe pupitru. Toate astea erau însă adevărate – lucruri de care aveam dreptate să mă tem. Groaza asta care m-a apucat când am fost gonit de la brutărie este nedesluşită, o frică pe care n-o înţeleg.”

„Trebuie să te stăpâneşti.”

„Tu nu simţi cum e panica asta.”

„Era de aşteptat, Charlie. Eşti ca un înotător începător care e aruncat în apă de pe un ponton plutitor, îngrozit că pierde lemnul solid de sub picioare. Domnul Donner *a fost* bun cu tine şi *ai fost* la adăpost în toţi anii aceştia. Plecarea ta din brutărie te zdruncină mai mult decât te aşteptai.”

„Faptul că ştiu asta cu capul nu m-ajută cu nimic. Nu mai pot sta singur în camera mea. Rătăcesc pe străzi zi şi noapte, fără să ştiu ce caut… umblând până nu mai recunosc locurile… şi mă regăsesc în faţa brutăriei. Noaptea trecută am făcut tot drumul de la Washington Square până la Central Park şi am dormit în parc. După ce naiba tot umblu atât?”

Pe măsură ce vorbeam, o vedeam tot mai afectată. „Ce pot să fac ca să te ajut, Charlie?”

„Nu ştiu. Sunt ca un animal scos din cuşca în care se simţea bine şi în siguranţă.”

Stătea aşezată lângă mine pe canapea. „Te împing de la spate prea repede. Eşti dezorientat. Vrei să fii un adult, dar înăuntrul tău încă mai eşti un băieţel. Singur şi speriat.” Şi-a lăsat capul pe umărul meu, încercând să mă consoleze, şi în timp ce mă mângâia pe păr mi-am dat seama că avea şi ea nevoie de mine cum aveam eu de ea.

După un timp a şoptit: „Charlie… orice ai dori… să nu te temi de mine…”

Aş fi vrut să-i spun că aşteptam să apară panica.

Odată – în timp ce livra marfă de la brutărie – Charlie

fusese cât pe ce să leşine când o femeie de vârstă mijlocie, abia ieşită din baie, s-a amuzat desfăcându-şi halatul de baie şi arătându-şi goliciunea. Văzuse vreodată o femeie dezbrăcată? Ştia cum se face dragoste? Groaza lui – scâncetele – au speriat femeia care şi-a strâns la loc halatul şi i-a dat 25 de cenţi ca să uite ce se întâmplase. I-a spus că doar îl încercase, ca să vadă dacă era un băiat cuminte.

Se străduia să fie cuminte, i-a zis el, şi să nu se uite la femei, pentru că mama lui îl bătea când se întâmpla lucrul acela în pantalonii lui…

Acum o vedea limpede pe mama lui Charlie, zbierând la el, cu o curea de piele în mână, şi pe tatăl lui cum încerca s-o reţină.

„Ajunge, Rose! O să-l omori! Lasă-l în pace!”

Maică-sa îşi eliberează braţul şi-l ridică din nou ca să-l lovească, în timp ce el se chirceşte şi se zvârcoleşte pe jos ca să nu-l mai ajungă cureaua.

„Uită-te la el!” urlă Rose. „Nu poate învăţa să citească şi să scrie, dar ştie să se uite după fete. Cu biciul am să-i scot prostiile astea din cap!”

„N-are nici o vină că a intrat în erecţie. Este normal. N-a făcut nimic rău.”

„Nu-i treaba lui să se gândească în felul ăsta la fete. Vine în casă o prietenă a soră-sii şi el începe să se gândească la chestia asta! Am să-l învăţ minte, ca să nu mai uite niciodată. Auzi? Dacă te atingi vreodată de o fată am să te bag în cuşcă, ca pe un animal, să stai acolo toată viaţa. Mă auzi?”

O mai aud şi acum. Dar poate că scăpasem. Poate că spaima şi greaţa nu mai erau un ocean în care să mă înec, ci doar un ochi de apă în care se reflecta trecutul alături de prezent. Eram oare liber?

Dacă puteam să ajung la Alice pe dată – fără să mă mai gândesc, înainte să mă copleşească gândul – poate că nu mai intram în panică. Dacă mi-aş putea goli mintea. Am apucat să spun, gâtuit: „Fă-o… fă-o tu! Ia-mă în braţe!” Şi

înainte să-mi dau seama ce făcea, a început să mă sărute, ţinându-mă lipit de ea cum nu mă mai ţinuse nimeni vreodată. Dar în clipa când ar fi trebuit să ajung aproape de tot de ea, a început: bâzâitul, fiorii şi greaţa. M-am îndepărtat.

A încercat să mă liniştească, să-mi spună că nu contează, că nu trebuie să mă simt vinovat. Ruşinat, nemaiputând suporta chinul, am început să plâng în hohote. Acolo, în braţele ei, am plâns până ce am adormit şi i-am visat pe curtean şi pe fecioara îmbujorată. Dar în visul meu fecioara era cea care ţinea în mână sabia.

RAPORT DE PROGRES 12

5 iunie – Pe Nemur îl deranjează că n-am mai predat niciun raport de progres timp de aproape două săptămâni (şi are dreptate, pentru că Fundaţia Welberg a început să-mi plătească un salariu din alocaţie în aşa fel încât să n-am nevoie de o slujbă). A mai rămas doar o săptămână până la Congresul Internaţional de Psihologie de la Chicago. Vrea ca raportul său preliminar să fie cât mai consistent, întrucât Algernon şi cu mine suntem exponatele esenţiale ale prezentării lui.

Relaţia dintre noi devine din ce în ce mai încordată. Nu-mi place felul lui de a se referi tot timpul la mine ca la un specimen de laborator. Îmi dă senzaţia că înainte de experienţă nici nu eram o fiinţă omenească.

I-am spus lui Strauss că eram prea ocupat cu gânditul, cititul şi explorarea propriei mele persoane, căutând să înţeleg cine şi ce sunt de fapt, şi că scrisul era prea încet ca să am răbdare să-mi aştern ideile pe hârtie. I-am ascultat sugestia de a învăţa să scriu la maşină şi acum, când pot să bat aproape şaptezeci şi cinci de cuvinte pe minut, îmi este mult mai uşor să-mi fac rapoartele.

Strauss mi-a spus iarăşi că trebuie să vorbesc şi să scriu simplu şi direct ca să mă poată înţelege lumea. Mi-a reamintit că limba este uneori o barieră în loc să fie o cale deschisă. Ce ironie să mă aflu în cealaltă tabără

intelectuală!

Mă întâlnesc cu Alice din când în când, dar nu vorbim despre ce s-a întâmplat. Legătura noastră rămâne platonică. De când am plecat de la brutărie, au fost doar trei nopţi în care n-am avut coşmaruri. Nu-mi vine să cred că au trecut doar două săptămâni.

Noaptea sunt urmărit de-a lungul unor străzi goale de figuri fantomatice. Deşi alerg mereu la brutărie, uşa este încuiată şi cei dinăuntru nu-mi acordă niciodată atenţie. Văd prin geam cum mirele şi mireasa de pe tort mă arată cu degetul şi râd de mine – aerul se umple cu hohote de râs, până nu mai pot suporta – şi cei doi amoraşi de pe tort îşi agită săgeţile înflăcărate. Zbier. Bat cu pumnul în uşă, dar nu se aude niciun sunet. Îl văd pe Charlie cum mă priveşte dinăuntru. E doar o reflecţie? Ceva se agaţă de picioarele mele şi mă târăşte departe de brutărie, pe o alee întunecată şi, când încep să mă împotmolesc, mă trezesc din somn.

Alteori, fereastra brutăriei se deschide spre trecut şi văd prin ea alte lucruri şi alţi oameni.

Este uimitor cum se dezvoltă puterea mea de a evoca trecutul. Nu o pot controla încă total, dar mi se întâmplă, când citesc sau lucrez la o problemă, să simt cum lucrurile se limpezesc dintr-odată.

Ştiu că este un fel de semnal subconştient şi acum, în loc să aştept să vină amintirile la mine, închid ochii şi le prind eu. În cele din urmă am să fiu în stare să am un control complet asupra acestor amintiri, să explorez nu numai totalitatea experienţei mele trecute, ci şi aptitudinile ascunse ale minţii.

Chiar şi acum, dacă mă gândesc, simt liniştea pătrunzătoare. Văd fereastra brutăriei… Întind mâna şi ating geamul… e rece şi vibrează, apoi sticla se face caldă… fierbinte… Îmi arde degetele. Fereastra în care mi se reflectă chipul devine strălucitoare şi, în timp ce sticla se transformă în oglindă, îl văd pe micul Charlie Gordon – la paisprezece sau cincisprezece ani – privindu-mă prin geamul casei unde locuieşte, şi mi se pare ciudat că-mi dau

seama cât de diferit era…

O aşteaptă pe soră-sa să vină de la şcoală şi, când o vede dând colţul din Marks Street, îi face semn cu mâna şi dă fuga în verandă s-o primească.

Norma flutură o hârtie. „Am luat zece la testul de istorie. Ştiam toate răspunsurile. Doamna Baffin a zis că a fost cea mai bună lucrare din toată clasa.”

E o fată frumoasă, cu păr castaniu deschis împletit şi încolăcit cu grijă în formă de coroniţă şi, în vreme ce se uită la fratele ei mai mare, zâmbetul i se preface în încruntare şi pleacă, lăsându-l nemişcat, în urma ei, în timp ce urcă în fugă treptele de la intrarea în casă.

Se ia şi el după ea, zâmbind.

Maică-sa şi taică-su se află în bucătărie şi Charlie, plesnind de emoţie la vestea cea bună, o dă în vileag înaintea ei.

„A luat 10! A luat 10!”

„Nu!”, zbiară Norma. „Nu tu, nu spui tu. E nota mea şi am să le spun eu.”

„Ia stai puţin, domnişoară.” Matt lasă ziarul pe masă şi i se adresează cu asprime: „Nu poţi să vorbeşti aşa cu fratele tău.”

„N-avea voie să spună nimic!”

„Nu trebuie să-l iei în seamă.” Matt o ameninţă cu degetul şi se uită sever la ea. „N-a vrut să facă nimic rău şi nu trebuie să strigi aşa la el.”

Norma se întoarce spre maică-sa ca să capete ajutor. „Am luat un 10 – cea mai bună notă din toată clasa. Acum pot să am şi eu un câine? Mi-aţi promis. Aţi zis că dacă iau o notă bună la test. Şi am luat un 10. Un câine maro cu pete albe. Am să-i zic Napoleon, pentru că asta a fost întrebarea din test la care am răspuns cel mai bine. Napoleon a pierdut bătălia de la Waterloo.”

Rose dă aprobator din cap. „Du-te afară pe verandă şi joacă-te cu Charlie. Te-a aşteptat mai bine de-o oră să vii de la şcoală.”

„Nu vreau să mă joc cu el.”

„Du-te afară pe verandă”, spune Matt.

Norma se uită la taică-su şi apoi la Charlie. „Nu sunt obligată. Mama spune că nu sunt obligată să mă joc cu el dacă n-am chef.”

Matt se ridică din scaunul lui şi se apropie de ea. „Haide, domnişoară, trebuie să-i ceri iertare fratelui tău.”

„Nu sunt obligată”, strigă ea, repezindu-se în spatele scaunului pe care stă mama ei. „Este ca un copil mic. Nu poate să joace Monopoly sau ţintar şi nici altceva... Le încurcă pe toate. Nu mă mai joc cu el.”

„Atunci du-te în camera ta!”

„Mamă, o să-mi luaţi un câine?”

Matt loveşte cu pumnul în masă. „N-o să fie niciun câine în casă atâta timp cât te porţi în felul ăsta, domnişoară.”

„I-am promis un câine dacă se descurcă bine la şcoală...”

„Unul maro cu pete albe!” adaugă Norma.

Matt îl arată cu degetul pe Charlie, care stă în picioare lângă perete. „Ai uitat că i-ai spus fiului tău că nu poate avea un câine pentru că n-avem loc în casă şi pentru că n-are cine să-l îngrijească? Îţi aminteşti că a cerut un câine? Îţi iei vorba înapoi?”

Norma insistă. „Dar eu pot să am grijă de câinele meu. Am să-l hrănesc, am să-l spăl şi am să-l scot afară...”

Deodată începe să vorbească şi Charlie, care era lângă masă şi se juca cu nasturele lui mare şi roşu atârnat de sfoară.

„Am s-o ajut eu să aibă grijă de câine! Am s-o ajut să-l hrănească şi să-l perie şi n-am să-l las să fie muşcat de alţi câini!”

Dar Norma ţipă din nou, înainte ca Matt sau Rose să poată răspunde. „Nu, câinele va fi doar al meu. Doar câinele meu!”

Matt dă din cap. „Ai văzut-o?”

Rose se aşază lângă ea şi-i mângâie cozile ca s-o liniştească. „Dar lucrurile trebuie împărţite, dragă. Charlie poate să te ajute să-l îngrijeşti.”

„Nu! Doar al meu!... Eu sunt cea care a luat un 10 la istorie, nu el! Nu ia niciodată note bune ca mine. De ce să

mă ajute cu câinele? Şi-atunci câinele o să-l iubească mai mult ca pe mine şi o să fie câinele lui şi nu al meu. Nu! Dacă nu poate să fie doar al meu, nu-l mai vreau.”

„Atunci e stabilit”, zice Matt luându-şi ziarul şi instalându-se iarăşi în scaunul lui. „Fără câine.”

Deodată, Norma sare de pe sofa şi apucă de pe masă testul de istorie pe care, în urmă cu doar câteva minute, îl adusese acasă plină de entuziasm. Îl rupe şi-i aruncă bucăţile în faţă lui Charlie. „Te urăsc! Te urăsc!”

„Norma, încetează imediat!”

Rose o apucă de braţ, dar ea se smulge.

„Şi urăsc şi şcoala! O urăsc! O să mă retrag de la şcoală şi am să fiu şi eu o toantă ca el. Am să uit tot ce-am învăţat şi-atunci o să fiu chiar ca el!” Fuge din cameră, strigând: „Deja mi se întâmplă asta… Uit totul… Uit… Nu-mi mai amintesc nimic din ce-am învăţat!”

Îngrozită, Rose se ia după ea. Matt rămâne aşezat, cu ochii la ziarul din poală. Charlie, speriat de isterie şi de urlete, se lasă moale pe un scaun, scâncind încet. Ce-a făcut rău? Şi, simţind că e ud în pantaloni şi că i se prelinge ceva pe picior, rămâne acolo nemişcat, aşteptând palma pe care o să i-o dea maică-sa când se întoarce.

Scena se estompează, dar ştie că de-atunci încolo Norma şi-a petrecut tot timpul liber cu prietenele ei sau jucându-se singură în odaia ei. Ţinea uşa încuiată şi n-aveam voie să intru fără permisiunea ei.

Îmi amintesc cum am auzit-o fără să vreau pe Norma, care se juca în camera ei cu o prietenă, cum îi spunea în gura mare: „De fapt, nu este fratele meu! Este doar un băiat pe care l-am luat în casă fiindcă ne părea rău pentru el. Mama mi-a spus asta şi mi-ai mai spus că pot de-acum să zic oricui că nu este frate cu mine.”

Aş vrea ca amintirea asta să fie o fotografie ca s-o pot rupe în bucăţi şi să i-o arunc în faţă. Aş vrea să mă întorc peste ani şi să-i spun că eu nu mi-am dorit niciodată ca mama şi tata să nu-i dea câinele. Putea să-l aibă numai pentru ea şi eu nu l-aş fi hrănit, nici nu l-aş fi periat, nici nu m-aş fi jucat cu el – şi niciodată nu l-aş fi făcut să mă

iubească pe mine mai mult decât pe ea. Nu-mi doream decât ca ea să se mai joace cu mine aşa cum obişnuiam. N-am vrut niciodată să fac ceva care s-o rănească în vreun fel.

6 iunie – Astăzi, prima mea ceartă cu Alice. Din vina mea. Voiam să ne întâlnim. Deseori, după o amintire care mă deranjează sau după un vis, îmi face bine să vorbesc cu ea, sau măcar să fie alături de mine. Dar am greşit când m-am dus la Centru ca s-o iau de acolo.

Nu mai fusesem la Centrul pentru Adulţi Întârziaţi de la operaţie şi mă emoţiona gândul că am să revăd locul acela. Este pe Twenty-third Street, la est de Fifth Avenue, într-o şcoală veche care a fost folosită în ultimii cinci ani de către Clinica Universităţii Beekman ca un centru de educaţie experimentală pentru clasele speciale de handicapaţi. Placa lucioasă de alamă de pe uşa de la intrare, încadrată în vechiul portal bătut cu piroane, spune că acolo se află Extensia Centrului pentru Adulţi Întârziaţi Beekman.

Orele ei se terminau la opt, dar voiam să văd clasa în care – nu cu mult timp în urmă – mă luptam cu cititul şi scrisul şi învăţam să număr restul la un dolar.

Am intrat, m-am strecurat prin coridor şi, fără să fiu văzut, m-am uitat pe fereastră. Alice era la masa ei şi pe un scaun alăturat stătea o femeie cu faţa îngustă pe care n-o recunoşteam. Se încrunta cu acea expresie deschisă a nedumeririi care nu se ascunde şi mă întrebam ce încearcă Alice să-i explice.

Lângă tablă era Mike Dorni, în scaunul lui cu rotile, şi, la locul său obişnuit din primul rând, se afla Lester Braun, despre care Alice zicea că este cel mai deştept din grup. Lester învăţase cu uşurinţă lucrurile cu care eu mă luptasem din greu, dar venea acolo doar când simţea nevoia sau când nu se ducea să câştige bani lustruind parchet. Cred că dacă ar fi fost mai interesat – dacă pentru el ar fi fost tot atât de important ca pentru mine – l-ar fi ales pe el pentru această experienţă. Erau şi feţe noi, oameni pe care nu-i cunoşteam.

În cele din urmă, mi-am făcut curaj şi-am intrat.

„E Charlie!” a spus Mike, răsucindu-şi scaunul cu rotile.

I-am făcut semn cu mâna.

Bernice, blonda cea drăgălaşă, cu ochii goi, şi-a ridicat privirea şi mi-a zâmbit searbăd. „Da’ unde-ai fost, Charlie? Ce costum drăguţ ai!”

Ceilalţi care-şi aminteau de mine îmi făceau semne şi eu le răspundeam. Deodată, uitându-mă la Alice, am văzut că era supărată.

„Este aproape opt”, a anunţat. „E timpul să strângem lucrurile.”

Toţi aveau câte o treabă anume, să strângă creta, gumele de şters, lucrările, cărţile, creioanele, hârtia de scris, culorile şi materialul pentru demonstraţii. Fiecare ştia ce are de făcut şi se mândrea că face bine ce trebuie. S-au apucat toţi de treabă, în afară de Bernice, care mă privea insistent.

„Charlie, de ce n-a mai venit la şcoală?” a întrebat Bernice. „Ce-i cu tine, Charlie? Te întorci?” Ceilalţi şi-au ridicat privirile. M-am uitat la Alice, aşteptând să răspundă în locul meu, dar s-a lăsat o tăcere lungă. Ce puteam să le spun ca să nu le fac vreun rău?

„Sunt doar în vizită”, am zis.

Una dintre fete a început să se hlizească – Francine, cea pentru care se necăjea totdeauna Alice. Născuse trei copii până la vârsta de optsprezece ani, înainte ca părinţii să aranjeze să i se facă o histerectomie. Nu era drăguţă – nici pe departe ca Bernice dar fusese o ţintă uşoară pentru zeci de bărbaţi care-i cumpăraseră câte un fleac sau îi plătiseră intrarea la cinema. Locuia într-o pensiune pe care Azilul de stat Warren o autorizase să primească ucenici care lucrau afară şi avea voie să iasă seara ca să meargă la Centru. De două ori nu apăruse acolo – fusese agăţată de bărbaţi pe drumul spre şcoală –, şi acum putea ieşi doar cu însoţitor. „Vorbeşte ca un grangur acum”, chicotea Francine.

„Bine”, a spus Alice, intervenind tăios. „Sunteţi liberi. Ne vedem mâine seară la şase.”

După ce au plecat toţi, se putea vedea, după cum îşi

trântea lucrurile în dulap, că era furioasă.

„Îmi pare rău”, am zis. „Voiam să te aştept jos, însă am fost curios să văd cum arată fosta mea clasă. *Alma mater* a mea. Voiam doar să privesc prin fereastră. Şi, fără să vreau, am intrat. Ce te necăjeşte?”

„Nimic – n-am nimic.”

„Haide, zău! Furia ta este disproporţionată faţă de ceea ce s-a întâmplat. Ai ceva pe suflet.”

A trântit cartea pe care o ţinea în mână. „Bine. Vrei să ştii? Te-ai schimbat. Eşti alt om. Şi nu vorbesc despre I.Q.-ul tău. Este vorba de atitudinea ta faţă de oameni – nu mai eşti acelaşi fel de fiinţă umană...”

„Haide, haide! Nu...”

„Nu mă întrerupe!” Furia care răzbătea din vocea ei m-a făcut să dau înapoi. „Chiar aşa este. Era ceva în tine înainte. Nu-mi dau seama... o căldură, o deschidere, o bunătate care-i făcea pe toţi să te placă şi să fie mulţumiţi că eşti pe-aproape. Acum, cu toate că eşti inteligent şi ştii mult mai multe, sunt deosebiri care...”

N-am putut să n-o întrerup. „La ce te aşteptai? Credeai că voi rămâne un căţeluş docil, dând din coadă şi lingând piciorul care mă loveşte? Sigur că toate astea m-au schimbat şi au schimbat şi felul în care mă gândesc la mine însumi. Nu mai sunt obligat să accept tot rahatul care mi s-a oferit toată viaţa.”

„Oamenii n-au fost răi cu tine.”

„Ce ştii tu despre asta? Cei mai buni dintre ei au fost doar nişte îngâmfaţi exagerat de protectori – se foloseau de mine ca să se simtă superiori şi siguri de ei în propria lor mărginire. Oricine se poate simţi inteligent alături de un tâmpit.”

După ce-am spus asta, mi-am dat seama că nu-i va cădea bine.

„Îmi închipui că mă pui şi pe mine în categoria asta.”

„Nu fi absurdă. Ştii al naibii de bine că eu...”

„Desigur, cred că – într-un fel – ai dreptate. Faţă de tine sunt mai degrabă grea de cap. În ultimul timp, de câte ori ne întâlnim, după ce mă despart de tine mă duc acasă cu

sentimentul nenorocit că sunt înceată şi opacă în toate privinţele. Îmi reamintesc spusele mele şi-mi vin în minte tot felul de lucruri sclipitoare şi spirituale pe care ar fi trebuit să le spun, şi simt că aş vrea să-mi dau palme pentru că nu le-am pomenit când eram împreună.”

„Asta-i o experienţă obişnuită.”

„Simt că aş dori să te impresionez – ceea ce n-am simţit niciodată –, dar când suntem împreună îmi pierd încrederea în mine însămi. Acum, ori de câte ori vreau să fac ceva, îmi pun tot felul de întrebări.”

Am încercat s-o fac să lase baltă subiectul, dar se întorcea mereu la el. „Uite ce este”, am zis în cele din urmă, „n-am venit aici ca să mă cert cu tine. Mă laşi să te conduc acasă? Am nevoie de cineva cu care să stau de vorbă.”

„Şi eu am nevoie. Dar în ultimul timp nu reuşesc să stau de vorbă cu tine. Nu pot decât să te ascult şi să dau din cap pretinzând că înţeleg totul despre variantele culturale, despre algebra neo-booleană şi despre logica post-simbolică. Mă simt din ce în ce mai proastă şi, după ce pleci, trebuie să mă uit în oglindă şi să strig la mine: «Nu-i adevărat, nu te prosteşti pe zi ce trece! Nu-ţi pierzi inteligenţa! Nu devii senilă şi greoaie. Charlie este cel care explodează atât de repede încât tu pari că dai îndărăt.» Îmi tot spun asta, Charlie, dar de câte ori ne întâlnim şi îmi zici ceva şi mă priveşti nerăbdător, ştiu că râzi de mine. Şi atunci când îmi explici cum stau lucrurile şi eu nu pot să mi le amintesc, te gândeşti că nu mă interesează şi că nu-mi dau osteneala să le pricep. Dar tu nu ştii cât mă chinuiesc când nu mai eşti de faţă. Nu ştii cu câte cărţi m-am luptat, câte conferinţe m-am dus să ascult la Beekman şi totuşi, de câte ori vorbesc despre ceva, te văd nerăbdător ca şi cum aş vorbi doar copilării. Am vrut să devii inteligent. Am vrut să te ajut şi să împart greutăţile cu tine – dar acum m-ai exclus din viaţa ta.”

În timp ce o ascultam, începeam să înţeleg monstruozitatea purtării mele. Fusesem atât de absorbit de mine şi de ce mi se întâmpla, încât nu mă gândisem nicio

clipă la ce se întâmpla cu ea.

Plângea pe tăcute în timp ce părăseam şcoala şi nu ştiam deloc ce să spun. În timpul călătoriei cu autobuzul, m-am gândit doar la cât de mult se răsturnase situaţia. Era îngrozită de mine. Se ivise o crăpătură în gheaţă şi breşa se mărea din ce în ce mai mult pe măsură ce şuvoiul minţii mele mă purta cu repeziciune spre marea liberă.

Avea dreptate să refuze chinul de-a fi cu mine. Nu mai aveam nimic de împărţit. Chiar şi simpla conversaţie era forţată. Şi tot ce mai rămăsese între noi acum era tăcerea jenată şi dorinţa nesatisfăcută într-o odaie întunecată.

„Eşti foarte serios”, a spus, învingându-şi supărarea şi ridicând ochii spre mine.

„E vorba despre noi.”

„Asta n-ar trebui să te facă atât de serios. Nu vreau să te indispun. Treci printr-o încercare grea.”

Se străduia să zâmbească.

„Dar m-ai indispus. Atâta doar că nu ştiu ce să fac.”

Pe drumul de la autobuz la apartamentul ei mi-a spus: „Nu merg cu tine la congres. L-am sunat azi-dimineaţă pe profesorul Nemur şi i-am spus şi lui. Veţi avea multă treabă acolo. Lume interesantă – emoţia de a fi pentru un timp sub lumina reflectoarelor. Nu vreau să te stingheresc…”

„Alice…”

„ …şi indiferent ce-ai putea spune despre asta acum, ştiu cum mă voi *simţi* eu, aşa încât mulţumesc, dar, dacă nu te superi, rămân cu eul meu divizat…”

„Dai prea mare importanţă acestui lucru. Sunt sigur că dacă…”

„Tu *ştii?* Tu eşti *sigur?”* S-a întors spre mine şi m-a privit sever de pe treptele clădirii în care era apartamentul ei. „O, cât de insuportabil ai devenit! Cum ştii *tu* ce simt eu? Îţi permiţi să intri în mintea altora. Nu poţi tu să ştii *cum* mă simt, *ce* simt sau *de ce* simt.”

A dat să intre, apoi m-a privit iar şi mi-a spus, cu voce tremurândă: „Voi fi aici când te întorci. Sunt doar tulburată, asta-i tot, şi vreau să ne gândim amândoi de la distanţă la ce avem de făcut.”

Pentru prima dată după multe săptămâni nu m-a poftit înăuntru. Priveam la uşa închisă şi mă cuprindea furia. Voiam să fac o scenă, să bat tare în uşă, s-o sparg. Voiam ca furia mea să ardă clădirea.

Plecând de-acolo, am simţit în timp ce mergeam cum clocotul meu se domoleşte, apoi cum se răceşte şi se transformă într-un sentiment de uşurare. Păşeam atât de repede încât ajunsesem să umblu aiurea pe străzi şi prima senzaţie pe care am simţit-o pe obraz a fost adierea răcoroasă a acelei nopţi de vară. Eram dintr-odată liber.

Îmi dau acum seama că sentimentele mele pentru Alice mergeau în sens opus faţă de creşterea cunoştinţelor mele, trecând de la adoraţie la dragoste, apoi la tandreţe, la recunoştinţă şi în final la datorie. Sentimentul meu confuz faţă de ea mă ţinuse în loc şi mă agăţasem de ea doar de teama ca, odată scos din locul meu, să nu rămân în voia valurilor.

Dar odată cu libertatea a apărut o tristeţe. Aş fi vrut s-o iubesc. Aş fi vrut să-mi depăşesc temerile emoţionale şi sexuale, să mă căsătoresc, să am copii, să-mi fac un cămin.

Acum nu se mai poate. Sunt tot aşa de departe de Alice cu I.Q.-ul meu de 185 ca şi atunci când aveam un I.Q. de 70. Şi de data asta ştim amândoi.

8 iunie – Ce mă împinge oare să ies din casă şi să hoinăresc prin oraş? Rătăcesc singur pe străzi – şi nu este o plimbare relaxantă într-o noapte de vară, ci o grabă încordată de a ajunge – unde oare? Umblu pe tot felul de străduţe, mă uit la intrările caselor, cercetez ferestrele cu obloane pe jumătate închise, dorind să stau de vorbă cu cineva şi totuşi speriat că am să întâlnesc pe cineva. În susul unei străzi, în josul alteia, prin labirintul fără sfârşit, zbătându-mă în cuşca de neon a oraşului. Caut ceva… dar ce oare?

În Central Park am întâlnit o femeie. Stătea pe o bancă lângă lac, înfofolită într-o haină, cu toată căldura de afară. Mi-a zâmbit şi mi-a făcut semn să mă aşez lângă ea. Priveam orizontul strălucitor al zonei Central Park South,

fagurii cu alveole luminate în întuneric şi îmi doream să le pot sorbi pe toate.

Da, i-am zis, eram din New York. Nu, nu fusesem niciodată la Newport News, Virginia. De acolo era ea şi acolo se căsătorise cu acel marinar care acum se afla pe mare şi pe care nu-l mai văzuse de doi ani şi jumătate.

Tot răsucea şi înnoda o batistă cu care îşi ştergea din când în când picăturile de sudoare de pe frunte. Chiar şi în lumina slabă reflectată de apele lacului puteam vedea că era puternic fardată, dar mi se părea atrăgătoare cu părul ei negru care-i cădea pe umeri – doar că faţa îi era cam umflată, ca şi cum de-abia s-ar fi sculat din somn. Dorea să vorbească despre ea şi eu doream s-o ascult.

Tatăl ei îi oferise un cămin bun, educaţie şi tot ceea ce un bogat constructor de nave putea da singurei lui fete – dar nu şi iertare. N-o putuse ierta niciodată că fugise cu marinarul.

Mi-a luat mâna în timp ce vorbea şi şi-a rezemat capul pe umărul meu. „În noaptea căsătoriei mele cu Gary”, şoptea, „eram o virgină îngrozită. El parcă înnebunise. La început m-a pălmuit şi m-a bătut. Şi apoi m-a posedat fără nicio pregătire. A fost ultima oară când m-am culcat cu el. Nu l-am mai lăsat niciodată să se atingă de mine.”

Simţea probabil după tremurul mâinii mele că eram emoţionat. Era ceva prea violent şi prea intim pentru mine. Atunci mi-a strâns mâna şi mai tare, ca şi cum trebuia să-şi termine povestea înainte de a-mi da drumul. Era important pentru ea şi stăteam cât mai liniştit, aşa cum stă cineva privind la o pasăre care-i ciuguleşte din palmă.

„Nu că nu mi-ar plăcea bărbaţii”, mă asigura ea cu totală candoare. „Am fost cu alţi bărbaţi. Nu cu el, dar cu destui alţii. Cei mai mulţi bărbaţi sunt drăguţi şi blânzi cu femeia. Fac dragoste cu încetul, încep cu mângâieri şi sărutări.” Se uita la mine cu subînţeles şi-mi mângâia palma cu palma ei deschisă.

Erau lucruri despre care auzisem, citisem, visasem şi eu. Nu-i ştiam numele şi nu m-a întrebat de al meu. Tot ce dorea era s-o duc într-un loc în care să fim singuri. Mă

întrebam ce-ar fi zis Alice despre asta.

Am mângâiat-o neîndemânatic şi am sărutat-o încă mai ezitant, ceea ce a făcut-o să ridice ochii spre mine, şoptindu-mi: „Ce se întâmplă? La ce te gândeşti?”

„La tine.”

„Ai un loc unde să mergem?”

Fiecare pas îmi sporea îngrijorarea. În ce moment o să-mi fugă pământul de sub picioare şi-o să mă scufund în spaimă? Ceva mă făcea totuşi să merg înainte, ca şi cum aş fi pipăit locul cu paşii mei.

„Dacă n-ai un loc, Mansion Hotel din Fifty-third Street este destul de convenabil. Şi nu-ţi fac probleme cu bagajul dacă plăteşti înainte.”

„Am o cameră...”

S-a uitat la mine cu un fel de respect. „Asta-i bine.”

Încă nimic. Şi era chiar curios. Cât de departe puteam merge fără să mă copleşească simptomele panicii? Când vom fi împreună în cameră? Când se va dezbrăca? Când îi voi vedea corpul? Când ne vom culca în pat?

Dintr-odată mi s-a părut important să ştiu dacă pot fi şi eu ca ceilalţi bărbaţi, dacă pot cere unei femei să-şi împartă viaţa cu mine. Nu era de-ajuns să am inteligenţă şi cunoştinţe. Voiam şi asta. Senzaţia de relaxare şi de eliberare creştea odată cu senzaţia că *era* posibil. Excitaţia care m-a cuprins când am sărutat-o iarăşi se propaga şi eram convins că aş fi putut fi normal cu ea. Era altceva decât cu Alice. Era genul de femeie care se pricepea.

Apoi, cu vocea schimbată, nesigură: „Înainte de a merge... trebuie să ştii...”

S-a ridicat şi a făcut un pas spre mine în lumina felinarului, deschizându-şi haina, şi am putut să-i văd forma corpului altfel decât mi-o închipuiam când stăteam alături în întuneric.

„Doar în luna a cincea”, a zis. „Asta n-are importanţă. Nu te deranjează, aşa-i?”

Stând acolo în picioare, cu haina descheiată, imaginea ei se suprapunea ca un clişeu dublu expus peste imaginea femeii de vârstă mijlocie care tocmai ieşise din baie şi-şi

ţinea halatul deschis ca să vadă Charlie.

Am aşteptat aşa cum aşteaptă cel care blestemă să-l lovească trăsnetul. Mi-am întors privirile în altă parte. Era ultimul lucru la care mă aşteptasem, deşi haina strâns înfăşurată în jurul ei într-o noapte atât de fierbinte trebuia să mă prevină că ceva nu este în regulă.

„Nu este al soţului meu”, m-a liniştit ea. „Nu te-am minţit mai înainte. Nu m-am culcat cu el de ani de zile. A fost un negustor pe care l-am întâlnit acum vreo opt luni. Am trăit cu el. Mă despart de el – dar vreau să păstrez copilul. Trebuie numai să avem grijă – nu brutalităţi sau lucruri de-astea. Încolo, n-ai de ce să-ţi faci probleme.”

I-a pierit vocea când a văzut că m-am înfuriat. „E o porcărie”, i-am strigat. „Ar trebui să-ţi fie ruşine.”

S-a tras deoparte, învelindu-se repede cu jacheta ca şi cum ar fi vrut să ocrotească ceea ce era înăuntru.

În timp ce făcea gestul acesta de ocrotire, am văzut o a doua imagine dublu expusă: mama mea, însărcinată cu soră-mea, în acea perioadă când mă îmbrăţişa mai puţin ca de obicei, când mă încălzea mai puţin cu vocea şi cu atingerea ei, când mă apăra mai puţin faţă de oricine ar fi îndrăznit să spună că sunt anormal.

Cred că am apucat-o de umăr – nu sunt prea sigur, dar apoi a început să ţipe şi m-am întors brusc la realitate cu senzaţia de pericol. Voiam să-i spun că nu aveam nimic cu ea – că nu i-aş face niciodată vreun rău, nici ei şi nici altcuiva. „Te rog, nu ţipa!” Dar ea ţipa şi am auzit paşii care alergau pe aleea întunecoasă. Era ceva de neînţeles. Fugeam prin întuneric, căutând o ieşire din parc, luând aleile în zigzag, când una, când alta. Nu cunoşteam parcul şi deodată am lovit ceva care m-a aruncat înapoi. Un gard de sârmă – o fundătură. Atunci am văzut balansoarele şi toboganele şi am realizat că era un loc de joacă pentru copii, închis în timpul nopţii. Am luat-o pe lângă gard, mai mult în fugă, împiedicându-mă în rădăcinile răsucite. Când am ajuns la lacul care mărginea terenul de joacă, am luat-o înapoi, am găsit altă alee, am trecut peste un podeţ căruia i-am dat ocol înainte de a trece şi pe dedesubtul lui. Nicio

ieşire.

„Ce este? Ce s-a întâmplat, doamnă?”

„Un nebun?”

„Vi s-a întâmplat ceva?”

„În ce parte a luat-o?”

Umblasem în cerc şi mă întorsesem de unde plecasem. M-am strecurat în dosul unui pietroi şi al unor tufişuri şi m-am culcat pe burtă.

„Să vină poliţia. Niciodată nu găseşti un poliţist când ai nevoie de el.”

„Un degenerat a încercat s-o violeze.”

„Uite, cineva îl fugăreşte. Acolo!”

„Hai! Prinde-l pe nenorocit înainte să fugă din parc!”

„Atenţie! Are cuţit şi pistol…”

Era evident că strigătele speriaseră nişte boschetari, pentru că acum auzeam din spatele meu pe cineva care zbiera „Uite-l acolo!” şi, privind pe după pietroi, am văzut un fugar care se pierdea din aleea luminată în întuneric. Câteva secunde mai târziu, a mai trecut şi altul prin faţa pietroiului şi a dispărut în umbră. Mă şi vedeam prins de gloata aceea înverşunată, bătut şi sfâşiat de ei. O meritam. Aproape că o doream.

M-am ridicat, mi-am scuturat hainele de frunze şi de praf şi am plecat încet pe alee în direcţia din care venisem. Mă aşteptam în orice secundă să fiu înhăţat pe la spate şi trântit la pământ, în întuneric, dar peste puţin timp am văzut luminile strălucitoare de pe Fifty-ninth Street şi de pe Fifth Avenue, şi am ieşit din parc.

Gândindu-mă la toate astea acum, când mă aflu în siguranţă la mine acasă, mă cutremur constatând cât sunt de vulnerabil. Mă sperie faptul că mi-am amintit cum arăta mama mea când era însărcinată cu sora mea. Dar şi mai mult mă sperie sentimentul că aş fi vrut să mă prindă şi să mă bată. De ce voiam să fiu pedepsit? Umbre din trecut se agaţă de picioarele mele şi mă trag la pământ. Deschid gura să urlu, dar n-am voce. Îmi tremură mâinile. Mi-e frig şi îmi sună în urechi un zumzăit îndepărtat.

RAPORT DE PROGRES 13

10 iunie – Suntem într-un avion Boeing Stratojet care se pregăteşte să decoleze spre Chicago. Îi datorez acest raport de progres lui Burt, care mi-a sugerat că aş putea dicta raportul pe o bandă de reportofon de unde urmează să fie preluat de o persoană din Chicago care să-l dactilografieze. Ideea îi place lui Nemur. Sunt sigur că vrea să folosesc aparatul până în ultima clipă. Crede că prezentarea ultimei înregistrări la sfârşitul sesiunii ar putea fi de folos pentru raportul lor.

Iată-mă deci aici, de unul singur, în compartimentul privat al unui avion care zboară spre Chicago, încercând să gândesc cu voce tare şi să mă obişnuiesc cu sunetul propriei mele voci. Cred că dactilograful va putea să se descotorosească de toate mm-urile şi ee-urile, astfel încât pe hârtie totul să apară firesc. (Nu pot să scap de paralizia care mă apucă când mă gândesc că vorbele pe care le rostesc acum vor fi ascultate de sute de oameni.)

În mintea mea este un gol. În momentul ăsta senzaţiile mele sunt mai importante decât orice altceva.

Mă terorizează ideea de a mă ridica în aer.

Pe cât îmi aduc aminte, înainte de operaţie n-am înţeles niciodată ce erau avioanele. N-am făcut niciodată legătura între prim-planurile de avioane din filme sau de la TV şi obiectele acelea care treceau zumzăind pe deasupra capului meu. Acum, când ne pregătim de decolare, nu mă pot gândi decât la ce s-ar întâmpla dacă ne prăbuşim. O senzaţie de răceală, şi gândul că nu vreau să mor. Ceea ce îmi aminteşte de discuţiile acelea despre Dumnezeu.

În ultimele săptămâni m-am gândit deseori la moarte, dar nu şi la Dumnezeu. Mama mă ducea câteodată la biserică – însă nu pot să-mi amintesc că aş fi făcut vreodată o legătură între asta şi Dumnezeu. Aducea deseori vorba despre El şi eram obligat să mă rog Lui seara la culcare, dar niciodată nu mi s-a părut că este ceva important. Îmi amintesc de El ca de un unchi îndepărtat cu o barbă lungă, aşezat pe un tron (ca Moş Crăciun din magazinul universal

pe scaunul lui cel mare, care te ridică pe genunchii lui şi te întreabă dacă ai fost cuminte şi ce-ai vrea să-ţi dea). Mama se temea de El, dar îi şi cerea ajutorul. Tatăl meu nu-L pomenea niciodată, ca şi cum ar fi fost una din rudele soţiei sale cu care n-ar fi vrut să aibă de-a face.

• • •

„Suntem gata de decolare, domnule. Pot să vă ajut să vă puneţi centura?”

„Chiar trebuie? Nu-mi place să fiu strâns în chingi.”

„Doar până luăm înălţime.”

„M-aş lipsi, dacă nu este necesar. Am un fel de frică de-a fi legat în chingi. S-ar putea să mi se facă rău.”

„Ăsta-i regulamentul, domnule. Daţi-mi voie să vă ajut.”

„Nu, rezolv eu singur.”

„Nu… partea asta intră acolo.”

„Stai puţin, nu… E-n regulă.”

• • •

E ridicol. Nu e nimic de care ar putea să-mi fie frică. Centura nu este prea strânsă – nu mă doare. De ce ar putea să mă îngrozească faptul că-mi pun centura asta blestemată? Şi asta, şi vibraţiile avionului care decolează? O spaimă disproporţionată cu împrejurarea… aşa că trebuie să fie ceva… dar ce?… să zbor până la norii întunecaţi şi prin ei… puneţi-vă centurile… legat… smucindu-mă să scap… mirosul de piele şi sudoare… vibraţii şi un sunet care-mi urlă în urechi.

Prin hublou – printre nori – îl văd pe Charlie. Mi-e greu să-i spun vârsta, cam cinci ani. Înainte de Norma…

„Sunteţi gata, amândoi?” Tatăl lui apare în cadrul uşii, mătăhălos, mai ales în partea de sus, unde-i atârnă cărnurile feţei şi ale gâtului. Are o privire obosită. „Am întrebat dacă sunteţi gata.”

„Doar o clipă”, răspunde Rose. „Să-mi pun pălăria. Vezi dacă n-a rămas descheiat la cămaşă şi înnoadă-i şireturile.”

„Haideţi să terminăm odată cu asta.”

„Unde?” întreabă Charlie. „Unde… Charlie… merge?”

Tatăl lui îl priveşte şi se încruntă. Matt Gordon nu ştie

niciodată cum să răspundă întrebărilor lui Charlie.

Rose apare în uşa dormitorului ei, aranjându-şi voaleta de la pălărie. Pare o femeie-pasăre şi braţele ei – cu coatele îndreptate în afară – seamănă cu nişte aripi. „Mergem la doctorul care o să te ajute să ajungi deştept.”

Voaleta îi dă aerul că priveşte la el ca printr-o sită de sârmă. De câte ori sunt îmbrăcaţi aşa, lui i se face frică, fiindcă ştie că se vor întâlni cu lume străină şi că maică-sa va fi indispusă şi mânioasă. Ar vrea să fugă, dar n-are unde.

„De ce trebuie să-i spui asta?” întreabă Matt.

„Pentru că-i adevărat. Doctorul Guarino îi poate fi de folos.”

Matt umblă încolo şi-ncoace ca un om care şi-a pierdut orice speranţă, dar mai face o dată un apel la raţiune. „De unde ştii? Ce ştii despre acest om? Dacă se putea face ceva, doctorii ne-ar fi spus de mult.”

„Nu spune asta”, ţipă ea. „Să nu-mi spui că nu se poate face nimic.” Îl apucă pe Charlie şi-i apasă capul pe pieptul ei. „Va deveni normal, orice ar trebui să facem, oricât ne va costa.”

„Nu este ceva care poate fi cumpărat cu bani.”

„Eu îţi vorbesc despre Charlie. Fiul tău... singurul tău copil.” Se bălăbăneşte dintr-o parte într-alta, în pragul isteriei. „Nu vreau să aud aşa ceva. Ei nu se pricep, de-asta spun că nu se poate face nimic. Doctorul Guarino mi-a explicat totul. Nu vor să-i subvenţioneze invenţia, aşa mi-a spus, pentru că ar dovedi că ei nu au dreptate. Aşa cum a fost cu alţi savanţi, Pasteur şi Jennings şi alţii ca ei. Mi-a spus totul despre doctorii tăi grozavi care se tem de progres.”

Combătându-l în acest fel pe Matt, ea se simte din nou relaxată şi sigură de ea. Când îl eliberează pe Charlie, el se duce într-un colţ al camerei unde rămâne lângă perete, speriat şi tremurând.

„Vezi”, spune ea, „l-ai indispus iarăşi.”

„Eu?”

„Începi mereu cu lucrurile astea de faţă cu el.”

„O, Doamne! Hai, să terminăm dracului odată cu treaba

asta.”

Pe tot timpul drumului spre cabinetul doctorului Guarino, niciunul nu vorbeşte. Tăcere în autobuz şi tăcere în timp ce merg pe jos cale de trei intersecţii spre clădirea din centrul oraşului, unde se află cabinetul. După vreo cincisprezece minute, dr. Guarino iese în sala de aşteptare să-i întâmpine. Este gras şi chelios şi arată ca şi cum ar sta să plesnească prin halatul său alb de laborator. Charlie este fascinat de sprâncenele albe, stufoase, şi de mustaţa albă, care tresar din când în când. Uneori, mustaţa tresare mai întâi, apoi se ridică amândouă sprâncenele, alteori însă se ridică mai întâi sprâncenele, după care urmează tresărirea mustăţii.

Camera mare şi albă în care-i introduce Guarino miroase a vopsit proaspăt şi este aproape goală – două mese pe o parte şi, de cealaltă parte, o maşinărie mare cu rânduri de cadrane şi patru braţe lungi ca turbina dentistului. În apropiere se află o masă de consultaţie din piele, cu curele groase, împletite, pentru fixarea pacientului.

„Bine, bine, bine”, zice Guarino, ridicând din sprâncene, „deci, iată-l pe Charlie.” Apucă băiatul de umeri, strâns. „O să ne împrietenim.”

„Domnule doctor, puteţi într-adevăr să faceţi ceva pentru el?” zice Matt. „Aţi mai avut în tratament asemenea cazuri? Nu prea avem bani.”

Sprâncenele coboară ca nişte jaluzele, în timp ce dr. Guarino se încruntă. „Domnule Gordon, am spus eu vreodată ce aş putea face? Nu trebuie să-l examinez mai întâi? Poate că s-ar putea face ceva, poate că nu. Pentru început, trebuie să-l supunem unor teste fizice şi mintale ca să determinăm cauzele patologiei. Vom avea destul timp mai târziu ca să vorbim despre pronostic. Sunt foarte ocupat în ultima vreme. Am acceptat să văd acest caz doar pentru că lucrez acum la un studiu special privind acest tip de întârziere neurologică. Sigur că, dacă aveţi îndoieli, ar fi poate mai bine…”

Vocea i se pierde, întristată, şi întoarce spatele, dar Rose Gordon îi dă un ghiont cu cotul lui Matt. „Soţul meu n-a vrut să spună aşa ceva, domnule doctor. Vorbeşte prea mult.”

Se uită din nou fix la Matt ca să-l facă să-şi ceară scuze.

Matt oftează. „Dacă există vreo cale ca să-l ajutaţi pe Charlie, vom face orice veţi dori. Treburile nu prea merg bine în ultimul timp. Eu vând articole pentru frizerii, dar aş fi bucuros să dau orice…”

„Aş vrea să insist asupra unui singur lucru”, zice Guarino, strângând din buze ca şi cum s-ar gândi ce hotărâre să ia. „Odată început, tratamentul trebuie să fie dus până la capăt. În cazuri de acest fel rezultatele apar brusc, după câteva luni în care n-a existat niciun semn de ameliorare. Nu că v-aş promite ceva, vă rog să reţineţi. Nimic nu este garantat. Dar trebuie să daţi timp tratamentului să-şi facă efectul, altfel mai bine nu-l începeţi deloc.”

Se încruntă la ei ca să le intre în cap avertismentul şi sprâncenele sunt ca două perdele albe de sub care se holbează ochii lui albaştri. „Acum, vă rog să ieşiţi şi să mă lăsaţi să examinez băiatul.”

Matt ezită să-l lase pe Charlie singur cu el, dar Guarino dă din cap. „Aşa este mai bine”, zice el, însoţindu-i până la uşă spre sala de aşteptare. „Rezultatele sunt întotdeauna mai semnificative dacă pacientul şi cu mine suntem singuri în timp ce au loc testele de psihosubstanţiere. Stimulii din exterior au un efect dăunător asupra scorurilor ramificate.”

Rose zâmbeşte triumfător la bărbatu-su şi Matt iese după ea, umilit.

Rămas singur cu Charlie, dr. Guarino îl mângâie pe cap. Are un zâmbet binevoitor pe faţă.

„Bine, băiatule. Sus pe masă.”

Când Charlie nu răspunde, îl ridică uşurel pe masa din piele şi-l leagă de mâini şi de picioare cu chingi făcute dintr-o pânză grosolană. Masa miroase a sudoare adânc impregnată şi a piele.

„Mamaaaa!”

„E afară. Nu te necăji, Charlie. N-o să te doară niciun pic.”

„Vreau la mama!” Charlie este derutat că-i legat în felul ăsta. Nu pricepe deloc ce se întâmplă cu el, dar au mai fost şi alţi doctori care nu se prea purtau blând după ce ieşeau

părinţii din cameră.

Guarino încearcă să-l liniştească. „Uşurel, copile. Nu ai de ce să te temi. Vezi maşina asta mare de-aici? Ştii ce am să fac cu ea?”

Charlie se face mititel şi apoi îşi aduce aminte de vorbele maică-sii. „O să mă facă deştept.”

„Aşa-i. Bine că măcar ştii pentru ce eşti aici. Acum închide ochii şi relaxează-te în timp ce eu manevrez butoanele astea. O să facă zgomot mare, ca un aeroplan, dar n-o să te doară nimic. Şi o să vedem dacă putem să te facem ceva mai deştept decât eşti acum.”

Guarino apasă scurt pe comutator şi porneşte maşina cea mare care bâzâie şi scoate fulgere roşii şi albastre. Charlie este îngrozit. Se face mic şi tremură, luptând cu chingile care-l ţin legat de masă.

Începe să urle, dar Guarino îi bagă iute în gură un şomoiog de cârpă. „Hai, hai, Charlie. Nu face asta. Fii băiat cuminte, ţi-am spus că n-o să te doară nimic.”

Încearcă din nou să urle, dar tot ce scoate este un gâjâit înăbuşit şi-i vine să verse. Simte umezeala şi pantalonii care i se lipesc de picioare şi mirosul care-i spune că maică-sa o să-l pedepsească bătându-l şi punându-l la colţ pentru că s-a scăpat pe el. Nu se poate controla. De câte ori se simte încolţit şi apare panica, nu se mai poate stăpâni şi se murdăreşte. Sufocarea… greaţa… şi totul se întunecă…

N-are cum să ştie cât timp a trecut, dar când Charlie deschide ochii, cârpa i-a fost scoasă din gură şi chingile au fost îndepărtate. Dr. Guarino se preface că nu simte mirosul. „Aşa-i că nu te-a durut nimic?”

„N-nu…”

„Şi-atunci, de ce tremuri aşa? N-am făcut altceva decât să folosesc maşina aia ca să te fac mai deştept. Cum te simţi acum când eşti mai deştept decât erai mai înainte?”

Uitând de spaimă, Charlie priveşte maşina cu ochii larg deschişi.

„M-a făcut deştept?”

„Sigur că da. Au, dă-te mai încolo. Cum te simţi?”

„Sunt ud. Am făcut.”

„Da, bine – dar n-ai să mai faci asta data viitoare, nu-i aşa? N-ai să te mai sperii, dacă ştii că nu te doare nimic. Acum vreau să-i spui mămicii tale ce deştept simţi că eşti şi o să te aducă aici de două ori pe săptămână pentru encefalo-recondiţionare cu unde scurte şi o să fii mai deştept, şi mai deştept, şi mai deştept.”

Charlie zâmbeşte. „Pot să umblu de-a îndărătelea.”

„Poţi oare? Hai să vedem”, zice Guarino închizându-şi mapa în semn de mirare. „Hai să vedem.”

Încet, cu mare efort, Charlie face câţiva paşi înapoi, împiedicându-se de masa de consultaţie. Guarino zâmbeşte şi dă din cap. „Asta, pot să zic, e chiar mare lucru. A, dar aşteaptă să vezi. Înainte să terminăm treaba asta cu tine ai să fii cel mai deştept băiat din tot cartierul.”

Charlie roşeşte de plăcere pentru că i se dă atenţie şi este lăudat. Se întâmplă rar ca oamenii să-i zâmbească şi să-i spună că a făcut ceva bine. Încep să se estompeze chiar şi frica de maşină şi spaima că va fi legat de masă.

„Din tot cartierul?” Gândul se umflă atât de mult în el încât nu mai poate trage destul aer în plămâni, oricât ar încerca. „Chiar mai deştept decât Hymie?”

Guarino zâmbeşte iarăşi şi dă din cap. „Mai deştept decât Hymie.”

Charlie se uită la maşină cu un altfel de uimire şi cu respect. Maşina îl va face mai deştept decât e Hymie, care stă la două case mai încolo şi care ştie să citească şi să scrie şi este la cercetaşi. „Maşina asta este a ta?”

„Încă nu. Deocamdată este a băncii, dar curând va fi a mea şi atunci voi putea să-i fac deştepţi pe mulţi băieţi ca tine.” Îl mângâie pe cap pe Charlie şi spune: „Eşti cu mult mai drăguţ decât unii dintre copiii normali pe care-i aduc aici mamele lor sperând că eu pot să le îndes mintea în cap dacă le ridic I.Q.-urile.”

„Li se îndeasă mintea?” Îşi duce mâna la cap să vadă dacă maşina a făcut ceva acolo. „Sunt grele la ridicat ai-chiurile alea?”

Guarino râde prietenos în timp ce-l strânge de umăr pe Charlie. „Nu, Charlie, n-ai de ce să te temi. Doar măgăruşii

nesuferiţi se aleg cu capetele îndesate. Tu vei rămâne cum eşti – un băieţel drăguţ. Apoi, gândindu-se mai bine, adaugă: „Bineînţeles, ceva mai deştept decât eşti acum.”

Descuie uşa şi-l conduce pe Charlie la părinţi. „Iată-l, oameni buni. I-a priit experienţa. Un băiat bun. Cred că ne vom împrieteni, nu-i aşa, Charlie?”

Charlie dă din cap. Ar vrea ca doctorul Guarino să-l placă, dar se înspăimântă când vede expresia de pe faţa mamei lui. „Charlie! Ce-ai făcut?”

„A fost doar un accident, doamnă Gordon. Era prima oară şi a fost speriat. Dar nu-l mustraţi şi nu-l pedepsiţi. N-aş dori să facă o legătură între pedeapsă şi venirea lui aici.”

Dar Rose Gordon este cât se poate de jenată. „Este dezgustător. Nici nu ştiu ce să mai fac, domnule doctor. Chiar şi acasă uită că trebuie… şi uneori avem musafiri. Mi-e atât de ruşine când face asta.” Văzând înfăţişarea dezgustată a mamei sale, îl apucă tremuratul. A uitat pentru scurt timp cât este de rău şi cât îi face să sufere pe părinţii săi. Nu ştie de ce, dar se sperie când ea îi spune că o face să sufere, şi atunci când ea plânge şi urlă, se întoarce cu faţa la perete şi geme încet doar pentru el.

„Ei, lăsaţi-l liniştit, doamnă Gordon, şi nu vă faceţi griji. Aduceţi-mi-l marţi şi joi în fiecare săptămână, marţea şi joia, la ora asta.”

„Dar e sigur că-i va face bine?” întreabă Matt. „Zece dolari sunt totuşi o sumă…”

„Matt”, zice prinzându-l de mânecă. „Crezi că e cazul să spui aşa ceva în momentul ăsta? E carne din carnea ta, sânge din sângele tău, şi poate că domnul doctor îl va face să fie ca alţi copii, cu ajutorul Domnului, şi tu vorbeşti despre bani!”

Matt Gordon încearcă să se apere dar, gândinduse mai bine, scoate portofelul.

„Vă rog…” suspină Guarino, ca şi cum s-ar jena la vederea banilor. „Asistentul meu, la biroul din faţă, va avea grijă de toate aranjamentele financiare. Vă mulţumesc.” Se înclină puţin către Rose, îi dă mâna lui Matt şi-l bate uşurel pe spate pe Charlie. „Drăguţ băiat. Foarte drăguţ.” Apoi,

zâmbindu-le din nou, dispare pe uşă în cabinet.

O ţin tot într-o ceartă în drum spre casă, Matt plângându-se că vânzările articolelor pentru frizerii au scăzut mult şi că economiile lor se topesc, Rose ţipând că nimic nu este mai important decât să-l readucă pe Charlie la normal.

Speriat de cearta lor, Charlie se smiorcăie. Sunetul vocilor înfuriate îi face rău. De îndată ce pătrund în casă, Charlie se retrage în colţul bucătăriei, după uşă, şi stă acolo cu fruntea lipită de faianţa de pe perete, tremurând şi gemând.

Nu-i dau nicio atenţie. Au uitat că trebuie să fie spălat şi schimbat.

„Nu sunt isterică. Doar mi-e silă să tot aud cum te plângi de câte ori încerc să fac ceva pentru fiul tău. Nu-ţi pasă de el. Pur şi simplu nu-ţi pasă!”

„Nu-i adevărat. Dar îmi dau seama că nu putem face nimic. Un copil ca el este o cruce pe care trebuie s-o duci şi s-o iubeşti. Eu pe el pot să-l suport, dar nu pot suporta apucăturile tale prosteşti. Ai cheltuit aproape toate economiile noastre cu şarlatani şi mincinoşi – bani pe care i-aş fi putut folosi ca să pun pe roate o afacere ca lumea. Da. Nu te uita aşa la mine. Cu toţi banii pe care i-ai aruncat la canal pentru ceva ce nu se poate face aş fi ajuns să am frizeria mea, în loc să-mi mănânc sufletul vânzând fleacuri câte zece ore pe zi. Prăvălia mea, cu oameni care să lucreze *pentru mine.*”

„Nu mai zbiera. Uită-te la el, e speriat.”

„Du-te dracului! Acum ştiu cine-i prostul casei. Eu! Pentru că m-am încurcat cu tine.” Iese ca o furtună, trântind uşa după el.

• • •

„Regret că vă întrerup, domnule, dar ne pregătim să aterizăm în câteva minute. Trebuie să vă puneţi iarăşi centura de siguranţă… A, dar o aveţi pusă. Aţi avut-o tot timpul călătoriei de la New York. Aproape două ore…”

„Am uitat de ea. Am s-o las aşa cum e până aterizăm. Se pare că nu mă mai deranjează.”

• • •

Acum înţeleg de unde am căpătat neobişnuita mea motivaţie pentru a deveni *deştept,* care i-a uimit pe toţi la început. Era ceva cu care Rose Gordon trăise zi şi noapte. Spaima ei, vinovăţia ei, ruşinea ei că Charlie era un idiot. Visul ei că s-ar fi putut face ceva. Mereu întrebarea aceea presantă: a cui era vina, a ei sau a lui Matt? A încetat să încerce să mă transforme numai după ce Norma i-a dovedit că era în stare să aibă copii normali şi că eu fusesem doar o întâmplare ciudată. Dar cred că eu n-am încetat vreodată să vreau să fiu băiatul cel deştept pe care şi-l dorea, pentru că în felul ăsta m-ar fi iubit.

Ceva ciudat în legătură cu Guarino. Ar trebui să fiu supărat pe el pentru ce mi-a făcut şi pentru că îi păcălea pe Rose şi pe Matt, dar, nu ştiu de ce, nu pot. După acea primă zi se purta mereu amabil cu mine. Bătaia pe umăr, zâmbetul, cuvântul de încurajare erau lucruri cu care mă întâlneam atât de rar.

Mă trata – chiar şi atunci – ca pe o fiinţă omenească.

Pot să par nerecunoscător, dar unul din lucrurile care mă supără aici este că lumea se poartă cu mine ca şi cum aş fi un cobai. Remarcele permanente ale lui Nemur cum că *ei au făcut din mine ceea ce sunt* sau că vor fi cândva şi alţii ca mine care *vor deveni fiinţe umane adevărate.*

Cum aş putea să-l fac să priceapă că nu este el cel care m-a creat?

Face aceeaşi greşeală ca toţi ceilalţi care se uită la o persoană slabă de minte şi râd pentru că nu înţeleg că sunt în joc sentimente omeneşti. Nu poate să-şi dea seama că eram o persoană dinainte de-a ajunge aici.

Încerc să-mi controlez resentimentul, să devin mai răbdător, să aştept ca lucrurile să se desfăşoare. Bănuiesc că devin adult. Pe zi ce trece aflu tot mai multe despre mine, iar amintirile care veneau la început doar ca nişte unde mărunte se abat acum asupra mea ca nişte talazuri uriaşe…

11 iunie – Treburile au început să se încurce din momentul în care am ajuns la Chalmers Hotel din Chicago

şi am descoperit că din greşeală camerele noastre nu aveau să se elibereze decât în seara următoare şi că până atunci trebuia să locuim undeva în apropiere, la Independence Hotel. Nemur era furios. A luat-o ca pe un afront personal şi s-a certat cu tot personalul, luându-i pe rând, de la băiatul de serviciu până la directorul hotelului. Am aşteptat în hol în timp ce fiecare funcţionar al hotelului îl căuta pe superiorul său ca să vadă ce se putea face.

În mijlocul zăpăcelii generale – cu bagajele care circulau şi se îngrămădeau în hol, cu băieţii de serviciu care se îmbulzeau de colo-colo cu cărucioarele lor încărcate, cu membrii care nu se mai întâlniseră unii cu alţii de un an şi se recunoşteau şi se salutau –, stăteam şi noi acolo, simţindu-ne tot mai pierduţi, în timp ce Nemur încerca să pună mâna pe responsabilii însărcinaţi cu bunul mers al Congresului Asociaţiei Internaţionale de Psihologie.

În cele din urmă, când a devenit clar că nu se putea face nimic, a acceptat faptul că aveam să petrecem prima noastră noapte la Independence din Chicago.

De fapt, la Independence erau cazaţi cei mai mulţi dintre psihologii mai tineri şi tot aici urmau să aibă loc marile petreceri din prima seară a Congresului. Aici, lumea aflase despre experienţă şi cei mai mulţi dintre ei ştiau cine eram eu. Oriunde ne întorceam, apărea cineva care-mi cerea părerea despre orice lucru, de la efectele noilor impozite până la ultimele descoperiri arheologice din Finlanda. Erau tot atâtea provocări la care – datorită acumulărilor mele de cunoştinţe generale – puteam răspunde vorbind cu uşurinţă despre aproape orice subiect. Însă după un timp am observat că Nemur era nemulţumit de atenţia care mi se dădea.

Când am fost întrebat de către o clinciană tânără şi atrăgătoare de la Falmouth College dacă puteam explica unele dintre cauzele propriei mele întârzieri mintale, i-am spus că profesorul Nemur era omul potrivit pentru a-i răspunde.

Era ocazia pe care o aşteptase ca să-şi arate competenţa şi, pentru prima oară de când ne cunoşteam, mi-a aşezat

mâna pe umăr. „Nu cunoaştem cauza exactă a fenilcetonuriei de care suferea Charlie în copilărie – o situaţie neobişnuită, biochimică sau genetică, poate o radiaţie ionizantă sau o radiaţie naturală, sau chiar atacul unui virus asupra fătului – oricare ar fi fost cauza, rezultatul a fost o genă defectuoasă care produce, să spunem aşa, o «enzimă stingheră» ce determină reacţii biochimice necorespunzătoare. Şi, desigur, aminoacizii nou-produşi intră în competiţie cu enzimele normale provocând vătămarea creierului.”

Fata s-a încruntat. Nu se aşteptase la o prelegere, dar Nemur avea cuvântul şi continua pe aceeaşi temă. „Eu numesc asta *inhibiţie competitivă a enzimelor.* Să vă dau un exemplu pentru a înţelege cum lucrează. Gândiţi-vă la enzima produsă de gena defectuoasă ca la *o cheie nepotrivită care pătrunde* în încuietoarea chimică a sistemului nervos central – *dar nu poate fi răsucită.* Deoarece se află acolo cheia potrivită – enzima cea adevărată – nici nu poate intra în încuietoare. Este blocată. Rezultatul? Distrugerea ireversibilă a proteinelor din ţesutul cerebral.”

„Dar dacă este ireversibilă”, a intervenit unul dintre ceilalţi psihologi care se alăturase micului auditoriu, „cum este posibil ca domnul Gordon aici prezent să nu mai fie întârziat?”

„Aha!” a jubilat Nemur. „Am spus că distrugerea ţesutului era ireversibilă, dar nu şi procesul în sine. Mulţi cercetători au reuşit să schimbe direcţia procesului prin injecţii cu substanţe chimice care se combină cu enzimele defectuoase, modificând forma moleculară a cheii care se interpune. Acesta este de altfel şi punctul central al tehnicii noastre. Dar pentru început noi îndepărtăm porţiunile vătămate din creier şi permitem implantarea ţesutului cerebral care a fost revitalizat chimic astfel încât să producă proteine cerebrale într-o proporţie mai mare decât cea normală…”

„O clipă, profesore Nemur”, am zis, întrerupându-l în punctul culminant al peroraţiei sale. „Ce spuneţi despre

lucrările lui Rahajamati în acest domeniu?”

S-a uitat la mine cu indiferenţă. „Cine?”

„Rahajamati. Articolul lui atacă teoria lui Tanida asupra fuziunii enzimatice – conceptul modificării structurii chimice a enzimei care blochează pasul pe parcursul metabolismului.”

S-a încruntat. „Unde a apărut traducerea articolului?”

„N-a fost încă tradus. L-am citit chiar acum câteva zile în *Hindu Journal of Psychopathology.”*

S-a uitat la auditoriu şi a ridicat din umeri. „Nu cred că avem motive de îngrijorare. Rezultatele noastre vorbesc de la sine.”

„Dar Tanida însuşi a propus iniţial teoria blocării enzimei stinghere prin combinare, iar acum demonstrează că...”

„Ei, haide, Charlie. Faptul că un om avansează primul o teorie nu-i asigură şi ultimul cuvânt asupra dezvoltării experimentale a teoriei. Cred că toată lumea aici de faţă este de acord că cercetarea făcută în Statele Unite şi Anglia întrece cu mult ceea ce se face în India şi Japonia. Avem deocamdată cele mai bune laboratoare şi cel mai bun echipament din întreaga lume.”

„Dar asta nu răspunde obiecţiei lui Rahajamati cu privire la...”

„Nu este nici timpul, nici locul potrivit ca să discutăm asta. Sunt sigur că toate lucrurile vor fi puse la punct în sesiunea de mâine.” S-a întors să vorbească cu cineva despre un vechi prieten de facultate, tăindu-mi-o scurt şi lăsându-mă acolo cu gura căscată.

Am reuşit să-l iau deoparte pe Strauss şi am început să-i pun întrebări. „Acum, ce mai ai de spus? Mi-ai zis mai demult că sunt prea sensibil faţă de el. Cu ce l-am indispus în aşa hal?”

„Îl faci să se simtă inferior şi nu poate suporta asta.”

„Vorbesc serios, pentru numele lui Dumnezeu. Spune-mi adevărul.”

„Charlie, trebuie să încetezi să crezi că toată lumea îşi bate joc de tine. Nemur nu poate discuta articolele pentru că nu le-a citit. Nu citeşte în limbile acelea.”

„Nu citeşte hindi şi japoneza? Nu pot să cred.”

„Charlie, nu toată lumea are darul tău de-a învăţa limbi străine.”

„Dar atunci cum poate respinge atacul lui Rahajamati asupra acestei metode şi provocarea lui Tanida cu privire la acest tip de control? Sunt convins că ştie despre…”

„Nu…”, a zis Strauss, gânditor. „Articolele acelea sunt probabil recente. N-a fost timp suficient ca să fie traduse.”

„Vrei să spui că nici dumneata nu le-ai citit?”

A ridicat din umeri. „Sunt un lingvist şi mai slab decât el. Dar sunt convins că până vor fi predate rapoartele finale va fi pieptănată toată literatura pentru descoperirea datelor suplimentare.”

Nu ştiam ce să mai spun. Să-l aud cum recunoaşte că nici el, nici celălalt nu erau la curent cu multe lucruri care ţineau de propriile specialităţi era ceva care mă îngrozea. „Ce limbi cunoşti?” l-am întrebat.

„Franceza, germana, spaniola, italiana şi ceva suedeză, cât să mă pot descurca.”

„Dar rusa, chineza, portugheza?”

Mi-a amintit că, fiind un practician psihiatru şi neurochirurg, avea foarte puţin timp pentru limbile străine. Şi că singurele limbi vechi în care putea citi erau latina şi greaca. Niciun cuvânt din limbile vechi orientale.

Am observat că dorea să încheie discuţia, dar, cumva, nu puteam să-l las. Trebuia să aflu exact cât de multe ştia.

Şi am aflat.

Fizică: nimic dincolo de teoria cuantică a câmpurilor. Geologie: nimic despre geomorfologie sau stratigrafie şi nici chiar despre petrologie. Nimic despre teoria micro şi macroeconomică. În matematică, puţin dincolo de nivelul elementar al calculului variaţiilor şi absolut nimic despre algebra lui Banach sau mulţimile lui Riemann. Era prima din şirul de revelaţii care mă aşteptau din belşug în acest weekend.

N-am putut rămâne la petrecere. M-am strecurat afară să fac câţiva paşi şi să mă gândesc la ce aflasem. Impostori – amândoi. Se prefăceau că sunt geniali. Dar erau doar nişte

oameni obişnuiţi care lucrau orbeşte, pretinzând că ar fi capabili să aducă lumină în întuneric. Oare de ce minte toată lumea? Nimeni din cei pe care-i cunosc nu este aşa cum pare să fie. Mă pregăteam să dau colţul când l-am văzut pe Burt venind după mine.

„Ce se întâmplă?” l-am întrebat când m-a ajuns. „Mă urmăreşti?”

A ridicat din umeri şi a râs cam stingherit. „Proba A, steaua reprezentaţiei. Nu pot să te las să fii călcat de vreunul din cowboy-ii ăştia motorizaţi din Chicago sau să fii jefuit şi tăvălit pe State Street.”

„Nu-mi place să fiu luat în custodie.”

Îmi evita privirea în timp ce umbla alături de mine, cu mâinile vârâte adânc în buzunare. „Uşurel, Charlie. Bătrânul e nervos. Congresul ăsta înseamnă mult pentru el. E în joc reputaţia lui.”

„Nu ştiam că sunteţi atât de apropiaţi.” Îl luam peste picior, amintindu-mi cum se tot plângea că profesorul este mărginit şi pisălog.

„Nu-i sunt apropiat.” Mă privea sfidător. „Dar toată viaţa lui este în treaba asta. Nu e Freud, sau Jung, sau Pavlov, sau Watson, dar face un lucru important şi-i respect devotamentul – poate încă şi mai mult pentru că nu este decât un om obişnuit care încearcă să facă lucruri mari, în timp ce oamenii mari se ocupă cu toţii de fabricarea bombelor.”

„Mi-ar plăcea să te aud spunându-i în faţă că este doar un om obişnuit.”

„Nu e important ce gândeşte despre el însuşi. Sigur că este egoist, şi ce-i cu asta? Un om care se apucă de o treabă ca asta trebuie să fie într-o oarecare măsură egoist. Am văzut destui oameni ca el ca să ştiu că îngâmfarea şi emfaza lui sunt amestecate cu o doză bună de nesiguranţă şi de teamă.”

„Şi de falsitate şi de superficialitate”, am adăugat eu. „Îi văd acum cum sunt ei de fapt, nişte impostori. Pe Nemur l-am bănuit mai demult. Mereu părea înfricoşat de ceva. Dar Strauss m-a surprins.” Burt a tăcut şi a oftat adânc. Am

intrat într-un bar să luăm o cafea şi-mi dădeam seama că este exasperat, deşi nu mă uitam la el.

„Crezi că greşesc?”

„Cred că ai străbătut prea repede o cale foarte lungă”, mi-a spus. „Ai acum o minte superbă, inteligenţă cât nu se poate calcula, ai absorbit mai multe cunoştinţe decât alţii într-o viaţă întreagă. Dar eşti asimetric. Ştii multe, dar n-ai dobândit înţelegere sau, mai bine zis, îngăduinţă! Îi numeşti impostori, dar a pretins vreodată vreunul dintre ei că este perfect sau supraom? Sunt oameni obişnuiţi. Tu eşti un geniu.”

S-a oprit brusc, dându-şi seama că-mi ţinea o predică.

„Spune mai departe.”

„Ai întâlnit-o vreodată pe soţia lui Nemur?”

„Nu.”

„Dacă vrei să înţelegi de ce este tot timpul tensionat, chiar şi când lucrurile merg bine la laborator şi la catedră, trebuie s-o cunoşti pe Bertha Nemur. Ştiai că ea este cea care i-a făcut rost de postul de profesor? Ştiai că s-a folosit de influenţa tatălui ei ca să-i obţină subvenţia de la Fundaţia Welberg? Ei bine, acum tot ea l-a forţat să facă această prezentare prematură la congres. Până nu te-a călărit o femeie ca asta să nu crezi că poţi înţelege un om care trebuie s-o suporte.”

N-am mai spus nimic. Văzând că ar vrea să se întoarcă la hotel, l-am urmat şi am tăcut tot drumul până acolo.

Sunt oare un geniu? Nu cred. În orice caz, nu încă. Cum ar zice Burt, ironizând eufemismele jargonului educaţional, sunt *excepţional* – un termen democratic folosit pentru a evita etichetele blestemate *dotat* şi *deficient* (care le-au înlocuit pe *ager* şi pe *întârziat)* şi care va fi schimbat de-ndată ce va căpăta un înţeles pentru cineva. Ideea pare să fie: folosiţi o expresie doar atâta timp cât ea nu este cunoscută de lume. *Excepţional* se referă la ambele capete ale spectrului, aşa încât eu am fost toată viaţa excepţional.

Lucru curios cu învăţatul: cu cât merg mai departe, cu atât văd ceea ce nici măcar nu ştiam că există. Cu puţin

timp în urmă, credeam prosteşte că aş putea să învăţ totul – toată ştiinţa din lume. Acum sper doar să fiu în stare să ştiu de existenţa ei şi să înţeleg un grăunte din ea.

Dar am oare timp?

Burt este nemulţumit de mine. Găseşte că sunt nerăbdător, iar ceilalţi sunt probabil de aceeaşi părere. Dar ei mă reţin şi caută să mă facă să stau la locul meu. Care este locul meu? Cine şi ce sunt eu astăzi? Sunt eu o sumă a întregii mele vieţi sau doar a ultimelor luni? O, cât de iritaţi devin când încerc să discut despre asta cu ei! Nu le place să recunoască faptul că nici ei nu ştiu. E paradoxal că un om obişnuit ca Nemur îşi închipuie că misiunea lui este să facă genii din alţi oameni. I-ar plăcea să fie cunoscut ca descoperitorul noilor legi ale educaţiei – un Einstein al psihologiei. Şi are teama dascălului de a fi întrecut de către student, groaza maestrului de a-şi vedea munca discreditată de către discipol. (Nu că eu aş fi cu adevărat studentul sau discipolul lui Nemur, cum este Burt.)

Presupun că teama lui Nemur de a fi descoperit că umblă doar pe picioroange printre uriaşi este de înţeles. În momentul ăsta, un eşec l-ar distruge. Este prea vârstnic ca să ia totul de la început.

Deşi am fost zguduit descoperind adevărul despre oameni pe care-i respectam şi-i priveam cu veneraţie, cred că Burt are dreptate. Trebuie să fiu înţelegător. Ideile lor şi munca lor eminentă au făcut posibil experimentul. Trebuie să mă feresc de tendinţa firească de a mă uita la ei de sus, acum, când i-am întrecut.

Trebuie să realizez că, atunci când mă sfătuiesc permanent să vorbesc şi să scriu simplu astfel încât lumea care citeşte aceste rapoarte să poată înţelege, se referă şi la ei înşişi. Dar e totuşi înfricoşător să ştiu că soarta mea se află în mâinile unor oameni care nu sunt uriaşii la care mă gândeam, că nu ştiu toate răspunsurile.

13 iunie – Dictez acum într-o stare de mare încordare. Am ieşit din toată treaba. Sunt singur într-un avion cu care mă întorc la New York şi n-am nicio idee despre ce voi face

când ajung acolo.

Recunosc că la început eram plin de sfială la gândul unui congres internaţional de savanţi şi cărturari, adunaţi la un loc pentru schimburi de idei. De fapt, îmi spuneam în sinea mea, aici se întâmplă totul. Aici totul trebuia să fie altfel decât discuţiile sterile din facultate, pentru că aceştia erau oameni din cele mai înalte straturi ale cercetării psihologiei şi educaţiei, savanţii care scriau cărţile şi ţineau prelegerile, specialiştii pe care-i cita lumea. Chiar dacă Nemur şi Strauss erau doar nişte oameni obişnuiţi care lucrau dincolo de posibilităţile lor, eram sigur că ceilalţi erau altfel.

Când a sosit ora şedinţei, Nemur ne-a condus prin holul gigantic cu mobilier baroc greoi şi scări spiralate din marmură, făcându-ne loc printre pâlcurile tot mai dese de oameni care-ţi dădeau mâna, dădeau aprobator din cap şi-ţi zâmbeau. Ni s-au alăturat alţi doi profesori de la Beekman care sosiseră la Chicago în cursul dimineţii. Profesorii White şi Clinger mergeau în dreapta şi cu un pas sau doi înapoia lui Nemur şi a lui Strauss, în timp ce Burt şi cu mine formam ariergarda.

Ne-am croit drum printre spectatori în Marea Sală de Bal şi Nemur a făcut semn cu mâna reporterilor şi fotografilor care veniseră să se informeze în direct asupra rezultatelor senzaţionale obţinute cu un adult întârziat în puţin mai mult de trei luni.

Evident că Nemur lansase dinainte informaţiile publicitare.

Unele dintre comunicările de psihologie prezentate în şedinţă erau impresionante. Un grup din Alaska demonstra cum stimularea diverselor părţi ale creierului putea determina o dezvoltare semnificativă a capacităţii de învăţare, iar un grup din Noua Zeelandă prezenta o hartă a porţiunilor din creier care controlează perceperea şi memorarea stimulilor.

Dar erau şi altfel de lucrări – studiul lui R T. Zellerman asupra diferenţelor de timp necesare unor şobolani albi pentru a învăţa cum să circule printr-un labirint cu colţurile rotunjite faţă de unul cu colţurile unghiulare, sau

comunicarea lui Worfel privitoare la influenţa nivelului de inteligenţă asupra timpului de reacţie la maimuţele rhesus. Bani, timp şi energie fuseseră risipite pentru analize amănunţite ale unor banalităţi. Burt avea dreptate să-i preţuiască pe Nemur şi Strauss pentru că-şi dedicaseră munca unui ţel important şi nesigur mai degrabă decât unuia neînsemnat, dar sigur.

Măcar dacă Nemur m-ar fi privit ca pe o fiinţă umană.

După ce preşedintele de şedinţă a anunţat prezentarea de la Universitatea Beekman, ne-am ocupat scaunele pe platforma din spatele mesei lungi, cu Algernon în cuşca lui, aşezată între Burt şi mine. Eram atracţia principală a serii şi când, după ce ne-am aşezat, preşedintele a luat cuvântul, aproape că mă aşteptam să-l aud trâmbiţând: *Doaaamnelor şi dooomnilor! Veniţi să vedeţi completarea la spectacol. Un număr nemaivăzut în lumea ştiinţei! Aveţi chiar sub ochii voştri un şoarece şi un debil mintal transformaţi în genii.*

Recunosc că venisem acolo cu capsa pusă.

A spus doar atât: „Prezentarea următoare n-are nevoie de introducere. Am auzit cu toţii despre uimitoarea lucrare realizată la Universitatea Beekman, sponsorizată de Fundaţia Welberg, sub conducerea şefului departamentului de psihologie, profesorul Nemur, în colaborare cu dr. Strauss, de la Centrul de Neuropsihiatrie Beekman. Nu mai este nevoie să spun că am aşteptat cu toţii cu mare interes această comunicare. Predau lucrările şedinţei profesorului Nemur şi doctorului Strauss.”

Nemur a dat îndatoritor din cap, mulţumind pentru introducerea elogioasă a preşedintelui şi i-a făcut cu ochiul lui Strauss în această clipă de triumf.

Primul vorbitor de la Beekman era profesorul Clinger.

Începeam să mă enervez şi-l vedeam pe Algernon cum aleargă prin cuşca lui în cerc, nervos, tulburat de fum, de zgomote, de ambianţa neobişnuită. Simţeam nevoia ciudată de a-i deschide cuşca şi de a-l lăsa să iasă din ea. Era un gând absurd – mai degrabă o poftă decât un gând – şi încercam să-l ignor. Dar în timp ce ascultam comunicarea standard a profesorului Clinger despre „Efectele deschiderii

pe stânga a culoarelor de sosire în labirintul în formă de T comparate cu efectele deschiderii pe dreapta”, m-am surprins jucându-mă cu mecanismul de închidere al cuştii lui Algernon.

Peste puţin timp (înainte ca Strauss şi Nemur să dezvăluie realizarea lor încununată de succes) venea rândul lui Burt să citească o comunicare privitoare la procedurile şi rezultatele efectuării testelor de inteligenţă şi învăţare pe care le concepuse pentru Algernon. Comunicarea lui avea să fie urmată de o demonstraţie în care Algernon era pus să alerge pentru rezolvarea unei probleme care-i aducea o porţie de mâncare (ceva care mi-a displăcut întotdeauna!).

Nu că aş fi avut ceva împotriva lui Burt. Fusese mereu cinstit cu mine – mai mult decât majoritatea celorlalţi dar când vorbea despre şoarecele alb căruia i se dăduse inteligenţă era tot atât de pompos şi de ipocrit ca şi ceilalţi. De parcă încerca şi el să îmbrace mantaua profesorilor săi. M-a oprit atunci mai mult prietenia pentru Burt decât orice altceva. Eliberarea lui Algernon din cuşcă ar fi aruncat întrunirea în haos şi, oricum, era debutul lui Burt în cursa de şobolani a avansărilor în ierarhia academică.

Stăteam cu degetul pe zăvorul cuştii şi sunt sigur că Algernon ştia la ce mă gândeam în timp ce urmărea mişcările mâinii mele cu ochii lui roz-bonbon. În clipa aceea, Burt a ridicat cuşca pentru demonstraţie. A explicat complexitatea mecanismului de închidere şi deschidere al uşiţei şi problema care trebuia rezolvată de fiecare dată când se deschidea uşiţa. (Bolţurile subţiri de plastic intrau în locaşurile lor în diferite scheme care erau controlate de şoarecele ce apăsa într-o anumită ordine o serie de mânere.) Odată cu dezvoltarea inteligenţei lui Algernon, creştea şi viteza cu care rezolva problema – un lucru evident. Dar apoi Burt a dezvăluit un fapt pe care *nu*-l ştiusem.

Ajuns la apogeul inteligenţei, randamentul lui Algernon devenise variabil. Uneori, conform raportului lui Burt, Algernon refuza să lucreze – chiar dacă părea înfometat –, iar alteori rezolva problema dar, în loc să ia hrana care-l

răsplătea, se năpustea, urcându-se în neştire pe pereţii cuştii lui.

Când cineva din public l-a întrebat pe Burt dacă voia să spună că această comportare dezordonată era legată în mod direct de creşterea inteligenţei, Burt a dat un răspuns echivoc. „În ceea ce mă priveşte”, a zis, „nu am destule date pentru a susţine această concluzie. Sunt şi alte posibilităţi. S-ar putea ca atât creşterea inteligenţei, cât şi comportarea dezordonată să fie create de operaţie, şi nu subordonate una celeilalte. Pe de altă parte, comportarea dezordonată poate fi specifică doar pentru Algernon. Nu am observat-o la niciun alt şoarece, dar e drept că niciunul dintre ei nu a atins un nivel de inteligenţă atât de înalt şi atât de durabil ca Algernon.”

Mi-am dat seama numaidecât că această informaţie nu-mi fusese comunicată. Bănuiam motivul şi eram nemulţumit, dar asta nu era nimic pe lângă furia care m-a cuprins când au dat filmele.

Nu ştiusem niciodată că primele mele acţiuni şi teste în laborator fuseseră filmate. Şi iată-mă acolo, la masă, alături de Burt, buimac şi gură-cască, în timp ce căutam să urmăresc labirintul cu stiletul electric. De câte ori primeam un şoc, expresia mea se schimba, deschideam ochii mari, privind în gol, şi apoi reapărea zâmbetul acela prostesc. De fiecare dată când se întâmpla asta, publicul râdea în hohote. Cursele se repetau, una după alta, şi de fiecare dată li se părea că a fost şi mai caraghios decât data trecută.

Mi-am zis că nu erau doar nişte nătăfleţi în căutare de distracţie, ci oameni de ştiinţă în căutare de informaţii. Nu se puteau abţine să nu vadă şi partea nostimă din imagini – dar, cu toate astea, în timp ce Burt intra în joc şi făcea comentarii amuzante pe marginea filmelor, m-a biruit senzaţia că se întâmpla o ticăloşie. Ar fi fost şi mai caraghios să-l văd pe Algernon cum scapă din cuşcă şi să-i privesc pe toţi aceşti oameni împrăştiindu-se şi târându-se pe jos în genunchi şi în coate ca să pună mâna pe un geniu mititel, alb, care-o zbugheşte printre scaune.

Dar m-am stăpânit şi impulsul mi-a trecut până când i-a venit rândul lui Strauss să urce pe podium.

Strauss a vorbit pe larg despre teoria şi tehnicile neurochirurgiei, descriind în amănunt cum studiile iniţiale de cartografie a centrilor de control hormonal i-au permis să izoleze şi să stimuleze aceşti centri simultan cu îndepărtarea porţiunii de cortex care produce inhibitorul hormonal. A explicat teoria blocajului enzimatic şi a continuat cu descrierea aspectului meu fizic înainte şi după operaţie. A oferit fotografii (nici nu ştiam că se făcuseră) care au circulat în public şi pe care le-a comentat şi am putut să văd, urmărind asistenţa care aproba şi zâmbea, că cei mai mulţi erau de acord că „expresia facială obtuză, rătăcită” a fost transformată într-o „înfăţişare vioaie, inteligentă”. A analizat la fel de amănunţit aspectele relevante ale şedinţelor noastre de terapie, în special schimbările mele de atitudine privitoare la asocierea liberă.

Venisem acolo ca participant la o prezentare ştiinţifică şi mă aşteptam să fiu obiect de expoziţie, dar toată lumea vorbea despre mine ca şi cum aş fi fost ceva nou-creat care era prezentat savanţilor. Niciunul din cei de acolo nu mă considera un individ – o fiinţă omenească. Alăturarea permanentă „Algernon şi Charlie” sau „Charlie şi Algernon” demonstra clar că ei ne priveau ca pe o pereche de animale de laborator care nici nu existau în afara acestuia. Dar, dincolo de această supărare a mea, îmi tot umbla prin cap gândul că ceva nu este în regulă.

A venit, în fine, şi rândul lui Nemur să ia cuvântul – să recapituleze totul ca şef al proiectului –, să apară în prim-plan ca autorul unui experiment strălucit. Era momentul pe care îl aştepta de atâta vreme.

Făcea impresie bună, acolo sus, pe platformă, şi în timp ce vorbea îl aprobam şi eu, fiind de acord cu lucruri pe care le ştiam adevărate. Testarea, experienţa, operaţia şi dezvoltarea mea ulterioară erau descrise pe larg şi discursul său era însufleţit cu citate din rapoartele mele de progres. L-am auzit de câteva ori citind auditoriului notaţiile mele intime sau prosteşti. Mulţumeam Domnului că

avusesem grijă să păstrez pentru mine cele mai multe amănunte privitoare la Alice şi la mine.

Apoi, într-un anume punct al expunerii sale, a zis-o: „Noi, cei care am realizat acest proiect la Universitatea Beekman, avem satisfacţia de a şti că am preluat o greşeală a naturii pe care, prin tehnica noastră, am transformat-o într-o fiinţă umană superioară. Când a venit la noi, Charlie se afla în afara societăţii, singur într-un oraş mare, fără prieteni sau rude care să aibă grijă de el, fără dotarea mentală necesară unei vieţi normale. Fără trecut, fără contacte cu prezentul, fără speranţe pentru viitor. S-ar putea spune că în realitate Charlie Gordon nici nu exista înainte de acest experiment...”

Nu ştiu de ce m-a jignit atât de tare faptul că mă considerau drept ceva plăsmuit de ei în întreprinderea lor privată, dar eram – sunt – sigur că ecouri ale acestei idei îmi răsunau în minte încă de la sosirea în Chicago. Aş fi vrut să mă ridic în picioare şi să arăt fiecăruia dintre ei cât era de prost, să strig la el: *„Sunt o fiinţă omenească, o persoană – cu părinţi şi memorie şi un trecut – şi tot aşa eram şi înainte de a fi băgat, pe un scaun cu rotile, în sala aceea de operaţie!”*

În acelaşi timp, în dogoarea mâniei mele se făurea intuiţia copleşitoare a lucrului care mă neliniştise când a vorbit Strauss şi din nou când Nemur şi-a dezvoltat datele. Făcuseră o greşeală – cu siguranţă! Evaluarea statistică a perioadei de aşteptare necesară pentru a dovedi permanenţa schimbării se bazase pe experienţe anterioare în domeniul dezvoltării mintale şi al procesului de învăţare, folosind animale care în starea lor normală erau proaste sau inteligente. Era aşadar evident că perioada de aşteptare ar fi trebuit prelungită în acele cazuri în care inteligenţa animalului fusese mărită de două sau de trei ori.

Concluziile lui Nemur erau premature. Atât pentru mine, cât şi pentru Algernon, era nevoie de mai mult timp pentru a se vedea dacă această schimbare se menţinea. Profesorii greşiseră şi nimeni nu sesizase greşeala. Îmi venea să ţâşnesc în picioare şi să le spun, dar nu mă puteam mişca.

La fel ca Algernon, eram blocat de plasa cuştii pe care o construiseră în jurul meu.

Urmau să fie puse întrebări vorbitorilor şi, înainte de pauza de masă, aveam să fiu chemat pentru a-mi juca rolul în faţa acestei distinse adunări. Nu, nu… trebuia să scap de-acolo.

„…Într-un anume fel, el este rezultatul experimentelor psihologice moderne. În locul unui înveliş lipsit de minte, o povară pentru societatea care trebuia să se teamă de comportarea lui iresponsabilă, avem un om demn şi conştient, gata să-şi ocupe locul ca membru activ al societăţii. Aş dori să ascultaţi cu toţii câteva cuvinte rostite de Charlie Gordon…”

Să-l ia naiba! Nu ştia despre ce vorbea. În clipa aceea, nevoia de a reacţiona m-a copleşit. Priveam fascinat cum mâna mi se îndreaptă, fără voia mea, spre încuietoarea cuştii lui Algernon. Când am deschis-o, m-a privit şi a rămas pe loc. Apoi s-a întors, a ţâşnit afară din cuşcă şi a luat-o la goană de-a curmezişul mesei.

La început, nu se prea observa pe faţa de masă de damasc, o pată albă pe fond alb, până ce o femeie de la masă a scos un ţipăt ascuţit şi a sărit în picioare răsturnându-şi scaunul. Dincolo de ea s-a răsturnat o carafă cu apă şi apoi s-a auzit strigătul lui Burt. „A scăpat Algernon!” Algernon a sărit de pe masă pe platformă şi apoi pe podea.

„Prindeţi-l! Prindeţi-l!” striga Nemur, în timp ce auditoriul, nehotărât, a devenit o încâlceală de braţe şi de picioare. Unele dintre femei (cele care nu făceau experimente?) încercau să se suie pe scaunele pliante instabile, de unde le doborau alţii, în încercarea de a-l încolţi pe Algernon.

„Închideţi uşile alea din spate!” a strigat Burt, care-şi dădea seama că Algernon era destul de deştept ca s-o ia în direcţia aceea.

„Aleargă”, m-am auzit pe mine însumi strigând. „Pe uşa laterală.”

„A scăpat prin uşa laterală”, a zis cineva, ca un ecou.

„Prindeţi-l! Prindeţi-l!” implora Nemur.

Mulţimea s-a revărsat din Marea Sală de Bal pe coridor, unde Algernon, fugind de colo-colo pe mocheta maronie a încăperii, le oferea prilejul unei distractive vânători. Sub mesele stil Ludovic al XIV-lea, împrejurul ghivecelor cu palmieri, în susul scării, dând colţul, în josul scării, în holul principal, adunând pe parcurs şi alţi urmăritori. Era cel mai amuzant lucru care se întâmplase de multă vreme, să-i vezi alergând încolo şi încoace în hol, vânând un şoarece alb mai deştept decât mulţi dintre ei.

„Dă-i înainte, râzi!” m-a apostrofat Nemur, gata să mă răstoarne, „dar dacă nu-l găsim, tot experimentul este în pericol.”

Mă prefăceam că-l caut pe Algernon pe sub un coş de hârtii. „Vreţi să ştiţi ceva?” am zis. „Aţi făcut o greşeală. Şi după ziua de azi, poate că nici n-o să mai conteze.”

Câteva secunde mai târziu, din toaleta pentru doamne au ieşit câteva femei, zbierând şi strângându-şi înnebunite fustele în jurul picioarelor.

„E-acolo, înăuntru”, a ţipat cineva. O clipă, mulţimea a fost oprită de inscripţia de pe perete – *Doamne.* Am trecut primul peste bariera nevăzută, depăşind pragul inviolabil.

Algernon era cocoţat pe marginea uneia dintre chiuvete şi privea fix la imaginea lui din oglindă. „Hai”, i-am zis. „Vom ieşi de-aici împreună.” M-a lăsat să-l iau în mână şi să-l pun în buzunarul hainei. „Stai liniştit acolo până-ţi spun eu.” Ceilalţi au dat buzna prin uşile batante – cu un aer vinovat de parcă s-ar fi aşteptat să dea peste nişte femei goale îngrozite. Am ieşit în timp ce ei cercetau toaleta şi am auzit vocea lui Burt. „Este o gaură în ventilatorul acela… Poate că a luat-o pe acolo.”

„Vezi unde duce”, a zis Strauss.

„Du-te la etajul al doilea”, i-a zis Nemur lui Strauss. „Eu mă duc jos la subsol.”

În acel moment au năvălit afară din toaletă şi trupa s-a împărţit. M-am luat după contingentul lui Strauss până la etajul al doilea – încercau să descopere unde ducea ventilatorul. Când Strauss şi White cu suita lor au luat-o spre dreapta prin culoarul B, eu am cotit spre stânga prin

culoarul C, am luat liftul şi am ajuns în camera mea.

Am închis uşa după mine şi mi-am dus mâna la buzunar. A apărut un botişor roz şi un căpşor alb, pufos care privea în jur. „Doar să-mi strâng lucrurile”, i-am zis, „şi o luăm din loc – doar tu şi cu mine – o pereche de genii făcute de om care evadează”.

L-am chemat pe băiatul de serviciu să-mi ducă valizele şi reportofonul până la un taxi care aştepta, am achitat nota de plată la hotel şi am ieşit prin uşa turnantă cu ţinta căutărilor cuibărită în buzunarul hainei mele. Am folosit biletul de întoarcere pentru zborul spre New York.

Nu mă duc acasă. Mă gândesc să stau o noapte sau două într-un hotel din oraş. Vom folosi locul ca bază de operaţiuni, în timp ce voi căuta un apartament mobilat. Mi-aş dori să fie în apropiere de Times Square.

Îmi face bine să vorbesc despre ce s-a întâmplat, chiar dacă mă simt cam zăpăcit. Nu pot să înţeleg de ce m-am enervat atât de mult şi ce caut eu într-un avion care mă aduce înapoi la New York, cu Algernon într-o cutie de pantofi sub scaun. Nu trebuie să intru în panică. O greşeală nu are neapărat urmări serioase. Înseamnă doar că lucrurile nu sunt atât de precise cum le credea Nemur. Dar ce fac eu de-acum încolo?

Întâi trebuie să ajung la părinţii mei. Cât de curând.

Poate că nu voi avea atâta timp cât am crezut că am…

RAPORT DE PROGRES 14

15 iunie – Evadarea noastră a ajuns ieri în ziare şi presa de scandal a avut o zi memorabilă. În pagina a doua din *Daily Press* a apărut o fotografie veche de-a mea şi o schiţă cu un şoarece alb. Titlul era: *Un debil mintal-geniu şi un şoarece şi-au pierdut minţile.* Despre Nemur şi Strauss scria că au declarat că eu m-aş fi aflat sub o tensiune enormă şi că mă voi întoarce cu siguranţă cât de curând. Au oferit o recompensă de cinci sute de dolari pentru Algernon, nedându-şi seama că era cu mine.

Când am întors pagina a cincea, am rămas uluit găsind o

fotografie a mamei şi surorii mele într-un articol scris mai pe larg. Evident, un reporter făcuse cercetări.

SORA NU ŞTIE PE UNDE AR FI DEBILUL MINTAL-GENIU
(exclusiv în *Daily Press*)

Brooklyn, N. Y. – 14 iunie – Domnişoara Norma Gordon, care locuieşte cu mama sa, Rose Gordon, în Marks Street, 4136, Brooklyn, N. Y., a declarat că nu cunoaşte adresa fratelui ei. Domnişoara Gordon a declarat: „Nu l-am mai văzut şi n-am auzit nimic despre el de şaptesprezece ani.”

Domnişoara Gordon a crezut că fratele ei e mort, până în luna martie a acestui an, când a fost contactată de şeful departamentului de psihologie de la Universitatea Beekman pentru a-şi da acordul ca Charlie să fie folosit într-un experiment.

„Mama mi-a spus că a fost trimis la Azilul Warren” (Azilul de stat şi şcoala profesională Warren, din Warren, Long Island), a spus domnişoara Gordon, „şi că ar fi murit acolo, câţiva ani mai târziu. Habar nu aveam că mai trăieşte.”

Domnişoara Gordon roagă pe oricine ştie ceva despre locul în care se află fratele ei să ia legătura cu familia la adresa de acasă.

Tatăl, Matthew Gordon, care este despărţit de soţie şi de fiica sa, are o frizerie în Bronx.

Am rămas cu ochii ţintă la textul faptului divers, apoi m-am întors la fotografie. Cum aş putea să le descriu?

N-aş putea spune că Rose din amintirile mele arăta precum cea din fotografie. Deşi poza recentă e clară, eu îi văd imaginea voalată, ca în copilărie.

O cunoşteam şi n-o cunoşteam. Dacă ne-am fi întâlnit pe stradă n-aş fi recunoscut-o, dar acum, ştiind că este mama mea, pot reconstitui unele mici amănunte – da!

Faţa îngustă, cu trăsături exagerate. Nasul şi bărbia ascuţite. Aproape că pot să-i aud turuiala şi cârâitul. Părul ridicat într-un coc auster. Sfredelindu-mă cu ochii ei de culoare închisă. Vreau să mă ia în braţe şi să-mi spună că sunt un băiat cuminte şi în acelaşi timp vreau să mă feresc ca să scap de o palmă. Imaginea ei îmi dă fiori.

Şi Norma – tot cu faţa îngustă. Trăsături nu atât de

tăioase, drăguţe, dar semănând foarte mult cu mama. Părul lăsat în jos, până la umeri, o face să pară mai blândă. Amândouă sunt aşezate pe canapeaua din living.

Privind-o pe Rose, mi-au revenit amintiri înfricoşătoare. Pentru mine, în ea erau două persoane, şi nu ştiam niciodată care din ele va apărea. Pesemne că ceilalţi puteau observa un gest al mâinii, o sprânceană ridicată, o încruntare – sora mea cunoştea semnele furtunii care se pregătea şi se punea la adăpost când vedea că mama o să-şi iasă din fire –, dar eu eram întotdeauna luat pe nepregătite. Veneam către ea pentru o mângâiere şi furia ei se dezlănţuia asupra mea.

Dar alteori aveam parte de blândeţe şi de o îmbrăţişare ca o baie caldă, de-o mână care-mi mângâia părul şi fruntea şi vorbele care au rămas gravate în catedrala copilăriei mele:

Este la fel cu toţi ceilalţi copii.
Este un băiat cuminte.

Privesc înapoi, prin fotografia care se dizolvă, şi mă văd pe mine şi pe tatăl meu, aplecaţi deasupra unui leagăn împletit. Mă ţine de mână şi spune: „Uite-o aici. Nu trebuie s-o atingi, pentru că este foarte mică, dar când va mai creşte vei avea o surioară cu care să te joci.”

O văd pe mama în patul mare de-alături, cu faţa ca un aluat gălbejit, cu braţele care-i atârnă moi pe şalul având un model cu orhidee, cum îşi ridică îngrijorată capul: „Fii cu ochii pe el, Matt…”

Asta se petrecea înainte de schimbarea ei faţă de mine şi acum realizez că nu putea încă să ştie dacă Norma va fi sau nu la fel ca mine. Vocea mamei mele a început să sune altfel abia mai târziu, când a fost sigură că rugăciunile ei au fost ascultate şi Norma avea o inteligenţă normală. Totul s-a schimbat, nu numai vocea, ci şi atingerea ei, privirea şi chiar înfăţişarea. Era ca şi cum polii ei magnetici s-ar fi inversat şi ceea ce odată atrăgea acum respingea. Văd acum că, în vreme ce Norma înflorea în grădina noastră, eu

deveneam o buruiană, căreia i se permitea să existe doar acolo unde nu putea fi văzută, prin colţuri şi locuri întunecate.

Văzându-i faţa în fotografie, am început dintr-odată s-o urăsc. Ar fi fost mai bine dacă nu i-ar fi luat în seamă pe doctori, pe educatori şi pe alţii care se întreceau s-o convingă că eram debilul mintal, îndepărtând-o de mine, astfel încât îmi dădea mai puţin din dragostea de care aveam atâta nevoie.

La ce-ar folosi s-o întâlnesc acum? Ce ar putea să-mi spună despre mine? Şi totuşi, sunt curios. Cum ar reacţiona?

S-o întâlnesc şi să caut urma celui ce-am fost? Sau s-o uit? Merită să-mi cunosc trecutul? De ce mi se pare atât de important pentru mine să-i pot spune: „Mamă, uită-te la mine. Nu mai sunt întârziat. Sunt normal. Mai mult decât normal. Sunt un geniu."

Chiar în timp ce încerc să mi-o scot din minte, amintirile trecutului se infiltrează în prezent, contaminându-l. Altă amintire – de când eram mult mai mare.

O ceartă.

Charlie stă culcat în pat, cu păturile trase în jurul lui. Camera e întunecată, în afară de dunga subţire de lumină gălbuie care pătrunde în întuneric prin uşa întredeschisă, făcând legătura între cele două lumi. Şi aude nişte vorbe, pe care mai mult le simte decât le înţelege, pentru că scrâşnetul vocilor este legat de discuţiile care se poartă asupra lui. Cu fiecare zi, asociază din ce în ce mai mult acest ton cu privirile posomorâte ale celor care vorbesc despre el.

Era aproape adormit când vocile până atunci slabe ce străbăteau dunga luminoasă au crescut în intensitate, devenind voci care se certau – vocea ascuţită a maică-sii, care ajungea adesea în pragul isteriei. „Trebuie să plece. Nu-l mai vreau în casă alături de ea. Caută-l pe doctorul Portman şi spune-i că vrem să-l trimitem pe Charlie la Azilul de stat Warren."

Vocea tatălui meu este hotărâtă. „Ştii doar bine că Charlie nu i-ar face nimic rău. La vârsta ei nici nu-şi dă seama cum este băiatul.”

„De unde să ştim? Poate că nu-i face bine să crească în aceeaşi casă cu… cineva ca el.”

„Doctorul Portman a spus…”

„Portman a spus! Portman a spus! Nu-mi pasă ce-a spus! Gândeşte-te ce ar însemna pentru ea să aibă un frate ca el. Am greşit în toţi aceşti ani încercând să cred că ar putea creşte şi el ca alţi copii. Acum recunosc. E mai bine pentru el să stea deoparte.”

„Acum, când o ai pe ea, ai hotărât că nu-l mai vrei…”

„Crezi că mi-este uşor? De ce-mi îngreunezi situaţia? În toţi anii ăştia, toată lumea mi-a spus că ar trebui îndepărtat. Ei bine, aveau dreptate. Îl scoatem de aici. Poate că la azil, alături de alţii ca el, se va simţi bine. Nici nu mai ştiu ce e rău şi ce e bine. Dar ştiu că nu-mi voi sacrifica fata pentru el.” Deşi Charlie n-a înţeles ce s-a petrecut de fapt între ei, este speriat şi se afundă sub pături încercând să străpungă întunericul care-l înconjoară.

După cum îl văd acum, nu e atât speriat, cât mai degrabă are o reacţie de retragere, ca o pasăre sau o veveriţă care se dă înapoi – fără să vrea, instinctiv – atunci când cel care o hrăneşte face o mişcare mai bruscă. Lumina care străbate prin uşa întredeschisă mi se înfăţişează iarăşi, aievea. Văzându-l pe Charlie ghemuit sub pături aş dori să-l consolez, să-i explic că n-a făcut nimic rău, că nu stă în puterile lui s-o determine pe maică-sa să se poarte cu el cum se purta înainte de venirea soră-sii. Acolo, în patul lui, Charlie nu înţelegea ce spun părinţii lui, dar acum doare. Dacă aş putea să mă întorc în trecutul amintirilor mele, i-aş arăta cât de mult mă răneau spusele ei.

Nu este momentul să mă duc la ea. Nu înainte de-a fi avut vreme să mă socotesc cu mine însumi.

Spre norocul meu, am avut prevederea să-mi retrag economiile din bancă de îndată ce am sosit la New York. Opt sute optzeci şi şase de dolari nu vor dura prea mult,

dar îmi vor da timp să mă pun pe picioare.

M-am instalat în Camden Hotel, pe Forty-first Street, la prima intersecţie după Times Square. New York! Cât de multe am citit despre acest loc! Gotham – creuzetul neamurilor... Bagdadul de pe Hudson. Urbea de lumină şi culoare. Am trăit şi am lucrat toată viaţa la doar câteva staţii de metrou de-aici şi am fost o singură dată în Times Square cu Alice.

Îmi vine greu să n-o sun. Am început şi m-am oprit de câteva ori. Trebuie să mă ţin departe de ea.

Sunt atâtea gânduri încâlcite pe care trebuie să le aştern pe hârtie. Îmi spun mereu că, atâta timp cât îmi dictez pe bandă rapoartele de progres, nu se va pierde nimic; documentele vor fi complete. Să stea şi ei în întuneric un timp; eu am stat în întuneric peste treizeci de ani. Acum însă sunt obosit. N-am putut dormi ieri în avion şi nu mai pot să-mi ţin ochii deschişi. Mâine am s-o iau de la capăt, de unde am rămas.

16 iunie – Am sunat-o pe Alice, dar am închis înainte să-mi răspundă. Astăzi am găsit un apartament mobilat. Nouăzeci şi cinci de dolari pe lună este o sumă mai mare decât aş fi vrut să cheltuiesc, dar se află la intersecţia dintre Forty-third Street şi Tenth Avenue, astfel încât pot ajunge în zece minute la bibliotecă, să-mi continui cititul şi studiul. Apartamentul este la etajul patru, are patru camere, iar în una dintre ele se află un pian închiriat. Proprietăreasa zice că zilele astea serviciul de închirieri îl va lua de aici şi că s-ar putea ca, între timp, să învăţ să cânt la instrument.

Algernon este un partener plăcut. La orele de masă îşi ocupă locul pe măsuţa pliantă. Îi plac covrigeii şi azi a luat o înghiţitură de bere în timp ce ne uitam la meciul de baseball la TV. Cred că ţinea cu echipa Yankees.

Voi muta cea mai mare parte din mobilele celui de-al doilea dormitor şi voi folosi camera pentru Algernon. Am de gând să-i construiesc un labirint tridimensional folosind resturi de plăcuţe din plastic pe care le pot găsi ieftin în

centru. Sunt unele variante complexe de labirint pe care aş vrea să le înveţe, ca să fiu sigur că se menţine în formă. Dar aş vrea să-i găsesc o altă motivaţie decât mâncarea. Trebuie să existe şi alte recompense care să-l facă să rezolve probleme.

Singurătatea îmi dă prilejul să citesc şi să gândesc şi, acum când amintirile încep din nou să iasă la suprafaţă, să-mi redescopăr trecutul, să aflu cine şi ce sunt eu de fapt. Dacă lucrurile nu vor merge bine, mă voi alege măcar cu atât.

19 iunie – Am întâlnit-o pe Fay Lillman, vecina mea de palier. Când veneam acasă cu un braţ de cumpărături, am constatat că mă încuiasem pe dinafară şi mi-am adus aminte că scara de incendiu din faţă avea legătură cu fereastra livingului meu şi cu apartamentul vecin.

Aparatul de radio era deschis şi urla, aşa că am bătut la uşă, la început mai încet, apoi tare.

„Intră! E deschis!”

Am împins uşa şi am înlemnit, fiindcă am dat cu ochii de o blondă zveltă, purtând doar sutien şi chiloţi roz, care picta stând în picioare în faţa unui şevalet.

„Scuzaţi!” am gâfâit eu, închizând uşa la loc. Am strigat prin uşă. „Sunt vecinul dumneavoastră de vizavi. M-am încuiat afară şi voiam să folosesc scara de incendiu ca să ajung la fereastra mea.”

Uşa s-a deschis şi a apărut în faţa mea, tot în lenjerie de corp, cu câte o pensulă în fiecare din mâinile pe care le ţinea pe şolduri.

„Nu m-ai auzit spunând să intri?” Mi-a făcut semn să vin înăuntru şi a împins la o parte o cutie de carton plină cu resturi. „Încalecă mormanul ăla de rahaturi.”

Mă gândeam că uitase – sau că nu-şi dădea seama – că e dezbrăcată, şi nu ştiam în ce parte să mă uit. Priveam oriunde în jurul ei, pereţii, plafonul, orice altceva.

Casa arăta ca după un măcel. Erau acolo zeci de măsuţe pliante, toate acoperite cu tuburi de vopsea strivite, cele mai multe uscate şi contorsionate ca nişte şerpi zgârciţi,

dar şi unele care mai trăiau, lăsând să se scurgă din ele panglici de culoare. Peste tot erau împrăştiate tuburi, pensule, bidoane, cârpe şi bucăţi de rame şi pânză. În aer plutea un miros dens de vopsea, ulei de in şi terebentină – dar după câteva clipe se simţea şi un iz subţirel de bere trezită. Trei scaune cu tapiţeria ferfeniţită şi o canapea verde jalnică erau încărcate până la refuz cu haine aruncate dezordonat, iar pe jos zăceau pantofi, ciorapi şi lenjerie, ca şi cum ar fi avut obiceiul să se dezbrace în timp ce umbla şi să arunce totul împrejur. Peste toate era aşternut un strat subţire de praf.

„Aşadar, iată-l pe domnul Gordon”, a zis, cercetându-mă cu privirea. „De când te-ai mutat aici ard de nerăbdare să văd cum arăţi. Stai jos.” A apucat un braţ de haine de pe un scaun şi le-a aruncat grămadă pe canapea. „Deci te-ai hotărât în sfârşit să faci o vizită vecinilor. Bei ceva?”

„Eşti... pictoriţă”, m-am bâlbâit eu, negăsind altceva de spus. Eram speriat la gândul că în orice clipă ar fi putut să-şi dea seama că este dezbrăcată şi că ar fi ţipat repezindu-se în dormitor. Încercam să privesc în jur, oriunde numai la ea nu.

„Bere americană sau englezească? N-am nimic altceva aici, afară de vin de pus la friptură. Cred că nu vrei aşa ceva, nu?”

„Nu pot să rămân”, am zis, venindu-mi în fire şi cu ochii ţintă la aluniţa din partea dreaptă a bărbiei. „M-am încuiat pe dinafară. Voiam să traversez pe scara de incendiu care leagă ferestrele noastre.”

„Oricând”, m-a asigurat ea. „Încuietorile astea automate sunt nişte porcării. În prima săptămână după ce m-am mutat aici am rămas pe dinafară de trei ori – o dată chiar în pielea goală, timp de o jumătate de oră. Am ieşit să iau laptele şi blestemata asta de uşă s-a trântit după mine. Am smuls încuietoarea aia nenorocită din uşă şi de atunci n-am mai pus alta în loc.”

Cred că m-am încruntat, pentru că a început să râdă. „Doar pentru aşa ceva sunt bune încuietorile. Te lasă afară, în schimb nu prea te apără. Cincisprezece spargeri în

clădirea asta nenorocită în ultimul an şi toate în apartamente încuiate. Nimeni n-a dat buzna aici, chiar dacă uşa a fost totdeauna deschisă. Le-ar fi de altfel greu să găsească ceva de valoare pe-aici.”

Când a insistat să bem împreună o bere am acceptat. În timp ce s-a dus după ea la bucătărie, m-am uitat din nou prin cameră. Ce nu observasem de prima dată era că porţiunea de perete din spatele meu fusese degajată – toată mobila împinsă într-o parte şi în mijlocul camerei, astfel încât peretele din fund (în care se vedeau cărămizile după îndepărtarea tencuielii) servea drept galerie de artă. Tablourile erau înghesuite până sub tavan, iar altele erau îngrămădite unele peste altele pe duşumea. Câteva erau autoportrete, dintre care două nuduri. Tabloul la care lucra când am intrat, cel aşezat pe şevalet, era un autoportret în nud până la brâu, reprezentând-o cu părul lung (nu aşa cum îl purta acum, în cozi blonde încolăcite pe cap în formă de coroană) lăsat pe umeri şi cu o parte din cozi răsucite în faţă între sâni. Îşi pictase sânii robuşti şi ridicaţi în sus, cu sfârcurile într-o culoare nerealistă, roşu-acadea. Auzind-o cum se întorcea cu berea am plecat repede din faţa şevaletului, m-am împiedicat de nişte cărţi şi m-am prefăcut că mă interesează un mic peisaj de toamnă agăţat pe perete.

Eram uşurat să constat că se strecurase într-un capot subţire jerpelit – chiar dacă era găurit în locurile unde n-ar fi trebuit să fie – şi puteam pentru prima oară s-o privesc direct. Nu era chiar frumoasă, dar ochii albaştri şi nasul cârn îndrăzneţ îi dădeau un aer pisicesc care contrasta cu mişcările ei robuste, atletice. Avea vreo treizeci şi cinci de ani, era zveltă şi bine proporţionată. A aşezat berile pe parchetul din lemn de esenţă tare, s-a ghemuit pe jos lângă ele în faţa canapelei şi mi-a făcut semn să fac la fel.

„Găsesc că duşumeaua este mai comodă decât scaunele”, a zis, sorbind berea din cutie. „Nu crezi?”

I-am spus că nu mă gândisem la asta, a râs şi mi-a spus că am o faţă cinstită. Avea chef să vorbească despre ea. Căuta să evite Greenwich Village, zicea, pentru că acolo, în

loc să picteze, şi-ar petrece tot timpul prin baruri şi cafenele. „E mai bine aici, departe de impostori şi de diletanţi. Aici pot să fac ce doresc şi nu mă ia nimeni peste picior. Nu-ţi place băşcălia, aşa-i?”

Am ridicat din umeri, încercând să nu observ praful gros depus pe pantalonii mei şi pe mâini. „Cred că toţi râdem de câte ceva. Tu nu râzi de impostori şi de diletanţi?”

După un timp, am spus că ar fi mai bine să trec în apartamentul meu. A dat la o parte din dreptul ferestrei o grămadă de cărţi şi m-am urcat peste ziare şi pungi de hârtie pline cu sticle de bere goale. „Zilele astea”, a oftat, „trebuie să le dau la schimb.” Am urcat pe pervazul ferestrei şi am ieşit pe scara de incendiu. După ce mi-am deschis fereastra, m-am întors să-mi iau cumpărăturile, dar înainte de a putea să-i spun mulţumesc şi la revedere a luat-o după mine pe scara de incendiu. „Vreau să văd apartamentul. N-am fost niciodată înăuntru. Înainte de mutarea ta, erau cele două surori, bătrânele Wagner, care nu-mi spuneau nici măcar bună dimineaţa.” S-a strecurat după mine prin fereastră şi s-a aşezat pe margine.

„Vino înăuntru”, i-am zis, punând punga pe masă. „Nu am bere, dar pot să-ţi fac o cafea.” Ea privea însă dincolo de mine, făcând ochii mari de parcă nu-i venea să creadă.

„Doamne! N-am văzut niciodată un loc atât de ordonat. Cine şi-ar închipui că un bărbat care trăieşte de unul singur poate să ţină atâta ordine?”

„N-am fost totdeauna aşa”, m-am scuzat eu. „Doar de când m-am mutat aici. Când am venit era ordine şi am simţit nevoia să menţin şi eu totul aşa. Acum mă deranjează dacă ceva nu e la locul lui.”

A coborât de pe pervazul ferestrei să exploreze apartamentul.

„Hei!” a zis, pe neaşteptate. „Îţi place să dansezi? Ştii cum…” Şi-a întins braţele şi a executat un pas complicat în timp ce fredona un ritm latin. „Spune-mi că dansezi şi-mi dau drumul.”

„Doar foxtrot”, am zis, „şi nici asta prea bine.”

A ridicat din umeri: „Mă dau în vânt după dans, dar

niciunul din bărbaţii pe care-i întâlnesc – din cei care-mi plac – nu e un bun dansator. Odată şi odată am să mă împopoţonez şi am să mă duc la Stardust Ballroom. Cei mai mulţi dintre cei care-şi pierd vremea pe-acolo te cam bagă-n sperieţi, dar se pricep la dans."

A oftat în timp ce privea în jur. „Să-ţi spun ce nu-mi place într-un loc al naibii de ordonat ca ăsta. Ca artist... ce mă impresionează sunt liniile. Toate liniile astea drepte ale pereţilor, ale podelelor, ale colţurilor care se transformă în cutii – ca nişte sicrie. Pot scăpa de cutiile astea doar dacă beau ceva. Atunci toate liniile devin ondulate şi şerpuite şi mă împac cu lumea întreagă. Când totul e drept şi aliniat în felul ăsta simt că mă îmbolnăvesc. Uf! Dacă aş locui aici ar trebui să fiu tot timpul beată."

S-a întors brusc spre mine şi m-a privit drept în faţă. „Spune, ai putea să-mi dai cinci până în douăzeci ale lunii? Atunci îmi vine pensia alimentară. De obicei nu rămân fără bani, dar săptămâna trecută am avut o problemă."

Înainte de-a primi răspunsul, a râs zeflemitor şi s-a dus către pianul din colţul camerei. „Cântam şi eu la pian. Te-am auzit de câteva ori jucându-te la pian şi mi-am zis că tipul ăsta e al naibii de bun. De-asta doream să te întâlnesc, deşi nu te văzusem. N-am mai cântat de mult." Apăsa la întâmplare pe clapele pianului în timp ce mă duceam în bucătărie să fac cafea.

„Poţi să vii să exersezi oricând vrei", i-am zis. Nu ştiu de ce deveneam dintr-odată atât de darnic cu locuinţa mea, dar era ceva în ea care impunea renunţarea la orice formă de egoism. „Încă nu las uşa de la intrare deschisă, dar fereastra nu este zăvorâtă şi dacă eu nu sunt aici tot ce ai de făcut este să intri pe scara de incendiu. Lapte şi zahăr în cafea?"

Neprimind niciun răspuns, m-am întors în living şi m-am uitat după ea. Nu era acolo, şi îndreptându-mă spre fereastră, i-am auzit vocea din camera lui Algernon.

„Hei, ce-i cu asta?" Examina labirintul tridimensional din plastic pe care-l construisem. L-a cercetat şi a exclamat: „Sculptură modernă! Numai cutii şi linii drepte!"

„Este un labirint special”, am explicat eu. „Un dispozitiv complex de învăţare pentru Algernon.”

Dar ea se tot învârtea în jurul cutiei, stârnită. „O să-i înnebunească pe cei de la Museum of Modern Art.”

„Nu este o sculptură”, am insistat eu. Am deschis uşiţa de la cuşca alăturată labirintului în care stătea Algernon şi i-am dat drumul în intrarea labirintului.

„Doamne!” a şoptit. „Sculptură cu un element *viu.* Charlie, este cea mai grozavă realizare după instalaţiile din deşeuri şi tinichelele găurite.”

Am încercat o explicaţie, dar ea insista asupra elementului viu care va face istorie în sculptură. De-abia când am văzut cum îi râdeau ochii mi-am dat seama că îşi cam bătea joc de mine. „Ar putea fi arta care se perpetuează prin ea însăşi”, a continuat, „o experienţă creatoare pentru iubitorii de artă. Iei alt şoarece şi, când vor avea pui, păstrezi mereu unul pentru a reproduce elementul viu. Opera ta va fi nemuritoare şi toată lumea rafinată va cumpăra cópii pentru a avea subiecte de conversaţie. Cum o vei numi?”

„E-n regulă”, am oftat, „mă predau…”

„Nu”, a pufnit ea, bătând cu vârful degetului pe domul de plastic sub care Algernon îşi găsise calea spre cutiuţa unde i se termina parcursul. *„Mă predau* e un şablon prea cunoscut. Ce-ai zice de: *Viaţa este doar o cutie cu labirinturi?*”

„Eşti într-o ureche”, am zis.

„Bineînţeles!” S-a răsucit în loc şi a făcut o reverenţă. „Eram curioasă să văd când vei observa.”

Cam pe-atunci cafeaua a dat în foc.

După ce-a băut jumătate de ceaşcă, a căscat şi a spus că trebuie să se grăbească, fiindcă întârziase deja cu o jumătate de oră la o întâlnire cu cineva într-o expoziţie de artă.

„Voiai nişte bani”, am spus.

A băgat două degete în portofelul meu întredeschis şi a extras o hârtie de cinci dolari. „Până săptămâna viitoare”, a zis, „când soseşte cecul. Mulţam.” A strâns bancnota, i-a

trimis un pupic lui Algernon şi, fără să aştepte să mai spun ceva, a dispărut pe fereastră şi pe scara de incendiu. Am rămas uitându-mă ca prostul după ea.

Al naibii de atrăgătoare. Atât de plină de viaţă. Vocea, privirea – totul era ca o invitaţie. Şi distanţa dintre noi era doar de o fereastră şi o scară de incendiu.

20 iunie – Poate că ar mai fi trebuit să aştept înainte de-a merge să-l văd pe Matt; sau poate că n-ar fi trebuit să mă duc deloc. Nu ştiu. Nimic nu iese aşa cum mă aştept. Având indiciul că Matt deschisese o frizerie undeva în Bronx, mi-era simplu să-l găsesc. Mi-am amintit că vânduse articole de frizerie pentru o firmă din New York. Asta m-a dus la Articole de Frizerie Metro care avea un cont pe numele *Frizeria Gordon* pe Wentworth Street în Bronx.

Matt vorbea deseori despre o frizerie care să fie a lui. Cât de mult detesta să facă vânzări! Şi cum se mai certau din cauza asta! Rose zbierând că a fi comis-voiajor e o meserie demnă şi că nu voia cu niciun chip să aibă un soţ frizer. Ce-ar mai fi râs pe sub mustaţă Margaret Phinney de „soţia unui frizer”. Şi cum şi-ar mai fi luat nasul la purtare faţă de ea Lois Meiner, al cărei soţ se ocupa de cercetarea reclamaţiilor pentru Compania de Asigurări Împotriva Accidentelor!

În anii când era comis-voiajor, urând fiecare zi de lucru (mai ales după ce văzuse versiunea filmată după *Moartea unui comis-voiajor),* Matt visa că va deveni cândva propriul său patron. Cred că la asta se gândea când vorbea despre economii şi îmi tundea părul într-o cameră de la subsol. Erau tunsori bune, se lăuda el, mult mai bune decât la frizeria aceea ieftină din Scales Avenue. Când a părăsit-o pe Rose, a părăsit şi vânzările, şi eu l-am admirat pentru asta.

Mă bucuram la gândul că-l voi întâlni. Amintirile despre el erau bune. Matt voia să mă accepte aşa cum eram. Înainte de Norma, discuţiile din casă în care nu era vorba de bani sau de părerile vecinilor erau despre mine – că ar fi trebuit să mă lase în pace în loc să mă forţeze să fac ceea ce

făceau ceilalţi copii. După Norma, că aveam dreptul la o viaţă a mea chiar dacă nu eram ca alţi copii. Mă apăra întotdeauna. De-abia aşteptam să-i văd expresia feţei când ne vom întâlni. Era un om care ar fi putut să înţeleagă ce mi se întâmplă.

Wentworth Street nu era o zonă înfloritoare din Bronx. Cele mai multe magazine de pe stradă aveau în vitrină semnul „De închiriat”, iar altele erau închise temporar. Dar la câteva case de staţia de autobuz se afla un stâlp spiralat de frizerie care reflecta o rază de lumină din vitrină.

În prăvălie nu era nimeni în afară de frizer, care citea o revistă aşezat în scaunul cel mai apropiat de fereastră. Când şi-a ridicat ochii, l-am recunoscut pe Matt – scund şi îndesat, roşu la faţă, aproape chel în afara unui chenar de păr cărunt în jurul capului, îmbătrânit – totuşi Matt. Văzându-mă în uşă, a lăsat revista.

„N-aveţi de aşteptat. Sunteţi la rând.”

Am şovăit şi n-a înţeles de ce. „De regulă este închis la ora asta, domnule. Aşteptam un client, dar n-a apărut. Mă pregăteam să închid. Aţi avut noroc că m-am aşezat ca să mă odihnesc un pic. Cel mai bun tuns şi bărbierit din Bronx.”

Văzându-mă intrat în prăvălie, a început să se agite, scoţând foarfeci, piepteni şi un cearşaf curat.

„Totul igienic, după cum puteţi vedea, nu ca la mai toate celelalte frizerii din cartier. Tuns şi ras?”

M-am lăsat în scaun. Era de necrezut că nu mă recunoştea, pe când eu îl ştiam atât de bine. A trebuit să-mi reamintesc că nu mă văzuse de mai bine de cincisprezece ani şi că înfăţişarea mea se schimbase, mai ales în ultima vreme. După ce m-a acoperit cu cearşaful vărgat, m-a studiat în oglindă şi am citit în privirea lui că încerca să-şi amintească dacă m-a mai văzut.

„Tot tacâmul”, am zis, dând din cap spre lista de preţuri a sindicatului, „tuns, ras, şamponat, bronzat...”

A ridicat din sprâncene.

„Trebuie să mă întâlnesc cu cineva pe care nu l-am văzut de multă vreme”, l-am liniştit, „şi vreau să arăt cât mai

bine.”

Mi se făcea frică să-l simt că mă tunde din nou. Mai târziu, sunetul aspru al briciului ascuţit pe curea mi-a dat senzaţia că trebuie să mă feresc. Am înclinat capul sub presiunea blândă a mâinii lui şi am simţit lama cum îmi răzuia pielea gâtului. Am închis ochii şi am aşteptat. Era ca şi cum aş fi fost iarăşi pe masa de operaţie.

Mi s-au încordat muşchii gâtului şi, fără să vreau, am mişcat. Lama mi-a crestat pielea chiar deasupra mărului lui Adam.

„Hei!” a strigat. „Isuse… Încetişor. V-aţi mişcat. Vă rog să mă scuzaţi.”

S-a repezit să înmoaie un prosop în chiuvetă.

Am urmărit în oglindă picătura roşie şi dâra subţire care se prelingea pe gât. Agitat şi scuzându-se mereu, a tamponat-o înainte de a se prelinge până la cearşaf.

Urmărindu-l cum se mişca, îndemânatic pentru un om atât de scund şi de masiv, m-am simţit vinovat că-l înşelasem. Doream să-i spun cine sunt, să-l las să-mi pună braţul peste umeri şi să vorbim despre zilele de-altădată. Dar am mai aşteptat, în timp ce el îmi tampona tăietura cu soluţie astringentă.

A terminat bărbieritul în tăcere, apoi a adus lampa de ultraviolete lângă scaun şi mi-a pus peste ochi nişte tampoane răcoroase de vată umezite în apă de hamamelis. Atunci, în întunecimea roşiatică interioară, am văzut ce se întâmplase în noaptea când m-a scos din casă pentru ultima dată…

Charlie doarme în camera cealaltă, dar este trezit de urletele maică-sii. S-a învăţat să doarmă în timpul certurilor – care sunt evenimente zilnice în casă. Dar în seara asta toată isteria capătă un aspect foarte neobişnuit. Se face mic şi ascultă, cu capul pe pernă.

„Nu pot să fac nimic! Trebuie să plece! Trebuie să ne gândim la ea. Nu accept să vină în fiecare zi plângând de la şcoală pentru că e tracasată de copii. Nu putem să-i distrugem din cauza lui şansa de a duce o viaţă normală.”

„Şi ce vrei să faci? Să-l arunci în stradă?”
„Ia-l de aici. Trimite-l la Azilul de stat Warren.”
„Mai vorbim mâine dimineaţă.”
„Nu. Vorbeşti, vorbeşti, dar nu faci nimic. Nu-l mai vreau aici încă o zi. Acum – astă-seară.”
„Rose, nu fi ridicolă. E prea târziu să fac ceva… în seara asta. Zbieri atât de tare, încât ne va auzi toată lumea.”
„Nu-mi pasă. Să plece acum. Nu mai pot să-l văd în ochi.”
„Eşti imposibilă, Rose. Ce naiba faci?”
„Te previn. Scoate-l de aici.”
„Lasă jos cuţitul.”
„N-am să-l las să-i distrugă viaţa.”
„Eşti nebună. Lasă cuţitul.”
„I-ar fi mai bine dacă ar muri. Nu va trăi niciodată ca oamenii. I-ar fi mai bine…”
„Ţi-ai ieşit din minţi. Pentru numele lui Dumnezeu, stăpâneşte-te!”
„Atunci du-l de aici. Acum – în seara asta.”
„Bine. Am să-l duc la Herman în seara asta şi mâine o să vedem cum putem să-l băgăm în Azilul de stat Warren.”
Tăcere. Din întuneric simt fiorul care străbate casa şi apoi aud vocea lui Matt, mai puţin panicată decât a ei. „Înţeleg că te-ai săturat de el şi nu te pot învinovăţi fiindcă ţi-e frică. Dar trebuie să te stăpâneşti. Îl duc la Herman. Eşti mulţumită?”
„Asta-i tot ce cer. Are şi fiica ta dreptul la o viaţă.”
Matt intră în camera lui Charlie şi-şi îmbracă fiul, care este speriat, deşi nu ştie ce se întâmplă. În timp ce ies pe uşă, ea priveşte în altă parte. Poate că încearcă să se convingă că a ieşit deja din viaţa ei – că nici nu mai există. În drum spre ieşire, Charlie vede pe masa din bucătărie cuţitul cel lung cu care ea tranşează de obicei fripturile, şi simte că maică-sa ar fi vrut să-l rănească. Să scoată o bucată din el pentru Norma.
Când se uită peste umăr la ea, vede că a luat o cîrpă ca să cureţe spălătorul de vase…

Când s-a terminat cu tunsul, rasul, bronzatul şi celelalte,

m-am lăsat pe spate în scaun, simţindu-mă uşor, şi elegant, şi curat, iar Matt mi-a scos de la gât cu un gest rapid cearşaful şi mi-a oferit o mică oglindă în care să-mi văd reflectată ceafa. În timp ce îmi priveam faţa şi ceafa prin amândouă oglinzile, Matt a înclinat o clipă oglinda pe care o ţinea în mână la spatele capului meu astfel încât s-a produs iluzia optică a adâncimii: nesfârşite coridoare formate din mine însumi… privindu-mă… privindu-mă… privindu-mă… privind…

Care dintre ei? Care eram eu?

M-am gândit să nu-i spun. La ce i-ar fi folosit să ştie? Să plec şi să nu-i spun cine eram. Mi-am amintit atunci că dorisem să ştie. Trebuia să afle că trăiam şi că devenisem cineva. Voiam să se laude cu mine clienţilor, mâine, în timp ce-i tundea şi-i bărbierea. Asta ar fi adeverit totul. Dacă ar şti că sunt fiul lui, atunci aş fi într-adevăr o persoană.

„Acum, după ce mi-ai îndepărtat tot părul ăsta de pe faţă, poate că ai să-ţi aminteşti cine sunt”, i-am spus în timp ce mă ridicam, aşteptând un semn de recunoaştere.

S-a încruntat. „Ce-i asta? O glumă?”

L-am asigurat că nu era nicio glumă şi că dacă s-ar uita la mine şi s-ar gândi mai bine ar şti cine sunt. A ridicat din umeri şi s-a întors să-şi pună la loc pieptenii şi foarfecele. „N-am timp pentru ghicitori. Trebuie să închid. Costă trei dolari şi jumătate.”

Şi dacă nu-şi mai amintea de mine? Dacă totul nu fusese decât o fantezie absurdă? Întindea mâna după bani, dar n-am făcut nici o mişcare către portofel. Trebuia să-şi amintească de mine. Trebuia să mă recunoască.

Dar nu mă recunoştea – sigur nu – şi fiindcă simţeam gustul acela acru în gură şi îmi transpirau palmele, am ştiut că într-o clipă o să mi se facă rău. Dar nu voiam să mi se întâmple asta faţă de el.

„Ce este, nu te simţi bine?”

„Ba da… stai… puţin… M-am prăvălit într-unul din scaunele cromate şi m-am îndoit de mijloc încercând să-mi recapăt răsuflarea, aşteptând să mi se întoarcă sângele în cap. Mi se contracta stomacul. O, Doamne, nu mă lăsa să

leşin acum. Nu mă lăsa să mă fac de râs faţă de el.

„Apă… puţină apă… te rog…” Nu atât ca să-mi dea apă, cât ca să-l fac să nu mă mai privească. Nu voiam să mă vadă în felul ăsta după toţi anii care trecuseră. Mă simţeam ceva mai bine când a venit cu paharul cu apă.

„Uite… bea asta. Odihneşte-te o clipă. O să-ţi fie bine.” Mă privea fix în timp ce sorbeam din apa rece şi-l vedeam cum se luptă cu amintiri pe jumătate uitate. „Chiar te cunosc de undeva?”

„Nu… mă simt mai bine. Plec imediat.”

Cum puteam să-i spun? Cu ce vorbe? Uite ce e, priveşte-mă, sunt Charlie, fiul pe care l-ai dat la rebut? Nu că ţi-aş face o vină din asta, dar iată-mă aici şi într-o stare mai bună decât oricând. Încearcă-mă. Pune-mi întrebări. Vorbesc în douăzeci de limbi, vii şi moarte; sunt un matematician iscusit şi compun un concert pentru pian care va aminti lumii de mine multă vreme după ce nu voi mai fi.

Cum puteam să-i spun?

Ce absurd eram acolo, în prăvălia lui, aşteptându-l să mă mângâie pe cap şi să-mi spună „băiat bun”. Doream să-l văd cum mă aprobă, cum radiază de bucurie ca atunci când învăţasem să-mi leg singur şireturile şi să-mi închei singur nasturii flanelei. Venisem aici pentru acea privire, dar acum ştiam că n-o voi căpăta.

„Vrei să chem un doctor?”

Nu eram fiul lui. Acela era un alt Charlie. Inteligenţa şi cunoaşterea mă schimbaseră, iar prin asta l-aş fi jignit – aşa cum îi jignisem şi pe ceilalţi de la brutărie –, întrucât creşterea mea îl micşora pe el. Nu doream aşa ceva.

„Mi-e bine”, am zis. „Îmi pare rău că am fost o pacoste.” M-am ridicat şi am încercat să mă ţin pe picioare. „O fi ceva ce-am mâncat. Te las să închizi acum.”

În timp ce mă îndreptam spre uşă, l-am auzit strigând după mine. „Ia stai puţin!” Mă privea în ochi, bănuitor. „Ce-ai de gând, să dai lovitura?”

„Nu înţeleg.”

Îmi arătă mâna întinsă, cu degetul mare care freca arătătorul: „Îmi datorezi trei dolari şi jumătate.”

I-am cerut scuze în timp ce-l plăteam, dar ştiam că nu mă crede. I-am dat cinci, i-am spus să păstreze restul şi am ştersро din frizeria lui fără a privi îndărăt.

21 iunie – Am adăugat secvenţe cu timpuri variabile, din ce în ce mai complexe, la labirintul tridimensional şi Algernon le învaţă uşor. Nu este nevoie să-i mai creez motivaţie cu mâncare sau apă. Pare că învaţă de dragul rezolvării problemei, găsind răsplata în succesul lui.

Dar, aşa cum a arătat Burt la Congres, comportarea lui este dezordonată. Uneori după o cursă, alteori chiar în timpul cursei, se înfurie, se trânteşte de pereţii labirintului sau se face covrig şi nu mai vrea să lucreze deloc. Frustrare? Sau ceva mai adânc?

17.30 – Nebuna de Fay a intrat azi după-masă pe scara de incendiu cu un şoricel alb femelă – cam pe jumătate cât Algernon – ca să aibă pe cineva care să-i ţină de urât, a zis ea, în aceste nopţi singuratice de vară. Mi-a biruit repede toate obiecţiile şi m-a convins că va fi bine pentru Algernon să aibă companie. Am căzut de acord cu ea, după ce m-am asigurat că mica „Minnie” era sănătoasă tun şi că avea o fire bună. Eram curios să văd ce va face dacă va întâlni o femelă. Dar îndată ce am pus-o pe Minnie în cuşca lui Algernon, Fay m-a luat de braţ şi m-a tras afară din cameră.

„Unde ţi-e romantismul?” a insistat. A deschis aparatul de radio şi a înaintat spre mine, ameninţător. „Am să-ţi arăt ultimul ritm.”

Cum ai putea să te superi pe o fată ca Fay? Oricum, sunt bucuros că Algernon nu mai este singur.

23 iunie – Noaptea trecută, râsete pe hol şi bătăi în uşă. Era Fay cu un bărbat.

„Bună, Charlie”, a chicotit dând cu ochii de mine. „Leroy, fă cunoştinţă cu Charlie. Este vecinul meu de vizavi. Un artist minunat. Lucrează o sculptură cu un element viu.”

Leroy a apucat-o şi a oprit-o să mai lovească cu palma în perete. M-a privit nervos şi a mormăit un fel de salut.

„L-am întâlnit pe Leroy la Stardust Ballroom”, mi-a

explicat ea. „Este un dansator nemaipomenit.” A dat să intre în apartamentul ei şi l-a tras şi pe el de braţ. „Hei”, a chicotit, „de ce să nu-l invităm pe Charlie la un pahar şi să facem o petrecere?”

Ideea nu i s-a părut bună lui Leroy.

Am reuşit să mă scuz şi m-am retras. Prin uşa închisă îi auzeam cum râd în timp ce intrau în apartament şi, deşi am încercat să citesc, îmi apăreau în minte tot felul de imagini: un pat mare, alb… cearşafuri albe răcoroase şi ei doi îmbrăţişaţi.

Aş fi vrut s-o sun pe Alice, dar n-am făcut-o. De ce să mă chinuiesc? Nici nu puteam s-o văd în gând pe Alice. Puteam să mi-o închipui pe Fay, îmbrăcată sau dezbrăcată, după placul meu, cu ochii ei albaştri sprinţari şi părul blond împletit şi încolăcit pe cap ca o coroană. Fay se vedea limpede, dar Alice era învăluită în ceaţă.

După vreo oră mi-au ajuns la urechi strigăte din apartamentul vecin, apoi am auzit-o pe Fay ţipând şi zgomotul unor obiecte aruncate, dar tocmai când mă pregăteam să cobor din pat ca să văd dacă are nevoie de ajutor am auzit uşa trântindu-se, în timp ce Leroy pleca înjurând. După câteva minute am auzit o bătaie uşoară în fereastra de la livingul meu. Era deschisă, şi Fay s-a strecurat înăuntru şi s-a aşezat pe pervaz, într-un kimono negru de mătase care lăsa la vedere două picioare drăguţe.

„Bună”, a şoptit, „ai o ţigară?”

I-am întins una şi a coborât de pe pervaz aşezându-se pe canapea.

„Am păţit-o!” a oftat. „De obicei reuşesc să mă păzesc, dar există un soi atât de înfometat încât de-abia poţi să-l ţii la distanţă.”

„Aa”, am zis, „l-ai adus aici ca să-l ţii la distanţă.”

Mi-a sesizat tonul şi a ridicat ochii, atentă. „Nu eşti de acord?”

„Nu contează acordul meu. Dar dacă agăţi un tip într-un local de dans e normal să te aştepţi la propuneri. Avea tot dreptul să se dea la tine.”

A clătinat din cap. „Mă duc la Stardust Ballroom fiindcă-

mi place să dansez, dar nu văd de ce dacă îl las pe-un tip să mă conducă acasă ar trebui să mă culc cu el. Nu crezi că m-am culcat cu el, aşa-i?”

Imaginea mea cu ei doi îmbrăţişaţi a plesnit ca baloanele de săpun.

„Ei, dacă tu ai fi tipul acela”, a zis, „ar fi altceva.”

„Ce vrei să spui cu asta?”

„Exact ce-auzi. Dacă mi-ai cere-o, m-aş culca cu tine.”

Am încercat să-mi ţin cumpătul. „Mulţumesc”, am zis. „Am să ţin minte. Vrei o cafea?”

„Charlie, nu pot să te citesc. Unii bărbaţi mă plac, alţii nu. Dar ţie parcă ţi-ar fi frică de mine. Eşti cumva homosexual?”

„Pe naiba, nu!”

„Vreau să spun că nu trebuie să te ascunzi de mine dacă eşti, pentru că în cazul ăsta am putea fi doar buni prieteni. Dar ar trebui să ştiu despre ce e vorba.”

„Nu sunt homosexual. În seara asta, când l-ai luat la tine acasă pe tipul ăla, aş fi vrut să fiu în locul lui.”

S-a aplecat spre mine şi prin decolteul kimonoului i-au apărut sânii. M-a luat în braţe, aşteptând să fac şi eu ceva. Ştiam ce aşteaptă de la mine şi mi-am zis că n-aveam niciun motiv să n-o fac. Aveam senzaţia că nu voi mai intra în panică – nu şi cu ea. Oricum, nu eram eu cel care făcea avansurile. Şi nu semăna cu niciuna din femeile pe care le mai cunoscusem. Poate că era ceea ce îmi trebuia pentru nivelul meu emoţional.

Am îmbrăţişat-o.

„Asta-i altceva”, a gângurit. „Începeam să cred că nu te interesează.”

„Ba da”, am şoptit, sărutând-o pe gât. Dar în timp ce făceam asta, ne vedeam pe noi amândoi ca şi cum aş fi fost o a treia persoană privind din cadrul uşii. Urmăream un bărbat şi o femeie care se îmbrăţişau. Faptul că mă vedeam astfel, de la distanţă, mă lăsa indiferent. Nu era panică, ce-i drept, dar nici excitaţie sau dorinţă.

„Aici la tine sau la mine?” a întrebat.

„Aşteaptă un pic.”

„Ce se-ntâmplă?”

„Ar fi poate mai bine să nu facem nimic. Nu mă simt prea bine în seara asta.”

Mi-a aruncat o privire întrebătoare. „Mai este şi altceva? … Ceva ce ai vrea să fac?… Nu mă deranjează…”

„Nu, nu e asta”, am zis, tăios. „Nu mă simt chiar în apele mele astă-seară.” Eram curios ce mijloace folosea ca să excite un bărbat, dar nu era momentul pentru a începe experienţa. Soluţia problemei mele se afla în altă parte.

Nu ştiam ce să-i mai spun. Aş fi dorit să plece, dar nu voiam să-i spun asta. Mă cerceta, şi în cele din urmă mi-a zis: „Uite ce e, ai avea ceva împotrivă să rămân în noaptea asta aici?”

„Pentru ce?”

A ridicat din umeri. „Îmi placi. Nu ştiu ce să zic. Leroy s-ar putea întoarce. Şi din alte motive. Dacă nu vrei să…”

M-a luat iar pe neaşteptate. Aş fi putut să găsesc zeci de motive ca să scap de ea, dar am cedat.

„Ai ceva gin?”

„Nu, nu prea beau.”

„Am eu acasă. Îl aduc.” Înainte să o pot opri, ieşise pe fereastră şi după câteva minute s-a întors cu o sticlă plină cam pe două treimi şi cu o lămâie. A luat două pahare din bucătărie şi a turnat gin în fiecare. „Ia asta”, a zis. „O să te facă să te simţi mai bine. O să mai desţepenească liniile alea drepte. Asta te roade. Totul e prea ordonat şi aliniat şi stai închis într-o cutie. Ca Algernon, acolo, în sculptura lui.”

La început nu prea m-aş fi învoit, dar mă simţeam atât de jalnic încât mi-am zis că, la urma urmei, de ce nu? Nu putea să fie mai rău decât era şi poate că ar fi potolit senzaţia că mă priveam pe mine însumi cu nişte ochi care nu înţelegeau ce mi se întâmplă.

M-a îmbătat.

Îmi amintesc de primul pahar şi că m-am suit în pat şi că ea s-a strecurat lângă mine ţinând sticla în mână. Şi asta a fost tot, până ce m-am trezit în după-amiaza asta, mahmur.

Ea încă dormea, cu faţa la perete, cu perna ghemuită sub gât. Pe noptieră se afla sticla goală, alături de scrumiera

plină ochi de mucuri de ţigară, dar ultimul lucru de care mi-am amintit înainte de lăsarea cortinei eram chiar eu, luând al doilea pahar.

S-a întins ca să se dezmorţească şi s-a rostogolit spre mine – goală. M-am depărtat şi am căzut din pat. Am apucat o pătură ca să mă acopăr cu ea.

„Bună”, mi-a zis, căscând. „Ştii ce-aş vrea să fac într-una din zilele astea?”

„Ce?”

„Să te pictez nud. Ca David al lui Michelangelo. Eşti frumos. Ţi-e bine?”

Am dat din cap. „Doar că mă doare capul. Am – ăă – băut prea mult noaptea trecută?”

A râs şi s-a proptit într-un cot. „Ţi-ai făcut plinul. Şi nu pot să-ţi povestesc cât de ciudat te-ai purtat.”

Mă căzneam să mă învelesc cu pătura ca să pot umbla. „Ce vrei să spui? Ce-am făcut?”

„Am văzut tot felul de tipi pe care-i apucă veselia, sau tristeţea, sau somnul, sau dragostea, dar n-am văzut pe nimeni care să facă ce-ai făcut tu. E bine că nu bei prea des. O, Doamne, ce-aş fi vrut să te pot filma. Ce mai scurtmetraj ar fi ieşit.”

„Pentru Dumnezeu, dar ce-am făcut?”

„Nu ceea ce mă aşteptam. Nu sex, nimic de felul ăsta. Dar ai fost fenomenal. Ce actor! Fantastic. Ai fi mare pe scenă. I-ai lăsa pe toţi cu gura căscată la Palace. Ai devenit buimac şi nătâng. Ştii, ca şi cum un adult ar face pe puştiul. Povesteai despre cum ai vrea să mergi la şcoală şi să înveţi să citeşti şi să scrii ca să fii şi tu deştept ca oricare altul. Prostii de felul ăsta. Erai altă persoană – aşa cum se învaţă la şcoala de teatru – şi spuneai întruna că nu poţi să te joci cu mine pentru că mama ta ţi-ar lua biluţele şi te-ar pune într-o cuşcă.”

„Biluţele?”

„Da! Chiar aşa!” Râdea, scărpinându-se în cap. „Şi tot ziceai că nu pot să-ţi iau biluţele. Fantastic. Ce să-ţi mai spun despre felul în care vorbeai! Ca prostănacii ăia de la colţurile străzilor care se excită singuri numai când se uită

la o fată. Cu totul alt om. La început, credeam că vrei să glumeşti, dar acum cred că eşti obsedat. Toată ordinea asta şi grijile pe care ţi le faci pentru orice lucru.”

Nu m-a deranjat ce mi-a spus, era ca şi cum m-aş fi aşteptat la aşa ceva. Într-un fel, starea de beţie sfărâmase, pentru un timp, barierele conştientului care-l ţineau ascuns pe vechiul Charlie Gordon în adâncurile minţii mele. Aşa cum bănuisem tot timpul, el nu mă părăsise niciodată. Nimic nu dispare cu adevărat din minţile noastre. Operaţia îl acoperise cu o poleială de educaţie şi de cultură, dar emoţional el era acolo – pândind şi aşteptând.

Oare ce aştepta?

„Acum te simţi bine?”

I-am spus că era totul în regulă.

A apucat pătura în care eram înfăşurat şi m-a tras înapoi în pat. Înainte de a putea s-o opresc, m-a luat în braţe şi m-a sărutat. „M-am speriat rău noaptea trecută, Charlie. Credeam că te-ai scrântit. Am auzit despre tipi care sunt impotenţi, cum îi apucă dintr-odată şi înnebunesc.”

„Şi cum de-ai rămas cu mine?”

A ridicat din umeri. „Erai ca un puşti speriat. Eram sigură că nu mi-ai face nimic rău, dar putea să ţi se întâmple ţie ceva. Aşa că m-am gândit să rămân. Îmi părea rău. Oricum, ţineam asta la îndemână, pentru orice eventualitate… A scos la iveală un colţar masiv de cărţi pe care-l îndesase între pat şi perete.

„Bănuiesc că n-a fost cazul să-l foloseşti.”

A clătinat din cap. „Măi, dar ştiu că ţi-au plăcut biluţele când erai mic.”

S-a dat jos din pat şi a început să se îmbrace. Am rămas acolo, culcat, privind-o. Se mişca prin faţa mea fără nicio jenă sau reţinere. Sânii ei erau plini, aşa cum îi pictase în acel autoportret. Aş fi vrut să întind mâna după ea, dar ştiam că e zadarnic. În ciuda operaţiei, Charlie încă mai era cu mine.

Şi Charlie se temea să nu-şi piardă biluţele.

24 iunie – Azi am fost la un soi ciudat de chiolhan

antiintelectual. Dacă aş fi îndrăznit, m-aş fi îmbătat, dar după experienţa cu Fay ştiam că era primejdios. Astfel încât am plecat de acolo şi m-am dus în Times Square, din cinematograf în cinematograf, cufundându-mă în westernuri şi filme de groază – aşa cum obişnuiam. De fiecare dată, în timp ce rula filmul mă cuprindea un sentiment de vinovăţie. Ieşeam la mijlocul filmului şi intram în altă sală. Mi-am zis că poate căutam în lumea închipuirilor de pe ecrane ceva care lipsea din noua mea existenţă.

Apoi, cu o intuiţie subită, chiar în faţa Centrului de Distracţii Keno, mi-am dat seama că nu mă interesau filmele, ci *publicul.* Doream să stau în întuneric, cu lume împrejurul meu.

Aici pereţii care mă separă de oameni sunt subţiri şi, dacă ascult în linişte, aud ce se întâmplă cu ei. La fel este şi în Greenwich Village. Nu e numai efectul apropierii – pentru că nu mi se întâmplă asta într-un ascensor aglomerat sau în metrou la ora de vârf. Dar în nopţile călduroase, când iese toată lumea să se plimbe, sau la teatru, simt un freamăt şi dacă mă ating doar o clipă de cineva simt legătura între ramură şi trunchi şi rădăcina cea adâncă. În asemenea momente, sunt foarte sensibil şi încordat, iar dorinţa insuportabilă de a-mi regăsi semenii mă mână să caut prin colţurile întunecoase şi aleile fără ieşire ale nopţii.

De obicei, când sunt epuizat după atâta mers, mă întorc în apartament şi cad într-un somn adânc, dar în seara asta, în loc să mă duc acasă, am intrat într-un mic restaurant. Era un băiat nou de vreo şaisprezece ani, care spăla vasele, şi mi s-a părut că observ ceva cunoscut în el – mişcările lui, privirea. Şi apoi, în timp ce debarasa masa de lângă mine, a scăpat câteva farfurii.

S-au prăbuşit pe podea, sfărâmându-se în cioburi de porţelan alb care au ajuns pe sub mese. Stătea acolo, buimac şi speriat, cu tava goală în mâini. Fluierăturile şi chiuiturile clienţilor, tot ce se spune de obicei când se sparg vase într-un restaurant („Hei, s-a dus tot câştigul!” …„Să fie cu noroc!” …şi „Hai să vezi că-l dă afară”) îl zăpăceau şi

mai mult.

Când a venit patronul să vadă ce era cu gălăgia aceea, băiatul s-a făcut mic, ridicându-şi braţele ca şi cum se ferea de lovituri.

„Perfect! Bravo, tâmpitule!”, a zbierat la el. „Nu mai sta acolo stană de piatră! Ia mătura şi curăţă mizeria asta. Mătura… mătura, idiotule! Din bucătărie. Să mături toate cioburile”.

Când băiatul a văzut că nu va fi pedepsit, s-a luminat la faţă şi chiar a schiţat un zâmbet, fredonând ceva în timp ce venea cu mătura de la bucătărie. Câţiva dintre clienţii mai zgomotoşi continuau să-l apostrofeze, distrându-se pe socoteala lui.

„Aici, băieţaş, vino-ncoa. Uite şi-acolo, în spatele tău, o farfurie numai bună…”

„Hai, mai fă o dată…”

„Nu-i chiar aşa de prost. E mai uşor să le spargi decât să le speli…”

În privirea inexpresivă a băiatului care luneca peste adunătura din local se reflectau zâmbetele mesenilor şi, în cele din urmă, i-a apărut şi lui pe faţă un zâmbet nesigur răspunzând unei glume pe care nu o înţelegea.

Simţeam un gol în stomac privind la zâmbetul acela şters, pierdut – ochii mari, limpezi, ai unui copil, nesigur pe el, dar dornic să placă, şi am realizat ce recunoşteam în el. Îşi băteau joc de el pentru că era întârziat.

La început, mă amuzasem şi eu odată cu ceilalţi.

Deodată, m-am înfuriat pe mine şi pe cei care se distrau pe seama lui. Voiam să apuc farfuriile şi să arunc cu ele. Voiam să-i pocnesc peste feţele lor batjocoritoare. Am sărit în picioare şi am zbierat la ei: „Tăceţi odată! Lăsaţi-l în pace! Nu poate pricepe. Nu poate fi altfel decât cum este… dar, pentru Dumnezeu, aveţi puţin respect! *Este o fiinţă omenească!”*

În restaurant s-a făcut linişte. Mă blestemam pentru că îmi pierdusem controlul şi făcusem o scenă, şi am încercat să nu mă uit la băiat în timp ce plăteam nota. Am plecat fără să mă ating de mâncare. Mă simţeam ruşinat pentru

amândoi.

Ce ciudat este faptul că nişte oameni cu sentimente oneste şi sensibilitate, care nu s-ar lua niciodată de un om născut fără mâini, picioare sau ochi, nu se dau înapoi de la maltratarea unui om slab de minte. M-am înfuriat amintindu-mi că nu demult şi eu – ca şi băiatul acesta – am jucat prosteşte rolul de clovn.

Şi aproape că uitasem.

Abia de curând am înţeles că lumea râdea de mine. Acum constat că, fără să-mi dau seama, m-am alăturat lor ca să-mi bat joc de mine însumi. Asta mă doare cel mai tare.

Am recitit deseori primele mele rapoarte de progres şi am văzut acolo analfabetismul, naivitatea copilărească, mintea cu inteligenţă slabă care cerceta, dintr-un loc întunecat, prin gaura cheii, lumina orbitoare de-afară. În visurile şi amintirile mele l-am văzut pe Charlie zâmbind fericit şi nesigur faţă de ceea ce îi spuneau oamenii din jur. Chiar şi în opacitatea mea ştiam că le sunt inferior. Ceilalţi aveau ceva care-mi lipsea – care mi-era interzis. În orbirea mea mintală crezusem că era ceva oarecum legat de abilitatea de a citi şi de a scrie, care odată căpătată m-ar face şi pe mine inteligent.

Chiar şi un om slab de minte vrea să fie asemeni celorlalţi oameni.

Un copil mic poate să nu ştie cum să se hrănească singur sau ce să mănânce, dar ştie că-i este foame.

Astăzi a fost o zi bună pentru mine. Trebuie să termin cu grijile astea copilăreşti în legătură cu mine însumi, cu trecutul *meu* şi cu viitorul *meu.* Să dau şi altora ceva din mine. Să-mi folosesc cunoştinţele şi măiestria pentru a lucra în domeniul creşterii inteligenţei omeneşti. Cine poate fi mai bine echipat decât mine? Cine a mai trăit, ca mine, în amândouă lumile?

Mâine voi contacta comitetul directorilor de la Fundaţia Welberg ca să le cer permisiunea de a lucra independent la proiect. Dacă-mi vor da voie, aş putea să le fiu de folos. Am câteva idei.

S-ar putea obţine atât de mult cu tehnica asta, dacă ar fi perfecţionată. Dacă eu am putut fi transformat într-un geniu, de ce n-ar putea fi transformaţi şi cei peste cinci milioane de întârziaţi din Statele Unite? Şi nenumăratele milioane din toată lumea, şi cei care încă nu s-au născut dar sunt sortiţi întârzierii? Ce niveluri fantastice ar putea fi atinse folosind această tehnică la oamenii normali. Dar la genii?

Sunt atât de multe uşi care aşteaptă să fie deschise şi sunt nerăbdător să-mi folosesc propriile cunoştinţe şi talente pentru a rezolva problema. Trebuie să-i fac pe toţi să înţeleagă că am lucruri importante de făcut. Sunt sigur că Fundaţia mă va sprijini.

Dar nu mai pot merge de unul singur. Trebuie să vorbesc cu Alice despre asta.

25 iunie – Am sunat-o astăzi pe Alice. Eram nervos şi pesemne că păream incoerent, dar mi-a făcut bine să-i aud vocea şi părea că este fericită să afle veşti despre mine. S-a învoit să ne întâlnim şi am luat un taxi spre periferia oraşului, nerăbdător să ajung mai repede.

Înainte să bat la uşă, a deschis şi m-a luat în braţe. „Charlie, cât de îngrijoraţi am fost pentru tine. Aveam vedenii groaznice cu tine mort într-o fundătură sau rătăcind amnezic prin locuri periculoase. De ce nu ne-ai înştiinţat că totul e în regulă? Puteai să faci măcar asta.”

„Nu mă bombăni. Aveam nevoie să fiu singur o vreme, ca să aflu nişte răspunsuri.”

„Hai în bucătărie. Pun de-o cafea. Ce-ai făcut în timpul ăsta?”

„Ziua – m-am gândit, am citit şi am scris; iar noaptea – am rătăcit, căutându-mă pe mine însumi. Şi am descoperit că Charlie mă pândeşte.”

„Nu vorbi aşa”, s-a înfiorat ea. „Chestia asta cu pânda nu este reală. Ai construit-o tu în capul tău.”

„Nu mă pot împiedica să simt că eu nu sunt eu. I-am uzurpat locul şi i-am blocat intrarea, aşa cum mi-au făcut mie la brutărie. Vreau să spun că Charlie Gordon există în

trecut şi că trecutul e real. Nu poţi construi o casă nouă într-un loc până n-o distrugi pe cea veche, iar vechiul Charlie nu poate fi distrus. El există. La început îl căutam: m-am dus să-l văd pe tatăl său – al meu. Voiam doar să dovedesc că Charlie exista ca o persoană din trecut, astfel încât să-mi pot justifica propria existenţă. M-am simţit insultat când Nemur a spus că el m-a creat. Dar am descoperit nu numai că Charlie exista în trecut, dar că există şi acum. În mine şi în jurul meu. A intervenit tot timpul între noi. Credeam că inteligenţa mea crease bariera – orgoliul meu prostesc, pompos, senzaţia că nu avem nimic comun pentru că te depăşisem. Tu mi-ai băgat în cap ideea asta. Dar nu e aşa. Este Charlie, băieţelul care se teme de femei pentru că maică-sa i-a făcut ceva. Nu-ţi dai seama? În toate lunile astea, în timp ce mă dezvoltam intelectual, aveam încă circuitele emoţionale ale lui Charlie-copilărosul. Şi de fiecare dată când mă apropiam de tine sau mă gândeam să facem dragoste, se producea scurtcircuitul.”

Eram enervat şi vocea mea se îndrepta, răsunătoare, spre ea, făcând-o să tremure. S-a aprins la faţă. „Charlie”, a şoptit. „N-aş putea să fac ceva? Pot fi de folos?”

„Cred că m-am schimbat în săptămânile astea cât am stat departe de laborator”, am zis. „La început nu ştiam ce trebuie să fac, dar azi-noapte, în timp ce rătăceam prin oraş, am înţeles. Prostia mea era că încercam să rezolv problema de unul singur. Dar cu cât mă încâlceam în această masă de visuri şi amintiri, cu atât mai mult realizam că problemele emoţionale nu pot fi rezolvate precum cele intelectuale. Asta am descoperit despre mine însumi în noaptea trecută. Mi-am zis că rătăceam ca un suflet pierdut şi atunci am văzut că de fapt *eram* pierdut. Într-un fel, devenisem total despărţit din punct de vedere emoţional de toţi şi de toate. Şi, de fapt, ceea ce căutam pe străzile întunecoase – ultimul loc unde aş fi putut vreodată s-o găsesc – era calea de a redeveni o parte din lume sub raport emoţional, fără a-mi pierde libertatea intelectuală. Trebuie să mă maturizez. Pentru mine asta înseamnă

totul…” Vorbeam şi tot vorbeam, lăsând să se reverse din adâncul meu toate îndoielile şi fricile care clocoteau să iasă la suprafaţă. Ea era placa mea de rezonanţă şi stătea acolo, hipnotizată. Simţeam că mă încălzesc, că mă cuprinde febra, gata să-mi aprindă tot corpul. Lăsam să se consume infecţia de faţă cu cineva la care ţineam, şi asta conta pentru mine.

Dar era prea mult pentru ea. Din tremurat a dat în plâns. Mi-au căzut ochii pe tabloul de deasupra canapelei – fecioara speriată cu obrazul îmbujorat – şi m-am întrebat ce simţea Alice în clipa aceea. Ştiam că mi s-ar fi dăruit, şi o doream, dar ce era de făcut cu Charlie?

Charlie ar fi putut să stea deoparte dacă aş fi dorit să fac dragoste cu Fay. Ar fi rămas doar în pragul uşii să privească. Dar în clipa când mă apropiam de Alice, intra în panică. Îi era oare frică să mă lase s-o iubesc pe Alice?

Şedea pe canapea, privindu-mă, aşteptând să vadă ce voi face. Şi ce-aş fi putut face? Doream s-o iau în braţe şi…

Începusem să mă gândesc la asta, şi a venit avertismentul.

„Nu ţi-e bine, Charlie? Eşti atât de palid.”

M-am aşezat pe sofa lângă ea. „Sunt puţin ameţit. O să-mi treacă.” Dar ştiam că va fi şi mai rău dacă Charlie ar simţi că există pericolul să fac dragoste cu ea.

Apoi mi-a venit ideea. La început m-a dezgustat, dar am realizat deodată că singura cale de a birui acea paralizie era să-l păcălesc. Dacă dintr-un anume motiv Charlie se temea de Alice, dar nu şi de Fay, n-aveam decât să sting lumina şi să-mi zic că fac dragoste cu Fay. Charlie n-ar fi sesizat deosebirea.

Nu era bine – ceva dezgustător –, dar dacă avea efect ar fi rupt laţul cu care-mi sugruma Charlie emoţiile. După aceea aş fi ştiut că am iubit-o pe Alice, şi asta era singura cale.

„Mi-e bine acum. Hai să stăm pe întuneric”, am zis, răsucind comutatorul şi aşteptând să-mi vin în fire. N-avea să fie uşor. Trebuia să mă conving pe mine însumi, să mi-o închipui pe Fay, să mă hipnotizez până la a crede că femeia

de lângă mine era Fay. Şi, chiar dacă Charlie s-ar fi despărţit de mine ca să mă pândească din afara trupului meu, n-ar fi putut vedea nimic, pentru că totul se petrecea pe întuneric.

Aşteptam vreun semn că ar bănui ceva – simptomele prevestitoare ale panicii. Nimic. Mă simţeam vigilent şi calm. Am cuprins-o cu braţul.

„Charlie, eu …"

„Nu vorbi", am zis, sec, şi s-a tras de lângă mine. „Te rog", am încercat s-o liniştesc. „Nu spune nimic. Lasă-mă doar să te ţin lângă mine, fără să vorbim." Am lipit-o de mine, şi cu ochii strâns închişi am invocat-o în imagine pe Fay – cu părul ei lung, blond, cu pielea ei albă. Fay, aşa cum o văzusem ultima oară lângă mine. O sărutam pe Fay – pe păr, pe gât şi în final am ajuns la buzele ei. Îi simţeam braţele care mă strângeau de umeri, de spate, şi în mine creştea o încordare pe care n-o simţisem niciodată faţă de o femeie. O mângâiam, încetişor la început, apoi din ce în ce mai nerăbdător, pradă unei excitaţii care devenea evidentă.

Atunci a început să-mi ţiuie ceva în urechi. Era şi altcineva în odaie, scrutând întunericul, încercând să vadă ceva. Febril, am spus şi am repetat în gând acelaşi nume. Fay! Fay! FAY! Îmi închipuiam clar şi precis faţa ei, astfel încât să nu pătrundă nimic între noi. Şi atunci, în timp ce mă strângea din ce în ce mai tare, am ţipat şi am împins-o departe de mine.

„Charlie!" Nu-i puteam vedea faţa, dar vocea arăta că este şocată.

„Nu, Alice! Nu pot. Nu poţi înţelege."

Am sărit de pe canapea şi am aprins lumina. Aproape că mă aşteptam să-l văd acolo. Dar, evident, nu era. Eram singuri. Totul se petrecea în mintea mea. Alice era culcată acolo, cu bluza descheiată mai înainte de mine. Avea faţa congestionată, ochii larg deschişi, de parcă nu-i venea să creadă ce se întâmplase. „Te iubesc…" am putut să-i spun, gâtuit. „Dar nu pot s-o fac. Este ceva ce nu pot explica, dar dacă nu m-aş fi oprit, nu mi-aş fi iertat-o toată viaţa. Nu-mi

cere să-ţi explic, pentru că m-ai detesta şi tu. Este ceva legat de Charlie. Are un motiv pentru care nu vrea să mă lase să fac dragoste cu tine.”

Şi-a întors privirea şi şi-a încheiat bluza. „În seara asta n-a fost ca altădată”, a zis. „Nu ţi s-a făcut greaţă, n-ai intrat în panică sau alte lucruri de felul ăsta. Mă doreai.”

„Da, te doream, dar de fapt nu făceam dragoste *cu tine.* Mă foloseam de tine – într-un fel – dar nu pot să explic. Nici eu nu înţeleg. Să spunem doar că nu sunt încă pregătit. Şi nu pot să mă prefac şi nici să trişez zicând că totul e în regulă când nu este. Este doar o altă fundătură.”

M-am ridicat să plec.

„Charlie, nu fugi din nou.”

„Am terminat-o cu fuga. Am de lucru. Spune-le că mă întorc la laborator în câteva zile – de-ndată ce-mi vin în fire.”

Am plecat din apartament cuprins de frenezie. Jos, m-am oprit în faţa blocului, neştiind în ce parte s-o iau. Pe oriunde umblasem primisem de fiecare dată o lovitură care însemna că greşisem iar. Toate căile erau blocate. Dar, Doamne… orice făceam, oriunde mă întorceam, găseam uşile închise.

Nu puteam să-mi găsesc locul. Nicio stradă, nicio cameră, nicio femeie.

În cele din urmă, am coborât la întâmplare în metrou şi l-am luat spre Forty-ninth Street. Puţină lume, dar era o blondă cu părul lung care-mi amintea de Fay. Îndreptându-mă spre staţia autobuzului care traversează oraşul, am trecut pe lângă un magazin de băuturi şi, fără să mă gândesc, am intrat şi am cumpărat o sticlă de gin. Aşteptând autobuzul, am deschis sticla, lăsând-o în pungă, aşa cum văzusem că fac beţivanii, şi am tras o duşcă zdravănă. Am simţit arsura din gât până în stomac, dar mi-era bine. Am mai băut puţin – doar o gură. Când a sosit autobuzul, aveam senzaţia că sunt scufundat într-o apă caldă care-mi dădea furnicături pe piele. N-am mai băut pe drum. Nu voiam să mă îmbăt acum.

Când am ajuns în faţa apartamentului, am bătut în uşă la

Fay. Niciun răspuns. Am deschis uşa şi m-am uitat înăuntru. Nu venise încă acasă, dar luminile erau toate aprinse. Nu-i păsa de nimic. De ce nu puteam fi şi eu la fel?

M-am dus la mine, să aştept. M-am dezbrăcat, am făcut un duş şi am îmbrăcat un halat. Mă rugam să nu fie una din nopţile în care venea acasă cu cineva.

Pe la două şi jumătate am auzit-o cum urca scările. Mi-am luat sticla, am ieşit pe scara de incendiu şi m-am strecurat până la fereastra ei chiar când deschidea uşa de la intrare. Nu avusesem intenţia să mă tupilez acolo şi să pândesc, ci să-i bat în geam. Dar, în timp ce ridicam mâna ca să-mi semnalez prezenţa, am văzut-o zvârlindu-şi pantofii din picioare şi făcând încântată câteva piruete. S-a dus la oglindă şi a început să se dezbrace, încet, bucată cu bucată, ca într-o şedinţă privată de striptease. Am mai băut o gură. Dar nu puteam s-o las să afle că stătusem acolo şi o văzusem.

M-am întors în apartamentul meu fără să aprind lumina. Întâi m-am gândit s-o invit la mine – dar totul era prea ordonat şi îngrijit – prea multe linii drepte de şters – şi ştiam că aici n-o să meargă. Aşa că am ieşit în coridor. Am bătut la uşă, încet la început, apoi mai tare.

„E deschis”, a strigat.

Era în lenjeria de corp, culcată pe jos, cu braţele întinse şi cu picioarele suite pe canapea. Şi-a dat capul pe spate, uitându-se la mine de jos în sus. „Charlie, dragule! De ce stai în cap?”

„Treaba mea”, i-am zis, scoţând sticla din punga de hârtie. „Liniile şi cutiile sunt prea drepte şi m-am gândit că o să mă ajuţi să şterg câteva din ele.”

„Cel mai bun material din lume pentru aşa ceva”, a zis. „Dacă te concentrezi asupra zonei calde care-ţi apare în capul pieptului, toate liniile încep să se topească.”

„Asta mi se şi întâmplă.”

„Minunat!” A sărit în picioare. „Şi mie. Am dansat cu prea multe capete pătrate în noaptea asta. Să le lăsăm să se topească.” A luat un pahar şi i l-am umplut.

În timp ce bea, mi-am petrecut braţul împrejurul ei şi am

mângâiat-o pe spatele dezgolit.

„Hei, ce faci, băiete? Ho! Ce-i asta?”

„Eu sunt. Te-am aşteptat să vii acasă.”

S-a dat înapoi. „Stai o clipă, Charlie băiete. Am mai trecut prin asta o dată. Ştii că n-a ieşit nimic bun. Tu ştii că-mi placi şi că te-aş târî în pat în clipa asta dacă aş crede că avem o şansă. Dar nu vreau să mă ambalez degeaba. Nu e drept, Charlie.”

„În noaptea asta va fi altfel. Îţi jur.” Înainte să poată protesta, era în braţele mele, o sărutam, o mângâiam, copleşind-o cu toată excitaţia care dădea să mă sfâşie în bucăţi. Am încercat să-i desfac sutienul, dar am tras prea tare şi-am rupt copcile. „Pentru Dumnezeu, Charlie, sutienul...”

„Nu te necăji pentru sutien...” Am ajutat-o să-l scoată. „Am să-ţi iau unul nou. Am să mă revanşez pentru ce-a fost. O să fac dragoste cu tine toată noaptea.”

S-a depărtat de mine. „Charlie, nu te-am auzit până acum vorbind aşa. Şi nu te mai uita la mine ca şi cum ai vrea să mă înghiţi cu totul.” A apucat o bluză de pe unul dintre scaune şi şi-a acoperit pieptul. „Mă faci să mă simt dezbrăcată.”

„Vreau să fac dragoste cu tine. În noaptea asta pot s-o fac. Ştiu... simt că este aşa. Nu mă alunga, Fay.”

„Ştii ce... hai să mai bem ceva”, a şoptit.

Am băut şi i-am turnat şi ei, şi în timp ce bea i-am acoperit umerii şi gâtul cu sărutări. Starea mea de excitaţie i se transmitea şi a început să respire greu.

„Doamne, Charlie, dacă mă stârneşti şi mă dezamăgeşti iarăşi, nu ştiu ce-ţi fac. Sunt şi eu om.”

Am tras-o pe canapea lângă mine, pe mormanul de haine şi de lenjerie intimă.

„Nu pe canapea, Charlie”, a zis, zbătându-se ca să se ridice în picioare. „Hai în pat.”

„Aici”, am insistat, smulgându-i bluza de pe ea.

S-a uitat la mine, şi-a pus paharul pe podea şi şi-a lepădat lenjeria. Stătea acolo în faţa mea, goală. A şoptit: „Să sting lumina.”

„Nu”, i-am zis, trăgând-o din nou pe canapea. „Vreau să te văd.”

M-a sărutat prelung şi m-a strâns în braţe. „Nu mă dezamăgi de data asta, Charlie.”

Trupul ei se mişca încet, căutându-mă, şi ştiam că de data asta nu va interveni nimic. Ştiam ce trebuie să fac şi cum trebuie să fac. Gâfâia şi ofta şi mă striga pe nume.

Pentru o clipă am avut senzaţia rece că mă pândea Charlie. Deasupra braţului canapelei am prins o licărire fugară a feţei sale care mă fixa din întunericul ferestrei, de acolo de unde mă tupilasem cu câteva minute mai înainte. Un comutator a inversat percepţia şi eram eu cel de afară, din nou pe scara de incendiu, privind înăuntru un bărbat şi o femeie care făceau dragoste pe canapea.

Apoi, printr-un efort violent de voinţă, eram înapoi pe canapea cu ea, conştient de trupul ei, de imboldul şi de potenţa mea, şi am văzut din nou faţa, pândind înfometată prin fereastră. Şi mi-am zis, mie însumi, dă-i înainte, nenorocitule, pândeşte. Nu mai dau doi bani pe tine.

Şi a continuat să privească, cu ochii larg deschişi.

29 iunie – Înainte de-a mă întoarce la laborator am de gând să termin proiectele pe care le-am început după ce am plecat de la congres. Am vorbit la telefon cu Landsdoff, de la Institutul Nou pentru Studii Avansate, despre posibilitatea de-a folosi producerea fotoefectului nuclear dublu pentru activitatea de explorare în biofizică. La început a crezut că sunt ţicnit, dar când i-am menţionat scăpările din articolul său din *New Institute Journal* m-a reţinut la telefon timp de aproape o oră. Vrea să vin la Institut ca să discut ideile mele cu grupul lui. Voi lua poate legătura cu el după ce-mi termin treaba la laborator, dacă voi avea timp. Asta este problema, desigur. Nu ştiu cât timp mai am. O lună? Un an? Restul vieţii mele? Depinde de ceea ce voi afla despre efectele psihofizice secundare ale experimentului.

30 iunie – De când o am pe Fay am încetat să mai

rătăcesc pe străzi. I-am dat o cheie de la apartamentul meu. Mă tachinează cu închisul uşii şi eu o tachinez cu halul în care este casa ei. M-a prevenit să nu încerc să-i schimb felul de-a fi. Soţul ei divorţase de ea cu cinci ani în urmă pentru că nu putuse s-o convingă să ridice lucrurile de pe jos şi să aibă grijă de casă.

De altfel, aşa se poartă cu mai tot ce nu i se pare ei important. Nu poate sau nici nu vrea să-şi bată capul. Într-una din zilele trecute am descoperit o grămadă de amenzi pentru parcare neregulamentară într-un colţ, în spatele unui scaun – trebuie să fi fost vreo patruzeci sau cincizeci. Când a venit acasă cu berea, am întrebat-o de ce le colecţionează.

„Alea!”, a râs ea. „De îndată ce fostul meu soţ o să-mi trimită blestematul ăla de cec, am să plătesc câteva din ele. N-ai idee ce prost mă simt din cauza amenzilor ăstora. Le las acolo, scaunului, pentru că altfel mă apucă accese de vinovăţie ori de câte ori le văd. Dar ce poate să facă o biată fată ca mine? Peste tot pe unde mă duc au pus semne – nu parca aici! nu parca acolo! – şi chiar nu accept să tot fiu obligată să citesc un semn ori de câte ori vreau să cobor din maşină.”

Am promis că nu voi încerca s-o schimb. Prezenţa ei mă stimulează. Are simţul umorului din belşug. Dar mai presus de orice este un spirit liber şi independent. Singurul lucru care poate deveni obositor după un timp este sminteala cu dansul. Săptămâna asta am ieşit în fiecare seară şi am stat până la două sau trei noaptea. Mi-a cam scăzut energia.

Nu e vorba de dragoste, dar Fay este importantă pentru mine. Mă surprind aşteptând să-i aud paşii pe coridor, ori de câte ori e plecată.

Charlie a încetat să ne mai pândească.

5 iulie – I-am dedicat primul meu concert pentru pian. Fay a fost încântată de ideea dedicaţiei, dar nu cred că i-a plăcut într-adevăr concertul. Se vede că nu poţi găsi tot ce-ţi doreşti într-o singură femeie. Un argument în plus pentru poligamie.

Lucrul important este că Fay e vioaie şi are inimă bună. Am aflat astăzi de ce a rămas fără bani atât de devreme luna asta. Cu o săptămână înainte de-a mă întâlni s-a împrietenit cu o fată pe care a găsit-o la Stardust Ballroom. Când fata i-a spus că n-are pe nimeni în oraş, că e lefteră şi că n-are unde dormi, Fay a invitat-o să stea la ea. După două zile, fata a găsit cei două sute treizeci şi doi de dolari pe care Fay îi ţinea într-un sertar şi a dispărut cu banii. Fay n-a reclamat-o la poliţie şi de altfel – aşa cum şi-a dat seama – nici nu-i ştia numele de familie.

„La ce-ar fi folosit să reclam la poliţie?” m-a întrebat. „Vreau să zic că amărâta asta avea mare nevoie de bani, dacă a făcut aşa ceva. N-am să-i distrug viaţa pentru câteva sute de dolari. Nu sunt nici eu bogată, dar nu vreau să-i pun pielea-n băţ – dacă înţelegi ce vreau să spun.”

Ştiam ce vrea să spună.

Niciodată n-am întâlnit pe cineva atât de deschis şi de încrezător ca Fay. Este ceea ce îmi trebuie cel mai mult acum. Am tânjit tot timpul după un contact omenesc simplu.

8 iulie – Nu prea mai am timp pentru lucru între tropăiala de fiecare noapte prin cluburi şi mahmureala dimineţilor. Doar cu ajutorul aspirinei şi al unei fierturi pe care mi-a pregătit-o Fay am putut termina analiza lingvistică a verbului în limba urdu pe care am expediat-o la *International Linguistics Bulletin.* Lucrarea mea îi va trimite pe lingvişti înapoi în India cu reportofoanele lor, pentru că subminează suprastructura critică a metodologiei lor.

Nu mă pot împiedica să-i admir pe lingviştii structuralişti care au creat doar pentru folosul lor o disciplină lingvistică bazată pe deteriorarea comunicării scrise. Încă un caz de oameni care-şi petrec viaţa cercetând din ce în ce mai mult despre din ce în ce mai puţin – umplând volume şi biblioteci cu subtila analiză lingvistică a cuvântului *grohăit.* N-ar fi nimic rău într-asta, dar nu trebuie să fie o scuză pentru a distruge stabilitatea limbii.

Alice a sunat azi ca să afle când mă întorc la laborator. I-

am spus că doream să termin proiectele pe care le începusem şi că speram să obţin de la Fundaţia Welberg autorizaţia pentru studiul meu personal. Are totuşi dreptate – trebuie să mă gândesc la timp.

Fay vrea să mergem tot mereu la dans. Noaptea trecută am început să bem şi să dansăm la White Horse Club, şi de acolo la Benny's Hideaway, apoi la Pink Slipper… şi după aceea nu-mi mai amintesc în ce locuri, dar ştiu că am dansat până eram gata să cad jos. Cred că mi-a crescut toleranţa la alcool, pentru că eram deja ameţit bine înainte de apariţia lui Charlie. Îmi aduc aminte doar că a făcut un număr imbecil de step pe scena de la Allakazam Club. A adunat mulţi spectatori, până când patronul ne-a dat afară şi Fay a zis că toată lumea mă socotea un actor excelent şi că tuturor le-a plăcut cum interpretam rolul unui idiot.

Ce naiba s-a întâmplat apoi? Ştiu că mă doare spatele. Am crezut că este din cauza dansului, dar Fay mi-a spus că am căzut de pe blestemata aia de canapea.

Comportarea lui Algernon devine iarăşi dezordonată. Minnie pare speriată de el.

9 iulie – Azi s-a întâmplat o chestie groaznică. Algernon a muşcat-o pe Fay. O prevenisem să nu se joace cu el, dar îi plăcea să-l hrănească. De obicei, când venea în camera lui, îşi ridica botul şi alerga spre ea. Azi a fost altfel. Era în partea opusă a cuştii, încolăcit ca un pămătuf alb. Când Fay a băgat mâna prin trapă, s-a chircit şi s-a ghemuit într-un colţ. A încercat să-l ademenească deschizând uşiţa labirintului şi, înainte s-o pot avertiza, a făcut greşeala de a încerca să-l ia în mână. A muşcat-o de degetul mare. Apoi ne-a privit intens pe amândoi şi a zbughit-o înapoi.

Am găsit-o pe Minnie în celălalt capăt, în cutiuţa pentru recompense. Sângera dintr-o rană adâncă din piept, dar trăia. În timp ce băgăm mâna s-o scot afară, Algernon s-a repezit la mine. Dinţii i s-au înfipt în mâneca mea şi a rămas agăţat până când l-am scuturat de acolo.

După aceea s-a liniştit. L-am observat apoi mai bine de-o oră. Pare apatic şi zăpăcit şi cu toate că învaţă să rezolve

probleme noi fără răsplată externă, felul în care acţionează este neobişnuit. În loc să meargă prudent şi sigur pe el prin coridoarele labirintului, se mişcă pripit şi necontrolat. Iar şi iar dă colţul prea repede şi se aruncă într-o barieră. Toată comportarea lui lasă impresia ciudată că este pradă unei presiuni extraordinare.

Ezit să mă pronunţ pe loc. Ar putea fi mai multe cauze. Dar acum trebuie să-l duc înapoi la laborator. Chiar dacă n-am nicio veste de la Fundaţie cu privire la propunerea mea, îl voi suna pe Nemur mâine dimineaţă.

RAPORT DE PROGRES 15

12 iulie – Nemur, Strauss, Burt şi alţi câţiva dintre cei care lucraseră la proiect mă aşteptau la departamentul de psihologie. Au încercat să-mi dea impresia că sunt binevenit, dar îmi puteam da seama cât de dornic era Burt să-l ia pe Algernon şi i l-am predat. Nimeni nu vorbea, dar ştiam că Nemur nu mă va ierta prea curând pentru că am trecut peste capul lui luând legătura cu Fundaţia. Fusese însă necesar, înainte de a mă întoarce la Beekman, trebuia să fiu sigur că mi se va permite să încep un studiu independent al proiectului. Ar fi fost o pierdere de timp prea mare dacă aş fi fost obligat să-i dau socoteală lui Nemur pentru tot ce fac.

Fusese informat despre hotărârea Fundaţiei şi primirea lui era rece şi formală. Mi-a întins mâna, dar nu zâmbea. „Charlie”, mi-a zis, „tuturor ne pare bine că te-ai întors şi că vei lucra cu noi. A sunat Jayson şi mi-a spus că Fundaţia te va pune să lucrezi la proiect. Echipa asta şi laboratorul îţi stau la dispoziţie. Centrul de calculatoare ne-a asigurat că lucrările tale vor avea prioritate – şi sigur că dacă pot fi şi eu de folos…”

Făcea tot ce putea ca să fie cordial, dar se vedea pe faţa lui că e sceptic. La urma urmei, ce experienţă aveam eu în psihologia experimentală? Ce ştiam eu despre tehnicile pentru dezvoltarea cărora sacrificase atâţia ani? Dar, cum spuneam, părea cordial şi dispus să renunţe să mă judece.

Nici n-ar putea face prea mult acum. Dacă nu reuşesc să ajung la o explicaţie pentru comportarea lui Algernon, munca lui se duce de râpă, dar dacă rezolv problema vor fi toţi alături de mine.

Am intrat în laboratorul unde Burt îl urmărea pe Algernon, aflat într-una dintre cutiile cu probleme multiple. A oftat şi a clătinat din cap. „A uitat multe lucruri. Cele mai multe din reacţiile lui complexe s-au şters. Rezolvă problemele la un nivel mult mai primitiv decât m-aş fi aşteptat.”

„În ce fel?” am întrebat.

„Păi, înainte era în stare să calculeze scheme simple – de exemplu, pentru traseul ăsta cu uşi false, fiecare a doua uşă, fiecare a treia, sau numai uşile roşii sau cele verzi – dar acum a făcut de trei ori traseul şi încă mai foloseşte încercarea şi greşeala.”

„Ar putea fi din cauza lipsei lui îndelungate din laborator?”

„S-ar putea. Îl vom lăsa să se obişnuiască din nou aici şi vom vedea cum va lucra mâine.”

Fusesem de multe ori în laborator, dar acum eram acolo pentru a învăţa tot ceea ce putea să-mi fie de folos. Trebuia să-mi însuşesc în câteva zile procedurile învăţate de ceilalţi în câţiva ani. Timp de patru ore am trecut împreună cu Burt prin toate secţiile laboratorului, încercând să capăt o imagine de ansamblu. După ce am parcurs totul, am observat o uşă pe care n-o deschisesem încă.

„Ce este acolo?”

„Congelatorul şi crematoriul.” A împins uşa masivă şi a aprins lumina. „Congelăm totdeauna specimenele noastre înainte de a le băga în crematoriu. Dacă oprim descompunerea, mirosul nu mai este atât de puternic.” S-a întors să plece, dar eu am rămas o clipă acolo.

„Nu pe Algernon”, am zis. „Uite ce e… dacă şi… când… nu vreau să fie azvârlit acolo. Mă voi ocupa eu de el”. N-a râs. A dat doar din cap. Nemur îi spusese că de-acum încolo puteam căpăta orice doresc.

Obstacolul era timpul. Ca să aflu toate răspunsurile de

unul singur trebuia să mă apuc imediat de lucru. Am luat liste de cărţi de la Burt şi însemnări de la Strauss şi de la Nemur. În timp ce ieşeam din laborator, mi-a venit o idee ciudată.

„Spune-mi, te rog”, l-am întrebat pe Nemur, „am aruncat o privire asupra crematoriului pentru animalele de experienţă. Ce planuri aţi făcut în ceea ce mă priveşte?”

Întrebarea mea l-a uluit. „Ce vrei să spui cu asta?”

„Sunt sigur că de la bun început aţi prevăzut măsuri pentru toate situaţiile posibile. Deci, ce se întâmplă cu mine?”

Văzând că tace, am insistat: „Am dreptul să ştiu tot ce are legătură cu experimentul, şi asta cuprinde şi viitorul meu.”

„Nu există niciun motiv ca să nu ştii.” A făcut o pauză şi a aprins o ţigară care era deja aprinsă. „Înţelegi, cu siguranţă, că de la început am avut cele mai mari speranţe că rezultatul va fi permanent, şi încă avem… sigur că avem …”

„Sunt convins”, am zis.

„Evident, atunci când te-am preluat pentru această experienţă ne-am luat o responsabilitate serioasă. Nu ştiu cât îţi aminteşti sau cât ai reconstituit din împrejurările de la începutul proiectului, dar noi am încercat să-ţi arătăm că exista o posibilitate destul de mare ca rezultatul să fie doar temporar.”

„Am notat asta în rapoartele mele de progres, la vremea respectivă”, am încuviinţat, „deşi pe-atunci nu înţelegeam ce voiaţi să spuneţi. Dar nu asta e problema, fiindcă acum ştiu despre ce e vorba”.

„Am hotărât să acceptăm riscul ăsta cu tine”, a continuat, „pentru că am considerat că era puţin probabil să-ţi producem un neajuns serios şi fiindcă ne-am gândit că facem un lucru mai degrabă bun pentru tine.”

„Nu trebuie să vă justificaţi.”

„Dar îţi dai seama că trebuia să obţinem acordul cuiva din familia apropiată. Nu erai competent să-ţi dai singur acordul.”

„Ştiu toate lucrurile astea. Vorbiţi despre sora mea, Norma. Am citit în ziare. Din ce-mi amintesc despre ea, cred că v-ar fi dat acordul şi pentru execuţia mea.”

A ridicat din sprâncene, dar nu s-a legat de spusele mele. „Aşa cum i-am spus, în cazul când experienţa n-ar fi reuşit, nu mai puteam să te trimitem înapoi la brutărie sau în camera aceea din care veneai.”

„De ce nu?”

„În primul rând, pentru că s-ar fi putut să nu mai fii acelaşi om. Chirurgia şi injecţiile cu hormoni ar fi putut avea efecte care să nu apară imediat. Încercările prin care ai trecut după operaţie ar fi putut să lase urme. Vreau să spun, posibile tulburări emoţionale care să complice întârzierea mintală; ai fi putut să nu mai ai aceeaşi personalitate ...”

„Grozav. Ca şi cum nu era destul să port o singură cruce.”

„În al doilea rând, nu se poate şti dacă te-ai fi întors la acelaşi nivel mintal. Ar fi putut să fie o regresie până la un nivel de funcţionare încă mai primitiv.”

Îmi punea în faţă cel mai mare rău posibil, descărcându-şi cugetul de povară. „Ar fi bine să ştiu totul, cât mai sunt în situaţia de a avea ceva de spus”, am zis. „Ce planuri aţi făcut pentru mine?”

A ridicat din umeri. „Fundaţia a aranjat să fii trimis la Azilul de stat şi la Şcoala profesională Warren.”

„Pe dracu!”

„O parte din înţelegerea cu sora ta a fost că taxele pentru azil vor fi plătite de către Fundaţie, şi că vei primi în plus un venit lunar regulat pentru nevoile tale personale pe tot restul vieţii.”

„Dar de ce acolo? Am fost totdeauna capabil să-mi port singur de grijă în afara azilului, chiar când m-au internat acolo, după moartea unchiului Herman. Donner a reuşit să mă scoată imediat, ca să lucrez şi să trăiesc în libertate. De ce trebuie să mă întorc acolo?”

„Dacă poţi să-ţi porţi singur de grijă, nu va trebui să stai la Warren. Cazurilor mai puţin grave li se permite să nu

locuiască la azil. Dar trebuia să ne asigurăm că vor fi luate măsuri pentru tine – în orice eventualitate.”

Era adevărat. Nu aveam de ce să mă plâng. Se gândiseră la toate. Era logic să ajung la Warren – congelatorul în care urma să fiu pus la păstrare pentru restul vieţii mele.

„Cel puţin nu este un crematoriu.”

„Ce?”

„N-are importanţă. O glumă care mă priveşte.” Apoi m-am gândit la ceva. „Spuneţi-mi, este posibilă vizitarea azilului, vreau să spun dacă poate să meargă cineva şi să vadă cum e acolo, ca un vizitator oarecare?”

„Da, cred că este mereu lume care se duce acolo – se obişnuiesc vizite pentru informare în vederea popularizării instituţiei. De ce?”

„Pentru că aş vrea să văd şi eu. Trebuie să aflu ce se va întâmpla, atât timp cât sunt încă stăpân pe mine şi mai pot lua măsuri. Vedeţi dacă se poate aranja – cât de curând.”

Puteam vedea că îl deranjează ideea mea de-a vizita Azilul Warren. Ca şi cum mi-aş fi comandat un sicriu în care să mă aşez înainte de-a fi mort. Dar nu-l pot învinovăţi, pentru că de fapt nu realizează că, din moment ce am aflat cine sunt, semnificaţia întregii mele existenţe presupune cunoaşterea posibilului meu viitor, în aceeaşi măsură ca şi a trecutului. Să ştiu încotro mă îndrept, tot aşa cum ştiu de unde vin. Cu toate că ştim că sfârşitul labirintului înseamnă moarte (ceva ce n-am ştiut dintotdeauna – pentru că nu cu mult timp în urmă adolescentul din mine credea că moartea este numai pentru alţii), văd acum că poteca pe care am ales-o prin labirintul acela mă face să fiu ceea ce sunt. Nu sunt doar un obiect, ci şi un fel de a fi – unul din multe şi cunoaşterea căilor pe care am mers şi a celor pe care trebuie să merg de aici înainte mă va ajuta să înţeleg ce se petrece cu mine.

În seara aceea şi în câteva din zilele următoare m-am cufundat în texte de psihologie: clinică, a personalităţii, psihometrie, psihologia educaţiei, psihologie experimentală, psihologie animală, psihologie fiziologică, comportament – *gestalt,* analitic, funcţional, dinamic,

organismic – şi tot restul facţiunilor vechi şi moderne, şcoli şi sisteme de gândire. Mă deprimă faptul că atât de multe idei dintre cele pe care psihologii noştri îşi bazează convingerile despre inteligenţa umană, memorie şi educaţie sunt doar nişte iluzii.

Fay ar vrea să viziteze laboratorul, dar i-am spus că n-ar fi bine. Tot ce mi-ar mai lipsi acum este ca Fay să dea nas în nas cu Alice. Am destule griji şi fără asta.

RAPORT DE PROGRES 16

14 iulie – N-a fost o zi potrivită pentru vizita la Warren – cer cenuşiu şi burniţă – şi poate că asta este cauza deprimării care mă apucă de câte ori mă gândesc la azil. Sau poate că mă înşel singur şi ceea ce m-a necăjit a fost ideea că aş putea fi trimis acolo. Am împrumutat maşina lui Burt. Alice voia să meargă şi ea, dar trebuia să văd de unul singur ce este acolo. Fay nu ştia nimic.

Am făcut o oră şi jumătate până la aşezarea rurală Warren, în Long Island, şi am găsit cu uşurinţă ce căutam: un teren cu nişte clădiri mohorâte şi împrăştiate, dezvăluindu-se restului lumii doar prin intrarea mărginită de doi stâlpi de beton dintre care începea o şosea îngustă. Pe unul din stâlpi era o placă de alamă bine lustruită cu denumirea Azilul de stat şi Şcoala profesională Warren.

Semnul de circulaţie indica să mergi cu maxim 25 kilometri pe oră, astfel încât am mers încet pe lângă corpurile de clădiri, uitându-mă după birourile administraţiei.

A apărut un tractor care traversa o pajişte în direcţia mea; în spatele omului de la volan mai erau atârnaţi încă doi. Am scos capul pe geam şi am întrebat: „Puteţi să-mi spuneţi unde este biroul domnului Winslow?”

Şoferul a oprit tractorul şi a arătat spre stânga şi înainte. „Spitalul Principal. Faceţi stânga şi apoi drept înainte.”

Nu m-am putut împiedica să nu-l remarc pe tânărul care stătea în spate, agăţat de o bară. Era neras şi avea pe faţă urma unui surâs gol. Pe cap purta o pălărie de marinar cu

borul tras peste ochi, copilăreşte, ca să se ferească de lumină, deşi nu era soare. I-am surprins o clipă privirea – ochii mari, întrebători –, dar a trebuit să mă uit în altă parte. Când a pornit iarăşi tractorul, am putut să văd în retrovizor că se uita după mine, curios. M-a indispus… fiindcă îmi amintea de Charlie.

M-a surprins tinereţea psihologului-şef, un bărbat subţire, înalt, cu o faţă obosită. Dar siguranţa din privirea ochilor lui albaştri sugera o forţă neaşteptată contrastând cu expresia lui tinerească.

M-a condus cu maşina lui pe aleile dintre clădiri şi mi-a arătat sala de distracţii, spitalul, şcoala, birourile administraţiei şi cele două clădiri de cărămidă cu câte două etaje pe care le numea *vile* şi în care locuiau pacienţii.

„Am văzut că Warren nu este îngrădit.”

„Nu, doar o poartă la intrare şi garduri vii din tufişuri care să oprească privirile indiscrete ale amatorilor de curiozităţi.”

„Dar cum îi reţineţi… pe ei… să nu se rătăcească pe afară… să nu părăsească instituţia?”

A ridicat din umeri şi a zâmbit. „De fapt, nu putem. Unii se mai rătăcesc pe afară, dar cei mai mulţi se întorc.”

„Nu vă duceţi după ei, să-i căutaţi?”

M-a privit ca şi cum ar fi încercat să-şi închipuie ce anume ascundea întrebarea mea. „Nu. Dacă dau de necaz, aflăm curând de la lumea din oraş – sau îi aduce poliţia înapoi.”

„Şi dacă nu?”

„Dacă nu mai auzim nimic despre ei, sau de la ei, presupunem că şi-au aranjat într-un fel situaţia în afară. Trebuie să înţelegeţi, domnule Gordon, aceasta nu este o închisoare. Statul ne cere să facem toate eforturile rezonabile ca să ne recuperăm pacienţii, dar nu suntem dotaţi cu mijloacele necesare pentru a supraveghea permanent patru mii de persoane. Cei care reuşesc să plece sunt toţi din categoria persoanelor cu un uşor retard mental – dar nu prea mai primim multe cazuri de felul ăsta. Acum ne vin mai ales cei cu leziuni cerebrale, care necesită

o îngrijire permanentă sub pază – dar cei din prima categorie pot să circule în libertate şi după o săptămână sau două pe-afară, cei mai mulţi se întorc, fiindcă nu găsesc nimic potrivit pentru ei pe-acolo. Lumea nu-i vrea şi ei află curând lucrul ăsta.”

Am ieşit din maşină şi am luat-o pe jos până la una dintre *vile.* Înăuntru, pereţii erau acoperiţi cu faianţă albă şi toată clădirea mirosea puternic a dezinfectant. Vestibulul de la primul etaj dădea spre sala de recreaţie, unde se aflau peste şaptezeci şi cinci de băieţi aşezaţi pe scaune, aşteptând să sune clopoţelul pentru masa de prânz. Privirea mi s-a oprit imediat asupra unuia dintre băieţii mai mari, care stătea pe scaun într-un colţ şi care ţinea în braţe şi legăna un băiat mai tânăr, de vreo paisprezece sau cincisprezece ani. După ce am intrat, toţi şi-au întors privirile către noi, iar câţiva mai îndrăzneţi s-au apropiat şi s-au zgâit la mine.

„Nu-i băga în seamă”, a zis, văzându-mi faţa. „Nu-ţi fac nimic.”

A venit spre noi femeia care răspundea de etaj, o persoană osoasă, arătoasă, cu mânecile bluzei suflecate şi cu un şorţ din pânză de blugi peste o fustă albă bine apretată. Îi atârna de brâu un inel cu chei care zăngăneau la orice mişcare, şi numai când a întors capul am văzut că avea pe partea stângă a feţei o pată mare din naştere, de culoarea vinului roşu.

„Nu aşteptam să vină cineva astăzi, Ray”, a zis. „De obicei joi este ziua în care-mi aduci vizitatori.”

„Thelma, acesta este domnul Gordon, de la Universitatea Beekman. Vrea doar să arunce o privire pe-aici şi să-şi facă o idee despre munca noastră. Ştiam că n-o să te deranjeze, Thelma. Orice zi este binevenită pentru tine.”

„Da”, a zis ea râzând zgomotos. „Dar miercuri e ziua când întoarcem saltelele. Joia miroase mult mai bine pe-aici.”

Am observat că se plasa mereu în stânga mea, ca să nu-i văd pata de pe faţă. M-a dus pe rând prin dormitor, spălătorie, prin cămările cu provizii şi sala de mese, în care

totul era acum pregătit în aşteptarea mâncării distribuite de cantina centrală. Zâmbea în timp ce vorbea, iar expresia ei şi părul strâns într-un coc în vârful capului o făceau să semene cu o dansatoare a lui Lautrec, dar nu m-a privit niciodată direct. Mă întrebam cum ar fi fost să trăiesc aici, supravegheat de ea.

„Sunt destul de cuminţi cei din clădirea asta”, a zis. „Dar ştiţi cum e. Trei sute de băieţi – câte şaptezeci şi cinci pe fiecare etaj – şi noi suntem doar cinci care vedem de ei. Nu-i uşor să-i stăpâneşti. Dar oricum este mult mai bine decât în vilele cu pacienţi murdari. Personalul *de acolo* nu rezistă multă vreme. Cu copiii mici nu contează, dar când ajung adulţi şi sunt în continuare incapabili să-şi poarte singuri de grijă, totul poate deveni o mizerie cumplită.”

„Păreţi a fi o persoană foarte cumsecade”, am zis. „Băieţii sunt norocoşi că vă au ca supraveghetoare.”

A râs cu poftă, arătându-şi dinţii albi, dar privind în continuare drept în faţă. „Nici mai bună, nici mai rea decât celelalte. Ţin foarte mult la băieţii mei. Nu-i o treabă uşoară, dar te simţi răsplătit când te gândeşti câtă nevoie au de tine.” Zâmbetul a dispărut pentru o clipă. „Copiii normali se maturizează prea curând, încetează să mai aibă nevoie de tine… Îşi iau tălpăşiţa… uită că i-ai iubit şi le-ai purtat de grijă. Dar copiii de-aici au nevoie de tot ceea ce le poţi da – toată viaţa lor.” A râs din nou, jenată de gravitatea spuselor ei. „Nu-i uşor să lucrezi aici, dar merită.”

Jos, unde ne aştepta Winslow, a sunat clopoţelul şi băieţii au intrat pe rând în sala de mese. Am observat că băiatul mai mare care-l ţinuse în poală pe cel mai mic îl ducea acum de mână spre masă.

„O treabă bună”, am zis, făcând semn cu capul spre cei doi.

Winslow a dat şi el din cap. „Cel mare este Jerry şi celălalt e Dusty. Aşa ceva se vede des pe-aici. Când nu este nimeni prin preajmă care să aibă timp de ei, uneori au destulă intuiţie ca să caute unul la celălalt un contact uman şi un pic de afecţiune.”

În drumul nostru spre şcoală, în timp ce treceam pe lângă una din celelalte case, am auzit un urlet urmat de gemete, preluate apoi şi repetate de alte două sau trei voci. Erau zăbrele la ferestre.

Pentru prima oară în acea dimineaţă Winslow părea jenat. „Vilă cu pază specială”, a explicat. „Întârziaţi cu tulburări afective. Dacă există vreun risc să devină periculoşi pentru alţii sau chiar pentru ei înşişi, îi punem în Vila K. Permanent sub cheie.”

„Pacienţi cu tulburări afective, aici? N-ar trebui să stea în spitale de psihiatrie?”

„Sigur”, a zis, „dar este un lucru greu de controlat. Unii, cei care au doar primele simptome de tulburări afective, nu se prăbuşesc decât după ce au stat un timp aici. Alţii au fost trimişi la azil de judecători şi suntem obligaţi să-i primim chiar dacă nu avem loc pentru ei. Adevărata problemă este că nicăieri nu mai e loc, pentru nimeni. Ştiţi câţi sunt pe listele noastre de aşteptare? O mie patru sute. Şi *poate* că vom avea loc pentru douăzeci şi cinci sau treizeci dintre ei până la sfârşitul anului.”

„Unde se află acum cei o mie patru sute?”

„Acasă. Afară, aşteptând un loc vacant aici sau în altă instituţie. Vedeţi, problema noastră cu locurile nu este aceeaşi cu cea a spitalelor supraaglomerate. Pacienţii noştri vin de regulă ca să rămână aici pentru tot restul vieţii lor.”

În timp ce ajungeam la noua clădire cu un singur etaj a şcolii, făcută din sticlă şi beton, cu ferestre mari, încercam să mă închipui pe mine însumi ca pe un pacient umblând pe coridoarele acelea. Mă vedeam pe la mijlocul unui şir de bărbaţi şi băieţi aşteptând să intre într-o sală de clasă. Poate c-aş fi unul din cei care împing un cărucior în care se află alt băiat, sau unul din cei care duc pe cineva de mână, sau unul care strânge în braţe un băiat mai mic.

Într-una din clasele de tâmplărie, unde un grup de băieţi mai mari făceau bănci sub supravegherea unui maistru, s-au adunat în jurul nostru, privindu-mă curioşi. Maistrul a pus jos ferăstrăul şi s-a îndreptat spre noi.

„Este domnul Gordon de la Universitatea Beekman”, a

spus Winslow. „Doreşte să arunce o privire pe-aici. Se gândeşte să cumpere instituţia.”

Maistrul a râs şi le-a făcut elevilor semne cu mâna. „Ei, dacă o c-cumpără, t-trebuie să n-ne ia şi p-pe noi. Şi t-trebuie să n-ne aducă l-lemn mai mult ca s-s-a-vem ce lucra.”

În timp ce-mi arăta atelierul, am observat cât de liniştiţi erau băieţii. Îşi vedeau de treburile lor, netezind cu glaspapir şi lăcuind băncile terminate, dar nu vorbeau deloc.

„Ăştia sunt b-băieţii mei t-tăcuţi, ştiţi dumneavoastră”, a zis, ca şi cum ar fi perceput întrebarea mea nerostită. „S-surdo-m-muţi.”

„Avem aici o sută şase”, a explicat Winslow. „Este un studiu special sponsorizat de guvernul federal.”

Incredibil cât de puţin le fusese dat în comparaţie cu alte fiinţe omeneşti. Întârziaţi mintal, surzi, muţi, şi totuşi cât zel depuneau în şlefuirea acelor bănci. Unul dintre băieţi, cel care strângea un bloc de lemn într-o menghină, s-a oprit din lucru, l-a bătut uşor pe braţ pe Winslow şi i-a făcut semn cu mâna spre un loc unde erau puse la uscat pe rafturi nişte obiecte terminate. Băiatul a arătat cu degetul un piedestal de lampă aşezat pe raftul al doilea şi apoi s-a arătat pe el însuşi. Era un lucru prost făcut, instabil, cu dâre de mastic şi acoperit cu un strat gros şi inegal de lac. Winslow şi educatorul l-au lăudat cu entuziasm şi băiatul a zâmbit cu mândrie şi s-a uitat la mine, aşteptându-se să-l laud şi eu.

„Da”, am zis, exagerând mişcările gurii, „foarte bine… foarte frumos.” Am spus-o fiindcă avea nevoie, dar am simţit că sunt ipocrit. Băiatul mi-a zâmbit şi, înainte de a se întoarce la locul lui, a venit la mine şi mi-a atins braţul ca un fel de-a spune la revedere. Asta mi-a luat graiul şi am reuşit doar cu mare greutate să-mi stăpânesc emoţiile până când am ajuns din nou în coridor.

Directorul şcolii era o doamnă scundă, durdulie, mămoasă, care m-a aşezat în faţa unui grafic cu scris

elegant, care arăta diferitele tipuri de pacienţi, numărul de aptitudini corespunzător fiecărei categorii şi subiectele pe care le învăţau.

„Desigur”, îmi explica ea, „acum nu mai primim prea mulţi din cei cu I.Q. mai ridicat. De cei cu I.Q. şaizeci şi şaptezeci se ocupă tot mai mult şcolile publice, în clase speciale, dar există şi spaţii comunitare unde sunt îngrijiţi. Majoritatea celor care mai vin aici sunt capabili să locuiască afară, în cămine de adopţie şi în pensiuni, să execute munci simple în gospodării agricole sau să fie folosiţi ca oameni de serviciu în fabrici sau spălătorii…”

„Sau brutării”, am sugerat eu.

S-a încruntat. „Da, cred că ar putea face şi asta. Ştiţi, noi împărţim copiii – le spun tuturor copii, indiferent de vârstă, aici sunt toţi copii – îi împărţim în *curaţi* şi *murdari.* Este mult mai uşor pentru administratorii clădirilor să-i ţină pe cei din fiecare categorie împreună, în acelaşi loc. Unii dintre cei *murdari* reprezintă cazuri cu leziuni cerebrale severe, sunt ţinuţi în paturi cu plase laterale şi vor fi îngrijiţi în felul acesta tot restul vieţii lor…”

„Sau până când ştiinţa va găsi un mijloc pentru a-i ajuta.”

A zâmbit. „Mă tem că nu mai pot fi ajutaţi.”

„Oricine mai poate fi ajutat.”

M-a privit atent, cu îndoială. „Da, da, sigur, aveţi dreptate. Trebuie să ne păstrăm speranţa.”

O enervam. Gândul că aş fi putut şi eu să fiu adus înapoi aici ca unul dintre copiii ei mă făcea să zâmbesc. Aş fi fost unul din cei *curaţi* sau nu?

Ajuns înapoi în biroul lui Winslow, am băut o cafea şi mi-a vorbit despre munca lui. „Este un loc bun”, a zis. „Nu avem psihiatri printre angajaţii noştri – doar un consultant din afară care vine o dată la două săptămâni. Dar e bine şi aşa. Toţi membrii echipei de psihologi sunt devotaţi profesiunii lor. Aş fi putut angaja un psihiatru, dar cu banii pe care i-aş fi plătit pot angaja doi psihologi – oameni care nu se tem să dăruiască o parte din ei pacienţilor noştri.”

„Ce înţelegeţi prin «o parte din ei»?”

M-a studiat un moment şi apoi aerul lui obosit a fost

străpuns de o sclipire de mânie. „Sunt mulţi care dau bani sau materiale, dar foarte puţini cei care oferă timp şi afecţiune. Asta vreau să spun.” Vocea îi devenise aspră şi mi-a arătat cu degetul un biberon gol pe raftul cu cărţi din partea opusă a camerei.

„Vedeţi biberonul acela?”

I-am spus că mă întrebasem ce era cu el din clipa când am intrat în cameră.

„Ei bine, câţi dintre oamenii pe care-i cunoaşteţi ar accepta să ţină în braţe un adult şi să-l hrănească cu biberonul? Cu riscul de a fi umplut de urină sau de fecale? Păreţi surprins. Nu puteţi pricepe, aşa-i, de la înălţimea turnului de fildeş al cercetării dumneavoastră. Cum aţi putea şti ce înseamnă să fii exclus de la orice fapt omenesc, cum s-a întâmplat cu pacienţii noştri?”

Nu m-am putut opri să nu zâmbesc, şi cred că n-a înţeles, pentru că s-a ridicat de pe scaun şi a încheiat brusc convorbirea. Dacă mă voi întoarce ca să stau aici şi află întreaga poveste, sunt sigur că va pricepe. Este genul de om care poate pricepe.

În timp ce ieşeam cu maşina de la Warren, nici nu ştiam ce să cred. Senzaţia de cenuşiu şi rece mă înconjura – un fel de resemnare. Nu s-a pomenit nimic despre reabilitare, despre vindecare, despre vreo posibilitate de a-i trimite pe oamenii aceştia înapoi în lume. Nimeni nu vorbise despre speranţă. Sentimentul era al unei morţi vii sau, şi mai rău, al unei vieţi care nu fusese niciodată pe de-a-ntregul vie şi conştientă. Suflete veştejite de la început şi condamnate să trăiască încremenite în spaţiul şi timpul fiecărei zile.

Îmi puneam întrebări despre toţi, mama-intendentă cu faţa ei pătată cu roşu, maistrul de atelier bâlbâit, directoarea mămoasă, psihologul tinerel cu faţa obosită, şi aş fi vrut să aflu cum îşi găsiseră calea spre locul unde lucrau şi unde se devotau unor minţi tăcute. Ca şi băiatul care-l ţinea în braţe pe cel mai mic, fiecare dintre ei îşi găsise împlinirea dăruind o parte din el celor care aveau mai puţin.

Şi ce mai era acolo care nu-mi fusese arătat?

Aş putea ajunge curând la Warren, să-mi petrec restul vieţii cu ceilalţi… În aşteptare.

15 iulie – Am amânat o vizită la mama. Doresc s-o văd şi nu prea. Nu înainte de a fi sigur de ceea ce mi se va întâmpla. Să vedem întâi cum merge treaba şi ce descopăr.

Algernon nu mai vrea să alerge prin labirint; i-a scăzut motivaţia generală. Am trecut azi să-l văd şi de data asta se afla acolo şi Strauss. Atât el cât şi Nemur păreau tulburaţi privindu-l pe Burt cum îl hrănea forţat. Îmi era nu ştiu cum să văd pufuleţul acela alb legat pe masa de lucru şi pe Burt cum îi băga forţat mâncarea pe gât cu pipeta.

Dacă merge tot aşa, va trebui să începem să-l hrănim prin injecţii. Văzându-l pe Algernon cum se foia prins în chingile acelea subţirele, le-am simţit în jurul propriilor mele braţe şi picioare. Am început să mă sufoc şi a trebuit să ies din laborator ca să respir aer curat. Nu trebuie să mă mai identific cu el.

M-am dus la barul Murray's şi am băut câte ceva. Am chemat-o apoi pe Fay şi ne-am cam cherchelit. Fay este nemulţumită că nu mai ies cu ea la dans şi noaptea trecută s-a supărat şi a plecat de la mine. N-are nicio idee despre munca mea, nici n-o interesează, iar când încerc să-i explic, nu se sfieşte să-şi arate plictiseala. Nu vrea să fie bătută la cap şi nu-i găsesc o vină într-asta. Din câte văd eu, nu există decât trei lucruri care o interesează: dansul, pictura şi sexul. Iar singurul lucru pe care-l avem în comun este sexul. Încercările de a-i trezi interesul pentru munca mea sunt stupide. Aşa că se duce fără mine la dans. Mi-a spus că noaptea trecută a visat că venise în apartamentul meu şi dăduse foc tuturor cărţilor şi însemnărilor mele şi că am dansat apoi împreună împrejurul flăcărilor. Trebuie să am grijă. Devine posesivă. Am constatat astă-seară că locuinţa mea începe să semene cu apartamentul ei – o mizerie. Trebuie s-o las mai moale cu băutura.

16 iulie – Alice a întâlnit-o pe Fay. Fusesem îngrijorat de ce s-ar fi întâmplat dacă dădeau una de alta. Alice a venit

să mă vadă după ce aflase de la Burt despre Algernon. Ştie ce-ar putea însemna şi se simte şi acum responsabilă pentru că a fost prima care m-a încurajat.

Am băut cafele şi am stat de vorbă până târziu. Ştiam că Fay era la dans la Stardust Ballroom şi nu mă aşteptam să se întoarcă devreme. Dar cam pe la două fără un sfert am fost surprinşi de Fay, care a apărut fără veste pe scara de incendiu. A bătut în geam, a împins fereastra întredeschisă şi a intrat în cameră în paşi de vals ţinând în mână o sticlă.

„Am venit neinvitată la petrecere”, a zis. „Mi-am adus băutura personală.”

Îi spusesem despre Alice că lucrează la proiectul de la Universitate, iar Alice ştia mai demult de Fay – astfel încât întâlnirea nu le-a mirat prea mult. Dar după câteva secunde în care s-au măsurat din priviri au început să vorbească despre artă şi despre mine, fără să-mi mai acorde niciun pic de atenţie. Se plăceau una pe alta.

„Aduc cafeaua”, am zis şi m-am dus la bucătărie ca să le las singure.

Când m-am întors, Fay îşi scosese pantofii şi era aşezată pe jos, sorbind gin din sticlă. Îi explica lui Alice că, în ceea ce o privea pe ea, nu e nimic mai folositor corpului uman decât bronzatul la soare, şi că nudismul în grup era soluţia potrivită pentru problemele morale ale omenirii.

Alice râdea isteric la sugestia că ar trebui să ne alăturăm cu toţii coloniilor de nudişti şi a acceptat paharul pe care i-l turnase Fay.

Am stat de vorbă până în zori şi am insistat s-o conduc pe Alice acasă. Când a protestat că nu era nevoie, Fay a insistat, zicând că ar fi nebună să iasă singură pe străzi la ora aceea. Aşa că am coborât şi am oprit un taxi.

„E drăguţă fata asta”, a zis Alice în drum spre casă. „Nu ştiu bine de ce. Sinceritatea ei, încrederea ei în oameni, lipsa de egoism…”

Eram de acord.

„Şi te iubeşte”, a zis Alice.

„Nu. Iubeşte pe toată lumea”, am insistat. „Eu sunt doar vecinul de vizavi.”

„Nu eşti îndrăgostit de ea?”
Am clătinat din cap. „Tu eşti singura femeie pe care am iubit-o.”
„Hai să nu vorbim despre asta.”
„Atunci ai tăiat de pe listă un subiect important de conversaţie.”
„Un singur lucru mă îngrijorează la tine, Charlie. Băutura. Am auzit ceva despre mahmurelile alea.”
„Spune-i lui Burt să-şi mărginească observaţiile şi rapoartele la datele experimentale. Nu vreau să te monteze împotriva mea. Mă descurc cu băutura.”
„Am mai auzit asta.”
„Dar niciodată de la mine.”
„Este singurul lucru pe care-l am împotriva ei. Te-a învăţat să bei şi să-ţi neglijezi treaba.”
„Şi cu asta mă descurc.”
„Treaba pe care o faci este importantă acum, Charlie. Nu numai pentru milioane de oameni necunoscuţi, dar şi pentru tine. Charlie, trebuie să rezolvi problema asta şi pentru tine însuţi. Nu lăsa pe nimeni să te lege de mâini.”
„Deci acum iese adevărul la iveală”, am glumit eu. „Ţi-ar plăcea s-o văd cât mai rar.”
„N-am spus asta.”
„Este ceea ce ai vrut să spui. Dacă are vreo influenţă asupra muncii mele, trebuie s-o gonesc din viaţa mea.”
„Nu. Nu cred că trebuie s-o goneşti. Îţi face bine. Ai nevoie de o femeie în preajma ta, cum a fost ea.”
„Tu ai fi bună pentru mine.”
A întors capul. „Nu în felul ei.” M-a privit din nou. „Am venit în noaptea asta pregătită s-o urăsc. Voiam s-o privesc ca pe o târfă josnică şi stupidă cu care te-ai încurcat şi aveam planuri mari să intervin şi să te salvez de ea în ciuda voinţei tale. Dar acum, când am întâlnit-o, realizez că n-am niciun drept s-o judec. Cred că e bună pentru tine. Aşa că m-am dezumflat. Îmi place, chiar dacă nu sunt de acord. Dar, pe de altă parte, dacă trebuie să bei cu ea şi să-ţi petreci tot timpul dansând în cluburi de noapte şi în cabareturi, atunci îţi stă în cale. Şi problema asta doar tu

poţi s-o rezolvi.”

Am râs. „Încă o problemă?”

„Oare-ai să-i faci faţă? Eşti implicat adânc în legătura asta cu ea. Îmi dau seama.”

„Nu chiar atât de adânc.”

„I-ai spus despre tine?”

„Nu.”

Aproape imperceptibil, am simţit-o cum se relaxează. Dacă Fay nu aflase secretul meu însemna că nu mă angajasem total faţă de ea. Amândoi ştiam că, oricât de admirabilă era, Fay n-ar fi înţeles niciodată.

„Aveam nevoie de ea”, am zis, „şi într-un fel şi ea avea nevoie de mine; locuind acolo, unul vizavi de celălalt, era comod, asta-i tot. Dar n-aş numi asta iubire – nu-i acelaşi lucru ca între noi.”

Şi-a privit mâinile şi s-a încruntat. „Nu sunt deloc sigură că ştiu ce există între noi.”

„Ceva atât de profund şi însemnat încât Charlie cel dinăuntrul meu este îngrozit ori de câte ori mi se iveşte ocazia să fac dragoste cu tine.”

„Şi cu ea nu?”

Am ridicat din umeri. „Din cauza asta ştiu că pentru mine ea nu este ceva important. Nu înseamnă destul ca să-l facă pe Charlie să intre în panică.”

A râs. „Grozav! Şi al naibii de ironic. Când vorbeşti aşa despre el, îl urăsc, pentru că se aşază de-a curmezişul între noi. Crezi că vreodată te va lăsa să… ne va lăsa…”

„Nu ştiu. Dar sper că da.”

Am lăsat-o la uşă. Ne-am strâns mâinile, şi totuşi, ciudat, era ceva mai apropiat şi mai intim decât o îmbrăţişare.

M-am dus acasă şi am făcut dragoste cu Fay, dar rămâneam cu gândul la Alice.

27 iulie – Lucrez zi şi noapte. Am pus un pat de campanie în laborator, deşi Fay a protestat. A devenit prea posesivă şi prea iritată de munca mea. Cred că mai degrabă ar tolera o altă femeie decât să fiu complet absorbit de ceva ce nu poate urmări. Mi-era frică să nu ajungem aici, dar acum nu

mai am răbdare cu ea. Sunt gelos pe orice clipă petrecută în afara lucrului – enervat de oricine care încearcă să-mi fure din timp.

Deşi cea mai mare parte din ceea ce scriu sunt note pe care le ţin într-o mapă separată, din când în când trebuie, pur şi simplu din cauza obişnuinţei, să-mi aştern pe hârtie stările sufleteşti şi gândurile.

Calculul inteligenţei este un studiu fascinant. Într-un fel, este problema cu care am fost confruntat toată viaţa. Aici este locul în care pot pune în aplicare toate cunoştinţele pe care le-am dobândit.

Timpul capătă acum o altă dimensiune – muncă şi concentrare în căutarea unui răspuns. Lumea dimprejur şi trecutul meu par îndepărtate şi deformate, ca şi cum timpul şi spaţiul ar fi din caramel care poate fi întins, încolăcit, răsucit în orice formă. Singurele lucruri reale sunt cuştile şi şoarecii şi echipamentul laboratorului, aici, la etajul patru al clădirii principale.

Nu mai există noapte ori zi. Trebuie să înghesui în câteva săptămâni cercetări care ar lua o viaţă întreagă. Ştiu că ar trebui să mă odihnesc, dar nu pot s-o fac până nu aflu adevărul cu privire la ce se întâmplă.

Alice îmi este acum de mare ajutor. Îmi aduce sandviciuri şi cafea, dar nu-mi cere nimic.

Despre percepţia mea: totul este precis şi clar, fiecare senzaţie este intensificată şi luminată astfel încât roşul şi galbenul şi albastrul sunt incandescente. Dormitul aici are un efect ciudat. Mirosurile animalelor de laborator – câini, maimuţe, şoareci – îmi răscolesc amintirile şi e greu de spus dacă trăiesc o senzaţie nouă ori ceva din trecut. Este imposibil să precizez proporţia dintre amintiri şi ceea ce există aici şi acum – astfel încât se formează un ciudat amestec de amintire şi realitate, de trecut şi de prezent, de răspuns la stimulii înmagazinaţi în centrii creierului meu şi stimulii din această cameră. Este ca şi cum toate lucrurile pe care le-am învăţat s-au contopit într-un univers de cristal care se roteşte în faţa mea astfel încât îi pot vedea toate faţetele reflectate în explozii fastuoase de lumină…

O maimuţă aşezată în mijlocul cuştii ei, privindu-mă fix cu ochii cârpiţi de somn, frecându-şi obrajii cu mânuţele zbârcite ca de om bătrân… cii… ciii… ciiiii… şi sărind ca o minge pe reţeaua de sârmă a cuştii şi de-acolo în sus spre balansoarul pe care stă altă maimuţă, privind mută în gol. Urinând, defecând, trăgând vânturi, privindu-mă fix şi râzând… ciii… ciiiii… ciiii…

Şi sărind din loc în loc, salt, zbor, în sus, în jos, de jur-împrejur, îşi ia avânt şi caută să apuce coada celeilalte maimuţe, cea care stă pe balansoar, dar care-şi mişcă necontenit şi calm coada, şfichiuind aerul, ferind-o de mânuţele care vor s-o agaţe. Maimuţă drăguţă… maimuţă frumoasă… cu ochii mari şi coada ca un şfichi. Pot să-i dau o alună?… Nu, omul ăla o să facă scandal. Semnul acela spune că n-ai voie să hrăneşti animalele. Ăsta-i un cimpanzeu. Pot să-l mângâi? Nu. Vreau să-l mângâi pe *cip-a-zeu.* Lasă-l în pace, hai să vezi elefanţii.

Afară, gloate de oameni, în lumina soarelui, în haine de primăvară.

Algernon zace în propria lui murdărie, nemişcat, şi mirosurile sunt mai puternice decât oricând. Şi cu mine ce-i?

28 iulie – Fay are un nou prieten. Noaptea trecută m-am dus acasă ca să fiu cu ea. Am fost mai întâi la mine să iau o sticlă şi apoi am mers pe scara de incendiu. Din fericire, m-am uitat înăuntru înainte de a intra pe fereastră. Erau împreună pe canapea. Ciudat, dar nu prea-mi pasă. E aproape o uşurare.

M-am întors la laborator să lucrez cu Algernon. Are momente în care iese din starea lui de letargie. Din când în când, acceptă să facă o cursă în labirintul schimbător, dar când nu reuşeşte şi intră într-o fundătură, reacţionează violent. Când am ajuns în laborator, m-am uitat la el. Era vioi şi a venit spre mine ca şi când m-ar fi recunoscut. Era dornic de lucru şi, când l-am lăsat prin trapă pe plasa de sârmă a labirintului, a luat-o la fugă pe traseul spre cutia cu

recompensa. A făcut cu succes două curse. A treia oară a ajuns pe la jumătate, s-a oprit la o intersecţie şi a luat-o, cu mişcări neregulate, pe drumul greşit. Bănuiam ce se va întâmpla şi aş fi vrut să-l iau de-acolo înainte de-a pătrunde într-o fundătură. Dar m-am abţinut şi i-am urmărit traseul.

Când a constatat că circula pe o cale neobişnuită, a încetinit şi acţiunile lui au devenit dezordonate: start, pauză, întoarcere, iar înainte, iar înapoi, până când a ajuns în final într-o fundătură care l-a informat printr-un şoc slab că făcuse o greşeală. Atunci, în loc să se întoarcă pentru a găsi o cale alternativă, a început să se mişte în cercuri, chiţăind ca un ac de patefon care zgârie făgaşurile discului. Se arunca în pereţii labirintului, iar şi iar, sărind, răsucindu-se înapoi şi aruncându-se din nou. De două ori şi-a prins gheruţele în plasa de sârmă de deasupra lui, scoţând ţipete stridente, frenetice, dându-şi apoi drumul pentru a se arunca din nou, în disperare. Pe urmă a încetat şi s-a făcut colăcel ca o bilă albă, compactă.

Când l-am scos de-acolo, n-a încercat să se descolăcească, rămânând în starea aceea ca într-o stupoare catatonică. Când îi mişcam capul sau lăbuţele, rămânea în noua poziţie, ca şi cum ar fi fost de ceară. L-am pus în cuşca lui şi l-am urmărit până ce stupoarea a dispărut şi a început să se mişte normal.

Ce-mi scapă e motivul regresiei lui – este oare un caz special? Sau există vreun principiu general al eşecului care stă la baza întregii proceduri? Trebuie să descopăr regula.

Dacă o găsesc şi dacă astfel se mai adaugă măcar o picătură de informaţie la ceea ce se ştie despre întârzierea mintală şi despre posibilităţile de a ajuta şi pe alţii ca mine, voi fi mulţumit. Orice s-ar întâmpla cu mine, voi fi trăit o mie de vieţi normale prin ceea ce am putut să dau altora care încă nu s-au născut.

Este de-ajuns.

31 iulie – Sunt pe punctul de-a găsi ce caut. Simt că-i aşa. Toţi cred că mă sinucid mergând în ritmul ăsta, dar ceea ce nu înţeleg ei este că trăiesc pe un pisc de limpezime şi

frumuseţe despre care n-am ştiut niciodată că ar putea exista. Fiecare parte din mine este armonizată cu munca. În timpul zilei mă îmbibă prin toţi porii, iar noaptea – în clipele dinainte de a adormi – ideile explodează în capul meu ca focurile de artificii. Nu există bucurie mai mare ca erupţia soluţiei unei probleme.

Este de necrezut că s-ar putea întâmpla ceva care să-mi răpească această energie clocotitoare, avântul care însufleţeşte tot ceea ce fac. Este ca şi cum toate cunoştinţele în care m-am scăldat în ultimele luni se contopesc şi mă ridică pe o culme de lumină şi inteligenţă. Frumuseţe, dragoste şi adevăr, adunate într-un singur tot. Asta e bucuria mea. Şi acum, când am găsit-o, cum aş putea renunţa la ea? Viaţa şi munca sunt cele mai minunate lucruri pe care le poate avea un om. Sunt îndrăgostit de ceea ce fac pentru că soluţia problemei se află chiar aici, în mintea mea, şi curând – foarte curând – va izbucni în conştiinţă. Să rezolv această singură problemă. Mă rog lui Dumnezeu să fie răspunsul pe care îl doresc, dar dacă nu este, voi accepta orice răspuns şi voi încerca să fiu recunoscător pentru ce am avut.

Noul prieten pe care-l are Fay este instructor de dans la Stardust Ballroom. Nu pot să-i reproşez nimic, întrucât am atât de puţin timp pentru ea.

11 august – Fundătură în ultimele două zile. Nimic. Am cotit greşit pe undeva, pentru că primesc răspunsuri la multe întrebări, dar nu şi la cea mai importantă din toate: cum afectează regresia lui Algernon ipoteza de bază a experimentului?

Din fericire ştiu destul despre procesele mintale ca să nu fiu prea îngrijorat de acest blocaj. În loc să intru în panică şi să renunţ (sau, şi mai rău, să forţez răspunsuri care nu vor veni), trebuie să-mi scot problema din minte pentru un timp şi s-o las să mocnească. Am înaintat cât am putut la nivelul conştientului şi acum este rândul acelor operaţiuni misterioase care au loc dincolo de conştiinţă. Este inexplicabil cum tot ce am învăţat şi experimentat vine în

sprijinul problemei. Forţarea poate duce doar la îngheţarea lucrurilor. Câte probleme mari au rămas nerezolvate pentru că oamenii nu cunoşteau destul de bine procesul de creaţie sau nu aveau destulă încredere în acesta şi în ei înşişi ca să-şi lase *întreaga* minte să lucreze?

Aşadar, am hotărât ieri după-masă să las deoparte lucrul şi să merg la petrecerea-cocktail a doamnei Nemur. Era dată în cinstea celor doi membri din conducerea Fundaţiei Welberg care contribuiseră la acordarea subvenţiei pentru proiectul soţului său. Mă gândisem s-o iau cu mine pe Fay, dar mi-a spus că avea o întâlnire şi că prefera să meargă la dans.

Am început seara cu cele mai bune intenţii de a fi amabil şi de a-mi face prieteni. Dar în ultimele zile întâmpin unele greutăţi în stabilirea contactelor cu oamenii. Nu ştiu dacă este din cauza mea sau a lor, dar orice încercare de conversaţie se pierde în câteva minute, după care se ridică barierele. Se tem oare de mine? Sau nu-i interesează discuţiile cu mine?

Am băut un pahar şi m-am apropiat de invitaţi. Erau acolo grupuri mici de oameni care făceau conversaţie de felul celei de care nu mă pot lipi. În cele din urmă, doamna Nemur m-a încolţit şi m-a prezentat lui Hyram Harvey, unul dintre membrii conducerii. Doamna Nemur este o femeie atrăgătoare, puţin peste patruzeci de ani, păr blond, puternic machiată şi unghii lungi roşii. L-a luat de braţ pe Harvey. „Cum merge cercetarea?” Dorea să afle.

„Conform aşteptărilor. Încerc acum să găsesc soluţia unei probleme dificile.”

A aprins o ţigară şi mi-a zâmbit. „Ştiu că toată lumea de la proiect vă este recunoscătoare pentru că aţi hotărât să vă puneţi pe treabă şi să daţi o mână de ajutor. Dar îmi închipui că aţi prefera să lucraţi la ceva care vă aparţine. Trebuie să fie cam plicticos să continui munca altcuiva în loc să lucrezi la ceva conceput şi creat personal.”

Era clar. Nu voia ca Hyram Harvey să uite că soţul ei fusese cel care obţinuse creditul. N-am putut rezista să nu-i întorc mingea. „Doamnă Nemur, nimeni nu începe ceva

într-adevăr nou. Toată lumea clădeşte pe greşelile altor oameni. Nimic nu este cu adevărat original în ştiinţă. Ceea ce contează este contribuţia fiecărui om la suma cunoştinţelor.”

„Cu siguranţă”, a zis ea, adresându-se mai degrabă invitatului mai vârstnic, decât mie. „Ce păcat că domnul Gordon n-a fost prezent mai devreme, ca să ajute la rezolvarea micilor probleme finale.” A râs. „Desigur însă – o, am şi uitat – înainte nu eraţi în situaţia de a face experimente psihologice.”

Harvey râdea şi eu m-am gândit că era mai bine să stau liniştit. Bertha Nemur nu m-ar fi lăsat să am ultimul cuvânt, iar dacă discuţia ar fi mers mai departe ar fi luat o întorsătură neplăcută.

I-am văzut pe dr. Strauss şi pe Burt vorbind cu celălalt om de la Fundaţia Welberg – cu George Raynor. Spunea Strauss: „Problema, domnule Raynor, este să găsim fonduri suficiente pentru a lucra la proiecte de felul acesta, fără obligaţii precise legate de folosirea banilor. Dacă sumele sunt alocate unor scopuri specifice nu mai putem manevra eficient.”

Raynor a clătinat din cap şi a fluturat o ţigară groasă de foi către micul grup din jurul său. „Adevărata problemă e să convingi conducerea că acest fel de cercetare are valoare practică.”

Strauss a dat din cap. „Ceea ce voiam să remarc este că aceşti bani sunt destinaţi cercetării. Nimeni nu poate şti dinainte dacă un anume proiect va avea un rezultat folositor. Rezultatele sunt deseori negative. Aflăm că ceva nu este folositor – ceea ce este tot atât de important ca o descoperire pozitivă pentru cel care va merge mai departe. Cel puţin ştie ce nu trebuie să facă.”

Apropiindu-mă de grup, am observat-o pe soţia lui Raynor, căreia îi fusesem prezentat mai devreme. Era o femeie frumoasă, cu părul negru, în jur de treizeci de ani. Se uita fix la mine, adică mai degrabă la vârful capului meu, ca şi cum s-ar fi aşteptat să înmugurească. I-am întors privirea, s-a simţit jenată şi s-a răsucit spre dr. Strauss.

„Cum merge cu proiectul? Prevedeţi că tehnicile acestea vor putea fi aplicate altor întârziaţi? Este ceva de care lumea se va putea folosi?”

Dr. Strauss a ridicat din umeri şi a făcut un semn cu capul spre mine. „Este încă prea devreme pentru a se putea şti. Soţul dumneavoastră ne-a ajutat să-l punem pe Charlie la treabă în cadrul proiectului şi totul depinde de ceea ce va găsi.”

„Desigur”, a intrat în vorbă domnul Raynor. „Înţelegem cu toţii nevoia de cercetare *pură* în domenii ca ale dumneavoastră. Dar imaginea noastră ar câştiga enorm dacă am putea produce o metodă realmente aplicabilă pentru obţinerea unor rezultate permanente în afara laboratorului, dacă am putea arăta lumii că a ieşit de aici un folos palpabil.”

Voiam să vorbesc, dar Strauss, simţind de bună seamă ce aş fi vrut să spun, s-a ridicat şi mi-a pus mâna pe umăr. „Noi toţi cei de la Beekman credem că treaba pe care o face Charlie este foarte importantă. Trebuie să descopere adevărul, oricare ar fi el. Rămâne în sarcina dumneavoastră, a fundaţiilor, comunicarea cu publicul şi educarea societăţii.”

A zâmbit celor doi şi m-a luat de lângă ei.

„Ceea ce voiam să spun eu era cu totul altceva.”

„Ştiu”, mi-a şoptit, prinzându-mă de cot. „Dar vedeam după scânteile din ochii tăi că erai gata să-i faci bucăţele. Şi nu puteam să te las, nu-i aşa?”

„Cred că nu”, am aprobat, servindu-mă cu un alt martini.

„Este înţelept din partea ta să bei atât de mult?”

„Nu, dar încerc să mă relaxez şi se pare că n-am nimerit unde trebuia.”

„Ia-o încet şi nu intra în bucluc astă-seară”, a zis. „Oamenii ăştia nu sunt proşti. Îşi dau seama ce crezi despre ei şi, chiar dacă ţie nu-ţi pasă, noi avem nevoie de ei.”

I-am făcut cu mâna în semn de salut. „Voi încerca, dar ai face bine s-o ţii la distanţă de mine pe doamna Raynor. Am să strig huo! dacă mai dă atâta din fund de faţă cu mine.”

„Sst! O să te audă.”

„Sst!” l-am imitat eu. „Scuzaţi. Voi rămâne pe scaun aici în colţul meu şi mă voi feri din calea celorlalţi.”

Intram în ceaţă, dar vedeam prin ea lumea care mă privea insistent. Cred că bombăneam ceva pentru mine, şi totuşi prea tare. Nu-mi amintesc ce spuneam. După un timp, mi s-a părut că lumea pleca mai devreme decât ar fi trebuit, dar nu le-am dat atenţie până ce a apărut în faţa mea Nemur.

„Cine naiba crezi că eşti, ca să te poţi purta în felul ăsta? N-am pomenit în viaţa mea asemenea grosolănie insuportabilă.”

M-am ridicat cu greu în picioare. „Bine, dar ce te face să spui asta?”

Strauss încerca să-l reţină, dar el gâfâia şi bolborosea, împroşcând cu reproşuri. „Spun asta pentru că n-ai pic de recunoştinţă şi nici nu înţelegi situaţia. La urma urmei, eşti îndatorat în multe privinţe acestor oameni, dacă nu nouă.”

„De când trebuie cobaiul să fie recunoscător?” am strigat. „Am servit scopurilor voastre, şi acum încerc să vă îndrept greşelile, aşa încât ce naiba datorez eu cuiva?”

Strauss a încercat să intervină, dar Nemur l-a oprit. „Stai puţin. Vreau să aud asta. Cred că e timpul să avem o explicaţie.”

„A băut prea mult”, a zis nevastă-sa.

„Nu chiar atât de mult”, a pufnit Nemur. „Vorbeşte destul de limpede. Am suportat destule de la el. A pus în primejdie – dacă n-a şi distrus – munca noastră, iar acum vreau să aud din gura lui ce justificare îşi închipuie că ar avea.”

„Las-o baltă”, am zis. „De fapt, nici nu vrei să afli adevărul.”

„Ba vreau, Charlie. Cel puţin versiunea ta despre adevăr. Vreau să ştiu dacă te simţi recunoscător pentru tot ce s-a făcut pentru tine – pentru aptitudinile pe care le-ai dobândit, pentru lucrurile pe care le-ai învăţat, pentru experienţele pe care le-ai trăit. Sau poate crezi că ţi-era mai bine înainte?”

„Într-un fel, da.”

Asta i-a şocat.

„Am învăţat multe în ultimul timp”, am zis. „Nu numai despre Charlie Gordon, dar despre viaţă şi oameni, şi am descoperit că nimănui nu-i pasă de Charlie Gordon, fie că este un debil mintal, fie că este un geniu. Aşa că, unde-i deosebirea faţă de ce-a fost?”

„Aha”, a râs Nemur. „Te compătimeşti singur. La ce te aşteptai? Experimentul a fost calculat ca să-ţi crească inteligenţa, nu ca să te facă popular. N-am avut niciun control asupra evoluţiei personalităţii tale, şi te-ai transformat, dintr-un tânăr întârziat dar agreabil, într-un individ arogant, egocentric şi antisocial.”

„Problema, dragă profesore, este că voiai pe cineva care să poată fi făcut inteligent, dar care să fie ţinut mai departe în cuşcă şi prezentat ori de câte ori este nevoie pentru a culege onorurile pe care le căutai. Atâta doar că sunt o persoană.”

Era mânios şi puteam vedea că nu se hotărăşte dacă să termine cearta sau să încerce încă o dată să mă doboare. „Eşti nedrept, ca de obicei. Ştii foarte bine că ne-am purtat totdeauna bine cu tine – că am făcut tot ce se putea pentru tine.”

„Totul în afară de a mă trata ca pe o fiinţă omenească. Te-ai lăudat de atâtea ori că eram un nimic înainte de experienţă, şi ştiu de ce. Fiindcă dacă eu eram un nimic, atunci dumneata ai fi fost responsabil pentru crearea mea şi asta te făcea domnul şi stăpânul meu. Te deranjează că nu-mi arăt recunoştinţa clipă de clipă. Ei bine, poţi sau nu să mă crezi, sunt recunoscător. Dar ceea ce ai făcut pentru mine – fie şi admirabil – nu-ţi dă dreptul să mă tratezi ca pe un animal de experienţă. Acum sunt un individ, şi aşa era şi Charlie înainte de a păşi în laboratorul acela. Se pare că eşti şocat! Da, descoperim pe neaşteptate că am fost întotdeauna o persoană – chiar şi înainte – şi asta contestă părerea dumitale că cineva cu un I.Q. mai mic decât 100 nu merită consideraţie. Profesore Nemur, cred că atunci când mă priveşti ai conştiinţa încărcată.”

„Am auzit destul. Eşti beat”, mi-a replicat pe un ton tăios.

„A, nu”, l-am asigurat eu. „Pentru că, dacă mă îmbăt, vei

vedea un Charlie Gordon total diferit de cel pe care l-ai cunoscut. Da, celălalt Charlie, care umbla prin întuneric, este încă aici, cu noi. Înăuntrul meu.”

„Şi-a ieşit din minţi”, a zis doamna Nemur. „Vorbeşte ca şi cum ar exista doi Charlie Gordon. Aveţi grijă, de el, doctore.”

Dr. Strauss a clătinat din cap. „Nu. Ştiu ce vrea să spună. Am văzut de curând în şedinţele de terapie. S-a produs o disociaţie ciudată în ultima lună. A avut în mai multe rânduri o percepţie despre sine însuşi ca fiind cel de dinaintea experimentului – un individ separat şi distinct care încă funcţionează în conştientul său –, ca şi cum vechiul Charlie s-ar lupta să pună stăpânire pe trup…”

„Nu! N-am spus niciodată aşa ceva! Nu este o luptă pentru preluarea controlului. Charlie este acolo, într-adevăr, dar nu se luptă cu mine. Aşteaptă doar. N-a încercat niciodată să preia conducerea sau să mă oprească de la ce voiam să *fac.”* Apoi, amintindu-mi de Alice, am revenit puţin asupra a ceea ce spusesem. „Mă rog, aproape niciodată. Charlie cel umil, modest, cel despre care vorbeaţi adineauri, aşteaptă cu răbdare. Recunosc că îi semăn în câteva privinţe, dar umilinţa şi modestia nu se numără printre ele. Am învăţat cât de puţin poţi obţine purtându-te astfel în lume.”

„Ai devenit cinic”, a zis Nemur. „Asta-i tot ce a însemnat pentru tine această ocazie. Geniul tău ţi-a distrus încrederea în lume şi în semenii tăi.”

„Nu e întru totul adevărat”, am zis, calm. „Dar am învăţat că inteligenţa singură nu face două parale. Aici, în universitatea voastră, inteligenţa, educaţia, cunoaşterea au devenit nişte idoli veneraţi. Dar ştiu bine că toţi aţi pierdut din vedere un lucru: inteligenţa şi educaţia care fără sentimente omeneşti nu fac nici cât o ceapă degerată.”

Am mai luat un martini de pe bufetul din apropiere şi mi-am continuat predica.

„Nu mă înţelegeţi greşit”, am zis. „Inteligenţa este unul din cele mai mari daruri ale omului. Dar de prea multe ori căutarea cunoaşterii exclude căutarea dragostei. Am

descoperit de unul singur şi altceva, în ultimul timp, şi vă ofer o ipoteză: inteligenţa fără capacitatea de a dărui şi de a primi afecţiune duce la epuizare mintală şi morală, la nevroză şi, posibil, chiar la psihoză. Şi susţin că preocuparea şi implicarea exclusiv intelectuală care neglijează relaţiile dintre oameni nu poate duce decât la violenţă şi suferinţă.”

„Când eram întârziat aveam mulţi prieteni. Acum nu mai am niciunul. Sigur, cunosc multă lume. Multă, foarte multă. Dar nu am prieteni adevăraţi. Nu aşa cum aveam la brutărie. Niciun prieten pe lume care să însemne ceva pentru mine şi niciunul pentru care eu să însemn ceva.” Mi-am dat seama că începusem să fiu incoerent şi că aveam mintea goală.

„Treaba asta nu-i în regulă, aşa-i?” am insistat. „Vreau să zic, ce părere aveţi? Credeţi că este… că este în regulă?”

Strauss s-a apropiat de mine şi m-a apucat de braţ.

„Charlie, poate că ar fi bine dacă te-ai duce să te întinzi puţin. Ai băut prea mult.”

„Ce vă uitaţi cu toţii la mine aşa? Am spus ceva greşit? N-am vrut să spun ceva ce nu era bine.”

Auzeam cum mi se umflau vorbele în gură, ca şi cum toată faţa mi-ar fi fost injectată cu novocaină. Eram beat şi nu mă mai puteam controla. În clipa aceea, ca şi cum s-ar fi răsucit un comutator, urmăream scena din uşa sufrageriei şi mă puteam vedea ca pe celălalt Charlie – acolo, lângă bufet, cu paharul în mână, cu ochii mari şi îngroziţi.

„Mereu încerc să fac ceea ce trebuie. Mama m-a învăţat întotdeauna să fiu drăguţ cu lumea pentru că zicea că aşa n-ai să intri în bucluc şi o să ai totdeauna mulţi prieteni.”

După felul în care se sucea şi se contorsiona puteam să văd că trebuie să meargă la toaletă. Dumnezeule, nu acolo… faţă de ei. „Scuzaţi-mă, vă rog”, a zis. „Trebuie să mă duc…” Deşi eram năucit de băutură, am reuşit cumva să-l fac să se depărteze de ei şi să-l îndrept spre baie.

A ajuns la timp şi, după câteva secunde, eram iarăşi stăpân pe mine. Mi-am lipit obrazul de perete şi apoi mi-am spălat faţa cu apă rece. Eram încă ameţit, dar ştiam că o să

se termine totul cu bine.

Atunci l-am văzut pe Charlie pândindu-mă prin oglinda din spatele chiuvetei. Nu ştiu cum mi-am dat seama că era Charlie şi nu eu. Ceva în legătură cu privirea lui deprimată şi întrebătoare. Ochii, larg deschişi şi speriaţi, ca şi cum, dacă i-aş fi spus o vorbă, s-ar fi întors şi s-ar fi scufundat în adâncul lumii din oglindă. Dar n-a fugit. Se holba doar la mine, cu gura căscată, şi-i atârna falca.

„Salut”, am zis. „Deci până la urmă am ajuns faţă-n faţă.”

S-a încruntat un pic, ca şi cum nu înţelegea ce voiam să-i spun, ca şi cum voia să capete o explicaţie, dar nu ştia cum s-o ceară. Apoi a renunţat şi a zâmbit forţat din colţul gurii.

„Rămâi pe loc acolo, chiar în faţa mea”, am strigat la el. „M-am săturat să mă tot spionezi de pe după uşi şi din locuri întunecoase unde nu te pot ajunge.”

Mă privea fix.

„Cine eşti tu, Charlie?”

Nimic, afară de un zâmbet.

Am dat din cap şi a dat şi el.

„Şi-atunci ce vrei?”

A ridicat din umeri.

„Haide, haide”, am zis. „Trebuie să vrei tu ceva. Mă tot urmăreşti…”

Şi-a coborât privirea şi mi-am examinat mâinile ca să văd la ce se uita. „Le vrei înapoi, aşa-i? Vrei să plec de aici ca să poţi reveni şi să fii ce erai înainte. N-ai nicio vină. Este corpul tău şi creierul tău – şi viaţa ta, chiar dacă nu prea ştiai ce să faci cu ea. N-am niciun drept să ţi-o răpesc. Nimeni nu are acest drept. Cine-ar putea spune că lumina mea este mai bună decât întunericul tău? Cine ar putea spune că moartea este preferabilă întunericului tău? Cine sunt eu ca să spun asta?…”

„Dar am să-ţi spun altceva, Charlie.” M-am ridicat şi am plecat din faţa oglinzii. „Nu sunt prietenul tău. Sunt duşmanul tău! N-o să renunţ la inteligenţa mea fără luptă. Nu mă pot întoarce în peştera aceea. *Eu* nu mai am unde să mă duc acum, Charlie. Aşadar, nu te apropia. Rămâi în

inconştientul meu, unde ţi-e locul, şi nu te mai ţine după mine. Nu voi renunţa – indiferent de ceea ce cred ceilalţi. Oricât de singur aş fi. Voi păstra ce mi-au dat ei şi voi face lucruri mari pentru lume şi pentru oameni ca tine.”

În timp ce mă întorceam spre uşă, am avut impresia că întinde mâna către mine. Dar toată afurisita asta de treabă era o prostie. Eram doar beat şi în oglindă era doar propria mea reflexie.

Când am ieşit din baie, Strauss a vrut să mă pună într-un taxi. Am insistat că puteam ajunge foarte bine acasă. Tot ce-mi trebuia era puţin aer curat şi nu doream să mă însoţească cineva. Doream să umblu de unul singur.

Mă vedeam pe mine însumi aşa cum devenisem: eram cum spusese Nemur, un individ arogant, egocentric. Nu ca Charlie. Eram incapabil să-mi fac prieteni sau să mă gândesc la alţi oameni şi la problemele lor. Eram interesat numai şi numai de mine însumi. În oglinda aceea m-am văzut, o vreme, cu ochii lui Charlie – m-am privit pe mine însumi şi am văzut ce devenisem de fapt. Şi mi-a fost ruşine.

Câteva ore mai târziu, m-am trezit în faţa clădirii cu apartamente şi am luat-o în sus pe scări, apoi prin coridorul slab luminat. Trecând prin faţa camerei ei, am văzut că la Fay era lumină şi am făcut un pas spre uşă. Dar chiar când eram gata să bat, am auzit chicotitul ei şi vocea unui bărbat care râdea.

Era prea târziu…

Am intrat fără zgomot în apartament şi am rămas un moment în picioare, pe întuneric, neîndrăznind să mă mişc şi nici măcar să aprind lumina. Stăteam pur şi simplu acolo şi simţeam cum mi se-nvârte totul înaintea ochilor.

Ce s-a întâmplat cu mine? De ce sunt atât de singur pe lume?

4.30 dimineaţa – Soluţia mi-a apărut în timp ce moţăiam. Asta era! Totul se potriveşte şi văd ceea ce ar fi trebuit să ştiu de la început. Gata cu somnul. Trebuie să mă întorc la laborator şi să compar soluţia cu rezultatele calculatorului.

Iată unde era punctul slab al experimentului. Am găsit-o, în cele din urmă.

Şi-acum, ce se va întâmpla cu mine?

26 august – SCRISOARE CĂTRE PROFESORUL NEMUR (copie)

Domnule Profesor Nemur,

Vă trimit într-un plic separat o copie a raportului meu intitulat „Efectul Algernon-Gordon: un studiu asupra structurii şi funcţiei inteligenţei augmentate”, care poate fi publicat dacă socotiţi că este cazul.

După cum ştiţi, experienţele mele sunt finalizate. Am inclus în raportul meu toate formulele mele, precum şi analizele matematice ale datelor din anexă. Evident, acestea trebuie verificate.

Rezultatele sunt clare. Aspectele mai senzaţionale ale rapidei mele ascensiuni nu pot ascunde faptele. Tehnica de chirurgie şi injectare promovată de dumneavoastră şi dr. Strauss trebuie privită ca neavând, în prezent, decât puţină sau chiar nicio aplicabilitate practică pentru creşterea inteligenţei umane.

Analizând datele privitoare la Algernon se constată că, deşi este încă fizic tânăr, a regresat mintal. Activitatea motorie s-a înrăutăţit; a apărut o reducere generală a funcţiilor glandulare, o pierdere accelerată a coordonării şi sunt indicii puternice de amnezie progresivă.

După cum arăt în raportul meu, atât acestea, cât şi alte sindroame de deteriorare fizică şi mintală pot fi prezise, cu rezultate statistic semnificative, prin aplicarea noii mele formule. Deşi stimulul chirurgical la care am fost amândoi supuşi a avut ca efect intensificarea şi accelerarea tuturor proceselor mintale, punctul slab al experimentului, pe care mi-am permis să-l denumesc „Efectul Algernon-Gordon”, este consecinţa logică a întregului proces de accelerare a inteligenţei. Ipoteza probată aici poate fi descrisă simplu în următorii termeni:

INTELIGENŢA SPORITĂ ARTIFICIAL SE DETERIOREAZĂ

ÎNTR-UN INTERVAL DE TIMP CU ATÂT MAI SCURT CU CÂT VOLUMUL EI ESTE MAI MARE.

Atât timp cât mai pot scrie, voi continua să consemnez gândurile şi ideile mele în aceste rapoarte de progres. Este una dintre puţinele mele plăceri în singurătate şi este cu siguranţă necesar pentru ducerea la bun sfârşit a acestei cercetări. Oricum, după toate indiciile, propria mea deteriorare mintală va fi foarte rapidă.

Mi-am verificat şi reverificat datele de zeci de ori, cu speranţa că voi găsi o eroare, dar cu regret trebuie să spun că rezultatele rămân în picioare. Totuşi, sunt recunoscător pentru puţinul pe care-l adaug la cunoaşterea funcţiei minţii omeneşti şi a legilor care guvernează sporirea artificială a inteligenţei umane.

Ieri-seară, dr. Strauss spunea că eşecul unui experiment, invalidarea unei teorii pot fi tot atât de importante pentru ştiinţă ca un succes. Ştiu acum că este adevărat. Regret, cu toate acestea, că propria mea contribuţie în domeniu se sprijină pe cenuşa muncii acestei echipe şi în special a celor care au făcut atât de mult pentru mine.

Cu sinceritate, al dumneavoastră
Charles Gordon

ataşat: raport
copie: dr. Strauss
Fundaţia Welberg

1 septembrie – Nu trebuie să intru în panică. Vor apărea curând primele semne ale epuizării combustibilului, instabilitatea emoţională şi pierderea memoriei. Le voi recunoaşte oare la mine? Tot ce pot face acum este să consemnez şi mai departe cât se poate de obiectiv starea mea mintală, având în vedere că acest jurnal psihologic va fi primul de felul său, poate şi ultimul.

În dimineaţa asta, Nemur l-a trimis pe Burt cu raportul meu şi datele statistice la Universitatea Hallston, pentru ca oamenii cei mai pricepuţi în domeniu să verifice rezultatele

mele şi aplicarea formulelor mele. Toată săptămâna trecută, l-au pus pe Burt să revadă experienţele mele şi diagramele metodologice. De fapt, n-ar trebui să mă deranjeze precauţiile lor. La urma urmei, eu sunt doar Charlie-cel-nou-venit şi este greu pentru Nemur să accepte că fac lucrurile mai bine decât el. A ajuns să creadă în mitul competenţei sale şi, în fond, eu nu fac parte din gaşca lor.

De fapt, nici nu-mi mai pasă ce crede Nemur sau oricare altul dintre ei. Nu mai este timp. Lucrarea e terminată, datele sunt adunate şi tot ce rămâne de făcut este să vadă dacă am folosit corect cifrele lui Algernon pentru a realiza un grafic din care să se poată deduce evoluţia mea.

Alice a plâns când i-am dat veştile. Apoi a fugit. Trebuie s-o conving că n-are niciun motiv să se simtă vinovată.

2 septembrie – Până acum, nimic precis. Mă mişc în tăcerea unei lumini albe, transparente. Împrejurul meu totul este în aşteptare. Visez că sunt singur pe vârful unui munte, scrutând împrejurimile, privind nuanţele de verde şi galben, şi soarele de deasupra capului, care-mi comprimă umbra într-o pată ca o minge adunată în jurul picioarelor. În timp ce soarele coboară pe cerul după-amiezii, umbra se despoaie şi se întinde spre orizont, lungă şi îngustă şi din ce în ce mai departe în spatele meu…

Vreau să spun din nou aici ceea ce i-am spus deja doctorului Strauss. Nimeni nu este în niciun fel vinovat pentru ce s-a întâmplat. Experimentul a fost pregătit cu grijă, testat îndelung pe animale şi validat statistic. Când s-au hotărât să mă folosească pentru prima încercare pe om, aveau siguranţa, în limite rezonabile, că nu exista un pericol fizic. Nu se puteau prevedea capcanele psihologice. Nu vreau să pătimească cineva pentru ce se întâmplă cu mine.

Acum, singura întrebare este: Cât mai pot rezista?

15 septembrie – Nemur spune că rezultatele mele au fost confirmate. Înseamnă că greşeala e una fundamentală, care pune în discuţie întreaga ipoteză. Ar putea cândva să

apară o cale pentru a depăşi problema, dar momentul acela n-a sosit încă. Am recomandat să nu se mai facă în viitor asemenea teste pe oameni până ce lucrurile nu se vor limpezi prin noi cercetări pe animale.

Am impresia că direcţia de cercetare cu cele mai multe şanse de succes va aparţine celor care studiază dezechilibrele enzimatice. Ca pentru multe alte lucruri, timpul este factorul-cheie, respectiv viteza cu care se descoperă deficienţele şi viteza cu care se administrează substituenţii hormonali. Mi-ar fi plăcut să dau o mână de ajutor în zona asta de cercetare, ca şi în cercetarea radioizotopilor ce pot fi folosiţi pentru controlul cortical local, dar acum ştiu că nu voi mai avea timp.

17 septembrie – Devin tot mai absent. Când nu mai pot regăsi lucrurile pe care le-am pus undeva pe biroul meu de la laborator sau în sertare îmi ies din fire şi strig la toată lumea. Acestea sunt oare primele semne?

Algernon a murit acum două zile. L-am găsit la patru şi jumătate dimineaţa, când m-am întors în laborator după o hoinăreală pe cheiuri – zăcea pe o parte, cu labele întinse, într-un colţ al cuştii. Ca şi cum ar fi alergat în somn.

Disecţia mi-a confirmat prezicerile. Creierul lui Algernon scăzuse în greutate faţă de un creier normal şi circumvoluţiile sale erau mai netede, în timp ce leziunile cerebrale deveniseră mai adânci.

Mă umple de frică gândul că acelaşi lucru mi s-ar putea întâmpla şi mie chiar acum. Totul capătă o formă reală după ce am văzut creierul lui Algernon. Pentru prima oară, simt că mi-e teamă de ce va urma.

Am pus corpul lui Algernon într-o cutie mică de metal pe care am luat-o acasă. Nu puteam să accept să fie aruncat în crematoriu. Este ceva prostesc şi sentimental, dar azi-noapte, târziu, l-am înmormântat în curtea din dosul casei. Plângeam în timp ce-i puneam un buchețel de flori sălbatice pe mormânt.

21 septembrie – Mâine mă duc în Marks Street, să fac o

vizită mamei mele. Un vis pe care l-am avut azi-noapte a declanşat o succesiune de amintiri, a adus la lumină o felie întreagă a trecutului şi este important s-o aştern repede pe hârtie înainte de-a o uita, pentru că se pare că acum uit mai repede. Este ceva despre mama mea şi, acum mai mult ca oricând, vreau s-o înţeleg, să aflu cum era şi de ce făcea ce făcea. Nu trebuie s-o urăsc.

Trebuie să ajung la o înţelegere cu ea *înainte* de a o întâlni, ca să nu mă port grosolan sau ca un prost.

27 septembrie – Trebuia să scriu imediat lucrurile astea, pentru că este important ca documentul să fie complet.

Am fost s-o văd pe Rose acum trei zile. În cele din urmă, m-am hotărât că n-am încotro şi trebuie să împrumut iarăşi maşina lui Burt. Mi-era frică şi totuşi ştiam că trebuie să mă duc.

Când am ajuns pe Marks Street, am crezut la început că greşisem drumul. Nu era deloc aşa cum îmi aminteam eu. Era o stradă cât se poate de scârboasă. Spaţii virane multe pe locurile unde fuseseră dărâmate case. Pe trotuar, un frigider aruncat cu uşa smulsă, şi la o cotitură o saltea veche din burta căreia atârnau intestinele de sârmă. Unele case aveau ferestre bătute în scânduri şi altele semănau mai mult cu nişte bordeie cârpăcite decât cu nişte case de locuit. Am parcat maşina la distanţă de casă şi am luat-o pe jos.

Nu erau copii la joacă pe Marks Street, contrar imaginii rămase în mintea mea, cu copii pretutindeni şi cu Charlie care-i urmărea prin fereastra din faţă (ciudat cum amintirile mele cu strada sunt încadrate de fereastră, întotdeauna cu mine privind prin geamurile ei la copiii care se joacă). Acum erau doar oameni bătrâni nemişcaţi în umbra unor verande obosite.

Apropiindu-mă de casă, am avut un al doilea şoc. Mama mea, într-o flanelă veche de culoare maro, era pe veranda din faţă şi spăla geamurile de la parter pe dinafară, deşi era frig şi bătea vântul. Mereu trebăluind, ca să vadă vecinii ce soţie şi mamă bună este. Cel mai important lucru fusese

întotdeauna ce gândeau alţii – cum apăreau ea şi familia ei în ochii celorlalţi. Nu de puţine ori Matt insistase asupra faptului că ceea ce gândeau alţii despre tine nu era singurul lucru important în viaţă. Dar degeaba. Norma trebuia să fie bine îmbrăcată; în casă trebuia să fie mobilă de bună calitate; Charlie trebuia ţinut înăuntru ca să nu vadă alţii că ceva nu-i în regulă cu el.

M-am oprit la poartă ca s-o observ în timp ce se îndrepta de mijloc ca să-şi tragă sufletul. Văzându-i faţa, am început să tremur, dar nu era faţa aceea pe care mă străduisem atât de mult să mi-o reamintesc. Părul alb, cu şuviţe închise la culoare, şi pielea obrajilor zbârcită. Fruntea îi lucea de transpiraţie. M-a observat şi şi-a aţintit privirea asupra mea.

Voiam să privesc în altă parte, să mă întorc în stradă, dar nu puteam s-o fac după ce ajunsesem atât de departe. Să cer doar o îndrumare, pretinzând că m-am rătăcit într-un loc necunoscut. Mi-era de-ajuns că o văzusem. Dar nu făceam nimic altceva decât să stau acolo, aşteptând să facă ea ceva. Şi nici ea nu făcea altceva decât să stea acolo şi să mă privească.

„Doriţi ceva?” Vocea ei, răguşită, stârnea ecouri inconfundabile în coridoarele memoriei.

Am deschis gura, dar nu puteam rosti nimic. Gura mea funcţiona, ştiu bine, şi mă luptam să-i vorbesc, să scot ceva, fiindcă în clipa aceea am văzut în ochii ei un semn de recunoaştere. Nu era deloc starea în care aş fi dorit să mă vadă. În niciun caz stând acolo, în faţa ei, în tăcere, incapabil să mă fac înţeles. Dar limba mea era blocată, ca un obstacol enorm, şi gura mi-era uscată.

În cele din urmă, a apărut ceva. Nu ceea ce aveam de gând (plănuisem ceva liniştitor şi încurajator, pentru a putea stăpâni situaţia ştergând cu câteva vorbe tot trecutul şi toată suferinţa), dar tot ceea ce mi-a ieşit din gâtlejul uscat a fost „Maaa…”

Din tot ceea ce învăţasem – în toate limbile pe care le stăpâneam –, singurul lucru pe care i-l puteam spune, în timp ce stătea în verandă şi mă privea fix, era *„Maaaa”.* Ca un miel cu gâtul uscat lângă ugerul oii.

Şi-a şters fruntea cu dosul braţului şi s-a încruntat, ca şi cum nu mă putea vedea limpede. Am făcut un pas înainte, trecând poarta, şi am luat-o pe alee şi apoi spre trepte. S-a tras înapoi.

La început nu fusesem sigur că mă recunoscuse, dar apoi a icnit: *„Charlie!…”* Nici nu ţipa şi nici nu şoptea. Gâfâia doar, ca cineva care s-ar fi trezit dintr-un somn greu cu visuri.

„Ma…” Am pus piciorul pe prima treaptă. „Sunt eu…”

Mişcarea mea a speriat-o şi a dat să plece, răsturnând găleata cu apă cu săpun, şi dârele de spumă murdară au curs pe trepte. „Ce cauţi aici?”

„Voiam doar să te văd… să-ţi vorbesc…”

Deoarece limba mi se împleticea în gură, vocea mea avea un ton neobişnuit, ca un fel de scâncet gros, aşa cum ar fi sunat cu mult timp în urmă. „Nu pleca”, o rugam. „Nu fugi de mine.”

Dar intrase deja în vestibul şi trăsese zăvorul. Apoi am văzut-o cum mă iscodea cu o privire îngrozită prin perdeaua transparentă a geamului de la uşă. Se vedea prin geam mişcarea buzelor, fără sunet. „Pleacă! Lasă-mă în pace!”

De ce? Cine era ea ca să mă respingă în felul ăsta? Cu ce drept îmi întorcea spatele?

„Lasă-mă să intru! Vreau să-ţi vorbesc! Lasă-mă să intru!” Am bătut atât de tare în geamul de la uşă, că s-a crăpat, şi crăpătura s-a întins ca o reţea în care mi-am prins o clipă pielea. Credea probabil că înnebunisem şi venisem să-i fac vreun rău. A lăsat uşa şi a fugit prin culoarul care dădea în apartament.

Am împins din nou în uşă. Cârligul a cedat şi, luat prin surprindere, am căzut în vestibul, dezechilibrat. Îmi sângera mâna tăiată în geam şi, neştiind ce să fac, am băgat-o în buzunar ca să nu pătez cu sânge linoleumul proaspăt frecat.

Am intrat, trecând de scara pe care o văzusem atât de des în coşmarurile mele. De-a lungul acestei scări lungi şi înguste fusesem deseori urmărit de duhuri care mă

prindeau de picioare şi mă trăgeau în beci, în timp ce încercam să strig fără voce, cu limba împleticită şi făcută căluş în gură. Ca băieţii tăcuţi de la Warren.

Oamenii care locuiau la etajul al doilea – proprietarul şi proprietăreasa, soţii Meyer – fuseseră întotdeauna buni cu mine. Îmi dădeau dulciuri şi mă lăsau să stau în bucătăria lor şi să mă joc cu câinele lor. Aş fi dorit să-i văd, dar, fără să-mi fi spus cineva, ştiam că nu mai sunt acolo, că sunt morţi şi că la etaj locuiau nişte străini. Era o cale închisă pentru totdeauna.

La capătul culoarului, uşa prin care dispăruse Rose era încuiată şi preţ de o clipă am rămas acolo, nehotărât.

„Deschide uşa.”

A răspuns un lătrat ascuţit de câine mic. M-a luat pe nepregătite.

„E-n regulă”, am zis. „N-am de gând să te lovesc sau ceva asemănător, dar vin de departe şi nu plec până nu vorbesc cu tine. Dacă nu deschizi, am să sparg uşa.”

Am auzit-o: „Sst, Nappie… Hai, du-te în dormitor.” După un moment, am auzit cheia răsucindu-se în broască. S-a deschis uşa şi a apărut, cu ochii ţintă la mine.

„Ma”, am şoptit eu. „Nu-ţi fac nimic. Vreau doar să-ţi vorbesc. Trebuie să înţelegi că nu mai sunt acelaşi care am fost. M-am schimbat. Sunt normal acum. Nu înţelegi? Nu mai sunt întârziat. Nu sunt un idiot. Sunt ca oricare altul. Sunt normal – întocmai ca tine şi Matt şi Norma.”

Am încercat s-o ţin aşa, sporovăind, ca să nu închidă uşa. Am încercat să-i povestesc ce se întâmplase, totul deodată. „M-am schimbat, mi-au făcut o operaţie care m-a făcut altfel, aşa cum ai vrut întotdeauna să fiu. N-ai citit nimic despre asta în ziare? Un experiment ştiinţific nou, care-ţi schimbă înzestrarea intelectuală, şi eu sunt primul pe care l-au încercat. Nu poţi să înţelegi? De ce te uiţi aşa la mine? Acum sunt deştept, mai deştept decât Norma, sau decât unchiul Herman, sau Matt. Ştiu lucruri pe care nici profesorii de la universitate nu le ştiu. Vorbeşte-mi! Acum poţi să te mândreşti cu mine şi să le spui tuturor vecinilor. Nu mai trebuie să mă ascunzi în beci când vin musafiri. Hai,

vorbeşte-mi. Spune-mi despre ce era când eram un băieţel, asta-i tot ce doresc. Nu-ţi voi face nimic rău. Nu te urăsc. Dar trebuie să aflu despre mine, să mă înţeleg pe mine cât nu e prea târziu. Să ştii că nu pot ajunge o persoană întreagă dacă nu mă înţeleg pe mine însumi, iar tu eşti singura fiinţă de pe lume care mă poate ajuta acum. Lasă-mă să intru şi să stau jos un pic.”

Ceea ce o hipnotiza era mai mult felul în care vorbeam decât ceea ce spuneam. Stătea acolo, în pragul uşii, şi mă privea fix. Fără să mă gândesc, am scos mâna însângerată din buzunar şi am încleştat pumnul în timpul pledoariei mele. Când a văzut-o, expresia feţei i s-a îmblânzit.

„Te-ai rănit…” Nu cred că era mâhnită neapărat din cauza mea. Era cam ce-ar fi simţit pentru un câine cu laba tăiată sau pentru un motan sfâşiat într-o bătaie. Nu era pentru că eram Charlie al ei, ci cu toate astea.

„Intră să te speli. Am pansament şi iod.”

Am mers după ea la chiuveta crăpată, cu suportul ei ondulat pentru uscat vasele, în care-mi spăla atât de des faţa şi mâinile după ce veneam din curte sau eram gata de masă sau de culcare. Mă privea cum îmi suflecam mânecile. „N-ar fi trebuit să spargi geamul. Proprietarul o să se supere şi n-o să am bani să-l plătesc.” Apoi, ca şi cum ar fi enervat-o ce făceam, mi-a luat săpunul şi mi-a spălat mâna. În timpul ăsta, era atât de concentrată încât păstram tăcerea, fascinat. Din când în când ţâţâia cu limba sau ofta. „Charlie, Charlie, mereu te bagi într-un bucluc. Când o să înveţi să-ţi porţi de grijă?” Se întorsese cu douăzeci şi cinci de ani în urmă, când eu eram micuţul ei Charlie şi ea dorea să lupte pentru locul meu în lume.

Când a terminat de spălat sângele şi mi-a uscat mâinile cu prosopul de hârtie, şi-a ridicat privirea spre faţa mea şi a făcut ochii mari, îngrozită. „O, Dumnezeule!” a rostit cu greu şi s-a tras înapoi.

Am început să vorbesc din nou, blând, convingător, ca s-o încredinţez că totul era bine şi că nu aveam intenţii rele. În timp ce vorbeam, puteam vedea că mintea ei rătăcea aiurea. Privind împrejur fără ţintă, şi-a dus mâna la gură, a

oftat greu şi apoi a ridicat ochii spre mine. „E aşa o mizerie în casă”, a zis. „Nu aşteptam musafiri. Uită-te la geamurile astea şi la tâmplăria aia.”

„E-n regulă, Ma. Nu te necăji pentru asta.”

„Trebuie să lustruiesc din nou podelele. Trebuie să fie curat.” A observat nişte degete pe uşă şi s-a apucat să le frece cu cârpa de spălat. Văzând că o urmăream cu privirea, s-a încruntat. „Ai venit pentru plata luminii?”

Înainte să apuc să zic că nu, a început să mă dăscălească cu degetul. „Intenţionez să trimit un cec la întâi ale lunii, dar soţul meu este plecat din oraş cu treabă. Le-am spus că nu trebuie să-şi facă griji pentru bani, deoarece fiica mea îşi ia salariul săptămâna asta şi-o să ne putem plăti toate facturile. Aşa că nu e nevoie să mă presaţi pentru bani.”

„E singurul copil pe care-l aveţi? Nu mai aveţi alţii?”

A început să spună ceva cu o privire pierdută în depărtare. „Aveam un băiat. Aşa de strălucit, încât toate mamele îl invidiau. Şi mi l-au deocheat. I se zicea *I.Q.,* dar era un *I.Q. de rău.* Ar fi fost un om mare, dacă nu era asta. Era într-adevăr foarte strălucit – *excepţional* – ziceau ei. Ar fi putut fi un geniu…”

A luat de jos peria de frecat podeaua. „Acum scuzaţi-mă. Trebuie să termin treaba. Fiica mea a invitat la masă un tânăr şi trebuie să fac curăţenie pe-aici.” S-a lăsat în genunchi şi a început să frece podeaua care lucea deja de curăţenie. Nu şi-a mai ridicat privirea.

Bâiguia acum ceva doar pentru sine, şi m-am aşezat la masa din bucătărie. Aşteptam să iasă din starea aceea, să mă recunoască şi să înţeleagă cine eram. Nu puteam să plec până nu afla că eram Charlie al ei. Trebuia să înţeleagă cumva.

Începuse să fredoneze ceva trist, dar s-a oprit, rămânând cu cârpa suspendată între găleată şi podea, ca şi cum ar fi prins deodată de veste că eram acolo, în spatele ei.

A întors spre mine o faţă obosită, cu ochii umezi, şi a săltat capul. „Cum ar veni asta? Nu înţeleg. Mi-au spus că nu poţi fi schimbat.”

„Mi-au făcut o operaţie, şi asta m-a schimbat. Sunt

celebru acum. S-a auzit de mine în toată lumea. Sunt inteligent acum, Mami. Pot să citesc şi să scriu, şi pot…”

„Slavă Domnului”, a şoptit ea. „Rugăciunile mele – în toţi anii ăştia, am crezut că nu mă aude, dar El mă asculta mereu, aşteptând doar să vină timpul hărăzit de El ca să se împlinească voia Lui.”

Şi-a şters faţa cu şorţul şi, când am cuprins-o cu braţul, a început să plângă nestăpânit pe umărul meu. Se evaporase toată suferinţa şi eram mulţumit că venisem. „Trebuie să le spun tuturor”, a zis, zâmbind. „Tuturor învăţătorilor ălora de la şcoală. Aşteaptă numai să le vezi mutrele când am să le spun. Şi vecinii. Şi unchiul Herman – trebuie să-i spun unchiului Herman. Câtă plăcere o să-i facă! Să vezi când o veni taică-tu acasă, şi soră-ta! Cât de fericită va fi să te vadă. Nici n-ai idee.”

Mă strângea în braţe, vorbind emoţionată, făcând planuri pentru viaţa cea nouă pe care urma s-o ducem împreună. N-aveam inima să-i spun că cei mai mulţi dintre învăţătorii copilăriei mele nu mai erau în şcoala aceea, că unchiul Herman murise cu ani buni în urmă şi că tatăl meu o părăsise. O chinuise destul coşmarul anilor acelora. Doream s-o văd zâmbind şi dându-şi seama că eu eram cel care o făcea fericită. Pentru prima oară în viaţa mea, îi aduceam un zâmbet pe buze.

După un timp a tăcut, gânditoare, ca şi cum şi-ar fi amintit ceva. Aveam impresia că mintea ei o s-o ia razna. „Nu”, am strigat, trezind-o la realitate. „Aşteaptă, Ma! Mai e ceva. Ceva ce aş vrea să-ţi dau înainte de-a pleca.”

„Să pleci? Nu mai poţi pleca acum.”

„Trebuie să plec, Ma. Am treburi de făcut. Dar am să-ţi scriu şi am să-ţi trimit bani.”

„Dar când te întorci?”

„Nu ştiu – deocamdată. Dar înainte de-a pleca vreau să-ţi las asta.”

„O revistă?”

„Nu chiar. Este un raport ştiinţific scris de mine. Foarte tehnic. Uite, se cheamă *Efectul Algernon-Gordon.* Ceva descoperit de mine şi care poartă în parte numele meu.

Vreau să păstrezi o copie a raportului, ca să poţi arăta oamenilor că fiul tău n-a rămas chiar un prostănac.”

L-a luat şi l-a privit cu sfială. „Este… este numele tău. Ştiam că se va întâmpla asta într-o bună zi. Am încercat tot ce-am putut. Erai prea mic ca să-ţi aminteşti, dar am încercat. Le-am spus tuturor că ai să mergi la facultate şi că ai să ajungi un om bine pregătit şi că vei însemna ceva în lumea asta. Râdeau de mine, dar eu le-am spus.”

Mi-a zâmbit printre lacrimi, dar peste o clipă privea în altă parte. Şi-a recuperat cârpa şi a început să spele tocul uşii de la bucătărie, fredonând – acum ceva mai fericită, mi s-a părut – ca şi cum se afla într-un vis.

Câinele a început iarăşi să latre. Uşa de la intrare s-a deschis, apoi s-a închis şi s-a auzit o voce. „E-n regulă, Nappie. Eu sunt.” Câinele sărea agitat pe uşa de la dormitor.

Eram furios că mă prinsese acolo. Nu voiam s-o întâlnesc pe Norma. N-aveam nimic să ne spunem, şi nu voiam să-mi strice vizita. Nu exista o ieşire prin dos. Singura cale era să ies pe fereastră în curtea din spate şi să sar gardul. Dar cineva m-ar fi putut lua drept un spărgător.

Auzind cheia care se răsucea în uşă, i-am şoptit mamei mele – nu ştiu de ce – „A venit Norma”. I-am atins braţul, dar nu mă auzea. Era prea ocupată cu murmurul acela necontenit în timp ce spăla tâmplăria.

S-a deschis uşa, Norma m-a văzut şi s-a încruntat. La început nu m-a recunoscut – lumina era slabă, lămpile nu erau aprinse. Lăsând jos punga de cumpărături cu care venise, a aprins lumina. „Cine eşti?…” Dar înainte de-a putea răspunde, am văzut-o ducând mâna la gură şi dându-se înapoi până la uşă.

„Charlie!” Mi-a rostit numele în acelaşi fel ca mama, ţinându-şi răsuflarea. Şi arăta la fel cum arăta mama mai demult – subţire, trăsături ascuţite, de pasăre, frumuşică. „Charlie! Doamne, ce şoc! Puteai să iei legătura cu noi şi să mă anunţi. Trebuia să suni. Nici nu ştiu ce să zic…” S-a uitat la mama, care stătea pe jos lângă lighean. „Îi este rău cumva? Nu s-a zdruncinat prea tare sau altceva…”

„Şi-a venit în fire pentru un timp. Am avut o scurtă conversaţie.”

„Îmi pare bine. Nu prea îşi mai aduce aminte în ultimul timp. Este din cauza vârstei înaintate – senilitate. Dr. Portman vrea s-o duc într-un cămin-sanatoriu, dar nu pot s-o fac. Nu pot suporta să mă gândesc că e într-un asemenea loc.” A deschis uşa de la dormitor ca să iasă câinele şi, când a sărit şi a scâncit de bucurie, l-a ridicat şi l-a luat în braţe. „Nu pot să fac aşa ceva cu mama mea.” Apoi mi-a adresat un zâmbet îndoielnic. „Uite, ce surpriză! Nici nu visam. Lasă-mă să te privesc. Nu te-aş fi recunoscut niciodată. Puteam să ne întâlnim pe stradă şi nu te-aş fi recunoscut. Te-ai schimbat mult.” A oftat. „Îmi pare bine că te văd, Charlie.”

„Aşa să fie? Credeam că nu vrei să mă mai vezi.”

„O, Charlie!” Mi-a luat mâinile într-ale ei. „Nu spune asta. *Mă bucur* că te văd. Te aşteptam. Nu ştiam când, dar ştiam că te vei întoarce cândva. Chiar de când am citit despre fuga ta de la Chicago.” S-a tras înapoi să mă vadă mai bine. „Nici nu-ţi închipui cât m-am gândit la tine, întrebându-mă unde eşti şi ce faci. Până când a venit profesorul acela – când era asta? în martie trecut? acum şapte luni? – nici nu ştiam că mai trăieşti. Ea îmi spusese că ai murit la Warren. Am crezut asta ani de zile. Când mi-au spus că trăieşti şi că au nevoie de tine pentru experiment, nici nu ştiam ce să fac. Profesorul… Nemur? – aşa-l cheamă? – nu m-a lăsat să te văd. Nu trebuia să te tulbure cineva înainte de operaţie. Dar când am văzut în ziare că a reuşit şi că deveniseşi *un geniu* – vai de mine! – nici nu ştii ce-am simţit citind lucrurile astea. Le-am povestit tuturor celor de la birou şi fetelor de la clubul de bridge. Le-am arătat poza ta în ziare şi le-am spus că vei veni odată şi odată să ne vezi. Şi ai venit. Ai venit într-adevăr. Nu ne-ai uitat.”

M-a îmbrăţişat din nou. „O, Charlie, Charlie… este minunat să văd aşa, dintr-odată, că am un frate mai mare. Nici n-ai idee. Stai jos – să-ţi fac ceva de mâncare. Trebuie să-mi povesteşti tot şi să-mi spui ce planuri ai. Eu… eu nu ştiu de unde să încep cu întrebările. Pesemne că pare

ridicol – o fată care descoperă că fratele ei este un erou, un star de cinema, sau altceva important.”

Eram încurcat. Nu mă aşteptasem de la Norma la o asemenea primire. Nu-mi dăduse niciodată prin gând că ar fi putut să se schimbe, petrecându-şi atâţia ani singură cu mama. Şi totuşi era inevitabil. Nu mai era puştoaica răzgâiată din amintirile mele. Crescuse, devenise caldă şi înţelegătoare şi afectuoasă.

Am stat de vorbă. Era ironic să fiu acolo cu sora mea, vorbind amândoi despre mama – care era chiar în aceeaşi cameră cu noi – ca şi cum nici n-ar fi fost acolo. De câte ori Norma pomenea despre viaţa lor împreună, mă uitam să văd dacă Rose ascultă, dar ea era cufundată în adâncurile vieţii ei personale, ca şi cum nu înţelegea limba în care vorbeam, ca şi cum nimic din ce se spunea n-o mai privea. Rătăcea prin bucătărie ca o stafie, mutând câte un obiect de colo-colo, fără a-i găsi niciodată locul. Era înfricoşător.

Norma îşi hrănea câinele. „Deci l-ai căpătat în cele din urmă. Nappie – prescurtare de la Napoleon, nu-i aşa?”

S-a îndreptat din şale şi s-a încruntat. „De unde ai ştiut?”

I-am explicat despre amintirea mea: cum venise acasă de la şcoală cu foaia de hârtie cu testul, sperând să capete câinele, şi cum Matt nu-i îngăduise să-l aibă. În timp ce povesteam, i se adânceau cutele de pe frunte.

„Nu-mi amintesc nimic de asta. O, Charlie, chiar aşa de rău mă purtam cu tine?”

„Sunt curios să ştiu ceva din trecut. Nu sunt sigur dacă e vorba de o amintire, de vreun vis sau de o născocire a mea. A fost ultima oară când ne-am jucat împreună ca doi prieteni. Eram la subsol şi ne jucam cu nişte abajururi pe cap, pretinzând că suntem doi chinezi, făcând salturi pe o saltea veche. Aveai, cred, şapte sau opt ani, iar eu vreo treisprezece. Şi, după cum îmi amintesc, ai făcut un salt de pe saltea şi te-ai lovit cu capul de perete. Nu tare – ţi-a ieşit doar un cucui –, dar mama şi tata au coborât în goană pentru că urlai, şi ai zis că încercasem să te omor. L-a învinovăţit pe Matt că nu mă supraveghea, că ne lăsa singuri împreună, şi m-a bătut cu o curea până m-a lăsat

aproape în nesimţire. Ţi-aduci aminte? S-a întâmplat cu adevărat aşa?”

Norma era fascinată de descrierea amintirii, ca şi cum i-ar fi redeşteptat imagini dintr-un vis. „Totul este foarte vag. Ştii, am crezut că e un vis de-al meu. Îmi amintesc că purtam abajururile şi că săream pe saltele.” Privea ţintă pe fereastră. „Te uram pentru că tot timpul se făcea caz *de tine.* Nu te altoiau niciodată pentru că nu-ţi făceai lecţiile cum trebuie sau pentru că nu aduceai acasă note bune. Chiuleai deseori de la şcoală şi te jucai, în timp ce eu eram nevoită să suport în fiecare zi lecţiile acelea grele. O, cât de mult te uram. La şcoală, ceilalţi copii mâzgăleau tabla cu desene înfăţişând un băiat cu tichie de măgar şi scriau dedesubt *Fratele Normei.* Şi scriau cu cretă pe trotuarul din curtea şcolii – *Soră cu idiotul* şi *Familia Gordon Proştii.* Şi când n-am fost invitată la petrecerea dată de Emily Raskin pentru ziua ei de naştere, am ştiut că era din cauza ta. Şi m-am răzbunat atunci când ne jucam acolo, la subsol, cu abajururile pe cap.” A început să plângă. „Aşa că am minţit şi le-am spus că tu m-ai lovit. O, Charlie, ce proastă am fost – ce răzgâiată. Mi-e atât de ruşine…”

„Nu-ţi face o vină dintr-asta. Trebuie să fi fost greu să-i înfrunţi pe ceilalţi copii. Lumea mea era bucătăria şi camera aceea de dincolo. Restul nu conta, atât timp cât aici eram în siguranţă. Tu trebuia să faci faţă întregii lumi.”

„De ce te-au trimis de-acasă, Charlie? De ce nu puteai să rămâi aici şi să trăieşti cu noi? M-am mirat întotdeauna de asta. De câte ori am întrebat-o, mi-a spus că era spre binele tău.”

„Într-un fel, avea dreptate.”

A clătinat din cap. „Te-a izgonit din cauza *mea,* nu-i aşa? O, Charlie, de ce a trebuit să fie aşa? De ce ni s-au întâmplat toate astea?”

Nu ştiam ce să-i spun. Aş fi vrut să-i pot spune că, aidoma Casei lui Atreus sau Cadmus, sufeream pentru păcatele strămoşilor noştri sau pentru împlinirea unui antic oracol grecesc. Dar n-aveam un răspuns pentru ea şi nici pentru mine.

„Sunt lucruri trecute”, am zis. „Mă bucur că te-am întâlnit iarăşi. Aşa, totul devine mai uşor.”

M-a apucat deodată de braţ. „Charlie, nu ştii prin ce-am trecut în anii ăştia cu ea. Apartamentul, strada asta, serviciul meu. Totul a fost un coşmar, să vin în fiecare zi acasă, întrebându-mă dacă mai este aici, dacă nu şi-a făcut vreun rău şi să mă simt vinovată pentru că mă gândeam la lucruri de felul ăsta.”

M-am ridicat, am lăsat-o să-şi pună capul pe umărul meu şi a început să plângă. „O, Charlie, mă bucur că eşti din nou aici. Aveam nevoie de cineva. Sunt atât de obosită…”

Visasem la o clipă ca asta, dar acum, când se înfăptuia, la ce mai folosea? Nu puteam să-i spun ce se va întâmpla cu mine. Şi totuşi, ce rost avea să mă prefac că-i primesc afecţiunea? De ce să mă amăgesc? Dacă aş fi fost şi acum Charlie cel de altădată, cel slab de minte şi dependent, nu mi-ar fi vorbit în acelaşi fel. Aşadar, ce drept aveam acum la aşa ceva? Curând mi-ar fi căzut masca de pe faţă.

„Nu plânge, Norma. Totul va merge cum trebuie.” Mă auzeam spunând platitudini care s-o liniştească. „Voi încerca să am grijă de voi amândouă. Am mici economii şi cu ce-mi mai plăteşte Fundaţia voi putea să vă trimit regulat câte ceva – cel puţin pentru o vreme.”

„Nu cumva vrei să pleci iar? Acum trebuie să stai cu noi…”

„Am de făcut nişte călătorii, unele cercetări, să ţin câteva conferinţe, dar voi încerca să mai trec pe la voi. Să ai grijă de ea. A trecut prin multe. Vă voi ajuta câtă vreme am să mai pot.”

„Charlie, nu! Nu pleca!” Se agăţa de mine. „Mi-e frică!”

Acesta era rolul pe care dorisem întotdeauna să-l joc – fratele mai mare.

În clipa aceea am simţit că Rose, care stătuse liniştită într-un colţ, era cu privirea aţintită asupra noastră. Se schimbase ceva pe faţa ei. Făcuse ochii mari şi se apleca înainte pe marginea scaunului. Mă ducea gândul la un uliu gata să se năpustească asupra prăzii.

Am îndepărtat-o pe Norma de mine, dar înainte să mai

pot spune ceva, Rose era în picioare. Luase cuţitul de bucătărie de pe masă şi-l îndrepta către mine.

„Ce vrei să-i faci? Dă-te la o parte! Ţi-am mai spus ce ai să păţeşti dacă te mai prind că te atingi de soră-ta. Minte spurcată! N-ai ce să cauţi lângă oamenii normali!”

Am sărit amândoi înapoi şi, nu ştiu din ce cauză absurdă, m-am simţit vinovat, ca şi cum aş fi fost prins asupra unui fapt urât, şi mi-am dat seama că şi Norma simţea acelaşi lucru. Era ca şi cum acuzaţia mamei mele ar fi fost adevărată şi am fi făcut un lucru obscen.

Norma a zbierat la ea. „Mamă, lasă jos cuţitul!”

Văzând-o pe Rose acolo, cu cuţitul, mi-am amintit de noaptea în care îl silise pe Matt să mă scoată din casă. Retrăia episodul acela. Nu puteam vorbi şi nici mişca. M-au învăluit greaţa, senzaţia de sufocare, bâzâitul din urechi; stomacul mi se zbătea ca şi cum ar fi vrut să se smulgă din trupul meu.

Avea un cuţit, şi Alice avea un cuţit, şi tatăl meu avea un cuţit, şi dr. Strauss avea un cuţit...

Din fericire, Norma a avut prezenţa de spirit să-i ia cuţitul din mână, dar Rose a rămas cu groaza aceea în privire în timp ce zbiera la mine. „Scoate-l de aici! N-are voie să se uite la soră-sa cu gândul la sex!”

Când a încetat să zbiere, Rose s-a prăbuşit pe scaun, plângând.

Nu ştiam ce să zic şi nici Norma nu ştia. Eram jenaţi amândoi. Acum aflase de ce fusesem dat afară din casă.

Mă întrebam dacă făcusem vreodată ceva care să justifice groaza maică-mii. Nu aveam nicio asemenea amintire, dar cum puteam fi sigur că în spatele barierelor conştientului meu chinuit nu erau înghesuite nişte gânduri oribile? Prin culoare sigilate, dincolo de alei înfundate, unde nu puteam ajunge. Poate că nu voi afla niciodată. Oricare ar fi adevărul, nu trebuie s-o urăsc pe Rose pentru că o apără pe Norma. Trebuie să înţeleg cum vedea ea lucrurile. Dacă n-o puteam ierta, nu mai puteam face nimic.

Norma tremura.

„Linişteşte-te”, i-am zis. „Nu ştie ce face. Furia ei nu este

îndreptată asupra mea, ci asupra vechiului Charlie. S-a speriat de ce ar putea *el* să-ţi facă. Nu pot s-o învinovăţesc că vrea să te protejeze. Dar acum nu mai trebuie să ne gândim la asta, fiindcă *el* a dispărut pentru totdeauna, nu-i aşa?”

Nu mă asculta. Faţa ei avea o expresie visătoare. „Am avut una din senzaţiile acelea ciudate care apar când se întâmplă ceva şi simţi că ai ştiut ce se va întâmpla, ca şi cum s-ar mai fi întâmplat înainte, exact în acelaşi fel, şi asişti la o nouă desfăşurare…”

„O senzaţie foarte obişnuită.”

A clătinat din cap. „Chiar acum, când am văzut-o cu cuţitul, era ca un vis pe care-l avusesem cu mult timp în urmă.”

La ce-ar fi folosit să-i spun că fusese cu siguranţă trează în noaptea aceea, copil fiind, şi că văzuse totul din camera ei – că faptele fuseseră înăbuşite şi răsucite astfel încât şi le imagina ca pe o închipuire. N-avea rost s-o încarc cu adevărul. Avea să aibă destule necazuri cu mama în zilele ce urmau. Aş fi ajutat-o bucuros, dar ce folos să încep ceva ce nu puteam duce la bun sfârşit? Trebuia să-mi trăiesc propria suferinţă. Nu era nicio cale pentru a opri scurgerea nisipurilor cunoaşterii în clepsidra din mintea mea.

„Acum trebuie să mă duc”, am zis. „Ai grijă de tine, şi de ea.” I-am strâns mâna. Napoleon lătra la mine în timp ce ieşeam.

M-am ţinut cât am putut de mult, dar când am ajuns în stradă am izbucnit. Mi-e greu să scriu despre asta, dar oamenii întorceau capul după mine în timp ce mă duceam la maşină plângând ca un copil. Nu mă puteam stăpâni şi nu-mi păsa.

În timp ce umblam pe stradă, cuvintele ridicole băteau toba în capul meu, iarăşi şi iarăşi, transformându-se într-un zgomot ritmat ca un zumzet:

Trei şoareci orbi, trei şoareci orbi
Să-i vezi cum aleargă, să-i vezi cum aleargă,
Aleargă toţi după nevasta cea grasă –

Le-a tăiat cozile cu cuţitul de masă.
Ai mai văzut vreodată, viaţa întreagă
Ceva precum cei trei şoareci orbi.

Încercam să-mi astup urechile, dar nu puteam. Singura dată când m-am întors să mă mai uit o dată la casă am văzut faţa unui băiat, zgâindu-se la mine, cu obrazul lipit de geamul ferestrei.

RAPORT DE PROGRES 17

3 octombrie – Declin. Gânduri de sinucidere, de a opri totul cât timp mai sunt stăpân pe mine şi conştient de lumea care mă înconjoară. Dar apoi mă gândesc la Charlie, care aşteaptă la fereastră. Este viaţa lui şi nu pot dispune de ea ca şi cum mi-ar aparţine. Am împrumutat-o doar pentru câtva timp şi acum mi se cere s-o înapoiez.

Trebuie să-mi amintesc că sunt singura persoană căreia i s-a întâmplat vreodată aşa ceva. Atât timp cât mai pot, trebuie să continui să-mi consemnez gândurile şi sentimentele. Aceste rapoarte de progres sunt contribuţia lui Charlie Gordon pentru omenire.

Am devenit iritabil şi ţâfnos. Mă cert cu locatarii din clădire pentru că las muzica tare până noaptea târziu. Am făcut asta de multe ori de când nu mai cânt la pian. Nu este corect s-o ţii aşa, la orice oră, dar o fac ca să pot rămâne treaz. Ştiu că ar trebui să mai şi dorm, dar îmi pare rău de fiecare clipă în care nu sunt treaz. Nu atât din cauza coşmarurilor, cât pentru că vreau să-mi văd de treabă.

Îmi spun mie însumi că voi avea destul timp pentru somn mai târziu, când va fi întuneric.

Domnul Vernor, din apartamentul de dedesubt, nu s-a plâns niciodată, dar acum bate tot timpul în ţevi sau în tavanul apartamentului, astfel încât bătăile îmi răsună sub picioare. La început nu l-am luat în seamă, dar noaptea trecută a urcat până la mine, în halat. Ne-am certat şi i-am trântit uşa în nas. Peste o oră s-a întors cu un poliţist care mi-a spus că nu pot lăsa muzica atât de tare la 4 dimineaţa.

Atâta m-a înfuriat zâmbetul de pe faţa lui Vernor, că de-abia m-am putut opri să nu-l lovesc. După ce au plecat, am făcut bucăţi toate discurile şi aparatul. Oricum mă amăgeam. De fapt, nici nu-mi mai place genul ăsta de muzică.

4 octombrie – A fost cea mai ciudată şedinţă de terapie din toate câte le-am avut. Strauss era tulburat. Nici el nu se aştepta la aşa ceva.

Ceea ce s-a întâmplat – nici nu îndrăznesc să spun că este o amintire – a fost o experienţă psihică sau o halucinaţie. Nu voi încerca să o explic sau să o interpretez, voi consemna doar ce s-a întâmplat.

Eram puţin enervat când am ajuns la cabinet, dar el s-a făcut că nu vede. M-am întins imediat pe canapea, şi el, ca de obicei, s-a aşezat pe scaun puţin în spatele meu – atât cât să nu-l văd – şi a aşteptat să înceapă ritualul descărcării tonelor de otravă acumulate în mintea mea.

Am întors capul ca să-l privesc peste umăr. Arăta obosit, flasc, amintindu-mi într-un fel de Matt aşezat în scaunul de frizerie în aşteptarea clienţilor. I-am vorbit lui Strauss de asociaţia pe care o făceam, a dat din cap şi a aşteptat.

„Aştepţi clienţi?” am întrebat. „Ar trebui să comanzi o canapea care să aibă forma unui scaun de frizer. Când vrei să înceapă asociaţia liberă, ai putea să dai pe spate scaunul cu pacientul întins pe el, aşa cum face frizerul când îi săpuneşte faţa şi, după ce s-au scurs cele cincizeci de minute, ridici din nou scaunul şi-i dai oglinda ca să vadă cum arată după ce l-ai bărbierit de *eul* său.”

N-a spus nimic, şi deşi mi-era ruşine că-l jignesc, nu m-am putut opri. „Atunci pacientul ar putea să vină la fiecare şedinţă şi să spună «Mai ia-mi un pic din anxietate» sau «Dacă nu te superi, nu-mi scurta prea mult din *super-eul* meu» sau ar putea chiar să vină pentru un *şampon cu ou* – vreau să zic un *şampon cu eu.* Nu-i aşa că ai observat acea greşeală de exprimare, doctore? Notează-o. Am zis că doresc un *şampon cu ou* în loc de un *şampon cu eu.* Ou… eu… seamănă, aşa-i? Ar putea să însemne oare asta că

vreau să mă curăţ de păcate? Să renasc? Este o simbolistică a botezului? Sau ne-am ras prea la sânge? Are şi *idiotul* un *id*[1]*?”*

Aşteptam o reacţie, dar s-a sucit în scaun, fără să zică nimic.

„Dormi?” l-am întrebat.

„Te ascult, Charlie.”

„Asta-i tot ce faci? Nu te superi niciodată?”

„De ce vrei să mă supăr pe tine?”

Am oftat. „Strauss cel flegmatic. Imperturbabil. Am să-ţi spun ceva. M-am săturat să vin aici. Ce rost mai are terapia? Ştii tot atât de bine ca mine ce se va întâmpla.”

„Dar eu cred că tu eşti cel care nu vrea să se oprească”, a zis. „Nu-i aşa că vrei să mergi mai departe?”

„E o prostie. O pierdere de vreme pentru amândoi.”

Zăceam acolo, în lumina aceea slabă şi cercetam cu privirea modelul în care erau dispuse pătratele de pe tavan… plăci de ceramică pentru izolaţie fonică, având mii de găurele care absorbeau orice cuvânt. Sunetul îngropat de viu în găurelele din tavan.

Simţeam un fel de zăpăceală. Mintea mi se golise, ceea ce era neobişnuit, deoarece în timpul şedinţelor de terapie aveam întotdeauna mult material de scos la lumină şi de depănat. Visuri… amintiri… asociaţii… probleme… Dar acum mă simţeam izolat. Şi gol.

Doar flegmaticul Strauss şi răsuflarea lui în spatele meu.

„Mă simt ciudat”, am zis.

„Vrei să vorbeşti despre asta?”

Cât de strălucit, cât de subtil era! Oricum, ce dracu’ căutam eu acolo, dând frâu liber asociaţiilor mele pentru a fi absorbite de găurelele din tavan şi de găurile din terapeutul meu?

„Nu ştiu dacă vreau să vorbesc despre asta”, am zis. „Astăzi simt că îţi sunt neobişnuit de ostil.” Apoi i-am spus ce gândeam.

Fără să-l văd, ştiam că dă aprobator din cap pentru sine.

---

[1] *Id,* totalitatea forţelor instinctive ale unui individ (termen psihanalitic). (n. t.)

„E greu să explic”, am zis. „Un sentiment pe care l-am mai avut o dată sau de două ori, chiar înainte să leşin. Un gol în cap… totul intens… dar îmi simt corpul rece şi amorţit…”

„Continuă.” Avea o umbră de emoţie în voce. „Şi altceva?”

„Nu pot să-mi mai simt corpul. Sunt amorţit. Am impresia că Charlie e pe-aproape. Am ochii deschişi – sunt sigur – sunt oare deschişi?”

„Da, larg deschişi.”

„Şi cu toate astea pot vedea o văpaie alb-albastră care apare din pereţi şi din tavan şi se adună într-o minge care pulsează. Acum este suspendată în aer. Lumina… pătrunde cu forţa în ochii mei… şi în creierul meu… Totul este incandescent… am senzaţia că plutesc… sau mai degrabă că mă *lărgesc* în sus şi în afară… şi totuşi, fără a privi în jos, ştiu că trupul meu este încă aici, pe canapea…”

E oare o halucinaţie?

„Charlie, te simţi bine?”

Sau ceva despre care vorbesc misticii?

Îi aud vocea, dar nu vreau să-i răspund. Sunt nemulţumit că se află acolo. Trebuie să-l ignor. Să rămân pasiv şi să las – ce anume, orice ar fi – să mă umple de lumină şi să mă absoarbă cu totul.

„Ce vezi, Charlie? Ce se întâmplă?”

•••

În sus, ca o frunză purtată de un curent ascendent de aer cald. Luând viteză, atomii corpului meu se ciocnesc şi se aruncă unii în alţii. Devin mai uşor, mai puţin dens, şi mai mare… mai mare… explodând spre exterior în lumina soarelui. Sunt un univers în expansiune, înotând în sus într-un ocean tăcut. La început mai mic, cuprinzând corpul meu, camera, clădirea, oraşul, ţara, până când ştiu că privind în jos îmi voi vedea umbra întinsă pe tot pământul.

Uşor şi insensibil. Rătăcind şi dilatându-mă prin timp şi spaţiu.

Şi atunci, în timp ce ştiu că sunt gata să străpung crusta existenţei, ca un peşte-zburător care ţâşneşte din apă, simt

că sunt tras în jos.

Nu-mi place. Vreau să scap de asta. În pragul contopirii cu universul, aud şoapte, la limita stării de conştienţă. Şi, oricât ar fi de slab, firul acela mă leagă de lumea mărginită şi muritoare de dedesubt.

Încet, pe măsură ce valurile se retrag, spiritul meu dilatat se contractă până la dimensiuni pământeşti – nu cu voia mea, pentru că aş prefera să-mi pierd urma, dar sunt tras de jos, înapoi spre mine însumi, în mine însumi, astfel încât preţ de o clipă sunt din nou pe canapea, strecurându-mi degetele conştienţei în mănuşa trupului meu. Şi ştiu că pot mişca degetul acesta sau clipi cu ochiul acesta – dacă vreau. Dar nu vreau să mişc. Nu mă voi mişca!

Aştept, şi mă las deschis, pasiv, pentru orice înseamnă această experienţă. Charlie nu vrea ca eu să pătrund dincolo de ultimul văl al minţii. Charlie nu vrea să ştie ce zace dincolo.

Se teme să nu-l vadă pe Dumnezeu?

Sau să nu vadă nimic?

În timp ce zac acolo în aşteptare, trece momentul în care sunt eu însumi *în* mine însumi şi pierd din nou orice contact cu corpul sau senzaţiile. Charlie mă trage înapoi în mine însumi. Mă uit fix înăuntru, în centrul ochiului meu nevăzător, la pata roşie care se transformă într-o floare cu multe petale – floarea luminoasă care pâlpâie, se roteşte, îngropată adânc în miezul inconştientului meu.

Mă micşorez… Nu în sensul apropierii şi condensării atomilor din corpul meu, ci ca o fuziune – ca şi cum atomii *eului* meu se contopesc într-un microcosmos. Va fi căldură mare şi lumină insuportabilă – iadul în iad –, dar nu mă uit la lumină, ci doar la floare, care *nu* se multiplică, *nu* se mai împarte în numeroasele particule din care se formase mai înainte. Şi pentru o clipă floarea pâlpâitoare se transformă în discul de aur care se răsuceşte atârnat de un lănţişor, apoi într-un nor de curcubee rotitoare, şi în final mă aflu în peşteră, unde este linişte şi întuneric şi înot prin labirintul umed în căutarea cuiva care să mă primească… să mă îmbrăţişeze… să mă absoarbă… În sinele *său.*

Doar ca s-o iau de la capăt.

În miezul acela văd iarăşi lumina, o deschidere în cea mai întunecoasă dintre peşteri, acum micuţă şi foarte îndepărtată – ca prin capătul greşit al unui telescop –, strălucitoare, orbitoare, pâlpâitoare, şi din nou floarea cu petale multe (lotus rotitor – care pluteşte în apropierea intrării în inconştient). La intrarea peşterii voi găsi răspunsul, dacă îndrăznesc să mă întorc şi să mă arunc dincolo, în grota de lumină. Încă nu!

Mi-e frică. Nu de viaţă, sau de moarte, sau de neant, ci de a irosi totul ca şi cum nici n-aş fi existat. Simt presiunea dimprejurul meu care mă propulsează ca un val violent către gura peşterii.

Este prea îngustă! Nu pot intra!

Şi deodată sunt izbit de pereţi, iarăşi şi iarăşi, şi băgat cu forţa prin deschidere, într-un loc unde lumina ameninţă să mă orbească. Simt din nou că voi străpunge crusta care mă desparte de lumina aceea divină. E mai mult decât pot suporta. O durere cum n-am simţit niciodată, răceală, greaţă şi bâzâitul acela puternic fâlfâind deasupra capului meu ca dintr-o mie de aripi. Deschid ochii, orbit de lumină. Şi bat aerul şi tremur şi urlu.

• • •

Mi-am revenit, datorită strădaniilor unei mâini care mă scutura fără menajamente. Dr. Strauss.

„Slavă Domnului!” a zis, văzându-mă că deschid ochii. „M-ai speriat.”

Am dat din cap. „Sunt bine.”

„Cred că e destul pentru astăzi.”

M-am ridicat şi m-am clătinat pe picioare până când mi-am redobândit perspectiva. Camera îmi părea foarte mică. „Nu numai pentru astăzi”, i-am spus. „Nu cred că mi-ar mai trebui alte şedinţe. Nu mai am ce să văd.”

Nu i-a plăcut, dar nici n-a încercat să mă convingă. Mi-am luat pălăria şi haina şi am plecat.

Şi acum – cuvintele lui Platon mă batjocoresc din umbrele de dincolo de flăcări:

„…oamenii din peşteră vor spune despre el că s-a înălţat, dar pierzându-şi vederea s-a întors…”

5 octombrie – Mi-e greu să scriu la maşină rapoartele, iar când funcţionează reportofonul nu mai pot gândi. În timpul zilei tot amân să mă apuc de lucru, dar ştiu cât de important este ceea ce fac, şi trebuie s-o fac. Mi-am zis că nu voi mai mânca nimic până când nu mă aşez să scriu ceva – orice.

Profesorul Nemur a trimis iarăşi după mine în dimineaţa asta. Avea nevoie de mine la laborator pentru nişte teste, ca acelea pe care le-am mai dat. La început, m-am gândit că aşa se cuvenea, pentru că încă mă mai plătesc şi este important ca documentarea să fie completă, dar, când am ajuns la Beekman şi am reluat toate testele cu Burt, mi-am dat seama că era prea mult pentru mine.

La început a fost hârtia şi labirintul cu creionul. Mi-am amintit cum era înainte de a învăţa să-l rezolv rapid, şi când intram în competiţie cu Algernon. Vedeam acum că-mi trebuie mult mai mult timp. Burt era cu mâna întinsă ca să ia hârtia, dar am rupt-o în bucăţele şi le-am aruncat în coşul de hârtii.

„Gata. Nu mai încerc. Sunt într-o fundătură, şi asta-i tot.”

Se temea să nu plec, aşa că încerca să mă liniştească. „E-n regulă, Charlie. Calmează-te.”

„Ce înseamnă asta, «calmează-te»? Habar n-ai ce simt eu.”

„Nu, dar pot să-mi închipui. Suntem cu toţii foarte marcaţi.”

„Nu mă interesează simpatia ta. Lasă-mă în pace.”

Era jenat şi-am realizat că nu era vina lui şi că mă purtam îngrozitor cu el. „Îmi pare rău că mi-a sărit muştarul”, am zis. „Cum merge treaba? Ţi-ai terminat teza?”

A dat din cap. „Se dactilografiază forma definitivă. Îmi voi lua doctoratul în februarie.”

„Bun băiat.” L-am bătut pe umăr ca să vadă că nu eram supărat pe el. „Ţine-o tot aşa. Nimic nu face cât educaţia. Uită, te rog, ce-am spus mai înainte. Fac tot ce vrei. Afară

de labirinturi – asta-i tot.”
„Păi, Nemur ar vrea un test Rorschach de control.”
„Ca să vadă ce se întâmplă acolo, în adâncime? Ce crede că va găsi?”
Probabil că arătam indispus, fiindcă a lăsat-o mai moale. „Nu suntem obligaţi. Eşti aici de bunăvoie. Dacă nu vrei…”
„E-n regulă. Dă-i drumul. Scoate cartoanele. Dar nu-mi spune ce afli.”
Nici nu trebuia să-mi spună.
Ştiam destule despre Rorschach. Nu conta ce anume vedeai în cartoane, ci cum reacţionai faţă de ele. Întregul sau părţile, în mişcare sau imobile, atenţia sau indiferenţa faţă de petele de culoare, răspunsuri pline de idei sau doar puţine şi stereotipe.
„Nu e valabil”, am zis. „Ştiu ce cauţi. Cunosc genul de răspunsuri pe care ar trebui să le dau ca să creez o anumită imagine despre mintea mea. Tot ce trebuie să fac este…”
Se uita la mine, aşteptând.
„Tot ce trebuie să fac este…”
Dar atunci, ca şi cum aş fi primit un pumn în cap, am constatat că nu-mi mai aduceam aminte ce anume trebuia să fac. Era ca şi cum aş fi văzut limpede totul scris pe tabla din mintea mea, dar, dacă mă apucam de citit, o parte din ce fusese scris era şters, iar restul nu mai avea niciun sens.
La început, nu mi-a venit să cred. Am luat la mână cărţile, cuprins de panică, atât de iute încât mă înecam cu propriile cuvinte. Voiam să smulg petele de cerneală, ca să-şi dezvăluie semnificaţia. Undeva, în petele acelea, erau răspunsuri pe care le cunoscusem doar cu puţin timp în urmă. De fapt, nu în pete, ci în acea parte a minţii mele care le dădea formă şi înţeles şi care proiecta amprenta mea asupra lor.
Şi nu mai puteam s-o fac. Nu puteam să-mi amintesc ce trebuia să spun. Totul era lipsă.
„Este o femeie…”, am spus. „Stă în genunchi şi spală podelele. Vreau să zic – nu – este un bărbat care ţine un cuţit”. Şi chiar în timp ce vorbeam, ştiam bine ce spun şi am schimbat direcţia. „Două siluete care trag de ceva… ca

o păpuşă… şi fiecare trage ca şi cum ar da s-o rupă şi… nu! – vreau să spun că sunt două feţe care se privesc una pe alta prin fereastră, şi…”

Am măturat cu braţul cartoanele de pe masă şi m-am ridicat de pe scaun.

„Gata cu testele. Nu mai vreau să dau teste.”

„Bine, Charlie. Ajunge pentru astăzi.”

„Nu numai pentru astăzi. Nu mă mai întorc aici. Ceea ce vă trebuie din ce mi-a mai rămas veţi găsi în rapoartele de progres. Am terminat-o cu labirintul. Nu mai sunt un cobai. Am făcut destul. Acum vreau să mă lăsaţi în pace.”

„Bine, Charlie. Înţeleg.”

„Nu, nu înţelegi, fiindcă nu ţi se întâmplă ţie şi nimeni nu poate înţelege în afară de mine. Nu te învinovăţesc. Ştiu că trebuie să-ţi faci meseria şi să-ţi iei doctoratul şi mai ştiu – da, da, nu mai e nevoie să-mi spui – că te-ai băgat în treaba asta mai ales din dragoste pentru omenire, dar că trebuie să-ţi trăieşti viaţa şi că noi doi nu suntem deloc în aceeaşi situaţie. Ţi-am călcat pragul când urcam, acum îl trec când cobor şi nu cred că voi mai lua vreodată acest lift. Hai să ne luăm rămas-bun aici şi acum.”

„Nu crezi că ar trebui să vorbeşti cu docto…”

„Te rog, spune-le tuturor rămas bun din partea mea. N-am chef să mă mai văd cu nici unul dintre ei.”

Înainte ca Burt să mai poată spune ceva sau să încerce să mă oprească, plecasem din laborator şi coboram cu liftul, părăsind pentru totdeauna Institutul Beekman.

7 octombrie – Strauss a venit azi-dimineaţă acasă la mine, dar nu i-am deschis. Acum vreau să rămân singur cu mine însumi.

Ciudată senzaţie să încerci să reciteşti o carte care ţi-a plăcut în urmă cu câteva luni şi să descoperi că nu mai recunoşti nimic. Îmi amintesc ce minunat mi s-a părut Milton. Când am reluat acum *Paradisul pierdut,* n-am mai putut să-mi amintesc decât de Adam şi Eva şi de Pomul Cunoaşterii, dar n-am putut să mai pricep nimic.

M-am ridicat în picioare, am închis ochii şi l-am văzut pe

Charlie – eu – la vârsta de şase sau şapte ani, aşezat la masă cu un manual şcolar, învăţând să citească, spunând aceleaşi cuvinte, iarăşi şi iarăşi, cu mama aşezată lângă el, lângă mine…

„Mai încearcă o dată.”
„Micul Jack. Micul Jack aleargă. Micul Jack micul.”
„Nu! Nu e *Micul Jack micul!* Este *Aleargă, Jack, aleargă!”* spune, arătând cu degetul ei care are unghia tăiată neîngrijit.
„Micul Jack. Micul Jack aleargă. Aleargă Jack micul.”
„Nu! Nu vrei să încerci. Din nou!”
Din nou… din nou… din nou…
„Lasă băiatul în pace. L-ai speriat.”
„Trebuie să înveţe. E prea leneş, nu se concentrează.”
Aleargă Jack aleargă… aleargă Jack aleargă… aleargă Jack aleargă… aleargă Jack aleargă…
„Este mai încet decât ceilalţi copii. Trebuie să-i dai timp.”
„E normal. Nu-i nimic în neregulă cu el. Doar că e leneş. Am să-l bat până-nvaţă.”
Aleargă Jack aleargă… aleargă Jack aleargă… aleargă Jack aleargă… aleargă Jack aleargă…
Ridicând ochii de pe masă, parcă mă vedeam pe mine însumi cu ochii lui Charlie, cu *Paradisul pierdut* în mână, şi mi-am dat seama că strângeam coperta cărţii în mâini, gata-gata să distrug legătura copertei, ca şi cum aş fi vrut să rup cartea în două. Am smuls dosul copertei, am sfâşiat o mână de pagini şi le-am aruncat odată cu cartea în colţul unde erau discurile sparte. Le-am lăsat acolo şi limbile albe ale paginilor sfâşiate râdeau de mine fiindcă nu puteam pricepe ce ziceau.
Trebuie să mă agăţ măcar de câteva din lucrurile pe care le-am învăţat. Te rog, Doamne, nu-mi lua tot ce mai am.

10 octombrie – De obicei, ies în timpul nopţii pentru plimbări, rătăcind prin oraş. Nu ştiu de ce. Ca să văd feţe omeneşti, cred. Noaptea trecută n-am putut să-mi amintesc unde locuiesc. M-a adus acasă un poliţist. Am sentimentul

straniu că asta mi s-a mai întâmplat înainte – demult. N-aş fi vrut să consemnez lucrurile astea, dar îmi amintesc mereu că sunt unicul om în lume care poate descrie ce se întâmplă în situaţia mea.

Nu umblam, ci pluteam prin spaţiu, unde nimic nu era limpede, nici bine definit, totul fiind învăluit în negură. Ştiu ce se întâmplă cu mine, dar nu pot face nimic. Merg, sau doar stau nemişcat pe trotuar şi privesc oamenii care trec pe lângă mine. Unii se uită la mine. Alţii nu, dar nimeni nu-mi vorbeşte – afară doar de un bărbat care a apărut într-o noapte şi m-a întrebat dacă nu doresc o fată. M-a dus undeva. Voia pentru început zece dolari şi i-am dat, dar nu s-a mai întors.

Atunci mi-am amintit cât de prost fusesem.

11 octombrie – Când am ajuns azi-dimineaţă în apartamentul meu, am găsit-o acolo pe Alice, dormind pe canapea. Totul era curat şi la început m-am gândit că greşisem apartamentul, dar apoi am văzut că nu se atinsese de discurile sparte sau de cărţile rupte sau de partiturile din colţul camerei. Parchetul a scârţâit şi s-a trezit, ridicând ochii spre mine.

„Bună”, a zis, râzând. „O pasăre de noapte.”

„Nu. Mai degrabă un gâscan. Un gâscan prostănac. Cum ai intrat aici?”

„Pe scara de incendiu. Pe la Fay. Am sunat-o să aflu despre tine şi mi-a spus că este îngrijorată. Zicea că te-ai purtat ciudat – că ai deranjat lumea. Aşa că am hotărât că e timpul să-mi fac apariţia. Am mai aranjat prin casă. Nu te superi, nu-i aşa?”

„Ba mă supăr... foarte tare. Nu vreau să vii pe aici şi să mă compătimeşti.”

S-a dus la oglindă să se pieptene. „Nu mă aflu aici fiindcă te compătimesc. Ci pentru că mă compătimesc pe mine.”

„Ce vrea să spună asta?”

A ridicat din umeri. „Nu vrea să spună nimic. Este aşa – ca un fel de poem. Simţeam nevoia să te văd.”

„Ce nu e-n regulă la grădina zoologică?”

„Las-o mai moale, Charlie. Nu te mai război cu mine. Te-am aşteptat destul să vii să mă iei la tine. Am hotărât să vin eu la tine.”

„De ce?”

„Pentru că încă mai este timp. Şi vreau să-l petrec cu tine.”

„Ce-i asta? Un cântec?”

„Charlie, nu-ţi bate joc de mine.”

„Nu-mi bat joc. Dar nu-mi pot permite să-mi consum timpul cu altcineva – de-abia mi-ajunge mie.”

„Nu pot să cred că vrei să fii cu totul singur.”

„Ba vreau.”

„Am avut ceva timp pentru noi înainte de a pierde legătura. Am avut şi ce vorbi şi ce face împreună. N-a durat prea mult, dar a fost bine. Uite, ştiam că se poate întâmpla lucrul ăsta. Nu era niciun secret. N-am plecat, Charlie. Am aşteptat doar. Acum te afli din nou cam la nivelul meu, aşa-i?”

Mă învârteam ca o furtună prin apartament. „Asta-i o nebunie. Nu există niciun viitor. Nici nu îndrăznesc să mă gândesc la viitor – doar la trecut. Peste câteva luni, săptămâni, zile – dracu ştie când – mă voi întoarce la Warren. Nu poţi veni cu mine acolo.”

„Nu”, a recunoscut ea, „şi cred că nici măcar nu te voi vizita acolo. Dar până când pleci, nu avem, nici unul nici altul, vreun motiv ca să nu fim împreună.”

Înainte de a putea să-i răspund, m-a sărutat. În timp ce stătea lângă mine pe canapea, cu capul pe pieptul meu, aşteptam să mă cuprindă panica, dar nu s-a întâmplat nimic. Alice era o femeie, însă poate că acum Charlie pricepuse că nu era nici mama şi nici sora lui.

Ştiind că trecuse criza, am oftat de uşurare pentru că nu mai era nimic care să mă poată opri. Toate barierele căzuseră, depănasem ghemul pe care mi-l dăduse şi găsisem ieşirea din labirint, unde mă aştepta ea. N-o iubeam doar cu trupul.

Nu am pretenţia să înţeleg misterul dragostei, dar de data asta era mai mult decât a face sex, mai mult decât a

folosi trupul unei femei. Mă ridicasem de la pământ, dincolo de frică şi de chinuri, devenind o parte din ceva mai mare decât mine însumi. Mă ridicasem din celula întunecoasă a minţii mele pentru a deveni o parte din altcineva – aşa cum se întâmplase şi în ziua aceea la terapie. Era primul pas spre univers – dincolo de univers – fiindcă ne uneam în el şi cu el pentru a recrea şi a perpetua spiritul omenesc. Dilatându-se şi explodând în afară, contractându-se şi reformându-se înăuntru, era chiar ritmul existenţei – al respiraţiei, al pulsului, al zilei şi al nopţii – şi ritmul trupurilor noastre a declanşat un ecou în mintea mea. Era ca în viziunea aceea ciudată. Întunecimea cenuşie s-a ridicat de pe mintea mea, şi prin ea lumina a pătruns în creierul meu (ce curios este că lumina poate orbi!), iar trupul mi-a fost absorbit într-un ocean de spaţiu şi spălat printr-un botez straniu. Trupul meu se înfiora dăruind şi trupul ei se înfiora primind.

Astfel ne-am iubit până ce noaptea a devenit o zi tăcută. Şi în timp ce eram întins acolo, alături de ea, îmi dădeam seama cât de importantă era dragostea fizică, cât de necesar era pentru noi să fim unul în braţele celuilalt, fiecare dăruind şi primind. Universul exploda, fiecare particulă îndepărtându-se de celelalte, azvârlindu-ne în spaţiul însingurat şi întunecat, într-o veşnică despărţire – copilul de pântecele mamei, prietenul de prietenul său, fiecare mergând pe drumul lui, până la ultima sută de metri dinaintea morţii în singurătate.

Ceea ce făceam noi era o contrabalansare, ne uneam pentru a rezista. Ca oamenii care se apucă de mâini pentru a face un lanţ din care să nu poată fi smulşi şi aruncaţi peste bord de furtună, corpurile noastre sudate erau o verigă a lanţului uman care ne împiedica să fim măturaţi în neant.

În clipa când dădeam să adorm, mi-am amintit cum fusese cu Fay şi mi-a venit să zâmbesc. Nu era de mirare că fusese uşor. Fusese doar ceva fizic. Dar cu Alice era ceva misterios.

M-am aplecat şi am sărutat-o.

Alice ştie acum totul despre mine şi acceptă faptul că nu putem fi împreună decât pentru scurt timp. A fost de acord să plece când îi voi spune eu s-o facă. Mă doare să mă gândesc la asta, dar cred că ceea ce avem noi este mai mult decât găsesc alţii într-o viaţă întreagă.

14 octombrie – Mă trezesc dimineaţa neştiind unde sunt şi ce fac aici; apoi o văd alături de mine şi-mi aduc aminte. Simte când mi se întâmplă ceva, şi se mişcă în linişte prin apartament, pregătind micul dejun, făcând curăţenie, sau iese lăsându-mă cu mine însumi, fără a-mi pune întrebări.

Am fost la un concert în seara asta, dar m-am plictisit şi am plecat înainte de sfârşit. Se pare că în ultimul timp nu prea mai pot fi atent la ceva. M-am dus pentru că ştiam că îmi place Stravinski, dar într-un fel sau altul nu mai am răbdare pentru asta.

Ce nu e bine cu Alice stând aici lângă mine este că acum simt că vreau să mă împotrivesc sorţii mele. Vreau să opresc timpul în loc, să îngheţ totul aşa cum este şi să n-o las niciodată să plece.

17 octombrie – De ce nu mai pot să-mi amintesc nimic? Trebuie să încerc să-mi alung trândăvia asta. Alice îmi spune că zac în pat zile în şir şi nu par a mai şti cine sunt sau unde mă aflu. Apoi îmi revin dintr-odată şi o recunosc şi-mi aduc aminte ce se întâmplă. Perioade de amnezie. Simptomele celei de-a doua copilării – cum i se spune? – senilitate? Pot s-o văd cum se apropie.

Într-o logică crudă, este rezultatul grăbirii evoluţiei tuturor proceselor mentale. Am învăţat atât de mult într-un timp atât de scurt şi acum mintea mea se deteriorează cu aceeaşi repeziciune. Şi dacă n-aş lăsa lucrurile în voia lor? Dacă m-aş lupta? Gândul la lumea aceea de la Warren, cu zâmbetele goale, feţele inexpresive, bătaia de joc a tuturor.

Micuţul Charlie Gordon mă fixează prin fereastră – în aşteptare. Te rog, orice, numai asta nu.

18 octombrie – Uit lucruri pe care le-am învăţat de

curând. Se pare că este modelul clasic, lucrurile învăţate mai târziu sunt primele care se uită. Sau nu este ăsta modelul? Mai bine verific.

Am recitit comunicarea mea despre *Efectul Algernon-Gordon;* deşi ştiu că am scris-o eu, tot am senzaţia că a fost scrisă de altcineva. Nici nu mai înţeleg multe lucruri de-acolo.

Dar de ce sunt atât de irascibil? Mai ales când Alice este atât de bună cu mine? Face ordine şi curăţenie, îmi pune lucrurile la locul lor, spală vasele şi freacă podelele. Nu trebuia să strig la ea ca azi-dimineaţă, pentru că am făcut-o să plângă şi nu voiam să se întâmple asta. Dar nici ea n-ar fi trebuit să se atingă de discurile sparte şi de partituri şi de carte şi să le pună pe toate într-o cutie. Asta m-a înfuriat. Nu vreau să se atingă nimeni de ceva din lucrurile alea. Vreau să le văd cum se adună unele peste altele. Vreau să-mi amintească de ceea ce las în urma mea. Am dat cu piciorul în cutie şi am împrăştiat totul pe jos şi i-am spus să le lase pe toate acolo unde erau.

O prostie. Fără niciun motiv. Cred că m-am supărat pentru că ştiam că ea se gândise că n-avea rost să păstrez lucrurile acelea, dar nu mi-a spus ce gândise, lăsând a înţelege că ar fi fost ceva normal. Mă cocoleşte. Şi când am văzut cutia aceea mi-am adus aminte de băiatul de la Warren şi de lampa jalnică pe care o confecţionase şi cum încercam să-i cântăm în strună, pretinzând că făcuse un lucru minunat, când de fapt…

Aşa făcea şi ea cu mine şi nu puteam răbda asta.

Când s-a dus în dormitor plângând, m-am simţit prost şi i-am spus că totul era din vina mea. Nu merit pe cineva atât de bun ca ea. De ce nu mă pot controla, mulţumindu-mă doar s-o iubesc? Doar atât.

19 octombrie – Activitate motorie deteriorată. Mă tot poticnesc şi scap lucrurile din mână. La început, nu credeam că eu sunt de vină. Credeam că ea schimbă locul unde pune lucrurile. Îmi stăteau în drum coşul de hârtii, la fel şi scaunele, şi mă gândeam că le mutase ea din locurile

lor.

Acum realizez că am o slabă coordonare. Trebuie să mă mişc încet. Şi scrisul la maşină este din ce în ce mai greu. De ce dau mereu vina pe Alice? Şi de ce nu mă contrazice? Văd pe faţa ei că-i este milă de mine şi asta mă irită şi mai mult.

Singura mea plăcere este acum televizorul. Îmi petrec cea mai mare parte a zilei urmărind programele cu concursuri, filmele vechi, telenovelele, chiar programele pentru copii şi desenele animate. Şi nu mă pot hotărî să închid. Noaptea târziu sunt filmele vechi, filmele de groază, ultimele programe, şi chiar mica predică dinainte de închiderea programului şi imnul naţional cu steagul care fâlfâie în planul depărtat şi, în cele din urmă, mira care-mi întoarce privirea prin mica fereastră dreptunghiulară cu ochiul ei deschis…

De ce oare privesc mereu viaţa printr-o fereastră?

După ce se termină emisiunea, mi-e scârbă de mine pentru că mai am atât de puţin timp ca să citesc, să scriu şi să gândesc, iar eu îmi otrăvesc mintea cu marfa asta falsificată care se adresează copilului din mine. Din mine, în mod special, deoarece copilul din mine vrea să pună stăpânire pe mintea mea.

Ştiu bine toate astea, dar când Alice îmi spune că n-ar trebui să-mi irosesc timpul, mă enervez şi-i cer să mă lase în pace.

Cred că mă uit la TV fiindcă este important pentru mine să nu gândesc, să nu-mi aduc aminte de brutărie, de mama şi de tata şi de Norma. Nu vreau să-mi amintesc nimic din trecut.

Am avut astăzi un şoc teribil. Am luat copia unui articol al lui Kruger, pe care l-am folosit în studiul meu *Uber Psychische Ganzheit,* ca să văd dacă mă ajută să înţeleg comunicarea pe care am scris-o şi semnificaţia ei. Întâi am crezut că ceva nu-i în regulă cu vederea mea. Apoi am realizat că nu mai pot citi în limba germană. Am încercat şi în alte limbi. Totul s-a dus.

21 octombrie – Alice a plecat. Să vedem dacă-mi pot aminti de ce. A început când a spus că nu putem trăi în mizeria asta, cu cărţile rupte şi hârtiile şi discurile împrăştiate peste tot pe jos.

„Lasă totul aşa cum este”, am prevenit-o.

„De ce vrei să trăieşti în felul ăsta?”

„Vreau fiecare lucru acolo unde l-am pus. Vreau să fie totul la vedere. Nu ştii ce înseamnă să se întâmple ceva înăuntrul tău, ceva ce nu poţi vedea şi stăpâni, şi să vezi că totul ţi se scurge printre degete.”

„Ai dreptate. N-am spus niciodată că aş putea înţelege ceea ce ţi se întâmplă. Nici atunci când deveniseşi mai inteligent decât mine, şi nici acum. Dar am să-ţi spun ceva. Înainte de operaţie nu erai aşa. Nu te bălăceai în propria ta mizerie şi nu te autocompătimeai, nu-ţi spurcai mintea uitându-te zi şi noapte la televizor, nu-ţi arătai colţii tuturor. Era ceva în tine care ne făcea să te respectăm – da, chiar aşa cum erai. Aveai ceva ce nu văzusem niciodată până atunci la o persoană cu retard mental.”

„Nu regret experimentul.”

„Nici eu, dar ai pierdut un lucru pe care-l aveai înainte. Aveai un zâmbet…”

„Un zâmbet gol, stupid.”

„Nu, un zâmbet cald, adevărat, pentru că doreai ca lumea să te placă.”

„Şi mă păcăleau şi-şi băteau joc de mine.”

„Da, dar chiar dacă nu pricepeai de ce râdeau, simţeai că le-ai fi plăcut dacă puteau să râdă de tine. Şi doreai să te faci plăcut. Te purtai ca un copil şi râdeai şi tu de tine odată cu ei.”

„Dacă nu te superi, acum nu prea am chef să râd de mine.”

Încerca să-şi reţină lacrimile. Cred că doream s-o fac să plângă. „Poate că din cauza asta era atât de important pentru mine să învăţ. Credeam că aşa au să mă placă oamenii. Mă gândeam că voi avea prieteni. Nu-i aşa că e de râs?”

„Există lucruri care contează mai mult decât un I.Q.

ridicat.”

Asta m-a înfuriat. Probabil fiindcă nu pricepeam ce urmărea de fapt. Din ce în ce mai mult în ultimul timp nu mai spunea deschis ce gândea. Făcea doar aluzii şi se aştepta ca eu să ştiu la ce se gândea. Şi eu ascultam, prefăcându-mă că înţeleg, când de fapt mi-era frică să nu vadă că habar n-aveam despre ce era vorba.

„Cred că a sosit timpul să pleci.”

S-a făcut roşie la faţă. „Nu încă, Charlie. Nu este încă timpul. Nu mă alunga.”

„Îmi îngreunezi situaţia. Pretinzi mereu că aş putea să fac şi să înţeleg lucruri care mă depăşesc cu mult. Mă forţezi. Întocmai ca mama mea...”

„Nu-i adevărat!”

„Tot ceea ce faci arată asta. Felul în care aduni lucrurile după mine şi le pui în ordine, felul în care laşi cărţi la îndemână crezând că-mi vei reda interesul pentru a le citi, felul în care vorbeşti cu mine ca să mă faci să gândesc. Spui că nu are importanţă, dar tot ce faci arată că are. Mereu învăţătoarea. Nu vreau să merg la concerte sau la muzee sau la filme străine sau să fac orice m-ar obliga să mă gândesc la viaţă sau la mine însumi.”

„Charlie...”

„Atâta te rog, lasă-mă singur. Nu mai sunt eu. Mă descompun, şi nu vreau să fii de faţă.”

A început să plângă. Azi după-masă şi-a făcut bagajele şi a plecat. Apartamentul pare acum liniştit şi gol.

25 octombrie – Declinul avansează. Am renunţat la maşina de scris. Coordonarea este prea proastă. De-acum încolo trebuie să scriu aceste rapoarte de mână.

M-am gândit mult la ce-a zis Alice şi mi-a venit ideea că dacă voi continua să citesc şi să învăţ lucruri *noi* aş putea să păstrez câte ceva din inteligenţa mea, chiar dacă le uit pe cele vechi. Sunt acum pe o scară rulantă care coboară. Dacă stau pe loc voi ajunge sigur jos, dar dacă aş fugi pe trepte în sus poate că aş putea rămâne măcar la nivelul actual. Important este să continui să merg în sus, indiferent

de ce se întâmplă.

Aşadar, m-am dus la bibliotecă şi am împrumutat o sumedenie de cărţi. Am citit deja mult până acum. Cele mai multe dintre cărţi sunt prea grele pentru mine, dar nu-mi pasă. Atâta timp cât voi continua să citesc voi învăţa lucruri noi şi nu voi uita să citesc. Este lucrul cel mai important. Dacă citesc mereu, poate rămân pe picioarele mele.

La o zi după ce a plecat Alice, a apărut pe-aici dr. Strauss, aşa încât cred că ea l-a informat despre mine. Pretindea că nu vrea decât rapoartele de progres, dar i-am spus că i le voi trimite eu. Nu mai vreau să-l văd pe aici. I-am spus că nu trebuie să-şi facă griji pentru mine, fiindcă atunci când voi crede că nu mai pot să-mi port singur de grijă mă voi sui în tren ca să ajung la Warren.

I-am spus că aş prefera să merg acolo de unul singur când va veni vremea.

Am încercat să vorbesc cu Fay, dar observ că se teme de mine. Bănuiesc că-şi închipuie că nu mai sunt în toate minţile. Noaptea trecută a adus acasă pe cineva – părea un bărbat foarte tânăr.

Azi-dimineaţă a urcat până la mine doamna Mooney, proprietăreasa, cu o cană de supă fierbinte şi nişte carne de pui. A spus că s-a gândit să treacă să vadă ce mai fac şi dacă n-am nevoie de ceva. I-am spus că am mâncare berechet, dar a lăsat ce adusese şi a fost bun. Pretindea că venise din proprie iniţiativă, dar nu sunt încă atât de prost ca s-o cred. Pesemne că Alice sau Strauss i-au spus să fie cu ochii pe mine şi să se asigure că sunt bine. E-n regulă. Este o bătrânică simpatică, are accent irlandez şi-i place să povestească despre lumea din clădire. Când a văzut dezordinea de pe jos, din apartamentul meu, n-a spus nicio vorbă. Cred că e de treabă.

1 noiembrie – N-am mai îndrăznit să scriu de o săptămână. Nu ştiu unde zboară timpul. Azi e duminică, ştiu asta pentru că văd pe fereastră lumea care merge la biserica de peste drum. Cred că am zăcut în pat toată săptămâna, dar îmi aduc aminte de doamna Mooney că mi-

a adus de câteva ori de mâncare şi m-a întrebat dacă sunt bolnav.

Ce-am să mă fac cu mine? Nu pot să stau chiar aşa, de unul singur, privind tot timpul pe fereastră. Trebuie să mă ţin în frâu. Îmi tot spun că ar trebui să fac ceva, dar după aceea uit sau poate că e mai uşor să nu fac ce zic că trebuie să fac.

Mai am ceva cărţi de la bibliotecă, dar multe din ele sunt prea grele pentru mine. Acum citesc mai ales romane poliţiste şi cărţi despre regi şi regine din timpurile trecute. Am citit o carte despre un om care se credea un cavaler şi a plecat la drum călare pe un cal bătrân şi cu prietenul său. Dar orice făcea până la urmă tot lua bătaie. Ca atunci când a crezut că morile de vânt erau balauri. La început am crezut căi o carte proastă fiindcă dacă nu era nebun putea să vadă că morile de vânt nu erau balauri şi că nu există nici vrăjitori nici castele fermecate dar apoi miam amintit că asta trebuie să însemne cu totul altceva – ceva care nu era scris ci doar lăsat să se înţeleagă. Ca şi cum înţelesul era altul, ascuns. Dar nu ştiu care era. Asta ma înfuriat pentru că cred că mai înainte ştiam. Dar merg mai departe cu cititul şi învăţ chestii noi în fiecare zi şi ştiu cămi va fi de ajutor.

Ştiu că ar fi trebuit să mai scriu la rapoartele astea de progres ca să afle ce se întâmplă cu mine. Dar scrisul e din ce înce mai greu. Trebuie să caut orice cuvânt simplu în dicţionar şi mă supăr pe mine însumi.

2 noiembrie – Am uitat să scriu în raportul de ieri despre femeia care stă în blocul de vizavi cu un etaj mai jos decât mine. Am văzuto săptămâna trecută prin fereastra bucătăriei mele. Nu ştiu cum o cheamă şi nici măcar cum arată în partea de sus, dar în fiecare noapte pela unsprezece se duce să facă baie. Nu trage niciodată perdeaua şi când sting lumina pot so văd dela gât în jos când iese din baie să se usuce.

Mă excită, dar când femeia stinge lumina mă simt părăsit şi însingurat. Aş dori să pot vedea cândva cum arată şi la

faţă, dacăi drăguţă sau cum e. Ştiu că nui frumos să pândeşti o femeie când iese din baie da nam ce face. Şi ce contează pentru ea dacă nu ştie că mă uit.

Se apropie ora unsprezece. Ora ei de baie. Aşacă mă duc să văd…

5 nov – Dna Mooney este foarte îngrijorată pentru mine. Ziceea că felul în care tot zac peaici toată zioa şi nu fac nimic îi aduce aminte de fiusu înainte săl dea afară din casă. Zice că nui plac puturoşii. Dacăs bolnav e una şi dacăs puturos e alta şi că nare cemi face. Iam zis că cred căs bolnav.

Încerc să citesc câte ceva în fiecare zi mai ales poveşti dar uneori trebe să citesc acelaş lucru din nou şi din nou findcă nu ştiu ce înseamnă. Şi mie greu să scriu. Ştiu că ar trebui să caut toate cuvintele în dicţionar dar sunt tot timpul foarte obosit.

Atunci mia venit idea să folosesc doar cuvinte uşoare în locul celor lungi şi grele. Câştig timp. Afară vremea se răceşte da mai pun flori pe mormântul lui Algernon. Dna Mooney crede căi o prostie să pui flori pe mormântu unui şoarice, dar iam spus că Algernon era un şoarice special.

Mam dus vizavi la Fay săi fac o vizită. Mia spus săplec şi să numă mai întorc. A schimbat încuietoarea dela uşă.

9 nov – Duminică iarăşi. Nu mai am nimic de făcut pentrucă TV sa stricat şi uit tot timpul săl dau la reparat. Cred că luna asta am pierdut cecul dela facultate. Nu mai ştiu.

Am dureri de cap grozave şi aspirina nu majută mult. Dna Mooney mă crede acum căs bolnav şii pare foarte rău pentru mine. E o femeie minunată dacă cinevai bolnav. Afară e aşa frig acum că trebuie să pun pe mine două flanele.

Acum doamna de vizavi trage perdeaua aşa că nu mai văd nimic. Norocul meu de doi bani.

10 nov – Dna Mooney a chemat un doctor ciudat să mă

vadă. Se temea să nu mor. Iam spus doctorului că nus aşa bolnav doar că mai uit câteodată. Ma întrebat dacă am prieteni sau rude şi iam zis că nam. Iam spus că am avut odată un preten Algernon da că era un şoarice şi făceam întreceri amândoi. Sa uitat curios la mine de parcă eram nebun.

A zâmbit când iam spus că fusesem un geniu. Vorbea cu mine ca cu un copil şii făcea cu ochiu lu dna Mooney. Mam înfuriat fincă râdea şişi bătea joc de mine şi lam dat afară şiam încuiat uşa.

Acum cred că ştiu deceam avut ghinion. Fincă miam pierdut laba de iepure şi potcoava. Trebe să găsesc repede altă labă de iepure.

11 nov – Dr Strauss a venit azi la uşă şi Alice dar nu iam lăsat înăuntru. Leam zis că nu vreau să văd pe nimeni. Mai târziu a venit dna Mooney sămi aducă ceva de mâncare şi mia spus că plătiseră chiria şi îi lăsaseră bani sămi cumpere mâncare şi cemai am nevoie. Iam zis că nu mai vreau banii lor. Azis banis bani şi cineva trebe să plătească sau trebe să te scot afară. Apoi azis dece nu cauţi o slujbă în loc să trândăveşti peaici.

Nu ştiu să muncesc altceva decât treaba pe care o făceam la brutărie. Nu vreau să măntorc acolo fincă mau cunoscut toţi când eram deştept şi poate co să râdă de mine. Da nu ştiu ce să fac altceva ca să capăt bani. Şi vreau să plătesc eu tot ce am nevoie pentru mine. Dacă nu pot sămi port de grijă mă duc la Warren. Nu primesc milă dela nimeni.

15 nov – Mă uitam la unele din rapoartele mele de progres mai vechi şi este foarte curios că nu pot să citesc ceam scris acolo. Recunosc unele vorbe da nu se leagă. Cred că eu leam scris da numi aduc bine aminte. Obosesc foarte repede cnd încerc să citesc din cărţile care leam cumpărat. Afară de cele cu poze de fete drăguţe. Îmi place sămă uit la ele da îmi dă visuri din alea. Nui frumos. Nu mai cumpăr. Am văzut întruna din cărţi că au un praf magic

care te face puternic şi deştept şi tot felu de lucruri. Cred co să scriu sămi trimită şi mie ca săncerc.

16 nov – Alice a venit dinou la uşă da iam spus pleacă nu vreau să te văd. A plâns şam plâns şi eu da nam lăsato înăuntru fincă nu vreau să râdă de mine. Iam zis că no mai plac şi că nici nu mai vreau săfiu deştept. Nui adevărat. Tot omai iubesc şi tot vreau să fiu deştept dar trebuia săzic aşa ca so fac să plece. Dna Mooney mia spus că Alice a mai adus ceva bani pentru îngrijirea mea şi pentru chirie. Nu vreau asta. Trebe să găsesc oslujbă.

Te rog… te rog… nu mă lăsa să uit cum să citesc şi să scriu…

18 nov – Dl Donner a fost foarte drguţ când mam întors acolo săi cer vechea mea slujbă la brutărie. Întâi era cam bănuitor da iam spus ce mi santâmplat şi santristat şi mia pus omână pe umăr şi mia zis Charlie eşti curajos.

Toţi se uita la mine când am coborât şi am început să lucrz la toaletă cu mătura aşa cum făceam înainte. Miam zis Charlie dacă râde de tine nu fi supărat fincă şti că nu sunt aşa deştepţi cum credeai înainte. Şin plus au fost preteni cu tine şi dacă râdeau de tine nu era nimic fincă le plăcea de tine.

Unul din cei care au venit acolo după ceam plecat eu îl cheamă Meyer Klaus mia făcut ceva rău. Sa apropiat când încărcam saci cu făină şa zis hei Charlie aud că eşti un băiat foarte deştept – unu ca la concurs de întrbări. Zi ceva inteligent. Numi plăcea asta, fincă aşa cum o zicea se vedea căşi bate joc de mine. Aşa că miam văzut de treabă. Da după aia ma apucat strâns de braţ şia strigat la mine. Când vorbesc cu tine ai face bine sămasculţi. Sau ţiaş putea rupe mâna. Mia răsucit mâna şi ma durut şi mam sperieat co să mio rupă cum mia zis. Şi râdea şi mio răsucea şi nu ştiam cesă fac. Ieream aşa sperieat cămi venea să plâng da nam plâns şi miera rău ca să merg la baie.

Stomacu mise răsucea înăuntru ca şi cum sta să se

spargă dacă nu mergeam ciar atunci… fincă nu mai puteam să mă ţin.

Iam zis terog lasămă că trebe să merg la toaletă da numai râdea la mine şi numai ştiam cesă fac. Aşa cam început să zbier. Dămi drumu. Dămi drumu. Şatunci am făcut. Am făcut în pantaloni şi mirosea rău şi plângeam. Mia dat drumu şi sa schimbat la faţă şi ierea speriat atunci. A zis Pentru dumnezeu nam vrut săţi fac nimic Charlie.

Da atunci a intrat Joe Carp şi la apucat pe Klaus de cămaşă şa zis lasăl în pace nenorocitule căţi rup gâtul. Charlie e băiat bun şi nimeni no săse ia deel fără să dea socoteală. Miera ruşine şiam dat fuga la toaletă să mă spăl şi să mă schimb.

Când mam întors Frank iera acolo şi Joe îi zicea cea fost şi după aia a intrat şi Gimpy şi iau zis şi lui şia zis co să scape de Klaus. O săi spună lu dl Donner săl dea afară. Leam zis că nui bine săl dea afară că trebe să umble după altă slujbă fincă are soţie şi copil. Şin plus zicea căi pare rău de ce mia făcut. Şimi aduc aminte ce trist am fost când mau dat afară dela brutărie. Am zis că trebe săi mai dea o şeansă lu Klaus fincă acum no sămi mai facă nimic.

Mai târziu a venit Gimpy cu piciorul şchiopătând şia zis Charlie dacăi cineva care te necăjeşte sau face pe nebunu mă chemi pemine saupejoe sau peFrank şi-l punem la punct. Toţi vrem ca să şti că ai preteni buni aici şi sănu uiţi asta. Amzis mulţumesc Gimpy. Asta măface sămă simt bine.

E bine să ai preteni…

21 nov – Azi am făcut o prostie am uitat că nu mai sunt în clasă la dra Kinnian la centru de adulţ aşa cum ieram. Am intrat şi mam aşezat la locu meu vechi în fundu clasi şi sa uitat lamine ciudat şia zis Charlie unde ai fost. Aşa că iam zis bună dra Kinnian sunt gata pentru lecţiea numa că am pierdut cartea dincare citeam.

A început să plângă şia fugit din sală şi toată lumea sa uitat la mine şiam văzut că mulţ ierau alţi decât oameni care ierau în clasa mea.

Atunci deodată miam adus aminte ceva despre operaţie şi cum ma făcut deştept şiam zis doamne sfinte chiar cam tras una ca Charlie Gordon acum. Am ieşit înainte să se întoarcă ea în clasă.

Deasta plec definitiv acum deaici la azilul Warren. Nu vreau să mai fac aşa ceva cum am făcut. Nu vreau ca dra Kinnian să plângă pentru mine. Ştiu că la toţi dela brutărie le pare rău pentru mine da nici asta nu vreau şiaşa mă duc întrun loc unde sunt mulţ ca mine şi nu le pasă că Charlie Gordon a fost odată un geniu şiacum nici numai poate citi o cart sau să scri bine.

Iau vreo două cărţ cu mine şi ciar dacă nu pot săle citesc amsămi dau silinţa şi poatecă osă ajung puţin mai deştept decât ieram înainte de operaţiie fără operaţiie. Am o labă nouă de iepure şiun ban norocos şi chiar puţin cea mai rămas din prafu ăla magic şi poate cosă majute.

Dacă odată citeşti asta dra Kinnian nu fi tristă pentru mine. Îm parebine cam avut a doa şeansă în viaţă aşa cumai zis ca să fiu deştept fincă amînvăţat multe lucrur care nu ştiam că sunt pelume şi sunt recunoscător că leam văzut ciar şi pentru puţină vreme. Şi sunt mulţumit cam aflat totu despre familia mea şi despre mine. Pânănu miam reamintit de ei şi iam văzut ierea caşi cum nam avut niciodată familie şiacum şti că am avut familie şi ieream şi io o persoană ca toate lumea.

Nu şti dece numai sunt deştept şi cu ceam grşit. Poatei aşa fincă nam încercat destul sau cine va ma deociat. Da dacăncerc foarte tare poatecă măfac puţin ma deştept şi şti ce sunt toate cu vintele. Meaduc puţin aminte ce bine miera cu cartea alb astră careo citeam cu coper ta ruptă. Şi dacănchid oci mă gndesc la omu carea rupt cartea şii ca mine numacă nui ciar la fel şi vorbeşt altfel da nu cred că sunt io fincăl văd ca printro fereastră.

În orce caz deasta am săncerc şi deacum încolo sajung deştept ca să mă simt dinou bine. Ebine să şti lucruri şi să fi deştept şiaş vrea să şti tot cei pe lume. Aş vrea să fi dinou deştept ciar acum. Dacaş putea maş aşeza la citit tot timpu.

În orce caz sunt sigur că io sunt prima perseoană proastă din lume carea găsit ceva im portant pentru ştinţă. Am făcut ceva da numi aduca minte ce. Da bănui căi ceva ceam făcut pentru toţ proşt ca mine din Warren şi din toată lumea.

Rămas bun dra Kinnian şi dr Strauss şi toţi…

P.S. spune ţii lu profNemur să numai fi aşa supărat când cine va îş bate joc deel şi osă aiba mai mulţ preteni. Iuşor săai preteni dacă laşi lumea sărâdă detine. Osă am mulţ preteni a colo undemă duc.

P.S. dacă ajungeţ pa colo săj puneţ o flore pe mormânt lu Algernon în curtea dinspatele casi.